

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

ספר הזהר

שחבר התנא האלקי רבן שמעון בר יוחאי זיע"א

ובו: "ספר הזהר", "זהר חדש", "תקוני הזהר"

מנקד

- כרך כב -

יתרו - משפטים

דף פ"ד ע"א - דף צ"ט ע"א

מבאר בלשון הקודש עם פרוש קל ונחמד למען ירוץ הלומד בו

מחלק לשנה אחת ולשלוש שנים

מופץ ללא מטרות רווח כלל ועיקר
לקירוב הגאולה ברחמים

בדקות ספורות בלבד תזכה להיות בן עולם הבא

נסדר, נערך והוגה מחנך, בנקוד ופסוק מלא, עם מראה מקומות,
בחלוק קטעים לפי העניינים, באותיות גדולות ומאירות עינים

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"
בעיה"ק בית שמש תובב"א
כסלו תשע"א לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א
רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin
Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

כל הזכויות שמורות

ואין למכור או לסחור או לקבל רווח עבור הטקסט או חלקו
מותר ומצוה ללמוד ולזכות את הרבים בחינם בלבד

ניתן ל"מפעל הזוהר העולמי"

על ידי הרב הצדיק המקובל **הרב בניהו שמואלי** שליט"א
ראש ישיבת **"נהר שלום"** (רח' שילה 6 ירושלים)
לעילוי נשמת מורינו ורבינו הצדיק הקדוש
רבי **מרדכי** בן מרים **שרעב"י** זיע"א

תפלה קודם למוד הזהר (קבלה מהאריז"ל)

רבון העולמים ואדוני האדונים, אב הרחמים והסליחות. מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, בקדה ובהשתחויה, שקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש, ונתת לנו חלק בסודות תורתך הקדושה. מה אנו, מה חיינו, אשר עשית עמנו חסד גדול פנה. על פן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך, שתמחול, ותסלח, לכל חטאתינו ועוונותינו, ואל יהיו עוונותינו מבדילים בינינו לביניך.

ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתכונן לבבינו ליראתך ואהבתך, ותקשיב אזניך לדברינו אלה, ותפתח לבבינו הערל בסודות תורתך, ויהיה למודנו זה נחת רוח לפני כסא כבודך פריח נחות. ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בחינתינו, ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית דבריך אלה בעולם. וזכותם, וזכות אבותם, וזכות תורתם, ותמימותם, וקדשם, יעמוד לנו לבל נפשל בדברים אלו. ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים. כמאמר נעים ומירות ישראל "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה:

תפלה לאחר למוד הזהר (יאמר בפנות הלב)

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו. שובה אלינו בהמון רחמיך בגלל אבות שעשו רצונך. בנה ביתך כבתחלה וכוונן מקדשך על מכונו. והראנו בבנינו ושמחנו בתקונו. והשב פהנים לעבודתם ולויים לדוכנם לשירם ולזמרם. והשב ישראל לנויהם. ומלאה הארץ דעה את ה' ליראה ולאהבה את שמך הגדול הגבור והנורא אמן פן יהי רצון.

וְיִשְׁתַּעֲבְדוּ בֵּין הָעַמִּים. אָמַר לוֹ, בְּשָׁנֵי קְשָׁרִים לֹא יָקוּמוּ הַדְּבָרִים, אֲלֵא אִם נֹחַ לְפָנֶיךָ - שִׁינְצָלוּ מֵאֵשׁ הַגִּיהֶנֶם, וְיִשְׁתַּעֲבְדוּ בֵּין הָעַמִּים עַד שְׁיָשׁוּבוּ אֵלֶיךָ. אָמַר לוֹ, יָפָה זֶה וְדַאי. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (דברים לב) אִם לֹא כִי צוּרִם מְכָרִם. מִיְהוּ צוּרִם? זֶהוּ אַבְרָהָם, שְׁפָתוֹב (ירמיה ג) הִבִּיטוּ אֶל צוּר חֲצִבְתָּם. וְהוּ' הַסְּגִירִם - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהַסְּפִים עַל יָדוֹ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִיּוֹם שִׁינְצָאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם עַד הַיּוֹם שֶׁנִּתְּנָה בּוֹ תוֹרָה הָיוּ חֲמִשִּׁים יוֹם, מֶה הַטַּעַם? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִשּׁוּם אוֹתָן שְׁנוֹת הַיּוֹבֵל, שְׁפָתוֹב (ויקרא כה) וְקִדְשָׁתֶם אֶת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה.

שְׁנֵינּוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אוֹתוֹ הַיּוֹבֵל הוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. וְאִם תֹּאמַר שִׁיּוֹבֵל מִמֶּשׁ, אֲלֵא מִצַּד הַיּוֹבֵל זֶה הִיָּה, וּמִצַּד הַיּוֹבֵל הַתְּעוֹרָר דִּין עַל הַמִּצְרַיִם, וְלִכֵּן חֲמִשִּׁים אֵלֶּה הָיוּ שֶׁל הַיּוֹבֵל.

שְׁנֵינּוּ, כִּנְגַד זֶה חֲמִשִּׁים פְּעָמִים נֶאֱמַר וְנִזְכָּר בַּתּוֹרָה הַנְּהַגוֹת מִצְרַיִם, וְכֻלָּם הֵם שְׁבָחִים: אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ וַיִּצְאָךָ. כִּי בְיַד חֲזָקָה הוֹצֵאתִיךָ. וְכֻלָּם הַפְּעָמִים הֵם חֲמִשִּׁים, וְלֹא יוֹתֵר. מִשּׁוּם שֶׁהַפֶּל הַתְּעוֹרָר בַּיּוֹבֵל. וּמִצַּד הַיּוֹבֵל הַפֶּל בָּא. וְלִכֵּן תּוֹרָה שְׁבָאָה מִגְּבוּרָה הַתְּעוֹרָר בַּיָּמִין, שְׁפָתוֹב (דברים לב) כִּי מִיְמִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ. וְשְׁנֵינּוּ, חֲמִשָּׁה קוֹלוֹת הָיוּ, וְכֻלָּם נִרְאוּ בָהֶם וְנִכְלְלוּ בָהֶם וְהַתְּעוֹרָר בָּזָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁקָּבְלוּ יִשְׂרָאֵל תּוֹרָה, הַיּוֹבֵל הָיָה עוֹטֵר בְּעוֹתוֹתָיו אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמִלְךָ שֶׁהַתְּעוֹרָר בְּתוֹךְ חֵילוֹ, שְׁפָתוֹב (שיר ג) צָאֲנָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְךָ שְׁלֹמֶה בְּעוֹטֵרָה שְׁעוֹטֵרָה לוֹ אָמוֹ. מִי זֶה אָמוֹ? זֶה

עֲמֻמִּיא. אָמַר לִיָּה, בְּתַרְי קְטוּרֵי לֹא מְזַדְקָן מַלְיוֹן, אֲלֵא אִי נִיחָא קַמָּךְ, יִשְׁתַּזְבּוֹן מִנוֹרָא דְגִיְהֶנֶם, וְיִשְׁתַּעֲבְדוֹן בֵּינֵי עֲמֻמִּיא, עַד דִּיתוּבוֹן גַּבְרָךְ. אָמַר לִיָּה יְאוֹת הוּא וְדַאי, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (דברים לב) אִם לֹא כִי צוּרִם מְכָרִם. מִאֵן הוּא צוּרִם. דָּא הוּא אַבְרָהָם. דְּכַתִּיב, (ישעיה נא) הִבִּיטוּ אֶל צוּר חֲצִבְתָּם. וַיְיָ הַסְּגִירִם, דָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִסְתַּפֵּם עַל יְדוּי.

אָמַר ר' יְהוּדָה, מִיּוֹמָא דְנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם עַד יוֹמָא דְאִתְיַהִיבֵת אוּרִייתָא, חֲמִשִּׁין יוֹמִין הָווּ. מִאי טַעְמָא אָמַר ר' יְהוּדָה, מִשּׁוּם אֵינּוֹן שְׁנֵי דִיּוֹבְלָא, דְּכַתִּיב, (ויקרא כה) וְקִדְשָׁתֶם אֶת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה.

תֹּאנָא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַהוּא יוֹבְלָא אִפִּיק לִוְן לְיִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. וְאִי תִימָא דִיּוֹבְלָא מִמֶּשׁ. אֲלֵא מִסְטָרָא דִיּוֹבְלָא הָיָה, וּמִסְטָרָא דִיּוֹבְלָא אִתְעָר דִּינָא עַל מִצְרַיִם, וּבְגִינֵי כַּךְ חֲמִשִּׁין אֵלֶיךָ דִיּוֹבְלָא הָווּ.

תֹּאנָא, לְקַבֵּל דָּא, חֲמִשִּׁין זְמַנִּין אִתְמַר וְאִדְכָר בְּאוּרִייתָא, נְמוּסִין דְּמִצְרַיִם, וְשְׁבָחֵי אֵינּוֹן פְּלָהוּ, אֲשֶׁר (ד' פ"ט ע"א) הוֹצֵאתִיךָ. (דברים ד) וַיִּצְיֵאָךְ. (שמות יג) כִּי בְיַד חֲזָקָה הוֹצֵאתִיךָ. וְכֻלָּהוּ זְמַנֵּי, חֲמִשִּׁין אֵינּוֹן, וְלֹא יִתִּיר, מִשּׁוּם דְּכֻלָּא בְּיוֹבְלָא אִתְעָטֵר, וּמִסְטָרָא דִיּוֹבְלָא אִתְאֵתָא כֻלָּא. וּבְגִינֵי כַּךְ, אוּרִייתָא דְאִתִּי מִגְּבוּרָה, אִתְעָטֵרַת בִּימִינָא. דְּכַתִּיב, (דברים לב) מִיְמִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ. וְתִנְיָא חֲמִשָּׁא קָלִין הָווּ. וְכֻלָּהוּ אִתְחַזְיָאוּ בְּהוּ, וְאִתְפְּלִילוּ בְּהוּ, וְאִתְעָטְרוּ בְּדָא.

אָמַר ר' שְׁמַעוֹן, בְּהַהוּא זְמַנָּא דְקָבִילוּ יִשְׂרָאֵל אוּרִייתָא, יוֹבְלָא דָּא אַעְטֵר בְּעֵטְרוּי לְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמִלְכָּא דְאִתְעָטֵר בְּגוֹ חֵילֵיהּ. דְּכַתִּיב, (שיר השירים ג) צָאֲנָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְךָ שְׁלֹמֶה בְּעוֹטֵרָה שְׁעוֹטֵרָה לוֹ אָמוֹ.

היובל, והיובל התעטר בשמחה באהבה בשלמות, שכתוב (תהלים קיא) אם הבנים שמחה. מי זו אם הבנים? אמר רבי שמעון, זה היובל.

אמר רבי יהודה, על זה פתוב (משלי כג) 'שמח אביך ואמך ותגל יולדתך'. מי זה אביך ואמך? אמר רבי יהודה, כמו שבארוה בספרא דצניעותא, שכתוב ערות אביך וערות אמך לא תגלה. אוי למי שמגלה ערותם.

שנינו, אמר רבי יצחק, בשעה שהקדוש ברוך הוא התגלה בהר סיני, הודעו הרה, ובשעה שסיני הודעו, כל שאר הרי העולם הודעו והיו עולים וירידים, עד שהושיט הקדוש ברוך הוא ידו עליהם והתלשבו, וקול יוצא ומכריז, (תהלים קיד) מה לך הים פי תנוס הירדן תסב לאחור, ההרים תרקדו כאילים וגו'.

והם שבים ואומרים, מלפני אדון חולי ארץ. אמר רבי יצחק, מלפני אדון - זו האם, שכתוב אם הבנים שמחה. חולי ארץ - זו האם המתתונה. מלפני אלוה יעקב - זהו האב, שכתוב בני בכרי ישראל. ועל זה כתוב בעטרה שעטרה לו אמו.

מה זה בעטרה? אמר רבי יצחק, כפתוב (שמואל א-כג) 'ושאול ואנשיו עטרים אל דוד. משום שמתעטר בלבן ובאדם ובירק, בכל הגונים שכלם פלולים בו ומקפים בו'. אמר רבי יהודה, בעטרה שעטרה לו אמו, מי זו העטרה? שכתוב (ישעיה מט) 'ישראל אשר בך אתפאר, וכתוב (שם ס) ובית תפארתו אפאר'. אמר רבי יצחק, תורה נתנה באש שחרה על גבי אש לבנה, לכלל

מאן אמו. דא יובלא. ויובלא אתעטר, בחדוה ברחימו בשלימו. דכתיב, (תהלים קיא) אם הבנים שמחה. מאן אם הבנים? אמר רבי שמעון דא יובלא.

אמר רבי יהודה, על דא כתיב, (משלי כג) 'שמח אביך ואמך ותגל יולדתך'. מאן אביך ואמך? אמר רבי יהודה, כמה דאוקמוה בספרא דצניעותא, דכתיב, (ויקרא יח) ערות אביך וערות אמך לא תגלה ווי למאן דגלי ערייתהון.

האנא, אמר רבי יצחק, בשעתא דקודשא בריה הוא אתגלי בטורא דסיני, אזדעזע טורא. ובשעתא דסיני אזדעזע, כל שאר טורי עלמא אזדעזעו, והווי סלקין ונחתין, עד דאשויט קדשא בריה הוא ידוי עליהו, ואתישבו. וקלא נפקא ומכרזא, (תהלים קיד) מה לך הים פי תנוס הירדן תסוב לאחור ההרים תרקדו כאילים וגו'.

ואינון תבאן ואמרין, מלפני אדון חולי ארץ. אמר ר' יצחק, מלפני אדון, דא אימא, דכתיב אם הבנים שמחה. חולי ארץ, דא אימא תתאה. מלפני אלוה יעקב, דא הוא אבא, דכתיב, (שמות ד) בני בכורי ישראל. ועל האי כתיב בעטרה שעטרה לו אמו.

מהו בעטרה. אמר רבי יצחק, כמה דכתיב, (שמואל א כג) 'ושאול ואנשיו עוטרים אל דוד'. משום דמתעטר, בחוורא בסומקא ובירוקא, בכל גוונים דכלהו כלילן ביה, ואסתתרון ביה. אמר ר' יהודה, בעטרה שעטרה לו אמו. מאן עטרה. דכתיב, (ישעיה מט) 'ישראל אשר בך אתפאר. וכתוב (ישעיה ס) ובית תפארתו אפאר'.

אמר ר' יצחק, אורייתא אתיהיבת באשא

אופמא, על גבי אשא חוורא, לאכללא ימינא בשמאלא, ושמאלא

יְמִין בְּשִׂמְלֵךְ, וְשִׂמְלֵךְ שְׂחֹרָר.
לְהֵיטֵב יְמִין, שְׂכֵתוֹב מִיְמִינוֹ אֵשׁ
דַּת לְמוֹ.

אָמַר רַבִּי אַבְרָהָם, בְּשַׁעַר שַׁעֲשֻׁן שֶׁל
סִינֵי הָיָה יוֹצֵא, עוֹלָה אֵשׁ,
וּמִתְעַטֵּר בְּאוֹתוֹ עֵשֶׂן בְּגִלְדֵי
כַּאֲשֶׁר כֹּהֵן הָיָה, וְעוֹלָה וְיִזְרֵד, וְכָל
הַרְיָחוֹת וְהַבְּשָׂמִים שֶׁלֹּא עָדָן הָיָה
מַעֲלָה אוֹתוֹ עֵשֶׂן בְּמִרְאֵה שֶׁל לְבָן
וְאֵדָם וְשֹׁחַר. זֶהוּ שְׂכֵתוֹב (שִׁיר א)
מִקְטֹרֶת מֵר וּלְבוֹנָה מִכָּל אַבְקַת
רוּכַל.

אוֹתוֹ עֵשֶׂן מֵה הָיָה? אָמַר רַבִּי
יִצְחָק, שְׂכִינָה שְׂנֹגְלָתָהּ לְשֵׁם,
שְׂנֵאֲמַר מִי זֹאת עֵלָה מִן הַמִּדְבָּר
כְּתֻמֹּת עֵשֶׂן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
לְמַה לָּךְ כָּל זֶה, הֲרֵי פְסוּק שֶׁלֹּם
הוּא, שְׂכֵתוֹב וְהֵר סִינֵי עֵשֶׂן כְּלוֹ
מִפְנֵי אֲשֶׁר יֵרֵד עֲלָיו ה' כַּאֲשֶׁר וַיַּעַל
עֲשֻׂנוֹ כַּעֲשֵׂן הַכְּבֹשֶׁן. אֲשֶׁרֵי הָעָם
שָׂרְאוּ אֶת זֶה וַיִּדְעוּ אֶת זֶה.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כְּשִׁנְחָקוּ
הָאוֹתִיּוֹת בְּלוֹחוֹת הָאֶבֶן, הָיוּ
נִרְאִים מִשְׁנֵי צְדָדִים - מִצַּד זֶה
וּמִצַּד זֶה, וְהַלּוֹחוֹת הָיוּ מְאֹכָן
סְנִפִּירִינוֹן, וְנִחְקָקוּ וְנִתְכַסּוּ בְּאֵשׁ
לְבָנָה, וְהָאוֹתִיּוֹת הָיוּ מֵאֵשׁ
שְׁחָרָה, וְחִקּוּקִים בְּשֵׁנֵי צְדָדִים -
מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה.

אָמַר רַבִּי אַבְרָהָם, הַלּוֹחוֹת הָיוּ
בְּעִינֵיהֶם, וְהָאוֹתִיּוֹת הָיוּ טְסוֹת
וְנִרְאִים בְּשֵׁנֵי סוּגֵי אֵשׁ - אֵשׁ לְבָנָה
וְאֵשׁ שְׁחָרָה, לְהִרְאֹת כְּאֶחָד יְמִין
וְשִׂמְלֵךְ, שְׂכֵתוֹב (מְשִׁלֵּי א) אַרְבֵּי יָמִים
בִּיְמֵינָה בְּשִׂמְלֵךְ וְגוֹ'. וְהֵרֵי כְּתוֹב
מִיְמִינוֹ אֵשׁ דַּת לְמוֹ. אֵלָּא מִצַּד
הַגְּבוּרָה זֶה הָיָה, וְנִכְלָלָת בִּיְמִין.
וְלָכֵן אֵשׁ לְבָנָה וְאֵשׁ שְׁחָרָה.

שְׂנֵינֵי, כְּתוֹב (שְׁמוֹת לב) וְהַלְחַת
מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה וְגוֹ'. (מַעֲשֵׂה
אֱלֹהִים וְדָאִי) אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
כְּתוֹב וְהַלְחַת, אֶחָד. שְׁנַיִם הָיוּ
וְנִרְאִים אֶחָד. וְעֵשֶׂר אֶמִּירוֹת
חִקּוּקוֹת בָּהֶם, חֲמֵשׁ כְּלוֹלוֹת

דְּאִתְחַזְרֵי יְמִינָא, דְּכְתִיב מִיְמִינוֹ אֵשׁ דַּת לְמוֹ.
אָמַר רַבִּי אַבְרָהָם, בְּשַׁעַר דְּתַנְנָא דְּסִינֵי הָוָה
נְפִיק, סְלִיק אֲשָׁא, וּמִתְעַטֵּר בְּהָוָה
תַּנְנָא בְּאִתְגַּלְיָא, כְּאִתְפְּלָא דָא, וְסְלִיק וְנָחִית,
וְכָל רִיחִין וּבּוֹסְמִין דְּבִגְנָתָא דְּעָדָן, הָוָה סְלִיק
הָוָה תַּנְנָא, בְּחִזּוֹ דְּחִוּוֹר וְסוּמְקָא וְאוּכְמָא, הָדָא
הוּא דְּכְתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) מְקַטֶּרֶת מֵר וּלְבוֹנָה
מִכָּל אַבְקַת רוּכַל.

הָוָה תַּנְנָא מֵאֵן הָוָה. אָמַר ר' יִצְחָק, שְׂכִינָתָא
דְּאִתְגַּלְיָ לְתַמְזָן, כְּמָה דְּאִתְ אָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים
א) מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר כְּתֻמֹּת עֵשֶׂן. אָמַר
ר' יְהוּדָה, לְמָה לָּךְ כּוֹלֵי הָאֵי הָא קָרָא שְׁלִים
הוּא, דְּכְתִיב וְהֵר סִינֵי עֵשֶׂן כְּלוֹ מִפְנֵי אֲשֶׁר יֵרֵד
עֲלָיו יי' בְּאֵשׁ וַיַּעַל עֲשֻׂנוֹ כַּעֲשֵׂן הַכְּבֹשֶׁן. זְכָאָה
עֲמָא דְּחֲמָאֵן דָּא, וַיִּדְעִין דָּא.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כִּד אִתְגַּלְיָפוּ אִתְוּוֹן בְּלוֹחֵי
אַבְנָא, הָווּ מִתְחַזְיִין בְּתַרְיִן סְטֵרִין,
מְסֻטְרָא דָא, וּמְסֻטְרָא דָא, וְלוֹחִין מְאֹכָן
סְנִפִּירִינוֹן הָווּ, וְאִתְגַּלְיָפוּ וְאִתְחַפְיִין בְּאֲשָׁא
חַוּוּרָא, וְאִתְוּוֹן הָווּ מְאֹכָא אוּכְמָא, וּמִתְגַּלְפִּין
בְּתַרְיִן סְטֵרִין, מְסֻטְרָא דָא וּמְסֻטְרָא דָא.

אָמַר ר' אַבְרָהָם, לוֹחִין הָווּ בְּעִינֵיהֶוּ, וְאִתְוּוֹן הָווּ
טְאֵסִין, וּמִתְחַזְיִין בְּתַרְיִן אֲשִׁין, אֲשָׁא
חַוּוּרָא, וְאֲשָׁא אוּכְמָא, לְאִתְחַזְזָה כְּחַדָּא,
יְמִינָא וְשִׂמְלֵךְ, דְּכְתִיב, (מְשִׁלֵּי א) אַרְבֵּי יָמִים
בִּיְמֵינָה בְּשִׂמְלֵךְ וְגוֹ'. וְהָא כְּתִיב מִיְמִינוֹ אֵשׁ
דַּת לְמוֹ. אֵלָּא מְסֻטְרָא דְּגְבוּרָה הָוָה,
וְאִתְפְּלִילַת בִּיְמִינָא. וּבְגִין כִּד אֲשָׁא חַוּוּרָא
וְאֲשָׁא אוּכְמָא.

הָאֵנָּא, כְּתִיב (שְׁמוֹת לב) וְהַלְחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים
הֵמָּה וְגוֹ', (מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים וְדָאִי) אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה, וְהַלְחַת כְּתִיב, חַד. תְּרֵי הָווּ
וּמִתְחַזְיִין חַד. וְעֵשֶׂר אֶמִּירִין מִתְגַּלְפִּי בְּהוּ.

בְּחֶמֶשׁ, לְהִיּוֹת הַכֹּל יָמִין. מַעֲשֵׂה
אֱלֹהִים הֵמָּה וְדָאֵי.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, שֶׁל סַנְפִירִינוֹן
הָיוּ, וְשִׁתֵּי אַבְנִים הָיוּ, וְהָאֲבָנִים
הָיוּ סְתוּמוֹת. נָשַׁב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְרוּחַ, וְהִתְפָּשְׁטוּ וְנִחְקְקוּ שְׁנֵי
לוּחֹת. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כְּעֵין
סַנְפִירִינוֹן הָיוּ, (שְׁהִיְתָה אֲבֹן טוֹבָה)
מִשְׁמַע שְׁכַתּוּב מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים
הֵמָּה.

אָמַר לוֹ, אִם כֵּן, סַנְפִירִינוֹן זֶה,
שֶׁהִיא אֲבֹן טוֹבָה וְכַבֵּדָה מִשְׁאֵר
הָאֲבָנִים, אֵינָם מַעֲשֵׂה שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא? אָמַר לוֹ, בְּמָה בְּאֵרְנוּ
מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה? הֵמָּה דִּןְקָא.
אֵלָּא בֵּא וְרָאָה, כְּתוּב וְהִלַּחַת
מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים. הִלַּחַת כְּתוּב, וְלֹא
כְּתוּב וְהָאֲבָנִים מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים
הֵמָּה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַכֹּל אֶחָד הוּא,
אֲבָל שְׁנֵי הַלוּחֹת הָלְלוּ, עַד שֶׁלֹּא
נִבְרָא הָעוֹלָם הָיוּ, וְנִתְעַלּוּ מִעֲרֵב
שַׁבָּת, וְעָשָׂה אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, וּמַעֲשֵׂיו הָיוּ.

כִּמְהָ הֵם נַעֲשׂוּ? שְׁנֵינּוּ, מֵאוֹתוֹ
הִטַּל הָעֲלִיּוֹן שְׁשׁוּפַע מִן הָעֵתִיק
הַקְּדוֹשׁ. וְכִשְׁשׁוּפַע וְנִמְשָׁף לְשָׂדֶה
הַתְּפוּחִים הַקְּדוֹשִׁים, נִטַּל הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא שְׁתֵּי טְפוֹת כְּפוֹר מֵהֶם
וְנִגְלְדוּ, וְנַעֲשׂוּ שְׁתֵּי אַבְנִים יְקָרוֹת.
נָשַׁב בְּהֵן, וְהִתְפָּשְׁטוּ לְשְׁנֵי
לוּחֹת. זֶהוּ שְׁכַתּוּב מַעֲשֵׂה
אֱלֹהִים הֵמָּה וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב
אֱלֹהִים הוּא, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (שְׁמוֹת ל"ב)
כְּתוּבִים בְּאֲצַבַּע אֱלֹהִים.

שְׁנֵינּוּ, אֲצַבַּע אֱלֹהִים - אוֹתָהּ
אֲצַבַּע עוֹלָה לְעֶשְׂרָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
אֲצַבַּע אֱלֹהִים הִיא. וְכֹל אֲצַבַּע
וְאֲצַבַּע עוֹלָה לְעֶשְׂרָה, עַד
שְׁנַעֲשִׂית יָד שְׁלֵמָה, שְׁכַתּוּב (שְׁמוֹת
י"ד) וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה.

חֶמֶשׁ פְּלִילָן בְּחֶמֶשׁ, לְמַהְיִי כֹלָא יְמִינָא.
מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה וְדָאֵי.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, שֶׁל סַנְפִירִינוֹן הָיוּ, (ד"ד פ"ד ע"ב)
וְתָרִין אַבְנִין הָיוּ. וְאֲבָנִין הָיוּ סְתִימָאן.
נָשִׁיב קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְרוּחָא, וְאִתְפָּשְׁטוּ
וְאִתְגְּלִיפוּ תָרִין לוּחִין. ר' יְהוּדָה אָמַר, כְּעֵין
סַנְפִירִינוֹן הָיוּ. (דְּהוּהָ אֲבֹן טוֹבָא) מִשְׁמַע דְּכַתִּיב
מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה.

אָמַר לִיה, אִי הֵכִי, סַנְפִירִינוֹן דָּא דְּהוּא אַבְנָא
טְבָא יְקִירָא מִשְׁאֵר אַבְנִין, לָאו עוּבְדָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵינּוֹן. אָמַר לִיה, בְּמֵאֵי
אוּקִימָנָא מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה. הֵמָּה דִּיִּיקָא.
אֵלָּא תָא חֲזִי, פְּתִיב וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים.
הִלַּחַת כְּתִיב, וְלֹא כְּתִיב וְהָאֲבָנִים מַעֲשֵׂה
אֱלֹהִים הֵמָּה.

אָמַר ר' שְׁמַעוֹן, כֹּלָא חַד הוּא, אֲבָל אֵלִין תָּרִין
לוּחִין עַד לָא אִתְבְּרִי עֲלֵמָא הָיוּ,
וְאִסְתְּלְקוּ מִעֲרֵב שַׁבָּת, וְעַבְד לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וְעוּבְדוּי הָיוּ.

כִּמְהָ אִתְעַבְדוּ. תָּאנָא, מֵהֵוּא טְלָא עֲלָאָה,
דְּנִגִיד מַעֲתִיקָא קְדִישָׁא. וְכַד נִגִיד
וְאִתְמַשְׁף לְחַקֵּל דְּתְפוּחִין קְדִישִׁין, נִטַּל קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא תָרִין כְּפוּרִי מְנִייהוּ, וְאִתְגְּלִידוּ,
וְאִתְעַבְדוּ תָרִין אַבְנִין יְקִירִין. נָשַׁב בְּהוּ,
וְאִתְפָּשְׁטוּ לְתָרִין לוּחִין, הֵדָּא הוּא דְּכַתִּיב
מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹהִים
הוּא. כְּמָה דְּכַתִּיב, (דְּבָרִים ט) כְּתוּבִים בְּאֲצַבַּע
אֱלֹהִים.

תָּאנָא, אֲצַבַּע אֱלֹהִים. הֵוּוּא אֲצַבַּע סְלִיק
לְעֶשְׂרָה. כְּמָה דְּאִתְמַר, אֲצַבַּע אֱלֹהִים
הִיא. וְכֹל אֲצַבַּע וְאֲצַבַּע סְלִיק לְעֶשְׂרָה, עַד
דְּאִתְעַבְד יָדָא שְׁלִימָתָא, דְּכַתִּיב, (שְׁמוֹת י"ד) וַיֵּרָא
יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה.

אמר ר' יהודה, חרות על הלחת, נקיבן הוּו
אבנין, ואתחזיאו לתרין סטרין, חרות
גלוּפא דגליפין. אמר ר' אבא, מהאי סטרא
אתחזי סטרא אחרא, ואתקרי מהכא, מה
דכתיב בסטרא אחרא.

רבי אלעזר אמר, בגס הוּו כתיבין, דכל בני
נשא, הוּו אמרין וסהדין, דהא מכתב
אלהים הוא ודאי, דהא כל בני עלמא לא
יכלין למנדע לון כמה דהוּו.

דרעתייהו דאינון דאמרין, נקיבין הוּו, מי
כתיב חרות בלחת, על הלחת
כתיב. אלא הכי תאנא, חמשא קלין אינון
לימינא, וחמשא לשמאלא. ואינון דשמאלא
כלילן בימינא. ומן ימינא, אתחזון אינון
דשמאלא, והכא כלא איהו ימינא, ואתכלילן
אלין באלין, מאן דהוּו בסטרא דא, חמי
לסטרא אחרא, וקרי לון לאינון אתוון. דהא
תנינן, שמאלא אתחזר ימינא, דכתיב מימינו
אש דת למו, ובגין כן מכתב אלהים הוא
ודאי.

הא פיצד, מאן דהוּו מסטרא דא, הוּו קרי
בדא, אנכי יי' אלהיך. ומאלין אתוון הוּו
חמי, וקרי לא תרצח. הוּו קרי לא יהיה לך.
והוּו חמי וקרי, לא תנאף. והוּו קרי לא תשא
את שם יי' אלהיך לשווא. והוּו חמי וקרי לא
תגנב. וכלא מסטרא דא, וכך לכלהו, וכדין
מסטרא אחרא, וכלהו כלילן דא בדא כהאי
גוונא. הדא הוא דכתיב, (שמות לב) מכתב אלהים
הוא. מכתב אלהים הוא ודאי.

ויירד משה אל העם ויאמר אלהים. רבי יוסי
אמר, מאי אמירא דא דכתיב ויאמר
אלהים, ולא כתיב מאי קאמר. אמר רבי
יצחק, תא חזי, ארחא דעלמא הוא, כד אתי

אמר רבי יהודה, חרות על הלחת
- נקיבים היו האבנים ונראו משני
צדדים, חרות חקיקה של
חקיקות. אמר רבי אבא, מצד זה
נראה הצד האחר, ונקרא מכאן
מה שכתוב בצד האחר.

רבי אלעזר אמר, בגס היו
כתובים, שכל בני האדם היו
אומרים ומעידים שהרי מכתב
אלהים הוא ודאי, שהרי כל בני
העולם לא יכלו לדעת אותם כמו
שהיו.

לדעתם של האומרים נקובים
היו, האם כתוב חרות בלחת? על
הלחת כתוב. אלא כן שנינו,
חמשה קולות הם לימין וחמשה
לשמאל, ואותם של השמאל
כלולים בימין. ומימינן נראו
אותם שבשמאל, וכאן הכל הוא
ימין, ונכללו אלה באלה, מה
שהיה בצד זה נראה לצד האחר,
וקוראים את אותם האותיות.
שהרי שנינו, השמאל הפך להיות
ימין, שכתוב מימינו אש דת למו,
ומשום כן מכתב אלהים הוא
ודאי.

הביצד? מה שהיה בצד הנה היה
קורא בזה, אנכי ה' אלהיך.
ומהאותיות הללו היה רואה
וקורא לא תרצח. היה קורא לא
יהיה לך, והיה רואה וקורא לא
תנאף. והיה קורא לא תשא את
שם ה' אלהיך לשווא. והיה רואה
וקורא לא תגנב. והכל מצד זה.
וכך לכלם, ואז מצד האחר, וכלם
כלולים זה בזה כגון זה. זהו
שכתוב (שם לב) מכתב אלהים הוא.
מכתב אלהים הוא ודאי.

ויירד משה אל העם ויאמר אלהים.
רבי יוסי אמר, מהי האמירה הזו
שכתוב ויאמר אלהים, ולא כתוב
מה אמר? אמר רבי יצחק, בא
וראה, דרך העולם הוא, כשפאה
שמחה לאדם או כשפא צער -

כְּשֶׁעָדִין לֹא יוֹדֵעַ מִמֶּנּוּ, לֹא יִכּוֹל לִסְבֹּל, שֶׁהָרִי לְבוֹ פוֹרַח לְשָׁעָה. וּכְשִׁיּוֹדֵעַ מִמֶּנּוּ, עוֹמֵד בְּקִיּוּמוֹ וְיִכּוֹל לִסְבֹּל. כָּל שָׁכֵן כָּאֵן, (וְכֵאן אֵינּוּ קָרָה) שֶׁהָרִי מֵשֶׂה אָמַר לָהֶם כָּל מָה שֶׁהִיָּה אַחַר כֶּף וְחִזָּק לָבָם בְּדָבָרִים, וְלֹא יִכְלוּ לִסְבֹּל. כָּל שָׁכֵן אִם לֹא הָיָה אוֹמֵר לָהֶם דָּבָר. וּמֵשׁוּם כֶּף וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם בַּתְּחִלָּה, וְחִזָּק לָבָם, וְאַחַר כֶּף וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם.

וְעַם כָּל זֶה לֹא יִכְלוּ לִסְבֹּל, שֶׁהָרִי שְׁנִינּוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּשֶׁשְׁמָעוּ דְּבָרוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, פָּרְחָה נִשְׁמָתָם, וְעֵלְתָה נִשְׁמָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל עַד כִּסּוּדוֹ לְהַדְּבִיק שֵׁם.

אָמְרָה תוֹרָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכִי לְחִנָּם הֵייתִי מְאֻלָּפִים שָׁנִים טָרָם שְׁנֹבְרָא הָעוֹלָם?! לְחִנָּם כְּתוּב בְּהַ (ויקרא יז) וַאִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכָם, (שמות ל) וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לְאָמַר, (ויקרא כה) כִּי לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים?! אֵיפֹה הֵם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל? בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הַחֲזִירָה הַתּוֹרָה אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְמִקּוּמוֹ. הַתּוֹרָה חֲזָקָה וְאַחֲזָה בְּנִשְׁמוֹתֵיהֶם לְהַחֲזִיר אוֹתָן לְיִשְׂרָאֵל. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (תהלים יט) תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ. מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ. שְׁנִינּוּ, כְּתוּב וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא ה' לְמֶלֶךְ, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (מלכים-א י) שֶׁשׁ מַעֲלוֹת לְכִסֵּא. רַבִּי אַבָּא אָמַר, שֶׁהַלְּבָנָה עֲמָדָה בְּשִׁלְמוֹת, שְׁשִׁינּוּ שְׁבִימֵי שְׁלֹמֹה עֲמָדָה הַלְּבָנָה בְּשִׁלְמוֹת.

אֵימְתִי בְּשִׁלְמוֹת? (שְׁנִינּוּ, כְּתוּב וַתִּרְבַּח חֲכַמַת שְׁלֹמֹה וְגו'). מִהוּ וַתִּרְבַּח? אָמַר רַבִּי אַבָּא, שְׁעֲמָדָה הַלְּבָנָה בְּשִׁלְמוֹתָהּ. מִהוּ בְּשִׁלְמוֹתָהּ?

חֲדוּוֹתָא לְבַר נֶשׁ, אוּ פַד אֲתִי צַעְרָא, עַד לֹא יוֹדֵעַ מִנֵּיהּ לֹא יִכִּיל לְמַסְבֵּל, דְּהָא לָבָא אֲתַפְרַח לְשַׁעְתָּא. וְכַד יוֹדֵעַ מִנֵּיהּ, קָאִים בְּקִיּוּמֵיהּ, וְיִכִּיל לְמַסְבֵּל. כָּל שָׁכֵן הָכָא, (נ"א וְהָכָא לֹאוּ הָכִי) דְּהָא מֵשֶׂה אָמַר לוֹן כָּל מָה דְּהוּה לְבַתָּר, וְאַתְקִיף לְבִיּוּהוּ בְּמַלִּין, וְלֹא יִכִּילוּ לְמַסְבֵּל. כָּל שָׁכֵן אִי לֹא אָמַר לוֹן מִיָּדִי. וּבְגִין כֶּף וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם בְּקִדְמִיתָא, וְאַתְתַּקֵּף לְבִיּוּהוּ. וְלְבַתָּר וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם.

וְעַם כָּל דָּא, לֹא יִכִּילוּ לְמַסְבֵּל, דְּהָא תְּנִינָן, אָמַר ר' יְהוּדָה אָמַר ר' חֲזִיָּא אָמַר ר' יוֹסִי, פַּד שְׁמָעוּ מְלָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, פְּרַחַת נִשְׁמַתֵּיהוּ, וְסִלְקָא נִשְׁמַתֵּיהוּ דִּישְׂרָאֵל, עַד פְּרָסִי יִקְרָא דִּילֵיהּ, לְאַתְדַּבְּקָא תַּמָּן.

אָמְרָה אוֹרֵייתָא קָמִיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִי לְמַגְנָא הוֹינָא מִתְרִי אֶלְפֵי שְׁנִין,

עַד לָא אֲתַבְרִי עֲלֵמָא, לְמַגְנָא כְּתִיב בְּהַ, (ויקרא יז) וַאִישׁ (דף פ"ה ע"א) אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכָם (ויקרא כד) וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לְאָמַר. (ויקרא כה) כִּי לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים. אֵן אֵינּוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. בְּהַ שְׁעָתָא, אֶהְדְּרַת אוֹרֵייתָא נִשְׁמַתֵּיהוּ דִּישְׂרָאֵל, כָּל חַד וְחַד לְאַתְרֵיהּ. אוֹרֵייתָא אֲתַקִּיפַת, וְאַחֲדַת בְּהוּ בְּנִשְׁמַתֵּיהוּ, לְאַהֲדָרָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים יט) תּוֹרַת יי' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ. מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ מִמֶּשׁ.

הָאנָא, כְּתִיב (דְּבָרֵי הַיָּמִים א כט) וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא יי' לְמֶלֶךְ, כְּמָה דְּכְתִיב, (מלכים א י) שֶׁשׁ מַעֲלוֹת לְכִסֵּא. ר' אַבָּא אָמַר, דְּקִיָּמָא סִיְהָרָא בְּאַשְׁלְמוֹתָא. דְּתַנִּינָן, בְּיוֹמוֹי דְּשְׁלֹמֹה, קִיָּמָא סִיְהָרָא בְּאַשְׁלְמוֹתָא.

אֵימְתִי בְּאַשְׁלְמוֹתָא. (נ"א תַּאנָּא כְּתִיב וַתִּרְבַּח חֲכַמַת שְׁלֹמֹה וְגו')

מִאי וַתִּרְבַּח, אָמַר ר' אַבָּא דְּקִיָּמָא סִיְהָרָא בְּאַשְׁלְמוֹתָא מִאי בְּאַשְׁלְמוֹתָא? דְּקִיָּמָא בְּחַמְשָׁה עָשָׂר,

כָּמָה דְתַנִּינָן, אַבְרָהָם. יִצְחָק. יַעֲקֹב. יְהוּדָה.
פֶּרֶץ. חֲצֹרֹן. רֵם. עֲמִינַדָב. נַחֲשׁוֹן. שְׁלֹמוֹן.
בועז. עובד. ישי. דוד. שלמה. פד אַתָּא
שְׁלֹמֹה, קִיִּימָא סִיְהָרָא בְּאַשְׁלָמוֹתָא. הָדָא הוּא
דְכִתִּיב, וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כֶּסֶף אִי לְמַלְךְ. וְכִתִּיב
שֶׁשׁ מַעְלוֹת לַכֶּסֶף. כִּלְא כְגוּוֹנָא דְלַעֲיִלָא.

בְּיוֹמוֹי דְצִדְקָיָה, קִיִּימָא סִיְהָרָא בְּפִגְמֵי מוֹתָא,
וְאַתְפָּגִים. כָּמָה דְאַתְ דַּתְ אָמַר, (ישעיה יג)
וַיֵּרַח לֹא יִגִּיֵּה אֹרֹו. דְתַנִּינָן, בְּיוֹמוֹי דְצִדְקָיָה,
אַתְפָּגִים סִיְהָרָא, וְאַתְחַשְׁכוּ אֲנַפֵּיהוּ דִישְׂרָאֵל.
פּוֹק וְחָשִׁיב, רַחֲבַעַם. אָבִיָה. אָסָא. יְהוֹשֻׁפֹט.
יְהוֹרָם. אַחֲזִיָהוּ. יוֹאָשׁ. אֲמַצְיָהוּ. עֹזִיָהוּ.
יֹותָם. אַחֲזִי. יַחֲזַקְיָהוּ. מְנַשֶּׁה. אֲמוֹן. יֹאשִׁיָהוּ.
צִדְקָיָהוּ. וְכַד אַתָּא צִדְקָיָהוּ אַתְפָּגִים סִיְהָרָא
וְקִיִּימָא עַל פִּגְמֵי מוֹתָא. דְכִתִּיב, (ירמיה נב) וְאַתְ עֵינֵי
צִדְקָיָה עוֹר. בֵּיה זְמַנָּא (איכה ב) הַשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם
אֶרֶץ. הָאִי אֶרֶץ אַתְעַבְרָא מִקְמֵי שָׁמַיִם,
וְאַתְרַחֲקַת מְנִיָה, וְאַתְחַשְׁכָּא הָאִי אֶרֶץ. (בלומר
דְקִיִּימָא סִיְהָרָא בְּפִגְמֵי מוֹתָא).

שְׁעֻמְדָה בְּחַמְשָׁה עָשָׂר, כְּמוֹ
שְׁשִׁינּוֹ, אַבְרָהָם. יִצְחָק. יַעֲקֹב.
יְהוּדָה. פֶּרֶץ. חֲצֹרֹן. רֵם. עֲמִינַדָב.
נַחֲשׁוֹן. שְׁלֹמוֹן. בְּעוֹז. עוֹבֵד. יִשִׁי.
דָּוִד. שְׁלֹמֹה. כְּשִׁבָא שְׁלֹמֹה עֻמְדָה
הַלְבְּנָה בְּשְׁלָמוֹת. זְהוּ שְׁכַתוּב
וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כֶּסֶף ה' לְמַלְךְ.
וְכַתוּב שֶׁשׁ מַעְלוֹת לַכֶּסֶף. הַכֹּל
כְּמוֹ שְׁלֹמְעֵלָה.

בְּיָמֵי צִדְקָיָה עֻמְדָה הַלְבְּנָה בְּפִגְמֵם
וּנְפִגְמָה, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (ישעיה יג)
וַיֵּרַח לֹא יִגִּיֵּה אֹרֹו. שְׁשִׁינּוֹ, בְּיָמֵי
צִדְקָיָה נְפִגְמָה הַלְבְּנָה וְחַשְׁכוּ
פְּנֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.
צִיא וְחָשִׁב, רַחֲבַעַם. אָבִיָה. אָסָא.
יְהוֹשֻׁפֹט. יְהוֹרָם. אַחֲזִיָהוּ. יוֹאָשׁ.
אֲמַצְיָהוּ. עֹזִיָהוּ. יֹותָם. אַחֲזִי.
יַחֲזַקְיָהוּ. מְנַשֶּׁה. אֲמוֹן. יֹאשִׁיָהוּ.
צִדְקָיָהוּ. וְכִשְׁבָא צִדְקָיָהוּ, נְפִגְמָה
הַלְבְּנָה וְעֻמְדָה עַל פִּגְמֵם, שְׁכַתוּב
(ירמיה נב) וְאַתְ עֵינֵי צִדְקָיָה עוֹר.
בְּאוֹתוֹ זְמַן (איכה ב) הַשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם
אֶרֶץ. אֶרֶץ זֹו הַעֲבָרָה מִלְּפָנֵי
שָׁמַיִם וְהִתְרַחֲקָה מִמֶּנּוּ, וְנַחֲשָׁכָה
הָאֶרֶץ הַזֹּו. (בלומר, שְׁעֻמְדָה הַלְבְּנָה
בְּפִגְמֵי מוֹתָה).

הָאֲנָא, בְּשַׁעְתָּא דְקִיִּימוֹ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא
דְסִינֵי שְׂאֲרֵי סִיְהָרָא לְאַנְהָרָא, דְכִתִּיב,
(שמואל ב כב) וַיִּט שָׁמַיִם וַיֵּרֵד. מָהוּ וַיֵּרֵד. דְקָרִיב
שְׁמָשָׁא לְגַבֵּי סִיְהָרָא, וְשָׂרֵי לְאַנְהָרָא סִיְהָרָא.
דְכִתִּיב, (במדבר ב) דָּגַל מַחֲנֵה יְהוּדָה מִזְרַחָה.

בְּטוֹרָא דְסִינֵי, אַתְמַנָּא יְהוּדָה, רוֹפִינְס
בְּמַלְכוּתָא, דְכִתִּיב, (הושע יב) וַיְהוּדָה
עוֹד רַד עִם אֵל וְעִם קְדוּשִׁים נֶאֱמָן. (נ"א רבי יצחק
אָמַר מִחֲבָא וַיְהוּדָה עַד רַד עִם אֵל הוּי שׁוֹלְטָנָא בְּשַׁעְתָּא דְהָאִי אֵל שְׁלִיט
מַלְכוּתֵיהּ עַל טוֹרָא דְסִינֵי בְּהָאִי שַׁעְתָּא שְׁלִיט מַלְכוּתָא דִיהוּדָה) מָהוּ
וְעִם קְדוּשִׁים נֶאֱמָן. כַּד אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְיִשְׂרָאֵל, וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלַכַת כְּהַנִּים וְגוֹי
קְדוּשׁ, נֶאֱמָן הָוָה יְהוּדָה לְקַבְּלָא מַלְכוּתָא,
וְשְׂאֲרֵי סִיְהָרָא לְאַנְהָרָא.

שְׁנִינּוֹ, בְּשַׁעְתָּא שְׁעֻמְדוֹ יִשְׂרָאֵל עַל
הַר סִינֵי, הַתְּחִילָה הַלְבְּנָה לְהָאִיר,
שְׁכַתוּב (שמואל-ב כב) וַיִּט שָׁמַיִם
וַיֵּרֵד. מָה זֶה וַיֵּרֵד? שְׁקָרֵב הַשָּׁמַשׁ
לְלִבְנָה, וְהִתְחִילָה לְהָאִיר הַלְבְּנָה,
שְׁכַתוּב (במדבר ב) דָּגַל מַחֲנֵה יְהוּדָה
מִזְרַחָה.

בְּהַר סִינֵי הַתְּמַנָּה יְהוּדָה כְּשִׁלִּט
בְּמַלְכוּת, שְׁכַתוּב (הושע יב) וַיְהוּדָה
עַד רַד עִם אֵל וְעִם קְדוּשִׁים נֶאֱמָן.
(רבי יצחק אָמַר מִכָּאן, וַיְהוּדָה עַד רַד עִם אֵל,
הַשְׁלֵטוֹן הָיָה בְּשַׁעְתָּא שְׁהָאֵל הָוָה שׁוֹלְטָת מַלְכוּתוֹ
עַל הַר סִינֵי, בְּאוֹתָהּ שַׁעְתָּא מַלְכוּתוֹ שֶׁל יְהוּדָה)
מָה זֶה וְעִם קְדוּשִׁים נֶאֱמָן?
כְּשִׁאֲמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְיִשְׂרָאֵל וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלַכַת
כְּהַנִּים וְגוֹי קְדוּשׁ, נֶאֱמָן הָיָה
יְהוּדָה לְקַבְּלָא מַלְכוּת, וְהִתְחִילָה
הַלְבְּנָה לְהָאִיר.

אָנְכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ וְגו' רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח, (משלי א) שָׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאֵל תַּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמְךָ. שָׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ - זֶה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאֵל תַּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמְךָ - זֶה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. מִי זֶה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל? זֶה בֵּינָה, כְּמוֹ שִׁפְתוֹב לְהַבִּין אִמְרֵי בֵּינָה.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, מוֹסֵר אָבִיךָ - זֶה הִיא חֻקְמָה. וְאֵל תַּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמְךָ - זֶה הִיא בֵּינָה. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, זֶה וְזֶה דְּבַר אֶחָד הַתְּפָרְשׁוּ. שְׁשֵׁנִינּוּ, תּוֹרָה יִצְאָה מִחֻקְמָה שֶׁל מַעְלָה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, מִבֵּינָה יִצְאָה, שִׁפְתוֹב לְהַבִּין אִמְרֵי בֵּינָה, וְכָתוּב וְאֵל תַּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמְךָ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תּוֹרָה נִכְלָלָה מִחֻקְמָה וּבֵינָה, שִׁפְתוֹב שָׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאֵל תַּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמְךָ. רַבִּי אַבְבָּא אָמַר, בְּכָל הִיא נִכְלָלָת. שְׁפִינּוֹן שֶׁנִּכְלָלָת בְּשֵׁנֵי אֱלֹהִים הִיא נִכְלָלָת בְּכָל - בְּחֻסָּד, בְּדִין וּבְרַחֲמִים. בְּכָלֶם הַשְּׁלֻמוֹת שֶׁהַדְּבָר צָרִיף. אִם הַמְלִיךְ וְהַגְבִּירָה מִסְפִּימִים - הַכֹּל מִסְפִּימִים. בְּמָקוֹם שֶׁאֵלֶּה נִמְצְאִים - כָּלֶם נִמְצְאִים.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, אָנְכִי - זֶה הַשְּׁכִינָה, כְּמוֹ שִׁפְתוֹב (בראשית מו) אָנְכִי אָרַד עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה. ה' אֱלֹהֶיךָ. (הַכֹּל עוֹלָה לַמַּעְלָה לְהִיטֵי הַכֹּל אֶחָד) (זו כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שִׁפְתוֹב וְאֵל תַּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמְךָ) רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אָנְכִי - זֶה הַשְּׁכִינָה, וּמִסְפִּיק הַטַּעַם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אָנְכִי עָשׂוּ בְּכוֹרֶךָ. ה' אֱלֹהֶיךָ - זֶה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שִׁפְתוֹב (דברים ד) מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמִיעַךְ אֶת קוֹל. וְכָתוּב אַתֶּם רֵאִיתֶם כִּי מִן הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם. מִן הַשָּׁמַיִם (מִן הַשָּׁמַיִם מִמֶּנּוּ, זֶה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא).

אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. אֲשֶׁר - מָקוֹם שֶׁהַכֹּל מְאֻשְׁרִים אוֹתוֹ. הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם - זֶה יוֹבֵל, כְּמוֹ שְׁשֵׁנִינּוּ, מִצַּד הַיּוֹבֵל

אָנְכִי יְי' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ וְגו'. (שמות כ) ר' אֶלְעָזָר פֶּתַח, (משלי א) שָׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאֵל תַּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמְךָ. שָׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ: דָּא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא וְאֵל תַּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמְךָ: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. מֵאֵן כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. דָּא בֵּינָה. כְּמָה דְכָתִיב, (משלי א) לְהַבִּין אִמְרֵי בֵּינָה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, מוֹסֵר אָבִיךָ: דָּא הִיא חֻקְמָה. וְאֵל תַּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמְךָ: דָּא הִיא בֵּינָה. ר' יִצְחָק אָמַר, הָא וְהָא, חַד מְלָה אֶתְפָּרְשׁוּ. דְתַנִּינָן, אוֹרֵייתָא מִחֻקְמָה דְלַעֲיִלָּא נִפְקַת. ר' יוֹסִי אָמַר, מִבֵּינָה נִפְקַת, דְכָתִיב לְהַבִּין אִמְרֵי בֵּינָה, וְכָתִיב וְאֵל תַּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמְךָ.

אָמַר ר' יְהוּדָה, אוֹרֵייתָא מִחֻקְמָה וּבֵינָה אֶתְפָּלִילָת, דְכָתִיב, שָׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאֵל תַּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמְךָ. ר' אַבְבָּא אָמַר, בְּכָלֶא אֶתְפָּלִילָת, דְכִינּוֹן דְבָאֲלִין תְּרִין אֶתְפָּלִילָת, אֶתְפָּלִילָת בְּכָלֶא. בְּחֻסָּד, בְּדִינָא בְּרַחֲמִי. בְּכָלֶהוּ שְׁלִימוֹתָא דְאַצְטְרִיךְ מְלָה. אִי מְלָכָא וּמִטְרוּנִיתָא מִסְתַּפְּכִין, כְּלָא מִסְתַּפְּכִין. בְּאַתְרֵי דְאֲלִין מִשְׁתַּפְּכִין, כְּלָא מִשְׁתַּפְּכִין.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, אָנְכִי: דָּא שְׁכִינָתָא. כְּמָה דְכָתִיב, (בראשית מו) אָנְכִי אָרַד עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה. יְי' אֱלֹהֶיךָ: (ג"א כְּלָא סְלִיק לַעֲיִלָּא, לְמַהוּ כְּלָא חַד) (דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְכָתִיב וְאֵל תַּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמְךָ) ר' יִצְחָק אָמַר, אָנְכִי: דָּא שְׁכִינָתָא. וּפְסָקָא טַעֲמָא. כְּמָה דְאָתְּ אָמַר (בראשית כז) אָנְכִי עָשׂוּ בְכוֹרֶךָ. יְי' אֱלֹהֶיךָ: דָּא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא. כְּמָה דְכָתִיב, (דברים ד) מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמִיעַךְ אֶת קוֹל. וְכָתִיב אַתֶּם רֵאִיתֶם כִּי מִן הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם. מִן הַשָּׁמַיִם (מִן הַשָּׁמַיִם מִמֶּנּוּ דָּא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא).

אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. אֲשֶׁר: אֶתְרֵי דְכָלֶא מְאֻשְׁרִין לִיה. (דף פ"ה ע"ב) הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: דָּא יוֹבֵלֶא. כְּמָה דְתַנִּינָן,

יצאו ישראל ממצרים, ומשום כך
חמשים פעמים נזכרה יציאת
מצרים בתורה. חמשים ימים
לקבלת התורה. חמשים ימים
לחרות העבדים.

מבית עבדים - כמו שכתוב (שמות
יב) הִפָּה כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם.
ושנינו, הפתרים התחתונים הללו
שהמצרים בטחו בהם. כמו שיש
בית למעלה - יש בית למטה. בית
קדוש שלמעלה, שכתוב (משלי כד)
בְּחֻמָּה יִבְנֶה בַּיִת - בַּיִת תַּחְתּוֹן
לְמִטָּה שְׂאִינוּ קְדוֹשׁ, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב
מבית עבדים.

שנינו, בשעה שנאמר אנכי, כל
אותן מצוות התורה שנאחזו
במלך הקדוש העליון בצד (טו),
כלם היו פלולות בדבר הזה.

כמו ששנינו, כל מצוות התורה
אחוזות בגוף המלך, (במלך הקדוש
העליון) מהן בראש המלך, ומהן
בגוף, ומהן בידי המלך, ומהן
ברגליו, ואין מי שיוצא מגוף
המלך החוצה. ולכן מי שפשע
במצוה אחת של התורה, כמי
שפשע בגוף המלך, כמו שכתוב
(ישעיה טו) וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בַּפְּגְרֵי
הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי, בִּי מִמֶּשׁ.
אוי לרשעים שעוברים על מצוות
התורה ולא יודעים מה הם
עושים.

שאמר רבי שמעון, אותו מקום
שהוא חטא אליו, אותו מקום
ממש מגלה חטאו. (ואמר רבי שמעון,
הקדוש ברוך הוא ממש מגלה חטאו) חטא
בקדוש-ברוך-הוא - הקדוש
ברוך הוא מגלה חטאו, שכתוב
(איוב ט) יִגְלוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְאֶרֶץ
מִתְקוֹמְמָה לוֹ. יִגְלוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ -
זה הקדוש ברוך הוא. וארץ
מתקוממה לו - זה הקדוש ברוך
הוא (וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל).

מסטרא דיובלא נפקו ישראל ממצרים. ובגין
כך, חמשים זמנין אדפר יציאת מצרים
באורייתא. חמשים יומין לקבלא אורייתא.
חמשים שנין לחירו דעבדין.

מבית עבדים: פמה דכתיב, (שמות יב) הִפָּה כָּל
בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. ותנינן אלין פתרין
תתאין, דאתרחיצו בהו מצראי. פמה דאית
ביתא לעילא, אית ביתא לתתא. ביתא קדישא
לעילא, דכתיב, (משלי כד) בְּחֻמָּה יִבְנֶה בַּיִת.
ביתא תתאה לתתא, דלא קדישא, פמה דכתיב
מבית עבדים.

האנא, בשעתא דאתמר אנכי, כל אינון פקודי
אורייתא, דמתאחדן במלפא קדישא
עלאה, בסטרא (ס"א דא) פלהו הוה כלילן בהאי
מלה.

במה דתנינן, כל פקודי אורייתא, מתאחדן
בגופא דמלפא. (ד"א במלפא קדישא עלאה) מנהון
ברישא דמלפא, ומנהון בגופא, ומנהון בידי
מלפא, ומנהון ברגליו, ולית מאן דנפיק מן
גופא דמלפא לבר. ובגין כך, מאן דפשע בחד
פקודי אורייתא, כמאן דפשע בגופא דמלפא,
פמה דכתיב, (ישעיה טו) וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בַּפְּגְרֵי
הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי. בִּי מִמֶּשׁ. ווי לחייביא,
דעברין על פתגמי אורייתא, ולא ידעין מאי
קא עבדין.

דאמר ר' שמעון, ההוא אתר דאיהו חב
לגביה, ההוא אתר ממש גלי חוביה.
(ואמר ר' שמעון קרשא בריה הוא ממש גלי חוביה) חב בקודשא
בריה הוא, קדשא בריה הוא גלי חוביה,
דכתיב, (איוב ט) יִגְלוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְאֶרֶץ
מִתְקוֹמְמָה לוֹ. יִגְלוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ: דא קדשא
בריה הוא. וארץ מתקוממה לו: דא קדשא
בריה הוא (נ"א דא כנסת ישראל).

שנינו, שמים מגלים חטאו של אדם, ובשעה שהוא מגלה חטאו, ארץ עושה דין האדם, שפתיב וארץ מתקוממה לו, לעשות בו דין. אמר רבי יוסי, שנינו משמו של רבי שמעון, בשעה שנתנה תורה, האם והבנים נמצאו בשלמות, שפתיב (תהלים קיג) אם הבנים שמחה.

אנכי ה' אלהיך. אנכי, כמו ששנינו, בת היתה לו לאברהם אבינו. היא שכנה, וזו בת. ה' אלהיך, שפתיב בני בכרי ישראל. וכתוב (משלי א) עץ חיים היא למחזיקים בה. הנה בן.

אשר הוצאתיך מארץ מצרים, שפתיב (ויקרא כח) יובל הוא קדש תהיה לכם. וכתוב אם הבנים שמחה. וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרור. הרי אם ובנים. יושבת האם, יושבים הבנים. (יהעזקות) כלם בשמחה בשלמות, ועל זה פתיב אם הבנים שמחה. נעברה האם - כלם נעברים ממקומם. וכתוב (דברים כב) לא תקח האם על הבנים. ושנינו, לא יעשה אדם חטאים למטה, כדי שתעבר האם מעל הבנים.

אמר רבי יצחק, הכל הקדוש ברוך הוא. הכל הוא. הכל אחד. והדברים הללו התגלו לקוצרי השנה. אשריהם בעולם הזה ובעולם הבא.

שנינו, אמר רבי אלעזר, פתיב בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, וכתוב (בראשית ב) ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים. במה בארנו פסוקים אלו, הרי שנינו ששניהם נבראו כאחד? מלמד שנטה הקדוש ברוך הוא קו ימינו וברא השמים, ונטה קו

את הארץ. בקדמיתא

תנאי, שמים גליין חוביה דבר נש. ובשעתא דאיהו גליא חוביה, ארץ עביד דינא דבר נש, דכתיב וארץ מתקוממה לו, למעבד דינא ביה. אמר ר' יוסי, תנינן משמיה דר' שמעון, בשעתא דאתיהבת אורייתא, אימא ובנין בשלימותא אשתכחו, דכתיב, (תהלים קיג) אם הבנים שמחה.

אנכי יי' אלהיך. אנכי, כמה דתנינן, בת היתה לו לאברהם אבינו, היא שכנתא. ודא בת. יי' אלהיך, דכתיב (שמות ד) בני בכורי ישראל. וכתוב (משלי א) עץ חיים היא למחזיקים בה, הא בן.

אשר הוצאתיך מארץ מצרים, דכתיב, (ויקרא כח) יובל היא קדש תהיה לכם, וכתוב (תהלים קיג) אם הבנים שמחה. וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרור, הא אימא ובנין. יתבא אימא יתבין בנין. (ועלמין) פלהו פחדוה בשלימותא. ועל דא כתיב, אם הבנים שמחה. מתעברא אימא, פלהו מתעברן בדוכתייהו. וכתוב, (דברים כב) לא תקח האם על הבנים. ותנינן, לא יעביד בר נש חובי לתתא, בגין דאתעבר אימא מעל בנין. אמר ר' יצחק, פלא קדשא בריך הוא. פלא הוא. פלא חד. ומלין אלין, למחצדי חקלא אתגליין. זפאין אינון בעלמא דין, ובעלמא דאתי.

האני אמר ר' אלעזר, פתיב, בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. וכתוב, (בראשית ב) ביום עשות יי' אלהים ארץ ושמים. במאי אוקימנא הני קראי, הא תנינן, דתרווייהו כחדא אתבריאוו. מלמד, שנטה הקדוש ברוך הוא קו ימינו וברא השמים, ונטה קו שמאלו, וברא

את השמים ואת הארץ, ולבתר ארץ ושמים.
הַנֵּן, כְּתִיב, (הושע ב) בַּיּוֹם הַהוּא אֶעֱנֶה נְאֻם יי' אֶעֱנֶה אֶת הַשָּׁמַיִם וְהֵם יַעֲנוּ אֶת הָאָרֶץ.

אֶעֱנֶה אֶת הַשָּׁמַיִם, שָׁמַיִם מִמֶּשׁ. דְּכַתִּיב, (ישעיה 10) הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי. וְהֵם יַעֲנוּ אֶת הָאָרֶץ. הָאָרֶץ מִמֶּשׁ, דְּכַתִּיב וְהָאָרֶץ הַדּוֹם רִגְלֵי. שָׁמַיִם, שָׁמַיִם עֲלֵאֵינ. וְאָרֶץ, אָרֶץ עֲלֵאָה. דְּתַנָּא, כַּד אֲתַקֵּן שָׁמַיִם דָּא בְּתִיקוֹנָיו, (מתקן) לְקַבְּלֵיהּ דְּהַאי אָרֶץ, וְתִיאוּבְתִיהּ לְקַבְּלָהּ, בְּחַד דְּרִגְאָ דְּאִקְרִי צְדִיק. כְּמָה דְּכַתִּיב, (משלי י) וְצְדִיק יִסּוּד עוֹלָם, וְאֲתַדְּבַק בְּהַאי אָרֶץ.

וּמְרִישָׁא דְּמִלְכָּא, עַד הַהוּא אֲתֵר דְּשָׂאֲרֵי הַאי צְדִיק, אֲתֵי חַד נְהָרָא (דף פ"ו ע"א)

קְדִישָׁא, מִשְׁחָא דְּרִבּוּת, וְאַטִּיל בְּסִגִּיאוֹת תִּיאוּבְתָא, בְּהַאי אָרֶץ קְדִישָׁא, וְנִטְל כְּלָא הַאי אָרֶץ. וְלִבְתֵּר, מְהַאי אָרֶץ אֲתַנּוּן כְּלָא, עֵילְאֵי וְתַתָּאֵי. כַּד כּוֹרָא דָּא, כַּד תִּיאוּבְתִיהּ לְאֲתַדְּבַקָּא בְּנוֹקְבָא, דְּאַפִּיק זֶרְעָא דְּרִבּוּת, מְרִישָׁא דְּמוֹחָא, בְּהַהוּא אָמָה, וְאַטִּיל בְּנוֹקְבָא, וּמְנִיָּה מִתְעַבְרָא נּוֹקְבָא, אֲשַׁתְּכַח, דְּכְלֵהוּ שְׁיִיפִין דְּגוּפָא, כְּלֵהוּ מִתְדַבְּקֵן בְּנוֹקְבָא, וְנוֹקְבָא אֲחִידָא כְּלָא. כַּדוּגְמָא דָּא תְּנִינָן, כָּל דְּאֲשָׁלִים לְעֶשְׂרָה קְדָמָאֵי דְּבֵי כְּנִישָׁתָא, נּוֹטֵל אָגַר כְּלֵהוּ. ר' יוֹסִי אוֹמֵר, לְקַבְּלֵי דְּכְלֵהוּ.

רְבִי יִצְחָק אָמַר, כְּתִיב (שמואל ב כב) וַיֵּט שָׁמַיִם וַיִּרְד, וּכְתִיב וַיִּרְד וַיֵּט לְעֵינַי כָּל הָעָם עַל הַר סִינַי, (ד"א לא גרסינן תנא) וַיֵּט שָׁמַיִם וַיִּרְד, לְאֶן נִחַת. אֵי תִימָא דְּנִחַת לְסִינַי, עַל הַר סִינַי כְּתִיב וְלֹא כְּתִיב בְּהַר סִינַי.

אַלְא, וַיֵּט שָׁמַיִם וַיִּרְד, לְאֶן נִחַת. אָמַר ר' יוֹסִי, (אמר רבי יהודה אמר רבי חייא) נְחִית בְּדַרְגוּתֵי, מִדְּרָגָא לְדְרָגָא, וּמִכְתָּרָא לְכְתָרָא, עַד דְּאֲתַדְּבַק

חייא, יִרְד בְּדַרְגוּתֵי מִדְּרָגָה לְדְרָגָה וּמִכְתָּר לְכְתָר עַד שְׁנַדְּבַק בְּאָרֶץ הַזֹּה, וְאֵז הַאִירָה הַלְכְּנָה וְעַמְדָה

שְׁמָאלוּ וּכְרָא אֶת הָאָרֶץ. בְּתַחֲלָה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וְאַחַר כִּף אָרֶץ וְשָׁמַיִם.

שְׁנִינּוּ, כְּתוּב (הושע ב) בַּיּוֹם הַהוּא אֶעֱנֶה נְאֻם ה' אֶעֱנֶה אֶת הַשָּׁמַיִם וְהֵם יַעֲנוּ אֶת הָאָרֶץ. אֶעֱנֶה אֶת הַשָּׁמַיִם - שָׁמַיִם מִמֶּשׁ, שְׁכַתוּב (ישעיה 10) הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי. וְהֵם יַעֲנוּ אֶת הָאָרֶץ - הָאָרֶץ מִמֶּשׁ, שְׁכַתוּב וְהָאָרֶץ הַדּוֹם רִגְלֵי. שָׁמַיִם - שָׁמַיִם הָעֲלִיּוֹנִים. וְאָרֶץ - הָאָרֶץ הָעֲלִיּוֹנָה. שְׁשִׁינּוּ, כְּשֶׁהִתְתַּקֵּן שָׁמַיִם זֶה בְּתִיקוֹנָיו, (התקן) כְּנִגְד אָרֶץ זֶה, וְתִשׁוּקְתוֹ כְּנִגְדָה בְּדַרְגָה אַחַת שְׁנִקְרָאֵת צְדִיק, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (משלי י) וְצְדִיק יִסּוּד עוֹלָם, וְנִדְּבַק בְּאָרֶץ הַזֹּה.

וּמְרִישָׁא דְּמִלְכָּךְ עַד אוֹתוֹ מְקוּם שְׁשׁוּרָה הַצְדִיק הַזֶּה, כַּאֲנֵהר אֶחָד קְדוֹשׁ, שְׁמֵן מִשְׁחָה, וּמִטִּיל בְּרַב תְּשׁוּקָה בְּאָרֶץ הַקְדוּשָׁה הַזֹּה, וְהָאָרֶץ הַזֹּה נּוֹטֵלֵת הַכֹּל, וְאַחַר כִּף מְהָאָרֶץ הַזֹּה הַכֹּל נְזוּנִים, עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, כְּמוֹ הַזְכָּר הַזֶּה כְּשֶׁתְּשׁוּקְתוֹ לְהִדְּבַק בְּנוֹקְבָהּ, שְׁמוּצִיא זֶרַע שֶׁל רְבִיָּה מְרִישָׁא הַמַּח בְּאוֹתָהּ אָמָה וּמִטִּיל בְּנוֹקְבָהּ וּמְמַנּוּ הַנּוֹקְבָהּ מִתְעַבְרָת. נִמְצָא שְׁכָל אֵיבָרֵי הַגּוּף כֻּלָּם נִדְּבָקִים בְּנוֹקְבָהּ, וְהַנּוֹקְבָהּ אוֹחֶזֶת הַכֹּל. כַּדְגָּמָה זֶה שְׁנִינּוּ, כָּל הַמְשָׁלִים לְעֶשְׂרָה רֵאשׁוֹנִים שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת, נּוֹטֵל שְׁכָר כֻּלָּם. רְבִי יוֹסִי אָמַר, כְּנִגְד כֻּלָּם.

רְבִי יִצְחָק אָמַר, כְּתוּב (שמואל ב-כב) וַיֵּט שָׁמַיִם וַיִּרְד, וּכְתוּב יִרְד ה' לְעֵינַי כָּל הָעָם עַל הַר סִינַי. (לא גרסינן תנא) וַיֵּט שָׁמַיִם וַיִּרְד, לְאֶן יִרְד? אִם תֹּאמַר שְׁיִרְד לְסִינַי, הֲרֵי כְּתוּב עַל הַר סִינַי, וְלֹא כְּתוּב בְּהַר סִינַי?

אַלְא וַיֵּט שָׁמַיִם וַיִּרְד, לְאֶן יִרְד? אָמַר רְבִי יוֹסִי (אמר רבי יהודה אמר רבי חייא) נְחִית בְּדַרְגוּתֵי מִדְּרָגָה לְדְרָגָה וּמִכְתָּר לְכְתָר עַד שְׁנַדְּבַק בְּאָרֶץ הַזֹּה, וְאֵז הַאִירָה הַלְכְּנָה וְעַמְדָה

בְּהַאי אֶרֶץ, וּכְדִין אֶתְנַהֵר סִיְהָרָא, וְקִימָא
בְּאִשְׁלָמוּתָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב וַיֵּט שָׁמַיִם
וַיִּרְד, לְהַאי אֶרֶץ. וּכְדִין כְּתִיב, עַל הַר סִינִי.
מַה קִּימָא עַל הַר סִינִי, הֵוִי אִימָא דָא
שְׂכִינְתָּא.

בשלמות. זהו שכתוב וַיֵּט שָׁמַיִם
וַיִּרְד, לְאֶרֶץ הַזֶּה. וְאִז כְּתוּב עַל הַר
סִינִי. מַה עֲמַד עַל הַר סִינִי? הַהוּא
אָמַר זֶה שְׂכִינָה.

רְבִי אָבָא אָמַר מִכָּאן, (שמות יט)
מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו ה' בְּאֵשׁ.
וְכַתוּב (דברים ד) כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ
אוֹכְלָה הוּא. וְכַתוּב (בראשית יט) וְה'
הַמְטִיר עַל סֹדֶם וְעַל עַמּוֹרָה גִפְרִית
וְאֵשׁ מֵאֵת ה' מִן הַשָּׁמַיִם. וְה'
הַמְטִיר - זוּהֵי אֶרֶץ. מֵאִיזָה מְקוֹם
נָטַל אֵת זֶה? סוּף הַפְּסוּק מוֹכִיחַ,
שְׂכִינְתוֹב מֵאֵת ה' מִן הַשָּׁמַיִם, מִן
הַשָּׁמַיִם מִמֶּשׁ. רְבִי חִיָּיא אָמַר
מִכָּאן, וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת כָּל, כָּל
- הַכֹּלֵל שֶׁל הַכֹּל, שֶׁהָרִי בְּזֶה תְּלוּי
הַכֹּל.

רְבִי אָבָא אָמַר מִהֵכָא, (שמות יט) מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד
עָלָיו יי' בְּאֵשׁ. וְכַתִּיב (דברים ד) כִּי יי' אֱלֹהֶיךָ
אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא. וְכַתִּיב, (בראשית יט) וַיִּי' הַמְטִיר
עַל סֹדֶם וְעַל עַמּוֹרָה גִפְרִית וְאֵשׁ מֵאֵת ה' מִן
הַשָּׁמַיִם. וַיִּי' הַמְטִיר דָּא הוּא אֶרֶץ מֵאֵן אֶתֵר
נָטִיל הָאִי, סוּפִיָּה דְקָרָא מוֹכַח, דְכְתִיב מֵאֵת
יי' מִן הַשָּׁמַיִם, מִן הַשָּׁמַיִם מִמֶּשׁ. רְבִי חִיָּיא
אָמַר מִהֵכָא, וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת כָּל. כָּל, כָּלֵלָא
דְכָלָא, דְהָא כְּהָאִי תְלִיָא כָלָא.

רָא יְהִיָּה לָךְ אֱלֹהִים אַחֲרִים עַל
פְּנֵי. רְבִי יִצְחָק אָמַר, אֱלֹהִים
אַחֲרִים - לְהוֹצִיא שְׂכִינָה. עַל פְּנֵי
- לְהוֹצִיא פְּנֵי הַמְּלָךְ שֶׁבָּהֶם נִרְאָה
הַמְּלָךְ הַקְּדוֹשׁ, וְהֵם שְׁמוֹ, וְהוּא
הֵם. הוּא שְׁמוֹ, שְׂכִינְתוֹב (ישעיה מב)
אֲנִי ה' הוּא שְׁמִי. הוּא וְשְׁמוֹ אֶחָד
הוּא. בְּרוּךְ שְׁמוֹ לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי
עוֹלָמִים.

רָא יְהִיָּה לָךְ אֱלֹהִים אַחֲרִים עַל פְּנֵי. (שמות כ)
יִצְחָק אָמַר, אֱלֹהִים אַחֲרִים, לְאַפְקָא
שְׂכִינְתָּא. עַל פְּנֵי, לְאַפְקָא אִפִּי מַלְכָּא. דְּבַהוּ
אֶתְחַזִּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְאֵינּוֹן שְׁמִיָּה. וְהוּא
אֵינּוֹן. הוּא שְׁמִיָּה, דְכְתִיב, (ישעיה מב) אֲנִי יי' הוּא
שְׁמִי. הוּא וְשְׁמִיָּה חַד הוּא בְרִיךְ שְׁמִיָּה לְעֵלָם
וְלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא.

שְׁנָה רְבִי שְׁמַעוֹן, אֲשֶׁרִיָּהֶם
יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרָא
לְהֵם אָדָם, שְׂכִינְתוֹב (יחזקאל לד) וְאַתָּן
צִאנִי צִאן מְרַעִיתִי אָדָם אֲתֵם,
(ויקרא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם. מַה
הַטַּעַם קָרָא לְהֵם אָדָם? מִשׁוּם
שְׂכִינְתוֹב (דברים ד) וְאַתָּם הַדְּבָקִים
בְּה' אֱלֹהֵיכֶם. אֲתֵם וְלֹא לְשָׂאֵר
עַמִּים. וּמִשׁוּם כִּף אָדָם אֲתֵם. אֲתֵם
קְרוּיִים אָדָם, וְאֵין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
וּמַזְלוֹת קְרוּיִים אָדָם.

הַתַּנִּי רְבִי שְׁמַעוֹן, זַפְּאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל,
דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קָרָא לֹוֹן אָדָם,
דְכְתִיב, (יחזקאל לד) וְאַתָּן צִאנִי צִאן מְרַעִיתִי אָדָם
אֲתֵם, (ויקרא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם. מָאִי טַעְמָא
קָרָא לֹוֹן אָדָם. מִשׁוּם דְכְתִיב, (דברים ד) וְאַתָּם
הַדְּבָקִים בַּיי' אֱלֹהֵיכֶם. אֲתֵם וְלֹא שָׂאֵר עַמִּין.
וּבְגִין כִּף אָדָם אֲתֵם, אֲתֵם קְרוּיִין אָדָם, וְאֵין
עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת קְרוּיִין אָדָם.

שְׁשַׁנְיָנוּ, אָמַר רְבִי שְׁמַעוֹן, פִּיּוֹן
שְׂאָדָם מִיִּשְׂרָאֵל נְמוּל, נְכַנְס
לְבְרִית שְׁנוֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
עִם אַבְרָהָם, שְׂכִינְתוֹב (בראשית כד) וְה'
בְּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל. וְכַתוּב (מִכָּה

דְתַנִּיא, אָמַר ר' שְׁמַעוֹן, פִּיּוֹן דְּבַר נֶשׁ יִשְׂרָאֵל
אֲתַגְזֹר, עָאֵל בְּבְרִית דְּגִזֹר קַדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא בְּאַבְרָהָם, דְכְתִיב (בראשית כד) וַיִּי' בְּרַךְ אֶת

אַבְרָהָם בְּכָל. וְכַתִּיב (מִכָּה ז) חֶסֶד לְאַבְרָהָם. וְשָׂאֵרִי לְמִיעָאֵל בְּהָאִי אֲתֵר. (ג"א

אדם) כִּי־נִתְּנָה לְקַיְמָא פְּקוּדֵי אֹרִייתָא, עָאל בֵּיה בְּהַאי אָדָם, (נ"א אֶתֶר) וְאֵתְדַבֵּק בְּגוּפָא דְמַלְכָּא, וְכַדִּין אֶקְרִי אָדָם.

וְזַרְעָא דִּישְׂרָאֵל אֶקְרוּן אָדָם. תָּא חֲזִי, כְּתִיב בֵּיה בִּישְׁמַעְעָל, (בראשית טו) וְהוּא יְהִיָּה פְּרָא אָדָם. פְּרָא אָדָם, וְלֹא אָדָם. פְּרָא אָדָם, מְשׁוּם דְּאֵתְגַזֵּר. וְשִׁירוּתָא דְּאָדָם הָוּה בֵּיה, דְּכְתִיב, (בראשית יז) וַיִּשְׁמַעְעָל בְּנוֹ בֶן שָׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּהַמּוֹלוֹ אֶת בְּשַׁר עֶרְלָתוֹ, כִּי־נִתְּנָה עָאל בְּהַאי שִׁירוּתָא, דְּאֶקְרִי כָּל. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (בראשית טו) וְהוּא יְהִיָּה פְּרָא אָדָם, וְלֹא אָדָם. יָדוּ בְּכַל, יָדוּ בְּכַל וְדָאֵי, וְלֹא יִתִּיר, מְשׁוּם דְּלֹא קָבִיל פְּקוּדֵי אֹרִייתָא. שִׁירוּתָא הָוּה בֵּיה, בְּגִין דְּאֵתְגַזֵּר, וְלֹא אֲשַׁתְּלִים בְּפְקוּדֵי אֹרִייתָא. אָבֵל זַרְעָא דִּישְׂרָאֵל, דְּאֲשַׁתְּלִימוּ בְּכַלָּא, אֶקְרוּן אָדָם מְמַשׁ, וְכְתִיב (דברים לב) כִּי חָלַק יְיָ עִמּוֹ חָלַק יְיָ עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּגִין דָּא, כָּל פְּרָצוּפִין שְׂרוּ, בַּר מְפָרְצוּפָא דְּאָדָם. ר' יֶצְחָק אָמַר, כִּדְ אֵתְעָבַד, אֵתְחֲזִי דְּגַלְיָפָא גוּ גַלְיָפִין דְּאֲשַׁלְמוּתָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הֵינְנוּ דְּאֶמְרֵי אֵינְשֵׁי קִיטְרוּי בְּזִיקָא, בְּטַפְסָא שְׂכִיחֵי.

רַבִּי יְהוּדָה הָוּה אָזִיל מְקַפּוּטְקִיָּא לְלוּד, לְמַחְמֵי לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּהָוה תַּמָּן, וְהָוה רַבִּי חֲזַקְיָה אָזִיל עִמֵּיהּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְר' חֲזַקְיָה, הָא דְּתַנִּינָן, קָמֵי ר' שְׁמַעוֹן, וְהוּא יְהִיָּה (דף פ"ט ע"ב) פְּרָא אָדָם, וְדָאֵי כַּךְ הוּא. וְדָא הוּא בְּרִירָא דְּמַלְכָּה. סוּפִיָּה דְּקָרָא דְּכְתִיב, וְעַל פְּנֵי כָּל אֲחִיו יִשְׁפּוֹן. מַהוּ וְעַל פְּנֵי כָּל אֲחִיו יִשְׁפּוֹן. אָמַר לֵיה, לָא שְׁמַעְנָא, וְלֹא אֵימָא. דְּהָא אֹלְיָפְנָא, כְּתִיב (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה. אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה, אֵתְהָ יְכוּל לֹאמַר. דְּלֹא שָׁם מֹשֶׁה, אֵי אֵתְהָ יְכוּל לֹאמַר.

חֲסֵד לְאַבְרָהָם. וְהַתְּחִיל לְהַכְּנִס לְמַקּוּם הַזֶּה. (אדם) כִּי־נִתְּנָה לְקַיְמָא פְּקוּדֵי אֹרִייתָא, עָאל בֵּיה בְּהַאי אָדָם, (נ"א אֶתֶר) וְאֵתְדַבֵּק בְּגוּפָא דְּמַלְכָּא, וְכַדִּין אֶקְרִי אָדָם.

וְזַרְעָא דִּישְׂרָאֵל נְקָרָאוּ אָדָם. בַּא וְרָאָה, כְּתוּב בִּישְׁמַעְעָל וְהוּא יְהִיָּה פְּרָא אָדָם. פְּרָא אָדָם, וְלֹא אָדָם. פְּרָא אָדָם, מְשׁוּם שְׁנַמּוּל, וְרֵאשִׁיתוֹ שֶׁל אָדָם הָיָה בּוֹ, שְׁכָתוּב (בראשית יז) וַיִּשְׁמַעְעָל בְּנוֹ בֶן שָׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּהַמּוֹלוֹ אֶת בְּשַׁר עֶרְלָתוֹ. כִּי־נִתְּנָה לְרֵאשִׁית הַזֹּאת שְׁנַקְרָאתָ כָּל. זְהוּ שְׁכָתוּב וְהוּא יְהִיָּה פְּרָא אָדָם, וְלֹא אָדָם. יָדוּ בְּכַל, יָדוּ בְּכַל וְדָאֵי - וְלֹא יוֹתֵר, מְשׁוּם שְׁלֹא קָבִיל מְצוּוֹת הַתּוֹרָה. רֵאשִׁית הֵיטָה בּוֹ מְשׁוּם שְׁנַמּוּל, וְלֹא הַשְׁתַּלֵּם בְּמְצוּוֹת הַתּוֹרָה. אָבֵל זַרְעָא דִּישְׂרָאֵל שְׁנַשְׁלְמוּ בְּכַל, נְקָרָאוּ אָדָם מְמַשׁ, וְכְתוּב (דברים לב) כִּי חָלַק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מְשׁוּם כֶּף כָּל הַפְּרָצוּפִים מְתָרִים, פְּרַט לְפָרְצוּף אָדָם. רַבִּי יֶצְחָק אָמַר, כְּשֶׁנַּעֲשֶׂה, נִרְאֶה שְׁחָקִיק תוֹף הַחֲקִיקוֹת שֶׁל הַשְּׁלֵמוֹת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הֵינְנוּ מַה שְּׁאֲנָשִׁים אוֹמְרִים, קִשְׁרֵי בְּרוּחַ מְצוּיִים בְּצוּרָה.

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה הוֹלֵךְ מְקַפּוּטְקִיָּא לְלוּד לְרֵאוֹת אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁהִיָּה שָׁם, וְהָיָה רַבִּי חֲזַקְיָה הוֹלֵךְ עִמּוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי חֲזַקְיָה, זֶה שְׁשִׁנִּינוּ לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן וְהוּא יְהִיָּה פְּרָא אָדָם - וְדָאֵי כֶּף הוּא. וְזְהוּ בְּרוּי הַדְּבָר - סוּף הַפְּסוּק, שְׁכָתוּב וְעַל פְּנֵי כָּל אֲחִיו יִשְׁפּוֹן. מַה זֶה וְעַל פְּנֵי כָּל אֲחִיו יִשְׁפּוֹן?

אָמַר לוֹ, לֹא שְׁמַעְתִּי וְלֹא אָמַר, שְׁהִרִי לְמַדְנִי, כְּתוּב (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה. אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה - אֵתְהָ יְכוּל לֹאמַר. אָבֵל שְׁלֹא שָׁם מֹשֶׁה - אֵינְךָ יְכוּל לֹאמַר.

פָּתַח ר' יְהוּדָה וְאָמַר, (שם) פִּי
הוּא חֲיִיף וְאָרְךָ יְמִיךָ. מִי שְׁזוּכָה
בַּתּוֹרָה וְלֹא נִפְרָד מִמֶּנָּה, זוּכָה
לְשָׁנֵי חַיִּים - אֶחָד בְּעוֹלָם הַזֶּה,
וְאֶחָד בְּעוֹלָם הַבָּא, שְׁכָתוּב חֲיִיךָ,
שָׁנִים. וְכָל מִי שֶׁנִּפְרָד מִמֶּנָּה, כָּמִי
שֶׁנִּפְרָד מִן הַחַיִּים, וְמִי שֶׁנִּפְרָד
מִרְבֵּי שְׁמֵעוֹן, כְּאִלוּ נִפְרָד מֵהַכֹּל.
וְזֶה בְּפִסּוּק הַזֶּה שֶׁהוּא פּוֹתַח
פֶּתַח לֹא יִכְלֹנוּ לְהַפְנֵס אֵלָיו -
דְּבָרֵי תוֹרָה הַנְּסֻתִים עַל אַחַת
כַּמָּה וְכַמָּה. אוֹי לְדוֹר שְׂרָפִי
שְׁמֵעוֹן בֶּן יוֹחָאי יִסְתַּלֵּק מִמֶּנּוּ.
שְׁשָׁאֲנוּ עוֹמְדִים לְפָנָי רַבִּי
שְׁמֵעוֹן, מְעִינוֹת הַלֵּב פְּתוּחִים
לְכֹל עֵבֶר וְהַכֹּל מִתְגַּלֶּה.
וְכִשְׁנִפְרָדִים מִמֶּנּוּ, לֹא יוֹדְעִים
דְּבָר, וְכֹל הַמְעִינוֹת נִסְתָּמִים.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, הֵינּוּ שְׁכָתוּב
(במדבר יא) וַיֵּאצֵּל מִן הַרוּחַ אֲשֶׁר
עָלָיו וַיִּתֵּן עַל שְׁבָעִים אִישׁ
הַזִּקְנִים. כַּמְנֹרֶה הֵזוּ שְׁמַאֲרִים
מִמֶּנָּה כַּמָּה מְנֹדוֹת, וְהִיא מְצוּיָה
בְּקִיּוּמָה. כִּף רַבִּי שְׁמֵעוֹן בֶּרֶךְ יוֹחָאי
בְּעַל הַמְנֹדוֹת הוּא מְאִיר לְכֹל,
וְהָאֹר לֹא זָו מִמֶּנּוּ וְנִמְצָא בְּקִיּוּמוֹ.
הִלְכוּ עַד שֶׁהִגִּיעוּ אֵלָיו.

כְּשֶׁהִגִּיעוּ אֵלָיו, מְצָאוּהוּ שֶׁהִיא
יוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, וְהִיא אוֹמֵר
(תהלים קב) תִּפְלָה לְעֵנִי כִּי יַעֲטֵף
וְלִפְנֵי ה' יִשְׁפּוֹף שִׁיחוֹ. כָּל תִּפְלַת
יִשְׂרָאֵל הִיא תִּפְלָה, וְתִפְלַת הָעֵנִי
עֲלִיּוֹנָה מִכֹּל. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם
שֶׁזוֹ עוֹלָה עַד כִּסֵּא הַכְּבוֹד שֶׁל
הַמְּלָךְ וּמִתְעַטֶּרֶת בְּרֹאשׁוֹ.
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִשְׁתַּבַּח
(מתעטף) בְּאוֹתָהּ תִּפְלָה וְדָאִי, תִּפְלַת
הָעֵנִי נִקְרָאת תִּפְלָה.

כִּי יַעֲטֵף. עֲטוּף זֶה אֵינוֹ עֲטוּף שֶׁל
כְּסוּי, שֶׁהָרִי אֵין לוֹ. אֲלֵא כְּתוּב
כָּאֵן כִּי יַעֲטֵף, וְכְתוּב שָׁם (איכה ב)
הָעֲטוּפִים בְּרָעַב. וְלִפְנֵי ה' יִשְׁפּוֹף
שִׁיחוֹ, שְׁקוּבֵל לְפָנָי רַבּוֹנוּ. וְזֶה
נֹחַ לְפָנָי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,

פָּתַח ר' יְהוּדָה וְאָמַר, (דברים ל) כִּי הוּא חֲיִיךָ
וְאָרְךָ יְמִיךָ. מָאֵן דְּזָכִי בְּאוֹרֵייתָא, וְלֹא
אֲתַפְּרֵשׁ מִיָּנָה, זָכִי לְתַרִּין חֲיִין, חַד בְּעֵלְמָא
דִּין, וְחַד בְּעֵלְמָא דְאַתִּי. דְּכַתִּיב חֲיִיךָ, תְּרִי.
וְכֹל מָאֵן דִּיתַפְּרֵשׁ מִיָּנָה, כַּמָּאֵן דִּמְתַּפְּרֵשׁ מִן
חֲיִי, וּמָאֵן דִּמְתַּפְּרֵשׁ מִר' שְׁמֵעוֹן, כְּאִילוּ
מִתַּפְּרֵשׁ מִכָּלְא.

וְזֶה בְּהֵאִי קָרָא דְאִיהוּ פֶּתַח פֶּתַח, לֹא
יִכִּילָנָא לְמִיעָאֵל בָּהּ. פִּתְגָמֵי אוֹרֵייתָא
דְּסְתִימִין, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וְוִי לְדָרָא, דְר'
שְׁמֵעוֹן בֶּן יוֹחָאי יִסְתַּלֵּיק מִיָּנָה. דְּכַד אָנֹן
קִימִין קָמִי דְר' שְׁמֵעוֹן, מִבּוּעֵין דְּלִפְא פְּתִיחִין
לְכֹל עֵיבֶר, וְכֹלְא מִתְגַּלֶּיָא. וְכַד אֲתַפְּרֵשׁנָא
מִיָּנָה. לֹא יִדְעֵנָא מִיָּדִי, וְכֹל מִבּוּעֵין סְתִימִין.

אָמַר ר' חֲזַקְיָה, הֵינּוּ דְכַתִּיב, (במדבר יא) וַיֵּאצֵּל
מִן הַרוּחַ אֲשֶׁר עָלָיו וַיִּתֵּן עַל שְׁבָעִים
אִישׁ הַזִּקְנִים, כְּבוּצִינָא דָא, דְּנִהְרִין מִיָּנָה כַּמָּה
בוּצִינִין, וְהוּא בְּקִיּוּמִיָּה שְׁכִיחַ. כִּף ר' שְׁמֵעוֹן
בֶּן יוֹחָאי, מְאִרִי דְבוּצִינִין, הוּא נְהִיר לְכֹלְא,
וְנִהְרָא לֹא אַעֲדִי מִיָּנָה, וְאֲשַׁתְּכַח בְּקִיּוּמִיָּה.
אָזְלוּ עַד דְּמָטוּ לְגַבִּיָּה.

כַּד מָטוּ גַבִּיָּה, אֲשַׁכְּחוּהוּ, דְּהוּהוּ יְתִיב וְלַעֲנִי
בְּאוֹרֵייתָא, וְהוּהוּ אָמַר, (תהלים קב) תִּפְלָה
לְעֵנִי כִּי יַעֲטֵף וְלִפְנֵי יי' יִשְׁפּוֹף שִׁיחוֹ. כָּל
צְלוֹתָא דִּישְׂרָאֵל צְלוֹתָא, וְצְלוֹתָא דְעֵנִי עֲלֵאָה
מִכָּלְהוּ. מְאִי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּהֵאִי סְלִקָא עַד
כְּרִסֵּי יְקָרָא דְמִלְכָא, וְאֲתַעֲטֵר בְּרִישִׁיָּה.
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּבַּח (נ"א מִתְעַטֵּף) בְּהֵאִי
צְלוֹתָא וְדָאִי. תִּפְלָה דְעֵנִי, תִּפְלָה אֲקָרִי.

כִּי יַעֲטֵף. עֲטוּפָא דָא, לֹא עֲטוּפָא דְכְסוּי הוּא,
דְּהֵא לִית לִיָּה. אֲלֵא, פְּתִיב הַכָּא כִּי יַעֲטֵף.
וְכַתִּיב הָתָם, (איכה ב) הָעֲטוּפִים בְּרָעַב. וְלִפְנֵי יי'
יִשְׁפּוֹף שִׁיחוֹ, דִּיקְבֵּל קָמִי מְאִרִיָּה, וְדָא נִיחָא

לִיה קָמִי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, מְשׁוּם דְּעִלְמָא
מִתְקַיֵּמָא בֵּיה, פִּד לָא אֲשַׁתְּכַחוּ שְׁאָר קִיָּמִי
עִלְמָא בְּעִלְמָא. וְוִי לְמֵאן דִּיהוּא מִסְכְּנָא יִקְבֵּל
עֲלוּהִי לְמֵאֲרִיָּה, מְשׁוּם דְּמִסְכְּנָא קָרִיב לְמִלְכָּא
וְתִיר מְכַלְהוּ, דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת כב) וְהִיָּה כִי יִצְעַק
אֵלֵי וְשָׁמַעְתִּי כִי חֲנוּן אָנִי.

וְרֵשָׁאָר בְּנֵי עִלְמָא, זְמַנִּין דְּשָׁמַע, זְמַנִּין דְּלָא
שָׁמַע. מָאִי טַעְמָא. מְשׁוּם דְּדִיּוּרִיָּה
דְּמִלְכָּא בְּהַנִּי מְאִנִּי תְּבִירִי, דְּכְתִיב, (יִשְׁעִיָּה נז)
וְאֵת דְּפָא וְשָׁפֵל רֹחַ. וְכְתִיב (תְּהִלִּים לד) קָרוֹב יְיָ
לְנִשְׁבָּרֵי לֵב. (תְּהִלִּים נא) לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְפָּה אֱלֹהִים
לֹא תִבְזֶה.

מִכְּבָּאן תְּגִינָן, מָאן דְּנִזְיף בְּמִסְכְּנָא, נְזִיף
בְּשִׁכְנִיתָא, דְּכְתִיב וְאֵת דְּפָא וְשָׁפֵל
רֹחַ. וְכְתִיב (מִשְׁלִי כב) כִּי יִי יָרִיב רִיבָם וְגו'. בְּגִין
דְּאִפּוֹטְרוּפָא דְּלְהוֹן תְּקִיפָא, וְשִׁלְיִטָא עַל כֻּלָּא,
דְּלָא אִצְטְרִיךְ סְהַדִּי, וְלָא אִצְטְרִיךְ לְדִיִּינָא
אֲחֵרָא, וְלָא נָטִיל מִשְׁכּוֹנָא, כְּשָׁאָר דִּיִּינָא. וְמַה
מִשְׁכּוֹנָא נָטִיל, נִשְׁמַתִּין דְּבֵר נֶשׁ, דְּכְתִיב וְקִבַּע
אֵת קוֹבְעֵיהֶם נֶפֶשׁ.

הוּ אָמַר תְּפִלָּה לְעַנִּי, כֹּל אֲתֵר דְּאִקְרִי תְּפִלָּה,
מְלָה עֲלָאָה הִיא, דְּהִיא סִלְקָא לְאֲתֵר (דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אֲחֵר) עֲלָאָה. תְּפִלָּה דְּרִישָׁא, אִינוּן תְּפִלֵּי
דְּמִלְכָּא, דְּאָנַח לְהוּ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אֲסַחֵר רִישִׁיָּה, וְחַמָּא לְר' יְהוּדָה
וְלְר' חֲזַקְיָה, דְּמָטוּ גְבִיָּה. בְּתֵר דְּסִיִּים
אֲסַתְּפֵל בְּהוּ. אָמַר לְהוּ, סִימָא הָוָה לְכוּ
וְאֲתַאבִּיד מְנִיכּוּ. אָמְרוּ לִיָּה, וְדָאִי דְּפִתְחָא
עֲלָאָה פִתַּח מוֹ, וְלָא יְכִילְנָא לְמִיעָאֵל בְּהָ.

אָמַר, מָאִי הִיא. אָמְרוּ לִיָּה, (בְּרַאשִׁית טז) וְהוּא
יְהִיָּה פָּרָא אָדָם, וְסִיפִיָּה דְּקָרָא בְּעִינָא
לְמַנְדַּע, דְּכְתִיב וְעַל פְּנֵי כָּל אֲחִיו יִשְׁכּוֹן,
מַהוּ עַל פְּנֵי כָּל אֲחִיו. דְּהָא בְּרִירָא דְּכוּלִּיָּה קָרָא יְדַעְנָא, וְהִיא לָא

מְשׁוּם שְׁהַעוּלָם מִתְקִיָּם בּוּ כְּשִׁלָּא
נִמְצְאִים שְׁאָר מְקִיָּמֵי הַעוּלָם
בְּעוּלָם. אוּי לְמִי שְׁאוּתוֹ הַעֲנִי
יִקְבֵּל עֲלָיו לְרַבּוֹנוּ, מְשׁוּם שְׁהַעֲנִי
קָרוֹב לְמִלְכָּא יוֹתֵר מִכֻּלָּם, שְׁכַתּוּב
(שְׁמוֹת כב) וְהִיָּה כִי יִצְעַק אֵלֵי
וְשָׁמַעְתִּי כִי חֲנוּן אָנִי.

וְרֵשָׁאָר בְּנֵי הַעוּלָם - לְפַעְמִים
שְׁשׁוּמַע וְלְפַעְמִים שְׁלָא שׁוּמַע.
מַה הַטַּעַם? מְשׁוּם שְׁדִיּוּר הַמְּלָכָא
הוּא בְּפִלְסִים הַשְּׁבוּרִים הַלְלוּ,
שְׁכַתּוּב (יִשְׁעִיָּה נז) וְאֵת דְּפָא וְשָׁפֵל
רֹחַ. וְכַתּוּב (תְּהִלִּים לד) קָרוֹב ה'
לְנִשְׁבָּרֵי לֵב. (שִׁם נה) לֵב נִשְׁבָּר
וְנִדְפָּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה.

מִכְּבָּאן שְׁנִינּוּ, מִי שְׁנוֹזֵף בְּעַנִּי -
נוֹזֵף בְּשִׁכְנִיָּה, שְׁכַתּוּב וְאֵת דְּפָא
וְשָׁפֵל רֹחַ, וְכַתּוּב (מִשְׁלִי כב) כִּי ה'
יָרִיב רִיבָם וְגו'. מְשׁוּם
שְׁהַאִפּוֹטְרוּפּוֹס שְׁלָהֶם חֲזַק
וְשׁוּלֵט עַל הַכֹּל, שְׁלָא צְרִיךְ עֲדִים
וְלָא צְרִיךְ דִּין אֲחֵר, וְלָא נוֹטֵל
מִשְׁכּוֹן כְּשָׁאָר הַדִּינִים. וְאִיזָה
מִשְׁכּוֹן נוֹטֵל? נִשְׁמוֹת בְּנֵי אָדָם,
שְׁכַתּוּב וְקִבַּע אֵת קוֹבְעֵיהֶם נֶפֶשׁ.
עוֹד אָמַר, תְּפִלָּה לְעַנִּי - כֹּל מְקוּם
שְׁנַקְרָא תְּפִלָּה, דְּבֵר עֲלִיוֹן הוּא,
שְׁהוּא עוֹלָה לְמְקוּם (שְׁהַקּוּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא) עֲלִיוֹן. תְּפִלַּת הַרָאֵשׁ הֵן
הַתְּפִלִּין שֶׁל הַמְּלָכָא שְׁמַנִּיחַ אוֹתָם.
רַבִּי שְׁמַעוֹן סוֹכֵב רֵאשׁוּ, וְרָאָה
אֵת רַבִּי יְהוּדָה וְאֵת רַבִּי חֲזַקְיָה
שְׁהִגִּיעוּ אֵלָיו. אֲחֵר שְׁפִיסִים,
הַסְּתַפֵּל בְּהֶם. אָמַר לָהֶם, אוֹצֵר
הִיָּה לָכֶם וְאֲבַד מְכָם. אָמְרוּ לוֹ,
וְדָאִי שְׁפִתַּח עֲלִיוֹן פִּתַּח מוֹרְנוּ,
וְלָא יְכִלְנוּ לְהַפְגִּיס בּוּ.

אָמַר, מַה הוּא? אָמְרוּ לוֹ, (בְּרַאשִׁית
טז) וְהוּא יְהִיָּה פָּרָא אָדָם. וְסוּף
הַפְּסוּק אָנוּ רוֹצִים לְדַעַת, שְׁכַתּוּב
וְעַל פְּנֵי כָּל אֲחִיו יִשְׁכּוֹן. מַה זֶה
עַל פְּנֵי כָּל אֲחִיו? שְׁהָרִי בְּרוּר שֶׁל

מַהוּ עַל פְּנֵי כָּל אֲחִיו. דְּהָא בְּרִירָא דְּכוּלִּיָּה קָרָא יְדַעְנָא, וְהִיא לָא

כָּל הַפְּסוּק יִדְעֶנּוּ, וְאֵת זֶה לֹא יִדְעֶנּוּ, שְׁסוּף הַפְּתוּב לֹא נִרְאָה כְּרֹאשׁוֹ.

אָמַר לָהֶם, חַיִּיכֶם, הַכֹּל הוּא דָבָר אֶחָד, וּבְדִרְגָה אַחַת עוֹלָה. שְׂנִינּוּ, כַּמָּה פָּנִים לְפָנִים יֵשׁ לְקֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: פָּנִים הַמְּאִירִים. פָּנִים שְׁלֵא מְאִירִים. פָּנִים תַּחְתּוֹנִים. פָּנִים רְחוּקִים. פָּנִים קְרוֹבִים. פָּנִים שְׁלֹפְנִים. פָּנִים שְׁלֹחִין. פָּנִים שֶׁל יָמִין. פָּנִים שֶׁל שְׂמָאל.

בֵּא וְרֵא, אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁאֲחֻזִּים בְּפָנִים הָעֲלִיּוֹנִים שֶׁל הַמְּלֶכֶת בְּאוֹתָם פָּנִים שֶׁהוּא וְשֵׁמוֹ אֲחֻזִּים בָּהֶם, וְהֵם וְשֵׁמוֹ אֶחָד הוּא, וְשֵׁם הָעַמִּים אֲחֻזִּים בְּאוֹתָם פָּנִים רְחוּקִים, בְּאוֹתָם פָּנִים תַּחְתּוֹנִים, וְלִכֵּן הֵם רְחוּקִים מִגּוֹף הַמְּלֶכֶת, שְׁהָרִי רֵאִינוּ כָּל אוֹתָם שֶׁל מִצְרַיִם, קְרוֹבֵי יִשְׁמַעֲאֵל, כְּמוֹ אֲחִים וּקְרוֹבִים הָיוּ לוֹ, וְכֵלָם הָיוּ בְּפָנִים תַּחְתּוֹנִים וּבְאוֹתָם פָּנִים רְחוּקִים. וּבְגִיטָא אַבְרָהָם, כְּשֶׁנִּמְוָל יִשְׁמַעֲאֵל, זָכָה שֵׁשׁ מְדוּרוֹ וְחָלְקוֹ בְּמָקוֹם שְׁשׁוּלֵט עַל כָּל אוֹתָם פָּנִים רְחוּקִים וְתַחְתּוֹנִים, עַל כָּל אוֹתָם פָּנִים שֶׁל שְׂאֵר הָעַמִּים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב יָדוֹ בְּכַל וּמִשׁוֹם כֶּף עַל פָּנֵי כָּל אֲחָיו יִשְׁכֵּן. כְּלוֹמַר, יְשִׁים מְדוּרוֹ וְחָלְקוֹ לְמַעְלָה מִכָּל, שְׁפָתוֹב יָדוֹ בְּכַל, שְׁשׁוּלֵט עַל כָּל שְׂאֵר הַפָּנִים שְׁלִמְטָה, וּמִשׁוֹם כֶּף עַל פָּנֵי כָּל אֲחָיו וְדָאֵי, כְּמוֹתוֹ.

בְּאוֹ רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חִזְקִיָּה וְנִשְׁקוּ יָדוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הִינּוּ מֵה שְׂאֲנָשִׁים אוֹמְרִים, יֵינן בְּשִׁמְרֵי וּנְבִיעַת הַבָּאָר, בְּקִשְׁרָה שֶׁל קְמָא מִתְעַטֵּר. אוֹי לְעוֹלָם כְּשִׁיִּסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ מוֹרְנּוֹ! אוֹי לְדוֹר כְּשֶׁזָּה יֵאָרֵעַ בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן! אֲשֶׁרֵי הַדּוֹר שְׁמִפְרִים אֶת מוֹרְנּוֹ! אֲשֶׁרֵי הַדּוֹר שֶׁהוּא שְׂרוּי בְּתוֹכוֹ!

יִדְעֵנָא, דְּסִיפֵיה דְקָרָא, לֹא אֶתְחַזֵּי כְּרִישִׁיה. אָמַר לוֹן, חַיִּיכוֹן, כְּלָא חַד מְלָה הִיא, וּבְחַד דְּרָגָא סְלָקָא. תָּאנָא, כַּמָּה פָּנִים לְפָנִים, אֵית לֵיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. פָּנִים דְּנִהְרִין. פָּנִים דְּלֹא נִהְרִין. פָּנִים תַּתְּאִין. פָּנִים (דף פ"ו ע"א) רְחִיקִין. פָּנִים קְרִיבִין. פָּנִים דְּלָגוּ. פָּנִים דְּלָבָר. פָּנִים דִּימִינָא. פָּנִים דְּשְׂמָאלָא.

הָא חַזִּי, זְכָאִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל קָמִיה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאֲחִידִין בְּאַנְפִּין עֲלֵאִין דְּמִלְפָּא. בְּאֵינוֹן פָּנִים דֶּהוּא וְשְׁמִיה אֲחִידִין בְּהוּ, וְאֵינוֹן וְשְׁמִיה חַד הוּא. וְשְׂאֵר עַמִּין אֲחִידִין בְּאֵינוֹן פָּנִים רְחִיקִין, בְּאֵינוֹן פָּנִים תַּתְּאִין. וּבְגִיטָא כֶּף אֵינוֹן רְחִיקִין מִגּוֹפָא דְּמִלְפָּא, דֶּהָא חִמִּינָא כָּל אֵינוֹן דְּמִצְרַיִם, קְרִיבֵי דִישְׁמַעֲאֵל, כַּמָּה אֲחִין וּקְרִיבִין הָיוּ לֵיה, וְכֵלָהוּ הָיוּ בְּאַנְפִּין תַּתְּאִין, בְּאֵינוֹן פָּנִים רְחִיקִין.

וּבְגִיטָא דְאַבְרָהָם, כִּד אֶתְגַּזֵּר יִשְׁמַעֲאֵל, זָכָה, דְּשִׁי מְדוּרִיה וְחוֹלְקִיה בְּאַתֵּר דְּשְׁלִיטָא עַל כָּל אֵינוֹן פָּנִים רְחִיקִין וְתַתְּאִין, עַל כָּל אֵינוֹן פָּנִים דְּשְׂאֵר עַמִּין. הָדָא הוּא דְכִתִּיב יָדוֹ בְּכַל, וּבְגִיטָא כֶּף עַל פָּנֵי כָּל אֲחָיו יִשְׁכּוֹן, כְּלוֹמַר, יְשִׁי מְדוּרִיה וְחוֹלְקִיה לְעֵילָא מִפְּלָהוּ, דְכִתִּיב יָדוֹ בְּכַל, דְּשְׁלִטָא עַל כָּל שְׂאֵר פָּנִים דְּלִתְתָּא. וּבְגִין כֶּף עַל פָּנֵי כָּל אֲחָיו וְדָאֵי, דְּלֹא זָכוּ כְּוֹתִיה.

אֶתּוֹ רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חִזְקִיָּה, וְנִשְׁקוּ יָדוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הִינּוּ דְאַמְרֵי אֵינְשֵׁי, חִמְרָא בְּדַרְדְּיָא, וּנְבִיעַת דְּבִירָא, בְּקִטְרָא דְקִיזְרָא אֶתְעַטֵּר. וְוִי לְעֵלְמָא, כִּד יִסְתַּלַּק מוֹר מִנִּיה. וְוִי לְדָרָא, דִּיתְעַרַע בְּהוּא זְמָנָא. זְכָאֵה דְרָא דְאַשְׁתְּמוּדְעוֹן לֵיה לְמוֹר. זְכָאֵה דְרָא דְאִיהוּ שְׂרִי בְּגוּיָה.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, גִּיּוֹרָא כַד אֲתַגְזֵר, כְּשֶׁגֵּר נִמּוּל נִקְרָא גֵר צָדֵק, וְלֹא יוֹתֵר. וְכֵאֵן אָמַר מוֹרְנוּ יָדוּ בְּכַל. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַכֹּל נִקְשֵׁר בְּאֶחָד. אֲבָל שְׁנֵינוּ שֶׁהֵגֵר, שׁוֹנֵה יִשְׁמַעְעָל, שְׁאֵינוּ גֵר. בֵּן אֲבָרְהָם הוּא הֵיךְ, בְּנוֹ שֶׁל קְדוֹשׁ הֵיךְ. וְכַתוּב בּוֹ בְּיִשְׁמַעְעָל, (בְּרֵאשִׁית יז) הֵנָּה בְּרַכְתִּי אֹתוֹ. כְּתוּב כְּאֵן בְּרַכְתִּי אֹתוֹ, וְכַתוּב שֵׁם (שִׁמְכוֹ) וְהוֹ בְּרוּךְ אֵת אֲבָרְהָם בְּכַל. וְעַל כֵּן כְּתוּב יָדוּ בְּכַל.

וּמִשּׁוֹם כֵּן כְּתוּב עַל פְּנֵי כָל אֲחִיו יִשְׁכֵּן. שְׂאֵם שְׂאֵר קְרוּבֵיו נִמּוּלוּ (הַתְּגִירוֹ), נִקְרָאִים גְּרֵי צָדֵק וְלֹא יוֹתֵר, וְהוּא יוֹתֵר וְעֲלִיּוֹן מִכָּל. כָּל שֶׁכֵּן הֵם שְׂלֵא נִמּוּלוּ שְׁעוּמָדִים בְּאוֹתָם פְּנִים רְחוּקִים, בְּאוֹתָם פְּנִים תַּחְתּוֹנִים. וְהוּא מְדוּרוֹ לְמַעְלָה מִכָּל הַפְּנִים שְׁלָהֶם, וּמִכָּל הַפְּנִים שֶׁל עַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. זֶהוּ שְׁכַתּוּב עַל פְּנֵי כָל אֲחִיו יִשְׁכֵּן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִשּׁוֹם כֵּן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַכְּרִיז וְאָמַר, לֹא יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פְּנֵי, שְׁוֹהֵי הָאֱמוּנָה שְׁלוֹ.

לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה. הַרִי נִתְבָּאֵר. וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּל הַפְּרָצוּפִים מִתְרִים, פְּרִט לַפְּרָצוּף אָדָם, שֶׁהָרִי פְּרָצוּף זֶה שׁוֹלֵט בְּכַל. דְּבָר אַחֵר לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה - רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח, אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת בְּשָׂרְךָ. כִּמָּה יֵשׁ לוֹ לְאָדָם לְהִזְהָר עַל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, כִּמָּה יֵשׁ לוֹ לְהִזְהָר שְׂלֵא יִטְעֶה בְּהֵם, וְשְׂלֵא יוֹצִיא מִהַתּוֹרָה מֵהַשְׂלֵא יוֹדֵעַ וְלֹא קִבֵּל מִרְבוֹ. שְׁכַל מִי שְׁאוּמֵר דְּבָרֵי תוֹרָה מֵהַ שְׂלֵא יוֹדֵעַ וְלֹא קִבֵּל מִרְבוֹ, עֲלִיו כְּתוּב לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲתִיד

לְאֲתַפְּרְעָא מִנִּיהַ, בְּעֲלָמָא

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, הָא תְּנִינָן, גִּיּוֹרָא כַד אֲתַגְזֵר, אֲקָרִי גֵר צָדֵק, וְלֹא יִתִּיר. וְהֵכָא אָמַר מוֹ יָדוּ בְּכַל. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּלָא אֲתַקְשֵׁר בְּחַד. אֲבָל גִּיּוֹרָא תְּנִינָן. שְׁאֵנִי יִשְׁמַעְעָל, דְּלֹא גִיּוֹרָא הוּא. בְּרִיָּה דְּאֲבָרְהָם הוּא, בְּרִיָּה דְּקַדִּישָׁא הוּא. וְכַתִּיב בִּיהַ בְּיִשְׁמַעְעָל, (בְּרֵאשִׁית יז) הֵנָּה בְּרַכְתִּי אֹתוֹ. כְּתִיב הֵכָא, בְּרַכְתִּי אֹתוֹ. וְכַתִּיב הַתֵּם, (בְּרֵאשִׁית כד) וַיְיָ בְּרוּךְ אֵת אֲבָרְהָם בְּכַל. וְעַל כֵּן כְּתִיב, יָדוּ בְּכַל.

וּבְגִינֵי כֵן כְּתִיב, עַל פְּנֵי כָל אֲחִיו יִשְׁכֵּן. דְּאִי שְׂאֵר קְרִיבֵיו אֲתַגְזְרוּ (ס"א אַתְּגִירוֹ) אֲקָרוֹן גְּרֵי צָדֵק, וְלֹא יִתִּיר, וְהוּא יִתִּיר וְעֲלָאָה מִכָּלֵהוּ. כָּל שֶׁכֵּן אֵינוֹן דְּלֹא אֲתַגְזְרוּ, דְּקִיּוּמִין בְּאֵינוֹן אֲפִין רְחוּקִין, בְּאֵינוֹן אֲפִין תַּתְּאִין. וְאִיהוּ, מְדוּרִיָּה לְעִילָא מִכָּל פְּנִים דִּידְהוּ, וּמִכָּל פְּנִים דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב, עַל פְּנֵי כָל אֲחִיו יִשְׁכֵּן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין כֵּן אֲכַרִּיז וְאָמַר, לֹא יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פְּנֵי, דְּדָא הוּא מְהֵימְנוּתָא דִּילֵיהַ. לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה. (שְׁמוֹת כ) הָא אֲתַמַּר. וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּל פְּרָצוּפִין שְׂרִי, בַּר מִפְּרָצוּפָא דְּאָדָם, דְּהָא הָאִי פְּרָצוּפָא שְׁלִיט בְּכַלָּא.

דְּבָר אַחֵר, לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה. רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח, (קַהֲלַת ה) אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת בְּשָׂרְךָ. כִּמָּה אֵיךְ לִי לְבַר נִשׁ לְאֲזַדְהָרָא עַל פֶּתַח מִי אֲוִרִיתָא, כִּמָּה אֵיךְ לִי לְאֲזַדְהָרָא דְּלֹא יִטְעֵי בְּהוּ, וְלֹא יִפִּיק מֵאֲוִרִיתָא מֵהַ דְּלֹא יִדַּע, וְלֹא קִבֵּל מִרְבִּיָּה. דְּכָל מָאן דְּאָמַר בְּמִלֵּי דְּאֲוִרִיתָא מֵהַ דְּלֹא יִדַּע, וְלֹא קִבֵּל מִרְבִּיָּה, עֲלִיָּה כְּתִיב לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְמִין

לְהַפְרֵעַ מִמֶּנּוּ בַעוֹלָם הַבָּא, בְּזִמְנָן
שְׁנַשְׁמַתּוֹ תְּרַצָּה לְהַכְנִס לְמִקוּמָה,
דְּזוּחִים אוֹתָהּ הַחוּצָה, וְתִשְׁמַד
מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁצִרּוּרָה בְּצִרּוֹר חַיִּי
שְׂאָר הַנְּשָׁמוֹת.

(רבי יהודה אומר מהכא) כְּמֹה שְׁשִׁנּוּ,
לְמָה יִקְצַף הָאֱלֹהִים עַל קוּלְךָ.
קוּלְךָ - זוֹהִי נְשָׁמָתוֹ שֶׁל הָאָדָם.
אָמַר רַבִּי חֵיִיא, עַל זֶה פְּתוּב פִּי
ה' אֱלֹהֶיךָ אֵל קָנָא. מָה הַטַּעַם?
מִשּׁוּם שְׁמִקְנָא לְשִׁמוֹ בְּפֶל. אִם
מִשּׁוּם הַפְּרָצוּפִים מְקָנָא לְשִׁמוֹ,
מִשּׁוּם שְׁמִשְׁקָר בְּשִׁמוֹ, אוֹ מִשּׁוּם
הַתּוֹרָה.

שְׁנִינּוּ, כֹּל הַתּוֹרָה הִיא שֵׁם קְדוֹשׁ,
שְׂאִין לָךְ דְּבַר בַּתּוֹרָה שְׁלֵא כְּלוּל
בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ, וּמִשּׁוּם כֶּף צְרִיף
לְהִזְהַר שְׁלֵא יִטְעֶה בְּשִׁמוֹ הַקְּדוֹשׁ
וְלֹא יִשְׁקַר בּוֹ. וּמִי שְׁמִשְׁקַר בְּמִלְךָ
הַעֲלִיזוֹן, לֹא מְכַנְיָסִים אוֹתוֹ
לְפִלְטְרוֹי שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וַיִּשְׁמַד מִן
הַעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתוּב כָּאֵן לֹא
תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל וְכֹל תְּמוּנָה,
וְכַתוּב שֵׁם (שְׁמוֹת ל"ד) פֶּסֶל לָךְ שְׁנֵי
לַחַת אַבְנִים. כְּלוּמַר, לֹא תַעֲשֶׂה
לָךְ פֶּסֶל - לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ תּוֹרָה
אַחֶרֶת שְׁלֵא יִדְעַת וְלֹא אָמַר לָךְ
רַבְּךָ. מָה הַטַּעַם? כִּי אֲנֹכִי ה'
אֱלֹהֶיךָ אֵל קָנָא. אֲנִי הוּא שְׁעִתִּיד
לְהַפְרֵעַ מִמֶּךָ בַּעוֹלָם הַבָּא בְּשִׁעָה
שְׁהַנְּשָׁמָה רוּצָה לְהַכְנִס לְפָנָי,
כְּמָה מְזַמְנִים לְשִׁקְר בָּהּ
וּלְהַכְנִיסָהּ לְגִיהֶנֶם.

שְׁנִינּוּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לֹא תַעֲשֶׂה
לָךְ וְגו' - שְׁצִרְיָךְ הָאָדָם שְׁלֵא
לְשִׁקְר בְּשִׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא (דְּבַר אַחַר לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל וְגו' - שְׁצִרְיָךְ
הָאָדָם שְׁלֵא לְשִׁקְר בְּשִׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
וּמַה? זוֹ בְרִית אוֹת הַקְּדוֹשָׁה. שְׁמִי שְׁמִשְׁקַר
בְּבְרִית הַזֹּאת. מִשְׁקַר בְּשִׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא)
שֶׁל הַקְּשֵׁר הָרֵאשׁוֹן שְׁנִקְשְׁרוּ
יִשְׂרָאֵל בְּקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
כְּשֶׁנִּמְלְאוּ, וְזֶהוּ הַקְּשִׁיּוֹם הָרֵאשׁוֹן

דְּאֵתִי, בְּזִמְנָא דְנִשְׁמַתִּיהָ בַּעֲיָא לְמִיעָאל
לְדוּכְתָא, דְּחִיִּין לָהּ לְבַר, וְתִשְׁתַּצִּי מֵהָהוּא
אֲתֵר דְּצִרְיָא בְּצִרּוּרָא דְחַיִּי דְשְׂאָר נִשְׁמַתִּין.

(רבי יהודה אומר מהכא) כְּמָה דְתַנִּינָן, (קהלת ה') לְמָה יִקְצַף
הָאֱלֹהִים עַל קוּלְךָ. קוּלְךָ: דָּא הִיא
נִשְׁמַתִּיהָ דְּבַר נִשׁ. אָמַר רַבִּי חֵיִיא, עַל דָּא
כְּתִיב, כִּי יִי אֱלֹהֶיךָ אֵל קָנָא. מָאי טַעְמָא.
מִשּׁוּם דְקָנִי לְשִׁמְיָהּ בְּכֻלָּא. אִי בְּגִין פְּרָצוּפִין
מְקָנִי לְשִׁמְיָהּ, מִשּׁוּם דְמִשְׁקַר בְּשִׁמְיָהּ. אִי
מִשּׁוּם אוֹרִייתָא.

תַּנִּינָן, אוֹרִייתָא כְּלָא שְׂמָא קְדִישָׁא הִיא, דְלִית
לָךְ מְלָה בְּאוֹרִייתָא דְלֹא כְּלִיל בְּשְׂמָא
קְדִישָׁא. וּבְגִינֵי כֶּף, בַּעֲי לְאִזְדַּהֲרָא, בְּגִין דְלֹא
יִטְעִי בְשִׁמְיָהּ קְדִישָׁא, וְלֹא יִשְׁקַר בִּיהּ. וּמֵאֵן
דְמִשְׁקַר בְּמִלְכָּא עֲלָא, לֹא עֲאֲלִין לִיהּ
לְפִלְטְרוֹי דְמִלְכָּא, וַיִּשְׁתַּצִּי מֵעֲלָמָא דְאֵתִי.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתִיב הֲכֵא לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל
וְכֹל תְּמוּנָה. וְכַתִּיב הַתָּם, (דף פ"ז ע"ב) (שְׁמוֹת
ל"ד) פֶּסֶל לָךְ שְׁנֵי לַחַת אַבְנִים. כְּלוּמַר, לֹא
תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל, לֹא תַעֲבִד לָךְ אוֹרִייתָא אַחֶרָא
דְלֹא יִדְעַת, וְלֹא אָמַר לָךְ רַבְּךָ. מָאי טַעְמָא. כִּי
אֲנֹכִי יִי אֱלֹהֶיךָ אֵל קָנָא, אֲנָא הוּא דְזַמִּין
לְאַתְפְּרָעָא מִינָךְ בְּעֲלָמָא דְאֵתִי, בְּשִׁעֲתָא
דְנִשְׁמַתָּא בַּעֲיָא לְמִיעָאל קָמָאי, כְּמָה זְמִינִין
לְשִׁקְרָא בָּהּ, וְלַעֲיִילָא לָהּ גּוֹ גִיְהֶנֶם.

תַּנִּינָא, אָמַר ר' יִצְחָק, לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ וְגו', דְבַעֲי
בַר נִשׁ דְלֹא לְשִׁקְרָא בְּשְׂמָא דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא (כ"א דְבַר אַחַר לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל וְגו' דְבַעֲי בַר נִשׁ דְלֹא
לְשִׁקְרָא בְּשִׁמְיָהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמֵאֵן אוּהוּ, דָּא בְרִית אוֹת קְדִישָׁא
דְמֵאֵן דְמִשְׁקַר בְּמֵאֵן בְּרִית מִשְׁקַר בְּשְׂמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) דְקִשְׂרָא
קְדָמָא, דְאַתְקִשְׁרוּ יִשְׂרָאֵל בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, כִּד אַתְגַּזְרוּ. וְדָא הוּא קִישְׁמָא קְדָמָא
דְכֻלָּא, לְמִיעָאל בְּבְרִית דְאַבְרָהָם, דְהוּא קִשְׂרָא

של הכל - להכנס בבית אברהם, שהוא קשר השכינה. וצריך אדם שלא לשקר בבית הו', שמי שמשקר בבית הו', משקר בקדוש ברוך הוא. מה השקר? הוא שלא יכניס ברית זו לרשות אחרת, כמו שנאמר ובעל בת אל נכר.

רבי יהודה אמר מפאן, (הושע ה) בה' בגדו פי בנים זרים ילדו - מי שמשקר בבית הו', משקר בקדוש ברוך הוא, משום שברית זו אחוזה בקדוש ברוך הוא, וכתוב לא תעשה לך פסל וכל תמונה אשר בשמים ממעל וגו'. לא תשתחוה להם ולא תעבדם. רבי אלעזר היה הולך בדרך, והיה עמו רבי חייא. אמר רבי חייא, כתוב וראית בשביה אשת יפת תאר. מה הטעם, והרי כתוב לא תתחתן בם? אמר לו, בעוד שהן קימות ברשותם.

ובא ראה, אין לך אשה בעמים עובדי עבודת פוככים ומזלות פשרה פראוי, ששנינו, למה סמך פרשה זו לבן סורר ומורה? אלא בודאי מי שנושא אשה זו, יורש ממנה בן סורר ומורה. מה הטעם? משום שקשה להעביר ממנו זממה, וכל שפן אותה שנושאה בתחלה, שדין בדין נדבק ונטמאת בה, וקשה להעביר ממנה הזממה, והינו מה שאמר משה בנשות מדן, (במדבר לא) וכל אשה ידעת איש למשפכ זכר הרגו.

אשרי חלקו של אותו אדם שיורש נחלה זו ושומר אותה, שפאותה ירשה קדושה נדבק האדם בקדוש ברוך הוא. כל שפן אם זוכה למצוות התורה, שהרי פושט המלך ימינו כנגדו ונדבק בגוף הקדוש. ועל זה כתוב בהם בישראל, (דברים ד) ואתם הדבקים

דשכינתא. ובעי בר נש, דלא לשקרא בהאי ברית, דמאן דמשקר בהאי ברית, משקר בקודשא בריך הוא. מאי שקרא. הוא, דלא ייעול האי ברית פרשותא אחרא. כמה דאת אמר (מלאכי ב) ובעל בת אל נכר.

רבי יהודה אמר מהכא, (הושע ה) ביי' בגדו כי בנים זרים ילדו. מאן דמשקר בהאי ברית, משקר בקודשא בריך הוא. משום דהאי ברית בקודשא בריך הוא אחידא, וכתיב לא תעשה לך פסל וכל תמונה אשר בשמים ממעל וגו'.

לא תשתחוה להם ולא תעבדם. (שמות כ) ר' אלעזר הוה אזיל בארמא, והוה ר' חייא עמיה. אמר ר' חייא, כתיב (דברים כא) וראית בשביה אשת יפת תאר וגו', מאי טעמא. והא כתיב לא תתחתן בם. אמר ליה, בעוד דברשותיהו קיימי.

והא חזי, לית לך אנתו בעמין עובדי עבודת פוככים ומזלות פשרה כדקא חזי. דתנינן, אמאי אסמין פרשתא דא, לבן סורר ומורה. אלא בודאי, מאן דנסיב האי אתתא, בן סורר ומורה ירית מינה. מאי טעמא. משום דקשה למעבר זוהמא מינה, וכל שפן ההיא דאתנסיבת בקדמיתא, דדינא בדינא אתדבק, ואסתאבת בה, וקשיא זוהמא למעבר מינה, והיינו דאמר משה בנשי מדן, (במדבר לא) וכל אשה ידעת איש למשפכ זכר הרגו.

זבאה חולקיה, דההוא בר נש דירית אחסנתא דא, ונטיר לה. דבההוא אחסנא קדישא אתדבק בר נש בקודשא בריך הוא, כל שפן אי זכי בפקודי אורייתא, דהא פשיט מלכא ימיניה לקבליה, ואתדבק בגופא קדישא. ועל דא כתיב בהו בישראל, (דברים ד) ואתם הדבקים

בַּיְיָ אֱלֹהֵיכֶם. וּכְתִיב (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ.
בָּנִים אַתֶּם מִמֶּשֶׁ. דְּכַתִּיב, (שמות ד) בְּנֵי בְכוֹרֵי
יִשְׂרָאֵל. וּכְתִיב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ
אֶתְפָּאֵר.

בַּה' אֱלֹהֵיכֶם, וְכַתּוּב (שם יד) בָּנִים
אַתֶּם לַה'. בָּנִים אַתֶּם מִמֶּשֶׁ,
שְׁפָתוֹב (שמות ד) בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל,
וְכַתּוּב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ
אֶתְפָּאֵר.

לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם וְגו'. (שמות כ) ר' שִׁמְעוֹן פָּתַח,
(מלכים ב ד) וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֲלִישֶׁע מָה אֲעֲשֶׂה
לָךְ הַגִּידִי לִי מָה יֵשׁ לָךְ בַּבַּיִת. אָמַר לָהּ
אֲלִישֶׁע, כְּלוּם אֵיךְ עַל מָה דִּתְשִׁרִי בְרַכְתָּא
דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְּתַנִּינָן אָסוּר לִיהּ לְבַר
נָשׁ, לְבְרַכָּא עַל פְּתוּרָא רִיקְנִיא. מְאִי טַעְמָא.
מִשּׁוּם דְּבְרַכְתָּא דְלַעִילָא, לָא שְׂרִיא בְּאַתְר
רִיקְנִיא.

לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם וְגו'. רַבִּי שִׁמְעוֹן
פָּתַח, (מלכים-ב ד) וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ
אֲלִישֶׁע מָה אֲעֲשֶׂה לָךְ הַגִּידִי לִי
מָה יֵשׁ לָךְ בַּבַּיִת. אָמַר לָהּ אֲלִישֶׁע,
כְּלוּם יֵשׁ לָךְ עַל מָה שֶׁתְּשַׁרְה
בְּרַכַּת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא?
שְׂשִׁנְנִי, אָסוּר לְאָדָם לְבַרְךָ עַל
שְׁלָחַן רִיק, מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם
שֶׁהַבְּרָכָה שְׁלִמְעָלָה לֹא שׁוּרָה
בְּמָקוֹם רִיק.

וּבְגִינֵי בְךָ, בְּעֵי בַר נָשׁ לְסִדְרָא עַל פְּתוּרִיָּה, חַד
נְהָמָא, אוּ יַתִּיר, לְבְרַכָּא עֲלוּי. וְאִי לָא
יְכִיל, בְּעֵי לְשִׁירָא מַהֲהוּא מְזוֹנָא דְאַכַּל, עַל
מָה דִּיבְרָךְ. וְלֹא יִשְׁתַּפַּח דִּיבְרָךְ בְּרִיקְנִיא.

וּמִשּׁוּם כֶּף צָרִיךְ אָדָם לְסִדְרָא עַל
שְׁלָחַנוּ לְחַם אַחַד אוּ יוֹתֵר לְבַרְךָ
עֲלוּי. וְאִם לֹא יְכוּל, צָרִיךְ
לְהִשָּׁאִיר מְאוּתוֹ מְזוֹן שְׂאֵכַל עַל
מָה שִׁיבְרָךְ, וְלֹא יִמְצֵא שְׂמִבְרָךְ
בְּרִיקְנִיָּה.

בֵּינָן דְּאִמְרָה, אֵיךְ לְשַׁפְּחַתְךָ כָּל בַּבַּיִת כִּי אִם
אָסוּף שְׁמֹן. אָמַר וְדַאי הָא בְרַכְתָּא
שְׁלִימְתָא בְּהַאי, דְּכַתִּיב, (קהלת ז) טוֹב שֵׁם מִשְׁמֵן
טוֹב. דְּשָׂמָא קַדִּישָׁא מִשְׁמֵן נַפְקָא, לְאַתְבְּרָכָא,
לְאִדְלָקָא בּוֹצִינִין קַדִּישִׁין. מְאִי שְׁמֹן דָּא. (כְּמָה
דְּאֵת אָמַר בְּרַאשִׁית ב' וְנִקְרָא יוֹצֵא מִעֵרְבָן לְהַשְׁקוּת אֵת הַנֶּחֱם) ר' יִצְחָק
אָמַר, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (תהלים קלג) כִּשְׁמֵן הַטוֹב
עַל הָרֹאשׁ וְגו'. ר' אֶלְעָזָר אָמַר, אֵלֶיךָ טוֹרֵי
דְּאִפְרָסְמוֹנָא דְכָּיָא.

בֵּינָן שְׂאִמְרָה אֵיךְ לְשַׁפְּחַתְךָ כָּל
בַּבַּיִת כִּי אִם אָסוּף שְׁמֹן - אָמַר,
וְדַאי הָרִי בְרַכָּה שְׁלֵמָה בְּזֵה,
שְׁפָתוֹב (קהלת ז) טוֹב שֵׁם מִשְׁמֵן
טוֹב. שְׁשֵׁם קְדוּשׁ יוֹצֵא מִשְׁמֵן
לְהַתְבַּרְךָ וּלְהַדְלִיק מְנוֹרוֹת
קְדוּשׁוֹת. מַהוּ הַשְׁמֵן הַזֶּה? (כְּמוֹ
שְׂנַאמַר (בראשית ב) וְנִקְרָא יוֹצֵא מִעֵרְבָן לְהַשְׁקוּת
אֵת הַנֶּחֱם) רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כְּמוֹ
שְׂנַאמַר (תהלים קלג) כִּשְׁמֵן הַטוֹב
עַל הָרֹאשׁ וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר,
אֵלֶיךָ הָרִי אִפְרָסְמוֹן זָךְ.

אָמַר ר' שִׁמְעוֹן, טוֹב שֵׁם, כְּמָה טְבָא שְׂמָא
עֲלָאָה, דְּבוֹצִינִין עֲלָיִן קַדִּישִׁין, כְּד
כְּלָהוּ נְהַרִין מִשְׁמֵן טוֹב, כְּמָה דְּאִמְיָנָא. וְאָסִיר
לִיהּ לְבַר נָשׁ, לְאִדְפְּרָא שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא בְּרִיקְנִיא. דְּכָל מָאן דְּאִדְפֵּר שְׂמָא
דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּרִיקְנִיא, טַב לִיהּ דְּלֹא
אַתְבְּרִי.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, טוֹב שֵׁם - כְּמָה
טוֹב שֵׁם עֲלִיוֹן שֶׁל מְנוֹרוֹת
עֲלִיוֹנוֹת קְדוּשׁוֹת כִּשְׁפֵלָן מְאִירוֹת
מִשְׁמֵן טוֹב, כְּמוֹ שְׂאִמְרָנוּ. וְאָסוּר
לְאָדָם לְהַזְכִּיר אֵת שֵׁם הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּרִיקְנִיָּה. שְׁפַל מִי
שְׂמִזְכִּיר אֵת שֵׁם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּרִיקְנִיָּה, טוֹב לוֹ שְׁלֵא נִבְרָא.
רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, לֹא צָרִיךְ

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, לֹא אֲצִטְרִיךְ לְמַדְפֵּר שְׂמָא קַדִּישָׁא אֲלֵא בְּתֵר מְלָה. (ד) 91

פ"ח ע"א) (בלומר על מלה) דְּהָא שְׁמָא קַדִּישָׁא, לָא אֲדַפְרַ בְּאוּרֵייתָא, אֶלָּא בְּתַר תְּרִין מַלְיָן, דְּכְתִיב בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים.

לְהַזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ, אֶלָּא אַחַר דְּבַר. שְׁהַרִי הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ לֹא נִזְכָּר בְּתוֹרָה אֶלָּא אַחַר שְׁנֵי דְבוּרִים (בלומר על דבר), שְׁפָתוּב בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, לָא אֲדַפְרַ שְׁמָא קַדִּישָׁא, אֶלָּא עַל עוֹלָם שְׁלָם. דְּכְתִיב, (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְיָ אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם. מִכָּאֵן, דְּלָא לְאֲדַפְרָא שְׁמִיהַ קַדִּישָׁא בְּרִיקְנֵיָא. וְכְתִיב לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְשׂוֹא. (ס"א כתיב לא תשא את שם יי אלהיך לשוא ולא לאדברא שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּרִיקְנֵיָא אֶלָּא כְּבִרְכָתָא אוּ בְּצִלּוֹתָא וּמֵאן דְּאֲדַפְרַ שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּרִיקְנֵיָא דְּלֹא כְּבִרְכָתָא אוּ בְּצִלּוֹתָא כִּד נִשְׁמַתִּיה נִפְקָא מִיְנִיה וּמִיָּנִין לֹא תִפְרַעַא מִיְנִיה וְלִנְקַמַּא מִיְנִיה נִוקְמִין דְּכְתִיב כִּי לֹא יִנְקַח יי אֶת אֲשֶׁר יִשָּׂא אֶת שְׁמוֹ לְשׂוֹא)

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, לֹא נִזְכָּר שְׁמוֹ הַקְּדוּשׁ אֶלָּא עַל עוֹלָם שְׁלָם, שְׁפָתוּב (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם. מִכָּאֵן שְׁלֹא לְהַזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ בְּרִיקְנוֹת. וְכְתוּב לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה' אֱלֹהֶיךָ לְשׂוֹא. (כתוב לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא. שלא להזכיר שם הקדוש בריקנות, אלא בברכה או בתפלה. ומי שמזכיר השם הקדוש בריקנות, שלא בברכה או בתפלה, באשר נשמחו וצאו ממנו עתידים להפרע ממנו ולנקם ממנו נקמות, שכתוב כי לא ינקח ה' את אשר ישא את שמו לשוא.)

וְתַנְיָן, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַהוּ בְּרִכָּה. שְׁמָא קַדִּישָׁא. בְּגִין דְּמִיְנִיה מְשַׁתְּכַח בְּרִכָּתָא, לְכָל עֲלָמָא. וּבְרִכָּתָא לָא אֲשַׁתְּכַח עַל אַתְרֵי רִיקְנֵיָא, וְלֹא שְׂרִיָּא עֲלוּי, הָדָא הוּא דְּכְתִיב לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְשׂוֹא.

וְשִׁנְיָן, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַהִי בְּרִכָּה? הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ. מִשּׁוּם שְׁמִמְנוּ נִמְצְאָת הַבְּרִכָּה לְכָל הָעוֹלָם, וְהַבְּרִכָּה לֹא נִמְצְאָת עַל מְקוֹם רִיק וְלֹא שׂוֹרָה עֲלוּי. זְהוּ שְׁפָתוּב לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה' אֱלֹהֶיךָ לְשׂוֹא.

זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ. (שמות כ) רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כְּתִיב (שמות כ) וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וְכְתִיב בְּמִן (שמות טז) שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקַטְהוּ וּבְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת לֹא יִהְיֶה בּוֹ. כִּיּוֹן דְּלֹא מְשַׁתְּכַח בֵּיהַ מְזוּנֵי, מַה בְּרִכָּתָא אֲשַׁתְּכַח בֵּיהַ.

זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כְּתוּב (שם א) וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וְכְתוּב בְּמִן (שמות טז) שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקַטְהוּ וּבְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת לֹא יִהְיֶה בּוֹ. כִּיּוֹן שְׁלֹא נִמְצָא בּוֹ מְזוּנוֹת, אִיזוּ בְּרִכָּה נִמְצְאָת בּוֹ?

אֶלָּא הָכִי תֵּאנָא, כָּל בְּרַכָּאן דְּלַעֲלֵיא וְתַתָּא, בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה תִּלְיִין. וְתֵּאנָא, אָמַאי לָא אֲשַׁתְּכַח מְנָא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה, מִשּׁוּם דְּהָהוּא יוֹמָא, מִתְּבַרְכָּאן מִיְנִיהַ כָּל שִׁיתָא יוֹמִין עֲלָאִין, וְכָל חַד וְחַד יְהִיב מְזוּנִיהַ לְתַתָּא, כָּל חַד בְּיוֹמוֹי, מַהִּיָּא בְּרִכָּה דְּמִתְּבַרְכָּאן בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה.

אֶלָּא כִּף שְׁנִינוּ, כָּל הַבְּרִכּוֹת שְׁלַמְעֵלָה וְשְׁלַמְטָה תְּלוּיּוֹת בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי. וְשְׁנִינוּ, לְמַה לֹא נִמְצָא מִן בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי? מִשּׁוּם שְׁמֵאֹתוֹ יוֹם מִתְּבַרְכִים כָּל שֵׁשֶׁת הַיָּמִים הָעֲלִיּוֹנִים, וְכָל אַחַד וְאַחַד נוֹתֵן מְזוּנוֹ לְמִטָּה, כָּל אַחַד בְּיוֹמוֹ, מֵאוֹתָהּ בְּרִכָּה שְׁמִתְּבַרְכִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי.

וּבְגִינֵי כִּף, מָאן דְּאִיהוּ בְּדַרְגָּא דְּמַהִּימְנוּתָא, בְּעֵי לְסַדְרָא פְּתוּרָא, וְלֹא תִקְנָא סְעוּדָתָא בְּלִילָא דְּשַׁבְּתָא, בְּגִין דִּיתְבַּרְךָ פְּתוּרִיהַ, כָּל

וּמִשּׁוּם כִּף, מִי שְׁהוּא בְּדַרְגַת הָאֲמוּנָה, צְרִיךָ לְסַדֵּר שְׁלַחֵן וְלִתְקַן סְעוּדָה בְּלִיל שַׁבַּת כְּדִי

שיתברך שלחנו כל אותם ששה ימים, שהרי באותו זמן מזדמנת הברכה להתברך כל ששת ימי השבת, והברכה לא נמצאת בשלחן ריק, ועל כן צריך לסדר שלחנו בערב שבת בלחמים ומזונות.

רבי יצחק אמר, אפילו ביום שבת נמי. רבי יהודה אמר, בעי לאתענגא בהאי יומא, ולמיכל תלת סעודתי בשבתא, בגין דישתכח שבועא וענוגא בהאי יומא בעלמא.

רבי אבא אמר, להזמין ברכה באותם ימים שלמעלה שמתברכים מן היום הזה, וביום הזה מלא ראשו של זעיר אנפין מטל שנוחת מהעתיק הקדוש הנסתר של הכל, ומטיל לשדה התפוחים הקדושים שלש פעמים משונכנסת שבת, שכלם יתברכו כפאחד.

ועל זה צריך אדם להתענג שלש הפעמים הללו, שהרי בזה תלויה האמונה העליונה - בעתיק הקדוש, ובזעיר אנפין, ובשדה התפוחים. וצריך אדם להתענג בהם ולשמח בהם. ומי שגורע סעודה מהם, מראה פגם למעלה, וענשו של האדם ההוא גדול.

משום כך צריך לסדר שלחנו שלש פעמים משונכנסת שבת, ולא ימצא שלחנו ריק, ותשרה עליו הברכה כל שאר ימות השבת, ובדבר הזה מראה ותולה את האמונה העליונה.

רבי שמעון אמר, זה מי שמשלים שלש סעודות בשבת, קול יוצא ומכריז עליו: (ישעיה נח) אז תתענג על ה'. זו סעודה אחת פנגד העתיק הקדוש של כל הקדושים. והרפכתיד על במתי ארץ - זו סעודה שניה פנגד שדה

והאכלתיד נחלת יעקב

אינון שיתא יומין, דהא בההוא זמנא, אזדמן ברכה, לאתברכא כל שיתא יומין דשבתא, וברכתא לא אשתכח בפתורא ריקניא. ועל כן, בעי לסדרא פתוריה בליליא דשבתא, בנהמי ובמזוני.

רבי יצחק אמר, אפילו ביוםא דשבתא נמי. רבי יהודה אמר, בעי לאתענגא בהאי יומא, ולמיכל תלת סעודתי בשבתא, בגין דישתכח שבועא וענוגא בהאי יומא בעלמא.

רבי אבא אמר, לאזדמנא ברכתא באינון יומין דלעילא, דמתברכאן מהאי יומא. והאי יומא, מליא רישיה דזעיר אנפין, מטלא דנחית מעתיקא קדישא סתימא דכלא, ואטיל לחקלא דתפוחין קדישין, תלת זמני, מפד עייל שבתא, דיתברכון בלהו כחדא.

ועל דא בעי בר נש, לאתענגא תלת זמנין אלין, דהא בהא תליא מהימנותא דלעילא, בעתיקא קדישא, ובזעיר אנפין, ובחקלא דתפוחין. ובעי בר נש לאתענגא בהו, ולמחדי בהו. ומאן דגרע סעודתא מנייהו, אחזי פגימותא לעילא ועונשיה דההוא בר נש סגי.

בגייני כן, בעי לסדרא פתוריה, תלת זמני, מפד עייל שבתא, ולא ישתכח פתוריה ריקניא, ותשרי ברכתא עליה, כל שאר יומי דשבתא. ובהאי מלה, אחזי, ותלי מהימנותא לעילא.

רבי שמעון אמר, האי מאן דאשלים תלת סעודתי בשבתא, קלא נפיק ומכרזא עליה, (ישעיה נח) אז תתענג על יי, דא סעודתא חדא, לקבל עתיקא קדישא דכל קדישין. והרפכתיד על במתי ארץ, דא סעודתא תניינא, לקבל חקלא דתפוחין קדישין.

התפוחים הקדושים. והאכלתיך
נחלת יעקב אביך - זוהי השלמות
שהשתלמה בזעיר אנפין.

ובנגדם צריך להשלים סעודתו,
וצריך להתענג בכל הסעודות
ולשמח בכל אחת ואחת מהן,
משום שהיא האמונה השלמה,
ומשום כף השבת נתכבדה מכל
שאר הזמנים והחגים, משום
שהכל בה נמצא, ולא נמצא כף
בכל הזמנים והחגים. אמר רבי
חייא, משום כף, משום שהכל
נמצא בו, נזכר שלש פעמים,
שפתוב (בראשית ב) ויכל אלהים
ביום השביעי. וישבות ביום
השביעי. ויברך אלהים את יום
השביעי.

רבי אבא (רב המנונא סבא), כשהיה
יושב בסעודת השבת, היה שמח
בכל אחת ואחת, והיה אומר:
זוהי סעודה קדושה של העתיק
הקדוש הנסתר של הכל. בסעודה
האחרת היה אומר: זוהי סעודה
של הקדוש ברוך הוא, וכן בכל
הסעודות. והיה שמח בכל אחת
ואחת. כשהיה משלים את
הסעודות, אומר: נשלמו סעודות
האמונה.

בשרבי שמעון היה בא לסעודה,
היה אומר כף: התקינו סעודה של
האמונה העליונה. התקינו
סעודת המלך. והיה יושב ושמח.
כשהשלים סעודה שלישית, היו
מכריזים עליו: (שעיה"ג) אז תתענג
על ה' והרפכתך על במתי ארץ
והאכלתיך נחלת יעקב אביך.

אמר רבי אלעזר לאביו, איך
מתקנים את הסעודות הללו?
אמר לו, ליל שבת פתוב
והרפכתך על במתי ארץ. בו
פלילה מתברכת הגבירה וכל
שדה התפוחים, ומתברך שלחנו
של אדם, ונשמה נוספת, ואותו
הלילה שמחת הגבירה הוא.

אביך, דא הוא שלימו דאשתלים בזעיר אנפין.
ולקבליהו בעי לאשלמא סעודתיה, ובעי
לאתענגא בכלהו סעודתי,
ולמחדי בכל חד וחד מנייהו, משום דאיהו
מהימנותא שלימתא. ובגין כף, שבתא
אתיקר, מפל שאר זמנין וחגיין, משום דכלא
ביה אשתכח, ולא אשתכח הכי בכלהו זמני
וחגי. אמר רבי חייא, בגין כף, משום
דאשתכח פלא ביה, אידפר תלת זמנין.
דכתיב, (בראשית ב) ויכל אלהים ביום השביעי.
וישבות ביום השביעי. ויברך אלהים את יום
השביעי.

רבי אבא, (נ"א רב המנונא סבא) פד הוה יתיב
בסעודתא דשבתא, הוי חדי, בכל חד
וחד, והוה אומר, דא היא סעודתא קדישא,
דעתיקא קדישא סתימא דכלא. בסעודתא
אחרא הוה אומר, דא היא סעודתא דקודשא
ברוך הוא. וכן בכלהו סעודתי, והוה חדי בכל
חד וחד. פד הוה (דף פ"ח ע"ב) אשלים סעודתי,
אמר אשלימו סעודתי דמהימנותא.

רבי שמעון, פד הוה אתי לסעודתא, הוה אומר
הכי, אתקינו סעודתא דמהימנותא
עלאה, אתקינו סעודתא דמלפא, והוה יתיב
וחדי. פד אשלים סעודתא תליתאה, הוה
מכריז עליה, אז תתענג על יי' והרפכתך על
במתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך.

אמר רבי אלעזר לאבוי, אלין סעודתי
היך מתתקנין. אמר ליה, ליליא
דשבתא, פתיב, והרפכתך על במתי ארץ.
ביה בליליא, מתברכא מטרוניתא, וכלהו
חקל תפוחין, ומתברכא פתוריה דבר
נש, ונשמתא אתוספת, וההוא ליליא,
חדוה דמטרוניתא הוי. ובעי בר נש למחדי

וְצִרִיף אָדָם לְשִׁמְחַת בְּשִׁמְחָה
וְלֵאכֹל סְעוּדַת הַגְּבִירָה.

בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, בְּסְעוּדַת הַשְּׁנִיָּה
כְּתוּב אֲזַ תִּתְעַנֵּג עַל ה'. עַל ה'
וְדָאֵי. שְׂאוֹתָהּ שְׁעָה נִגְלָה הַעֲתִיק
הַקְדוּשׁ, וְכָל הָעוֹלָמוֹת בְּשִׁמְחָה,
וְהַשְּׁלֵמוֹת וְהַחֲדוּתָהּ שֶׁל הַעֲתִיק
אָנוּ עוֹשִׂים, וְזוֹהֵי סְעוּדַתוֹ וְדָאֵי.

בְּסְעוּדַת הַשְּׁלִישִׁית שֶׁל שַׁבַּת
כְּתוּב וְהָאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב
אֲבִיךָ. זוֹהֵי הַסְּעוּדָה שֶׁל זְעִיר
אֲנִפִּין שֶׁהוּא בְּשִׁלְמוֹת. וְכָל שֵׁשֶׁת
הַיָּמִים מֵאוֹתָהּ שְׁלֵמוֹת
מִתְפָּרְכִים. וְצִרִיף אָדָם לְשִׁמְחַת
בְּסְעוּדַתוֹ וְלִהְשֵׁלִים הַסְּעוּדוֹת
הַלְלוּ, שֶׁהֵן סְעוּדוֹת הָאֱמוּנָה
הַשְּׁלֵמָה שֶׁל זְרַע קְדוּשׁ שֶׁל
יִשְׂרָאֵל, שֶׁהָאֱמוּנָה הָעֲלִיוֹנָה הִיא
שְׁלֵהֶם וְלֹא שֶׁל עַמִּים עוֹבְדֵי
עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. וּמְשׁוּם
כִּף אָמַר, (שְׁמוֹת לא) בִּינִי וּבִין בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל.

בֹּא וּרְאֵה, בְּסְעוּדוֹת הַלְלוּ נוֹדְעִים
יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְשֵׁהם
מֵהֵיכַל הַמֶּלֶךְ וְשֵׁהם בְּנֵי הָאֱמוּנָה,
וּמִי שֶׁפּוֹגֵם סְעוּדָה אַחַת מֵהֶם,
מֵרָאָה פָּגַם לְמַעְלָה, וּמֵרָאָה אֵת
עַצְמוֹ שְׂאִינוּ מִבְּנֵי הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיוֹן,
שְׂאִינוּ מִבְּנֵי הֵיכַל הַמֶּלֶךְ, וְשְׂאִינוּ
מִזְרַע קְדוּשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְנוֹתְנִים
עֲלֵיו חֲמַר שֶׁל שְׁלֹשָׁה דְבָרִים -
דִּין הַגִּיהֶנֶם וְכו'.

וְבֹא וּרְאֵה, בְּכָל שָׂאֵר הַזְּמַנִּים
וְהַחֲגִים צִרִיף אָדָם לְשִׁמְחַת וְלְשִׁמְחַת
אֵת הָעַנְיִים, וְאִם הוּא שִׁמַּח לְבָדוֹ
וְלֹא נוֹתֵן לְעַנְיִים - עֲנֹשׁוּ רַב,
שְׁהִרִי לְבָדוֹ שִׁמַּח, וְלֹא נוֹתֵן
שִׁמְחָה לְאַחֵר. עֲלֵיו כְּתוּב (מֵלָאכִי ב)
א) וְזִרְיָתִי פָּרַשׁ עַל פְּנֵיכֶם פָּרַשׁ
חֲגִיכֶם. וְאִם הוּא שִׁמַּח בְּשַׁבַּת,
אֵף עַל גַּב שְׁלֹא נוֹתֵן לְאַחֵר - לֹא
נוֹתְנִים עֲלֵיו עֲנֹשׁ כְּבִשְׂאֵר הַזְּמַנִּים
וְהַחֲגִים, שְׁפָתוֹב פָּרַשׁ חֲגִיכֶם.
אָמַר פָּרַשׁ חֲגִיכֶם, וְלֹא פָּרַשׁ

בַּחֲדוּוֹתָא, וְלִמְיַכַּל סְעוּדַתָּא דְמִטְרוֹנִיתָא.
בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא, בְּסְעוּדַתָּא תְּנִינָא, כְּתִיב (ישעיה
נח) אֲזַ תִּתְעַנֵּג עַל יְי'. עַל יְי' וְדָאֵי.
דְּהִיא שְׁעָתָא אֲתַגְלִיא עֲתִיקָא קְדִישָׁא, וְכִלְהוּ
עַלְמִין בַּחֲדוּוֹתָא, וְשְׁלִימוּ וְחֲדוּוֹתָא דְעֲתִיקָא
עֲבַדְיָנָן, וְסְעוּדַתָּא דִּילִיהּ הוּא וְדָאֵי.

בְּסְעוּדַתָּא תְּלִיתָאָה דְשַׁבְּתָא, כְּתִיב וְהָאֲכַלְתִּיךָ
נַחֲלַת יַעֲקֹב אֲבִיךָ. דָּא הִיא
סְעוּדַתָּא דְזְעִיר אֲפִין, דְּהוּי בְּשְׁלִימוֹתָא.
וְכִלְהוּ שִׁיתָא יוֹמִין, מֵהֵהוּא שְׁלִימוּ מִתְפָּרְכָן.
וּבְעֵי בַר נֶשׁ לְמַחְדֵי בְּסְעוּדַתִּיהּ, וְלֹא שְׁלֵמָא
אֲלִין סְעוּדַתִּי, דְּאִינוּן סְעוּדַתִּי מְהֵימְנוּתָא
שְׁלִימָתָא, דְּזִרְעָא קְדִישָׁא דִּישְׂרָאֵל, הִי
מְהֵימְנוּתָא עֲלָאָה, דְּהֵא דִּילְהוּן הִיא, וְלֹא
דְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. וּבְגִינֵי
כִּף אָמַר, (שְׁמוֹת לא) בִּינִי וּבִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

הָא חֲזִי, בְּסְעוּדַתִּי אֲלִין, אֲשֶׁתְּמוֹדְעוּן יִשְׂרָאֵל,
דְּאִינוּן בְּנֵי מַלְכָּא. דְּאִינוּן מֵהֵיכַלָּא
דְּמַלְכָּא, דְּאִינוּן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא, וּמֵאֵן דְּפָגִים
חַד סְעוּדַתָּא מִנֵּיהוּ, אַחֲזִי פְּגִימוֹתָא לְעִילָא,
וְאַחֲזִי גְרַמִּיהּ דְּלָאוּ מִבְּנֵי מַלְכָּא עֲלָאָה הוּא,
דְּלָאוּ מִבְּנֵי הֵיכַלָּא דְּמַלְכָּא הוּא דְּלָאוּ מִזְרְעָא
קְדִישָׁא דִּישְׂרָאֵל הוּא. וְיַהֲבִין עֲלִיהּ חוּמְרָא
דְתַלְתַּת מְלִין, דִּינָא דְגִיהֶנֶם וְגו'.

וְהָא חֲזִי, בְּכִלְהוּ שְׂאֵר זְמַנִּין וְחֲגִין, בְּעֵי בַר
נֶשׁ לְחַדִּי, וְלְמַחְדֵי לְמַסְפְּנֵי. וְאִי הוּא חַדִּי
בְּלַחֲדוּדֵי, וְלֹא יְהִיב לְמַסְפְּנֵי, עוֹנְשִׁיהּ סְגִי,
דְּהֵא בְּלַחֲדוּדֵי חַדִּי, וְלֹא יְהִיב חַדוּ לְאַחְרָא.
עֲלִיהּ כְּתִיב, (מֵלָאכִי ב) וְזִרְיָתִי פָּרַשׁ עַל פְּנֵיכֶם
פָּרַשׁ חֲגִיכֶם. וְאִי אִיהוּ בְּשַׁבְּתָא חַדִּי, אֵף עַל
גַּב דְּלֹא יְהִיב לְאַחְרָא, לֹא יַהֲבִין עֲלִיהּ עוֹנְשָׁא,
כְּשֶׂאֵר זְמַנִּין וְחֲגִין, דְּכְתִיב פָּרַשׁ חֲגִיכֶם. פָּרַשׁ
חֲגִיכֶם קָאָמַר, וְלֹא פָּרַשׁ שַׁבְּתָכֶם. וְכְתִיב (ישעיה

שפתיכם. וכתוב (ישעיה א) חדשיכם
ומועדיכם שנאה נפשי. ואלו
שבת לא אמר.

ומשום כך כתוב ביני וביני בני
ישראל. ומשום שכל האמונה
נמצאת בשבת, נותנים לאדם
נשמה אחרת, נשמה עליונה,
נשמה שכל השלמות בה, כדגמת
העולם הבא. ומשום כך נקראת
שבת. מה זה שבת? שם של
הקדוש ברוך הוא, שם שהוא
שלם מכל צדדיו.

אמר רבי יוסי, ודאי כך הוא. אוי
לאדם שלא משלים את שמחה
המלך הקדוש. ומהי שמחתו?
אלו שלש הסעודות של האמונה,
סעודות שאברהם יצחק ויעקב
כלולים בהם, וכלם שמחה על
שמחה, אמונה שלמה מכל
צדדיו.

שנינו, ביום הזה מתעטרים
האבות, וכל הבנים יונקים, מה
שאין פן בכל שאר החגים
והזמנים. ביום הזה רשעי הגיהנם
נחים. ביום הזה כל הדינים נכפים
ולא מתעוררים בעולם. ביום הזה
התורה מתעטרת בעטרת
שלמות. ביום הזה שמחה ותפנוק
נשמעים במאמרים וחמשים
עולמות.

בא וראה, בכל ששת ימי השבת,
כשמגיעה שעת תפלת המנחה,
הדין הקשה שולט וכל הדינים
מתעוררים, אבל ביום השבת,
כשמגיע זמן תפלת המנחה,
נמצא רצון הרצונות, והעתיק
הקדוש מגלה רצונו, וכל הדינים
נכפים, ונמצא רצון ושמחה בכל.
וברצון הזה הסתלק משה, הנביא
הנאמן הקדוש מן העולם, כדי
להודיע שלא בדין הסתלק,
ואתה שעה ברצון של העתיק

א) חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי. ואלו שבת
לא קאמר.

ובגינו כך כתיב, ביני וביני בני ישראל. ומשום
דכל מהימנותא אשתכח בשבתא,
יהבין ליה לבר נש נשמטא אחרא, נשמטא
עלאה, נשמטא דכל שלימו בה, כדוגמא
דעלמא דאתי. ובגינו כך אקרי שבת. מהו
שבת. שמא דקודשא בריך הוא. שמא דאיהו
שלים מכל סטרוי.

אמר רבי יוסי, ודאי כך הוא. ווי ליה לבר נש,
דלא אשלים חדוותא דמלכא קדישא.
ומאן חדוותא דיליה. אלין תלת סעודתי
מהימנותא. סעודתי דאברהם יצחק ויעקב
כלילן בהו. וכלהו חדו על חדו מהימנותא
שלימותא, מכל סטרוי.

תאנא, בהדין יומא מתעטרין אבהן, וכל בנין
ינקין, מה דלאו הכי בכל שאר חגין
וזמנין. בהדין יומא, חייביא דגיהנם נייחין.
בהדין יומא, כל דינין אתכפייין, ולא מתעריין
בעלמא. בהדין יומא אורייתא מתעטרא
בעטרין שלימין. בהדין יומא, חדוותא
ותפנוקא אשתמע, במאתן וחמשין עלמין.

תא חזי, בכל שיתא יומי דשבתא, פד מטא
שעתא דצלותא דמנחה, דינא תקיפא
שלטא, וכל דינין מתעריין. אבל ביומא
דשבתא, פד מטא עדן דצלותא דמנחה, רעוא
דרעוין אשתכח, ועתיקא קדישא גליא רצון
דיליה, וכל דינין מתכפייין, ומשתכח רעותא
וחדו בכלא.

ובהאי רצון, אסתלק משה, נביאה מהימנא
קדישא מעלמא. בגין למנדע, דלא
כדינא אסתלק, וההיא שעתא (דף פ"ט ע"א) ברצון
דעתיקא קדישא נפק נשמתייה, ואתטמר ביה.

בגין כך, (דברים לד) ולא ידע

איש את קברתו פתיב. מה עתיקא קדישא, טמירא מפל טמירין, ולא ידעין עלאין ותתאין. אוף הקא, האי נשמתא דאתטמר בהאי רצון, דאתגלגלא בשעתא דצלותא דמנחה דשבתא, פתיב ולא ידע איש את קברתו והוא טמיר מפל טמירין דעלמא, ודינא לא שלטא ביה. זפאה חולקיה דמשה. תאנא, בהאי יומא, דאורייתא מתעטרא ביה, מתעטרא בכלא, בכל אינון פקודין בכל אינון גזרין ועונשין, בשבעין ענפין דנהורא, דזהרין מפל סטרא וסטרא. מאן חמי, ענפין דנפקין מפל ענפא וענפא, חמשא קיימין בגו אילנא, פלהו אנפין בהו אחידן. מאן חמי, אינון תרעין דמתפתחן בכל סטר וסטור, פלהו מזדהרין ונהרין, בההוא נהורא דנפיק ולא פסק.

קר פרוזא נפיק, אתערו קדישי עליונין, אתערו עמא קדישא, דאתבחר לעילא ותתא. אתערו חדותא לקדמות מאריכון. אתערו בחדותא שלימתא. אזדמנו בתלת חדותן, דתלת אבהן. אזדמנו לקדמות מהימנותא, דחדווה דכל חדותא. זפאה חולקכון, ישראל קדישין, בעלמא דין ובעלמא דאתי. דא הוא ירותא לכון, מפל עמים עובדי עבודת פוכבים ומזלות. ועל דא כתיב, ביני ובין בני ישראל.

אמר ר' יהודה, הכי הוא ודאי. ועל דא כתיב זכור את יום השבת לקדשו וכתיב (ויקרא ט) קדושים תהיו כי קדוש אני יי'. וכתיב, (ישעיה נח) וקראת לשבת ענג לקדוש יי' מכובד.

תאנא, בהאי יומא, פל נשמתיהון דצדיקייא, מתעדנין בתפנוקי עתיקא קדישא, סתימא דכל סתימין. ורוחא חדא מענוגא

הקדוש יצאה נשמתו ונטמנה בו. משום כך ולא ידע איש את קברתו פתיב. מה העתיק הקדוש טמיר של כל הטמירים, ולא יודעים עליונים ותחתונים - אף כאן נשמה זו שנטמנה ברצון הזה שהתגלה בשעת תפלת מנחת השבת, פתיב ולא ידע איש את קברתו, והוא טמיר מפל הטמירים של העולם, והדין לא שולט בו. אשרי חלקו של משה! שנינו, ביום הזה שהתורה מתעטרת בו, מתעטרת בכל, אוטן מצוות, בכל אוטן גזרות וענשים, בשבעים ענפים של אור שזוהרים מפל צד וצד. מי ראה הענפים שיוצאים מפל ענף וענף, חמשה עומדים בתוך האילן, וכל הפנים אחוזים בהם? מי ראה אותם שצרים שנפתחים בכל צד וצד, וכלם זוהרים ומאירים באותו האור שיוצא ולא פוסק? קור הפרוז יוצא: התעוררו קדושים עליונים, התעוררו העם הקדוש שנבחר למעלה ולמטה, עוררו שמחה פנגד רבונכם, התעוררו בשמחה שלמה, הזדמנו לשלש שמחות של שלשת האבות, הזדמנו לקראת האמונה של שמחת כל השמחות. אשרי חלקכם, ישראל קדושים, בעולם הזה ובעולם הבא! זוהי ירשה לכם מפל העמים עובדי עבודת פוכבים ומזלות. ועל זה פתיב ביני ובין בני ישראל.

אמר רבי יהודה, כך הוא ודאי. ועל זה פתיב זכור את יום השבת לקדשו, וכתיב (ויקרא ט) קדושים תהיו כי קדוש אני ה'. וכתיב (ישעיה נח) וקראת לשבת ענג לקדוש ה' מכבד.

שנינו, ביום הזה כל נשמות הצדיקים מתעדנים בתפנוקי העתיק הקדוש, נסתר פל

הנסתרים, ורוח אחת מהענג של אותו העתיק הקדוש מתפשטת (ההוא מתפשט) בכל העולמות, ועולה ויורדת, ומתפשטת לכל הבנים הקדושים לכל שומרי התורה, ונחים במנוחה שלמה, נשפכים מפלם כל הרגזים, כל הדינים וכל העבודות הקשות. זהו שכתוב (שם יד) ביום הניח ה' לך מעצבך ומרגזך ומן העבודה הקשה.

משום כך שקולה שבת פגוד התורה, וכל מי ששומר שבת כאלו שומר את כל התורה. וכתוב (ישעיה נב) אשרי אנוש יעשה זאת וכן אדם יחזיק בה שמר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע. אשתמע, דמאן דנטיר שבת, נשמע, שמי ששומר את השבת כמי ששומר כל התורה.

רבי יודאי שאל את רבי שמעון יום אחד שנפגש עמו בדרך, אמר לו, רבי, הרי כתוב (בפרשת השבת) בפרשה זו שבת שאמר ישעיה, שכתוב בה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי וגו', ונתתי להם בביתי ובחומתי וגו'. מה זה אומר?

אמר לו, קפוטקאי, קשר את חמורך בגדר ורד, שדבר תורה צריך צחות, או הפך לאחוריד ולך אחרי ותכון לך. אמר לו, משום מורי עשיתי את הדרך, ואחרי מורי אסתפל בשכינה.

אמר לו, בא וראה, דבר זה הרי פרושהו החברים ולא פרושו דבר. כה אמר ה' לסריסים, מי הם הסריסים? אלו הם החברים שמשפדלים בתורה ומסרסים עצמם כל ששת ימי השבת ועוסקים בתורה, ובלייל השבת מזרזים את עצמם בזיוגם משום שיודעים הסוד העליון בשעה שהגבירה מזדווגת במקלך.

ואותם חברים שיודעים סוד זה, מכונים לבם לאמונת רבונם,

דהווא עתיקא קדישא מתפשטא (ההוא מתפשט) בכלהו עלמין, וסלקא ונחתא, ומתפשטא לכלהו בני קדישין, לכלהו נטורי אורייתא, ונניחין בנייחא שלים, מתנשי מפלהו, כל רוגזין, כל דינין, וכל פולחנין קשין. הדא הוא דכתיב, (ישעיה יד) ביום הניח יי' לך מעצבך ומרגזך ומן העבודה הקשה.

בגינוי כן, שקיל שבתא לקבל אורייתא, וכל דנטיר שבתא, כאילו נטיר אורייתא כלא. וכתיב (ישעיה נב) אשרי אנוש יעשה זאת וכן אדם יחזיק בה שמר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע. אשתמע, דמאן דנטיר שבת, כמאן דנטיר אורייתא כלא.

רבי יודאי שאיל ליה לר' שמעון, יומא חד דאערע עמיה בארחה, אמר ליה, ר', הא כתיב (ס"א בפרשתא דשבת) בפרשתא דא שבת, דאמר ישעיה, דכתיב, (ישעיה נב) כה אמר יי' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי וגו', ונתתי להם בביתי ובחומתי וגו'. מה קא מיירי.

אמר ליה, קפוטקאה, חמרך קטרי בטיפסא, ונחית, דמלה דאורייתא בעי צחותא. או אפכי לאחורך, וזיל אבתראי, ותכוון לך. אמר ליה, בגיניה דמר עבידנא ארחה, ובתריה דמר אסתפל בשכינתא.

אמר ליה, תא חזי, מלה דא הא אוקמוה חברייא, ולא פרישו מלה. כה אמר יי' לסריסים. מאן סריסים. אלין אינון חברייא, דמשתדלי באורייתא, ומסרסי גרמיהו כל שיתא יומין דשבתא, ולעאן באורייתא, ובלייליא דשבתא מזרזי גרמיהו בזיוגא דלהון, משום דידיעי רזא עלאה, בשעתא דמטרוניתא אזדווגת במלכא.

ואינון חברייא דידיעין רזא דא, מכונין לבייהו

ומתברכים בפרי מעיהם באותו הלילה. וזהו שכתוב אשר לשמרו, כמו שנאמר ואביו שמר את הדבר.

ונקראים סריסים ודאי, בשביל לחפות לשבת למצא את רצון רבונם, שכתוב וכחרו באשר חפצתי. מה זה באשר חפצתי? זה זיווג הגבירה. ומחזיקים בבריתי, הכל אחד. בבריתי סתם. אשרי חלקו של מי שמתקדש בקדשה הזו ויודע הסוד הזה.

בא וראה, כתוב ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך ויום השביעי שבת לה' אלהיך וגו'. כל מלאכתך - באותם ששת הימים מלאכת בני האדם, ומשום הדבר הזה לא מזדווגים החברים, רק בזמן שלא נמצא ממעשי בני אדם, אלא מעשה הקדוש ברוך הוא. ומה מעשהו? זיווג הגבירה להוציא נשמות קדושות לעולם. ומשום כך בלילה הזה החברים מתקדשים בקדשת רבונם ומכונים לבם, ויוצאים בנים מעלים, בנים קדושים, שלא סוטים מינה ושמאלה, בני המלך והגבירה, ועל אלה כתוב (דברים יד) בנים אתם לה' אלהיכם. לה' אלהיכם ודאי. משום שאלה נקראים בנים שלו, בנים למלך ולגבירה.

וזו דעת החברים שיודעים סוד זה, בזה נדבקים, ומשום כך נקראים בנים לקדוש ברוך הוא. ואלה הם שהעולם מתקיים בשבילם. וכשעולה העולם בדין, מסתכל הקדוש ברוך הוא בבנים הללו ומרחם על העולם, ועל זה כתוב פלה זרע אמת. זרע אמת ודאי. מה זה אמת? טבעת קדושה שלמה, כמו שנאמר (מזכה

למהימנותא דמאריהון ומתברכאן באיבא דמעיהון בההוא ליליא. ודא הוא דכתיב, אשר ישמרו, כמה דאת אמר, (בראשית לו) ואביו שמר את הדבר.

ואקרון סריסים ודאי, בגין לחפאה לשבתא לאשפחא רעוא דמאריהון, דכתיב וכחרו באשר חפצתי. מאי באשר חפצתי. דא זווגא דמטרוניתא. ומחזיקים בבריתי, פלא חד, בבריתי סתם. זפאה חולקיה דמאן דאתקדש בקדושה דא, וידע רזא דא.

הא חזי, פתיב ששת ימים תעבד ועשית כל (דף פ"ט ע"ב) מלאכתך ויום השביעי שבת ליי' אלהיך וגו', כל מלאכתך, באינון שיתא יומי עבידתיהו דבני נשא ובגין האי מלה. לא מזדווגי חברייה, בר בזמנא דלא ישתפח מעבידתיהו דבני נשא, אלא עבידתיה דקודשא בריך הוא. ומאי עבידתיה. זווגא דמטרוניתא, לאפקא נשמתין קדישין לעלמא.

ובגין כך, בהאי ליליא חברייה מתקדשי בקדושה דמאריהון, ומכווני לבייהו, ונפקי בני מעלי, בגין קדישין, דלא סטאן לימינא ולשמאלא, בגין דמלפא ומטרוניתא. ועל אלין פתיב, (דברים יד) בנים אתם ליי' אלהיכם, ליי' אלהיכם ודאי. בגין דאלין אקרון בגין דיליה, בגין למלפא ולמטרוניתא. והא דעתייהו דחברייה דידעין רזא דא, בדא מתדבקן. ובגין כך אקרון בגין לקודשא בריך הוא. והני אינון דעלמא מתקיימא בגינייהו. וכד סליק עלמא בדינא, אסתפל קדשא בריך הוא באינון בנוי, ומרחם על עלמא. ועל דא כתיב (ירמיה ב) פלה זרע אמת.

זרע אמת ודאי. מהו אמת. עזקא קדישא שלימתא. כמה דאת אמר (מזכה

(ו) תתן אמת ליעקב. (אמת זה הקדוש ברוך הוא) והכל אחד. ומשום כך זרע אמת ודאי.

אמר לו רבי יודאי, ברוך הרחמן ששלחני לכאן. ברוך הרחמן, שהרי דבר זה שמעתי מפיך. בכה רבי יודאי. אמר לו רבי שמעון, למה בכית? אמר לו, בכיתי, שאמרתני אוי לאותם בני העולם שדרכיהם כבהמות ולא יודעים ולא מסתכלים, שטוב להם שלא נבראו. אוי לעולם כשיצא מורנו ממנו, שמי יכול לגלות סודות, ומי יודע אותם, ומי יסתכל בדרכי התורה?

אמר לו, חייך, אין עולם אלא לאותם חברים שמשתדלים בתורה ויודעים נסתרות התורה. ודאי באמת גזרו החברים על עמי הארצות שמשיחיתים דרכם ולא יודעים בין ימין לשמאל, שהרי הם כבהמות שנאה לעשות בהם דין אפלו ביום הכפורים. ועל בנייהם פתוב (הושע ב) פי בני זנונים המה. בני זנונים ממש.

אמר לו, רבי, פסוק זה צריך להתישב בדרכו. כתיב ונתתי להם בביתי ובחומתי יד ושם טוב מבנים ומבנות שם עולם אמן לו. אמן להם הנה צריך להיות! מה זה אמן לו?

אמר לו, בא וראה, ונתתי להם בביתי, מה זה בביתי? כמו שנאמר (במדבר יב) בכל ביתי נאמן הוא. (שמו של הקדוש ברוך הוא נקרא בית) ובחומתי, כמו שנאמר (ישעיה סב) על חומתיך ירושלם הפקדתי שמרים. יד ושם, כלומר, שיצאו נשמות קדושות ממקום זה. ואותה יד, חלק השלמות, טוב מלא מבנים ומבנות. שם עולם אמן לו, לאותו חלק שלם, אשר

(ו) תתן אמת ליעקב. (אמת דא קדשא ברוך הוא) וכלא חד. ובגיני כן, זרע אמת ודאי.

אמר ליה ר' יודאי, ברוך רחמנא דשדרני הכא, ברוך רחמנא, דהא מלה דא שמענא מפומך. בכה רבי יודאי. אמר ליה ר' שמעון, אמאי קא בכית. אמר ליה, בכינא, דאמינא דווי לאינון בני עלמא, דארחיהון כבעירי, ולא ידעי ולא מסתפלי, דטב לון דלא אתבריאוו. ווי לעלמא כד יפוק מר מגייה, דמאן יכיל לגלאה רזין, ומאן ינדע לון, ומאן יסתפל בארחי אורייתא.

אמר ליה, חייך, לית עלמא אלא לאינון חבריאי, דמשתדלי באורייתא וידעין סתימי אורייתא. ודאי בקשוט גזרו חבריאי על עמא דארעא, דמחבלין ארחייהו, ולא ידעין בין ימינא לשמאלא, דהא אינון כבעירי, דיאות למעבד בהו דינא, אפילו ביום הכפורים. ועל בנייהו כתיב, (הושע ב) פי בני זנונים המה, בני זנונים ממש.

אמר ליה, ר', האי קרא בעי לאתיישבא בארחוי. כתיב (ישעיה נז) ונתתי להם בביתי ובחומתי יד ושם טוב מבנים ומבנות שם עולם אמן לו. אמן להם מיבעי ליה, מהו אמן לו.

אמר ליה, תא חזי, ונתתי להם בביתי, מהו ביתי. כמה דאת אמר (במדבר יב)

בכל ביתי נאמן הוא. (שמו קדושא ברוך הוא אקרי בית) ובחומותי, כמה דאת אמר (ישעיה סב) על חומותיך ירושלם הפקדתי שמרים יד ושם, כלומר דישלפון נשמתיך קדישין מדוכתא דא. והוא יד, חולק באשלמותא. טב, מליא מבנין ומבנותן. שם עולם אמן לו, לההוא חולק שלים. אשר לא יפרת לדרי דרין. דבר אחר אמן לו לההוא

אשר לא יפרת לדרי דרין. דבר אחר אמן לו לההוא

לא יכרת לדורי דורות. דבר אחר אמן לו - לאותו שיודע סוד הדבר ויתכונן במה שצריך לכוון.

עוד אמר רבי שמעון, פתוב לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת. מה הטעם? פדי שלא יראה דין ביום הזה. ואם תאמר, הרי לגבוה עולה? בכל מושבותיכם אמר, ולא לגבוה. ואתו שעולה לגבוה, עולה לכפות דין אחר. ששנינו, יש אש אוכל אש, ואש המזבח אוכל אש אחר.

וכשום כף מתגלה העתיק הקדוש ביום הזה מפל שאר הימים. ובזמן שמתגלה העתיק, לא נראה דין כלל, וכל העליונים והתחתונים נמצאים בשמחה שלמה, והדין לא שולט.

שנינו, כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ. ששת ימים ודאי, ולא בששת. והימים הקדושים העליונים הללו נקראים ימים שהשם הקדוש נכלל בהם, והם נכללים בו. אשרי חלקם של ישראל מפל העמים עובדי עבודת פוכבים ומזלות, עליהם פתוב (דברים ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום.

כבר את אביך ואת אמוך. רבי חייא פתח, (בראשית ב) ונהר יוצא מעדן וגו'. ונהר - זו נביעת המעין שיוצא תמיד ולא פוסק, ומנהר המעין הזה נשקה כל גן העדן. ואתו נהר של המעין הקדוש נקרא א"ב. מה הטעם? משום שהוא נובע לזון את הגן.

רבי אבא אמר, עדן ממש נקרא אב, משום שעדן זה נמצא מאותו מקום שנקרא אין, ומשום כף נקרא אב. והרי בארנו, ממקום שמתחיל להמשיך הכל נקרא

דידע רזא דמלה, ויתכונן במה דבעי לכוונא. תו אמר ר' שמעון, פתיב, (שמות לה) לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת. מאי טעמא. בגין דלא אתחזי דינא בהאי יומא. ואי תימא הא לגבוה סלקא. בכל מושבותיכם קאמר, ולא לגבוה. והוא דסלקא לגבוה, לאכפיא לדינא אחרא סלקא. דתנינן, אית אשא אכלא אשא. ואשא דמדבחה, אכלא אשא אחרא.

ובגניי כף, אתגליא עתיקא קדישא בהאי יומא, מפל שאר יומין. ובזמנא דאתגליא עתיקא, לא אתחזי דינא כלל. וכל עלאין ותתאין משתפחין בחדוותא שלימתא, ודינא לא שלטא.

תאנא, פתיב (שמות לא) פי ששת ימים עשה יי' את השמים ואת הארץ. ששת ימים ודאי, ולא בששת. והני יומין קדישין עלאין, אקרון יומי דשמא קדישא אתפליל בהו, ואינון אתפלילן ביה. זפאה חולקיהון דישראל מפל עמין עובדי עבודת פוכבים ומזלות, עליהו כתיב, (דברים ד) ואתם הדבקים ביי' אלהיכם חיים פולכם היום. (דף צ' ע"א)

כבר את אביך ואת אמוך. (שמות כ) רבי חייא פתח, (בראשית ב) ונהר יוצא מעדן וגו'. ונהר, דא נביעו דמבועא, דנפיק תדיר ולא פסק. ומנהרא דמבועא דא, אתשקיא כל גנתא דעדן. והוא נהרא דמבועא קדישא, אקרי א"ב. מאי טעמא. משום דאיהו נביעא לאתזנא לגנתא.

רבי אבא אמר, עדן ממש אקרי אב. משום דהאי עדן, משתכח מההוא אתר, דאקרי אין. ובגניי כף, אקרי אב. והא אוקימנא,

אתה, ונקרא אב, כמו שנאמר
(ישעיה טג) כי אתה אבינו.

רבי אלעזר אמר, כבוד את אביך
- זה הקדוש ברוך הוא. ואת אמך
- זו כנסת ישראל. את אביך, את
דוקא, להכליל שכינה (עליונה). רבי
יהודה אמר, כבוד את אביך -
סתם. ואת אמך - סתם. שהרי הכל
היה במנין. את - לרבות כל מה
שלמעלה ומטה.

רבי יוסי אמר, זה שאמר רבי
אבא, ממקום שמתחיל להמשך
הכל, נקרא אתה, יפה. שהרי
למדנו שאותו הנסתר ואין בו
התחלה נקרא הוא. ממקום
שהראשית נמצאת נקרא אתה.
ונקרא אב. והכל אחד. ברוך שמו

לעולם ולעולמי עולמים אמן.
רבי חזקיה אמר, ודאי הכל אחד.
כבוד את אביך - זה הקדוש ברוך
הוא. ואת אמך - זו כנסת ישראל.
שהרי שנינו, אמר רבי שמעון,
כתוב בנים אתם לה' אלהיכם -
אותו מקום שנקרא בנים. ומשום
כך הסתימות של הדיבר, כבוד את
אביך ואת אמך, להכליל את הכל
שלמעלה ושלמטה. רבי יצחק
אמר, להכליל בו את רבו, שהוא
מכניס אותו לעולם הבא. אמר
רבי יהודה, הוא בכלל הקדוש
ברוך הוא.

שנינו, בחמש האמירות הללו
כלול הכל. בחמש האמירות
הללו נחקקו חמש אחרות, ודאי
חמש תוך החמש. הכיצד? אנכי
ה' אלהיך - פנגד לא תרצח.
ששנינו, (אמר רבי יצחק אמר רבי יהודה)
שני אלה בכלל אחד נכללו, שמי
שהורג מקטין הדמות וצלם של
רבנו, שכתוב (בראשית ט) כי בצלם
אלהים עשה את האדם, וכתוב
(יחזקאל א) ועל דמות הפסא דמות
כמראה אדם.

מאתר דשאריו לאתמשכא כלא, אקרי אתה,
ואקרי אב. כמה דאת אמר, (ישעיה טג) כי אתה
אבינו.

רבי אלעזר אמר, כבוד את אביך, דא קדשא
ברוך הוא. ואת אמך, דא כנסת ישראל.
את אביך, את דייקא, לאכללא שכינתא (ר"א
עילאה). רבי יהודה אמר, כבוד את אביך, סתם.
ואת אמך, סתם. דהא כלא הוה במנינא. את,
לרבות כל מה דלעילא ותתא.

רבי יוסי אמר, האי דאמר רבי אבא, מאתר
דשאריו לאתמשכא כלא, אקרי אתה,
שפיר. דהא אוליפנא, ההוא דטמיר ולא אית
ביה שירותא, קרינן הוא. מאתר דשירותא
אשתכח, קרינן אתה. ואקרי אב. וכלא חד.
ברוך שמייה לעלם ולעלמי עלמיא אמן.

רבי חזקיה אמר, ודאי כלא חד. כבוד את
אביך, דא קדשא ברוך הוא. ואת אמך,
דא כנסת ישראל. דהא תנן, אמר רבי שמעון,
כתיב (דברים יד) בנים אתם ליי' אלהיכם, ההוא
אתר דאקרי בנים. ובגיני כך סתימא דמלה,
כבוד את אביך ואת אמך, לאכללא כלא,
דלעילא ותתא. ר' יצחק אמר, לאכללא ביה
רביה, דהוא אעיל ליה לעלמא דאתי. אמר
רבי יהודה, בכללא דקודשא ברוך הוא הוי.

תאנא, בהני חמש אמירן, כליל כלא. בהני
חמש אמירן, אתגליפו חמש אתרנין,
ודאי חמש גו חמש. הא כיצד. אנכי יי'
אלהיך, לקבל לא תרצח. דתנינן, (אמר רבי יצחק אמר
רבי יהודה) תרין אליו, בכללא חדא אתכלילן,
דמאן דקטיל, אזעיר דמותא וצלמא דמאריה.
דכתיב, (בראשית ט) כי בצלם אלהים עשה את
האדם. וכתיב (יחזקאל א) ועל דמות הפסא דמות
כמראה אדם.

אָמַר ר' חִיָּיא, כְּתוּב (בראשית ט) שִׁפְךָ דָם הָאָדָם בְּאָדָם דְּמוֹ יִשְׁפָּךְ וְגו' (שִׁפְךָ דָם הָאָדָם) מִי שִׁשׁוּפְךָ דָם כְּאֵלוֹ מִקְטִין הַדְּמוּת וְהַצֵּלֵם שְׁלֹמֶעֱלָה. כְּלוּמַר, לֹא הִקְטִין דְּמוּת זו, אֲלֵא דְמוּת אַחֲרַת, מִשְׁמַע שְׁכַתּוּב שִׁפְךָ דָם הָאָדָם בְּאָדָם דְּמוֹ יִשְׁפָּךְ. בְּאָדָם הַעֲלִיּוֹן מְגִיעַ הַפָּגֶם הַזֶּה מֵאוֹתוֹ דָם שִׁשְׁפָּךְ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם כִּי בְּצֵלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. וּמִשּׁוּם כֵּן זֶה בְּזָה תְלוּי.

לֹא יִהְיֶה לָךְ - כְּנֶגְדָא לֹא תִנְאַף. זֶה מִשְׁקַר בְּשֵׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁנִרְשָׁם בְּאָדָם. וּבְזָה כְּמָה וְכְמָה חֲטָאִים וּגְזֵרוֹת וְעֲנֻשִׁים תְלוּיִים. וּמִי שֶׁמִּשְׁקַר בְּזָה, מִשְׁקַר בּוֹ בְּמִלְכָּה, שְׁכַתּוּב (הוֹשַׁע ה) בְּה' כְּגֵדוֹ כִּי בְנִים זָרִים יִלְדוּ. וְכַתּוּב, לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם, וְזֶה בְּזָה תְלוּי.

לֹא תִשָּׂא - כְּנֶגְדָא לֹא תִגְנוּב. וְכַתּוּב (מִשְׁלִי כט) חוֹלֵק עִם גִּנְבִּי שׁוֹנֵא נִפְשׁוֹ אֵלֶּה יִשְׁמַע וְלֹא יִגִּיד. וְדַאי זֶה בְּזָה תְלוּי, שְׁהָרִי הַגִּנְבִּי לְזֶה מְזַדְּמֵן, לְהִשְׁבַּע בְּשִׁקְרָא מִי שֶׁעוֹשֶׂה זֶה, עוֹשֶׂה זֶה.

זְכוּר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת - כְּנֶגְדָא לֹא תַעֲנֶה בְרַעְףָּ עַד שִׁקְרָא. דְּאָמַר ר' יוֹסִי, שַׁבַּת נִקְרְאָת עֲדוּת, וְצָרִיף הָאָדָם לְהַעֲרִיד עַל זֶה, שְׁכַתּוּב כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' וְגו'. וְשַׁבַּת כְּלָל (עֲדוּת) שֶׁל הַכֹּל. וְאָמַר ר' יוֹסִי, מָה שְׁכַתּוּב (מִיכָה ז) תִּתֵּן אֲמַת לְיַעֲקֹב, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (שְׁמוֹת לא) וְשִׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת, וּמִי שֶׁמַּעֲרִיד שִׁקְרָא - מִשְׁקַר בְּשַׁבַּת, שְׁהִיא עֲדוּת אֲמַת. וּמִי שֶׁמִּשְׁקַר בְּשַׁבַּת - מִשְׁקַר בְּכָל הַתּוֹרָה.

וּמִשּׁוּם כֵּן זֶה בְּזָה תְלוּי. כְּפִד אֶת אֲבִיךָ - כְּנֶגְדָא לֹא תַחֲמַד אֶשֶׁת רַעְףָּ. וְאָמַר ר' יִצְחָק, כְּפִד אֶת אֲבִיךָ - אֲבִיךָ מִמֶּשׁ. שְׁהָרִי מִי שֶׁחֲמַד אִשָּׁה וּמוֹלִיד בֵּן, הֵהוּא

אָמַר ר' חִיָּיא, כְּתוּב (בראשית ט) שִׁפְךָ דָם הָאָדָם בְּאָדָם דְּמוֹ יִשְׁפָּךְ וְגו', (שִׁפְךָ דָם הָאָדָם) מִאֵן דְּשִׁפְיָךְ דְּמָא, כְּאֵלוֹ אֲזַעֲרִי דְמוּתָא וְצִלְמָא דְלַעִילָא, כְּלוּמַר, לֹא אֲזַעֲרִי דְמוּתָא דָא, אֲלֵא דְמוּתָא אַחֲרָא, מִשְׁמַע דְכַתִּיב שִׁפְךָ דָם הָאָדָם בְּאָדָם דְּמוֹ יִשְׁפָּךְ. בְּאָדָם עֲלָאָה, מְטִי הָאִי פְּגִימוּתָא, מִהֵהוּא דְמָא דְאוּשִׁיד. מֵאִי טַעַמָא. מִשּׁוּם כִּי בְּצֵלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. וּבְגִין כֵּן, הָא בְּהָא תְלוּיָא.

לֹא יִהְיֶה לָךְ, לְקַבֵּל לֹא תִנְאַף דָא מִשְׁקַר בְּשִׁמָּא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְאֵתְרִשִׁים בִּיהַ בְּבַר נֶשׁ. וּבְכָדָא, כְּמָה וְכְמָה חוֹבִין וּגְזָרִין וְעוֹנְשִׁין, תְלוּיִין. וּמֵאֵן דְּמִשְׁקַר בְּהָאִי, מִשְׁקַר בִּיהַ בְּמִלְכָּא, דְכַתִּיב, (הוֹשַׁע ה) בִּינִי כְּגֵדוֹ כִּי בְנִים זָרִים יִלְדוּ. וְכַתִּיב לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם, וְהָא בְּהָא תְלוּיָא.

לֹא תִשָּׂא לְקַבֵּל לֹא תִגְנוּב. וְכַתִּיב (מִשְׁלִי כט) חוֹלֵק עִם גִּנְבִּי שׁוֹנֵא נִפְשׁוֹ אֵלֶּה יִשְׁמַע וְלֹא יִגִּיד. וְדַאי הָא בְּהָא תְלוּיָא, דְהָא גִנְבָא לְדָא אֲזַדְּמֵן, לְאוּמָאָה בְּשִׁקְרָא. מֵאֵן דְּעַבִּיד דָא, עַבִּיד דָא. זְכוּר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, לְקַבֵּל לֹא תַעֲנֶה בְרַעְףָּ עַד שִׁקְרָא. דְּאָמַר ר' יוֹסִי, שַׁבַּת סְהַדוּתָא אֲקָרִי. וּבְעֵי בַר נֶשׁ לְסְהַדָּא עַל הָא דְכַתִּיב כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יי' וְגו'. וְשַׁבַּת כְּלָלָא (נ"א סְהַדוּתָא) דְכִלָּא. וְאָמַר ר' יוֹסִי, מֵאִי דְכַתִּיב, (1) תִּתֵּן אֲמַת לְיַעֲקֹב, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (שְׁמוֹת לא) וְשִׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת, וּמֵאֵן דְּאִסְהִיד שִׁקְרָא, מִשְׁקַר בְּשַׁבַּת, דְּהִיא סְהַדוּתָא דְקָשׁוּט, וּמֵאֵן דְּמִשְׁקַר בְּשַׁבַּת, מִשְׁקַר בְּאוּרִייתָא כְּלָא. וּבְגִין כֵּן, הָא בְּהָא תְלוּיָא.

כְּפִד אֶת אֲבִיךָ, לְקַבֵּל לֹא תַחֲמַד אֶשֶׁת רַעְףָּ. וְאָמַר ר' יִצְחָק, כְּפִד אֶת אֲבִיךָ, אֲבִיךָ מִמֶּשׁ. דְהָא מֵאֵן דְּחֲמִיד אֶתְתָּא, וְאוּלִיד בַר,

מכבד את האחר שאינו אביו, וכתוב כבד את אביו וגו', לא תחמד בית רעף שדהו. וכתוב כאן, על האדמה אשר ה' אלהיך נתן לך. אותו שנתן לך יהיה שלך, ולא תחמד אחר. ודאי שזה תלוי בנה.

ואלו חמש הראשונות כוללות חמש אחרונות, ומשום כך, (דברים 5) מימינו אש דת למו. שהכל נעשה ימין. ועל זה בחמשה קולות נתנה התורה. אמר רבי יהודה, כלם היו חמש בתוך חמש, כנגדם חמשה חמשי תורה.

שנה רבי אלעזר, בעשר האמירות הללו נחקקו כל מצוות התורה, גזרות וענשים, טהור וטמא, ענפים ושרשים, אילנות ונטעים, שמים וארץ, ים ותיהומות, שהרי התורה היא שמו של הקדוש ברוך הוא. מה שמו של הקדוש ברוך הוא נחקק בעשר אמירות - אף התורה נחקקה בעשר אמירות. עשר האמירות הללו הם שמו של הקדוש ברוך הוא, וכל התורה היא שם אחד, שמו של הקדוש ברוך הוא ממש.

אשרי חלקו של מי שזוכה בה. מי שזוכה בתורה זוכה בשם הקדוש (של הקדוש ברוך הוא). רבי יוסי אומר, זוכה בקדוש-ברוך-הוא ממש (ובנסת ישראל), שהרי הוא ושמו אחד. ברוך שמו לעולם ולעולמי עולמים אמן.

לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב. אמר רבי יוסי, מה הטעם? משום שכתוב (חגי ב) לי הפסך ולי הזהב. אף על גב שלי הפסך ולי הזהב - לא תעשון אתי. אתי, כלומר אותי.

אמר רבי יצחק, פתוב (ירמיה י) מאין פמוך ה' גדול אתה וגדול שמך בגבורה וגו', (גדול אתה וגדול

ההוא בר אוקיר לאחרא, דלא (דף צ' ע"ב) אבוי. וכתוב כבד את אביו וגו', לא תחמד בית רעף, שדהו. וכתוב הכא, על האדמה אשר יי' אלהיך נתן לך. ההוא דיהב לך, יהא דילך, ולא תחמד אחרא. ודאי הא בהא תליא.

ואלו חמש קדמאי, כלילין חמש אחרנין. ובגיני כך, (דברים לג) מימינו אש דת למו. דכלא אתעביד ימינא. ועל דא, בחמשה קלין אורייתא אתיהיבת. אמר ר' יהודה, בלהו הוו חמש גו חמש. לקבליהון חמשה חומשי תורה.

האני ר' אלעזר, באלין עשר אמירן, אתגליפו כל פקודי אורייתא, גזירין ועונשין. דכיא ומסאבא. ענפין ושרשין. אילנין ונטיעין. שמאי וארעא. ימא ותיהומי. דהא אורייתא שמא דקודשא בריך הוא הוי, מה שמא דקודשא בריך הוא אתגליף בעשר אמירן, אוף אורייתא אתגליפא בעשר אמירן. אליו עשר אמירן אינון שמא דקודשא בריך הוא. ואורייתא כלא שמא חד הוי, שמא קדישא דקודשא בריך הוא ממש.

זבאה חולקיה, דמאן דזכי בה. מאן דזכי באורייתא, זכי בשמא קדישא. (דקודשא בריך הוא ממש) ר' יוסי אומר, בקודשא בריך הוא ממש זכי, (כ"א ובנסת ישראל) דהא הוא ושמיה חד הוא, בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמין אמן.

לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב. (שמות כ) אמר ר' יוסי, (ד"א לא גרסינן מאי טעמא. משום דכתיב,

(חגי ב) לי הפסך ולי הזהב, אף על גב דלי הפסך ולי הזהב, לא תעשון אתי, אתי: כלומר אותי.

אמר ר' יצחק, פתיב (ירמיה י) מאין פמוך יי' גדול אתה וגדול שמך בגבורה וגו', (גדול אתה וגדול שמך) גדול אתה, היינו לי הפסך. וגדול

שמך גדול אתה - הינו לי הכסף. וגדול שמך בגבורה - הינו ולי הזהב. שני הגונים הללו לא נראים ולא מתפארים, פרט לכשהם חקוקים במקום אחד. באיזה מקום נחקקו? בישראל. כאן נראים הגונים להתפאר, ככתוב (ישעיה מט) ישראל אשר בך אתפאר אתפאר.

רבי יהודה פתח, (שם סא) שוש אשיש בה' תגל נפשי באלהי וגו'. אשרי חלקם של ישראל מעמים עובדי עבודת פוכבים ומהלכות שהשמחה והתפנוק שלהם בקדוש-ברוך-הוא, שכתוב שוש אשיש בה'. פיון שאמר בה', למה פתוב באלהי? אלא כף אמרו ישראל: אם ברחמים בא עלינו - שוש אשיש בה', ואם בדין - תגל נפשי באלהי.

מה הטעם? משום שאלה נחקקו בו, שכתוב כי הלבישני בגדי ישע. מה זה בגדי ישע? גונים שנוחקקו להסתפל בו, כמו שנאמר ישעו וגו' אל ה'. ישע הוא הסתפלות. מי שרוצה להסתפל בי, יסתפל בגונים שלי. מה הטעם? משום שכתוב מעיל צדקה יעטני, צדקה ממש, שהגונים נחקקו בו. פחתן יכהן פאר, זה גון אחד. וכפלה תעדה כליה, זה גון אחר. וכשהגונים מתחברים, באותה שעה נראים וכלם משתוקקים לראות ולהסתפל בו.

רבי יוסי אמר, שוש אשיש בה' - שתי חדוות. בה' - ברחמים. תגל נפשי - הרי (אחת בחדוה) בדין. אמר רבי יהודה, בפל שמחה של שמחה. וחדוה של ציון עתיד הקדוש ברוך הוא לשמח את ישראל בשמחה יתרה מהפל, שכתוב (שם לה) ופדויי ה' ישבון

שמך בגבורה, הינו ולי הזהב. אלין תרין גוונין לא מתחזיין, ולא מתפארו, בר פד אינון גליפין באתר חד, באן אתר אתגליפו. בישראל. כאן אתחזון גוונין לאתפארא, כמה דאת אמר (ישעיה מט) ישראל אשר בך אתפאר.

רבי יהודה פתח, (ישעיה סא) שוש אשיש בה' תגל נפשי באלהי וגו', זפאה חולקיהון דישראל, מעמין עובדי עבודת פוכבים ומזלות, דחדוותא ותפנוקא דלהון בקודשא בריך הוא, דכתיב שוש אשיש ביי'. פיון דאמר ביי', אמאי כתיב באלהי. אלא הכי אמרו ישראל, אי ברחמי אתי עלנא, שוש אשיש ביי'. אי בדינא, תגל נפשי באלהי.

מאי טעמא. משום דאלין ביה אתגליפו, דכתיב, (ישעיה סא) פי הלבישני בגדי ישע.

מהו בגדי ישע. גוונין, דאתגליפו לאסתפלא ביה. כמה דאת אמר, (שמואל ב כב) ישעו וגו' אל יי'. ישע אסתפלותא הוא. מאן דבעי לאסתפלא בי, בגוונין די לי יסתפל. מאי טעמא. משום דכתיב, (ישעיה סא) מעיל צדקה יעטני, צדקה ממש, דגוונין ביה אתגליפו. פחתן יכהן פאר, הא גוונא חד. וכפלה תעדה כליה, הא גוונא אחרא. וכד גוונין מתחברין, ביה שעתא אתחזיין, וכלהו תאיבין לאחזאה, ולאסתפלא ביה.

רבי יוסי אמר, שוש אשיש ביי', תרין חדוון. ביי': ברחמי. תגל נפשי, הא (חד חדוה)

בדינא. אמר ר' יהודה, בכלא חדוה על חדוה. וחדוה דציון, זמין קדשא בריך הוא לאחדאה לישראל, בחדוותא יתיר מפלא, דכתיב, (ישעיה לה) ופדויי יי' ישובון וקאו ציון ברנה וגו',

וקאו ציון ברנה וגו'. ופדויי ה' ישבון - הרי אחת. וקאו ציון

וּפְדוּיֵי יִי' יְשׁוּבוּן, הָא חֲד. וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרָנָה,
הָא תְרִי. וְשִׁמְחַת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים, הָא תִּלַּת.
שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יְשִׁיגוּ, הָא אַרְבַּע. לְקַבְּלֵיהוֹן
דְּאַרְבַּע זְמַנִּין דְּאַתְפְּזְרוּ יִשְׂרָאֵל בִּינֵי עַמְמֵיָא.
וּכְדִין כְּתִיב (ישעיה יב) וְאַמְרַתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ
לַיְי' קְרָאוּ בְשִׁמּוֹ וְגו'.

השלמה מההשממות (סימן ב)

וְאַלְוֵי הֵם י"ב פְּקוּדֵינָן. א' יְחוּד יִי'. ב' לִירָאָה
אֵת יִי'. ג' לְמַנְדַּע דְּאֵית דִּינָן וְאֵית אַגְר טָב
וְכוֹ'. ד' לְקַדְּשׁ אֵת יִי'. ה' לְהַתְּפַלֵּל בְּכָל יוֹם
שְׁחֵרִית מְנַחֵה עַרְבִית. ו' לְעֶסוֹק בְּתוֹרָה. ז'
לְמוֹל אֵת הַבֶּן. ח' קַדְּשׁ לִי כָל בְּכוֹר. ט' תְּפִילִין.
י' צִיצִית. י"א מְזוּזָה. י"ב לְמָסוֹר נַפְשׁוֹ בְּדִבְקוֹת
(ה'). אֵלוֹ הֵם י"ב פְּקוּדֵי שְׁמוֹר. א' דְּלֹא לְמִיָּהֵב
רְבוּ לְעִבּוּדָה זָרָה. ב' דְּלֹא לְמַבְנֵי מַגְדָּל
לְעִבּוּדָה זָרָה. ג' אֵל תִּפְנוּ וְגו' (שלא) לְהִרְהֵר
אַחֲרֵיהֶם. ד' לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם. ה' דְּלֹא
לְאַתְפְּיָא, דְּהֵינּוּ לֹא תַעֲבִדֶם. ו' דְּלֹא
לְהַחֲלִיף יְחוּדָא דְמֵאֲרִיָּה דְּהֵינּוּ הַהֵמִיר. ז'
דְּלֹא לְהִרְהָרָא, דְּהֵינּוּ לֹא תִתּוֹרוּ וְגו'. ח' שְׁלֹא
לְשִׂאוֹל בְּאוֹב. ט' שְׁלֹא לְשִׂאוֹל בִּידְעוֹנֵי. י'
לְדְרוֹשׁ אֵל הַמֵּתִים. י"א דְּלֹא לְמַעַבְדַּ חֲרָשִׁין
דְּהֵינּוּ וְחוֹבֵר חֵבֵר. י"ב וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרֵים
שְׁלֹא תִזְכִּירוּ: (עד כאן מההשממות).

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. (שמות כ)
כָּל הַדְּבָרִים, כָּלֵלָא דָא, הוּא כָּלֵלָא
דְּכָלֵלָא, כָּלֵלָא דְלַעֲיִלָא וְתַתָּא.
אַנְבִּי, רְזָא דְעַלְמָא עֲלָאָה, בְּרִזָא דְשִׁמְא
קְדִישָא יְה"ו. אַנְכִי, אַתְגְּלִיא וְאַתְגְּנִיז.
אַתְגְּלִיא בְּרִזָא קְדִישָא דְכְרִסְיָא, דְסִיָּהֲרָא
קְיִימָא בְשְׁלִימוֹ כְּחֻדָא, כְּד שְׁמֵשָׁא שְׁלִטָא,
וְסִיָּהֲרָא אַתְנַהֲרִית, וְלִית לָהּ שְׁבַחָא, כְּר שְׁבַחָא
עֲלָהּ.

עַל רֵאשִׁים - הָרִי שְׁלֹשׁ. שְׁשׁוֹן
וְשִׁמְחָה יְשִׁיגוּ - הָרִי אַרְבַּע.
כְּנֻגָדָם שֶׁל אַרְבַּע פְּעָמִים
שֶׁהַתְּפִזְרוּ יִשְׂרָאֵל בֵּין הַעַמִּים, וְאִז
כְּתוּב (שם יב) וְאַמְרַתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא
הוֹדוּ לַה' קְרָאוּ בְשִׁמּוֹ וְגו'.

השלמה מההשממות (סימן ב)

וְאַלְוֵי הֵן י"ב מְצוּוֹת: א' - יְחוּד ה'.
ב' - לִירָאָה אֵת ה'. ג' - לְדַעַת שְׁיֵשׁ
דִּין וְיֵשׁ שְׁכָר טוֹב וְכוּ'. ד' - לְקַדְּשׁ
אֵת ה'. ה' - לְהַתְּפַלֵּל בְּכָל יוֹם
שְׁחֵרִית מְנַחֵה עַרְבִית. ו' - לְעֶסֶק
בְּתוֹרָה. ז' - לְמוֹל אֵת הַבֶּן. ח' -
קַדְּשׁ לִי כָל בְּכוֹר. ט' - תְּפִילִין. י' -
צִיצִית. יא' - מְזוּזָה. יב' - לְמָסוֹר
נַפְשׁוֹ בְּדִבְקוֹת. אֵלוֹ הֵם י"ב
מְצוּוֹת שְׁמוֹר: א' - שְׁלֹא לְתַת
גְּדֻלָּה לְעִבּוּדָה זָרָה. ב' - שְׁלֹא
לְכַנּוֹת מַגְדָּל לְעִבּוּדָה זָרָה. ג' - אֵל
תִּפְנוּ וְגו' (שלא) לְהִרְהֵר אַחֲרֵיהֶם.
ד' - לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם. ה' - שְׁלֹא
לְהַפְנֹעַ, זְהוּ לֹא תַעֲבִדֶם. ו' - שְׁלֹא
לְהַחֲלִיף יְחוּד שֶׁל רְבוּנוֹ, זְהוּ
הַהֵמִיר. ז' - שְׁלֹא לְהִרְהֵר, זְהוּ לֹא
תִתּוֹרוּ וְגו'. ח' - שְׁלֹא לְשִׂאֵל
בְּאוֹב. ט' - שְׁלֹא לְשִׂאֵל בִּידְעוֹנֵי.
י' - שְׁלֹא לְדְרוֹשׁ אֵל הַמֵּתִים. יא' -
שְׁלֹא לְעַשׂוֹת כְּשִׁפִּים, זְהוּ וְחֹבֵר
חֵבֵר. יב' - וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרֵים
שְׁלֹא תִזְכִּירוּ:

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת כָּל הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה. כָּל הַדְּבָרִים - כָּלֵל זֶה הוּא
כָּלֵל שֶׁל הַפֶּל, כָּלֵל שֶׁל מַעְלָה
וּמַטָּה.

אַנְבִּי, סוּד שֶׁל הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן
בְּסוּד הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ יְה"ו. אַנְכִי,
נְגִלָה וְנִגְנָז, נְגִלָה בְּסוּד קְדוֹשׁ שֶׁל
הַפֶּסֶא, שֶׁהַלְבָּנָה עוֹמְדַת בְּשִׁלְמוֹת
כְּאַחַד, כְּשֶׁהַשֶּׁמֶשׁ שׁוֹלֵט וְהַלְבָּנָה
מְאִירָה, וְאֵין לָהּ שְׁבַח פְּרִט לְשִׁבַח
שֶׁל הָאוֹר שְׁמֵאִיר עֲלֶיהָ.

(דף צ"א ו"א) דְּנִהוּרָא דְּנִהוּרָא

אָנְכִי, בְּהַשְׁלַמְת סוּדוֹת שֶׁל
שְׁלֵמוֹת שֶׁל הַפְּסָא לְמַטָּה,
וְהַתְּעַלּוּ חַיִּיּוֹת הַקְּדוּשׁוֹת, וְהִיא
הַתְּתַקְנָה בְּתַקְוֵינִי. וְכִשְׁהִיא יָפָה
לְמַרְאֵה וּבְעֵלָה בָּא אֵלַיָּה, אִזּוֹ
נִקְרָאת אָנְכִי.

אָנְכִי, סוּד שֶׁל הַכֹּל כְּאַחַד, בְּפִלְל
שֶׁל כָּל הָאוֹתִיּוֹת בְּשִׁבְלֵי הַתּוֹרָה
שֶׁיִּצְאֻ מִתּוֹךְ סוּד עֲלִיּוֹן. בְּאִנְכִי
הַזֶּה תְּלוּיִים עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.
אָנְכִי, סוּד לְתַת שְׁכָר טוֹב
לְצַדִּיקִים שְׂמַחְכִּים לוֹ וְשׁוֹמְרִים
אֶת מִצְוֹת הַתּוֹרָה, בְּזֶה יֵשׁ לָהֶם
בְּטַחֲוֹן כְּרַאוּי לְעוֹלָם הַבָּא,
וְסִימְנִיךָ (בְּרַאשִׁית מֵא) אָנִי פְּרַעַה.

אָנְכִי וְלֹא יִהְיֶה לָךְ, אֶתְמַר בְּרִזָּא דְאוֹרִיִּיתָא,
וְדָא אִיהוּ זְכוֹר וְשְׂמוֹר. אָנְכִי, רִזָּא
סְתִימָא וְגַנְיָו, בְּכָל אִינוּן דְּרַגִּין דְּעַלְמָא עַלְאָה,
בְּכָלְלָא חֲדָא. וְכִיּוֹן דְּאֶתְמַר אָנְכִי, אֶתְחַבֵּר
כְּלָא כְּחֲדָא, בְּרִזָּא חֲדָא.

אָנְכִי, סוּד שֶׁל שְׁנֵי כְּסָאוֹת. אָנִי
ה' - שֶׁל כְּסָא אַחַר. (אָנִי - כְּסָא אַחַד.
כ - כְּסָא אַחַר עֲלִיּוֹן).

אָנְכִי, שְׁכַשְׁנִטְהוּר הַמְּקַדֵּשׁ וְנִכְרִי
לֹא יִקְרַב אֵלָיו וְהַמְּקַדֵּשׁ מֵאִיר
לְבָדוֹ, שֶׁהָרִי הַתְּבַטֵּל בְּאוֹתָהּ שְׁעָה
יֵצֵר הָרַע מִן הָעוֹלָם, וְהַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא הַתְּעַלָּה בְּכַבּוּדוֹ לְבָדוֹ,
וְאִזּוֹ נֶאֱמַר אָנְכִי ה' אֱלֹהֶיךָ. סוּד
שְׁלָם בְּשֵׁם הַקְּדוּשׁ. א' - לִיחַד
סוּד הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ בְּדְרַגּוֹתָיו
לְהִיּוֹת אַחַד, מִשּׁוּם שְׁסוּדוֹ הוּא
ו'. ג' - סוּד לִיכְרָא מִן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא וְלִדְעַת שֵׁשׁ דִּין וְיֵשׁ דִּין, וְיֵשׁ
שְׁכָר טוֹב לְצַדִּיקִים וּפְרַעְנוֹת
לְרַשְׁעִים, מִשּׁוּם שֶׁהַסוּד שְׁלוֹ ה'
תַּחְתּוֹנָה.

ב': לְקַדֵּשׁ אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ בְּכָל
יוֹם, וְלַהֲתַקְדֵּשׁ בְּדְרַגּוֹת קְדוּשׁוֹת,
וְלַהֲתַפְלֵל אֵלָיו תְּפִלָּה בְּכָל זְמַן
לְהַעֲלוֹת הַכְּתָר הָעֲלִיּוֹן, סוּד שֶׁל

אָנְכִי, בְּאַשְׁלָמוֹת רִזִּין דְּשְׁלִימוֹ דְּכוּרְסִיָּא
לְתַתָּא, וְאַסְתְּלִקוּ חִיּוֹן קְדִישִׁין, וְאִיהִי
אֶתְתַּקְנַת בְּתַקְוֵינָהָ. וְכַד אִיהִי שְׁפִירָא בְּחִיּוֹ,
וּבְעֵלָה אֶתִּי לְגַבְהָא, כְּדִין אֶקְרִי אָנְכִי.

אָנְכִי, רִזָּא דְכְּלָא כְּחֲדָא, בְּכָלְלָא דְכָל אַתּוּוֹן,
בְּשִׁבְלֵי אוֹרִיִּיתָא, דְּנִפְקוּ מִגּוֹ רִזָּא
עַלְאָה, בְּהֵאִי אָנְכִי, תְּלִיִין רִזִּין עַלְאִין וְתַתָּאִין.
אָנְכִי, רִזָּא לְמִיָּהב אָגְר טָב לְצַדִּיקֵיָא, דְּקָא
מְחַפֵּן לִיה וְנִטְרִי פְּקוּדֵי אוֹרִיִּיתָא, בְּהֵאִי, אִית
לוֹן בְּטַחֲוֹנָא כְּדָקָא חֲזִי לְעַלְמָא דְאַתִּי,
וְסִימְנִיךָ (בְּרַאשִׁית מֵא) אָנִי פְּרַעַה.

אָנְכִי וְלֹא יִהְיֶה לָךְ, אֶתְמַר בְּרִזָּא דְאוֹרִיִּיתָא,
וְדָא אִיהוּ זְכוֹר וְשְׂמוֹר. אָנְכִי, רִזָּא
סְתִימָא וְגַנְיָו, בְּכָל אִינוּן דְּרַגִּין דְּעַלְמָא עַלְאָה,
בְּכָלְלָא חֲדָא. וְכִיּוֹן דְּאֶתְמַר אָנְכִי, אֶתְחַבֵּר
כְּלָא כְּחֲדָא, בְּרִזָּא חֲדָא.

אָנְכִי, רִזָּא דְתַרִּין פְּרַסוּוֹן. אָנִי יי דְכוּרְסִיָּא
אַחֲרָא (ג"א אָנִי בּוּרְסִיָּא חֲדָא. כ', בּוּרְסִיָּא אַחֲרָא עַלְאָה).

אָנְכִי, דְּקָא אֶתְדְּכִי מְקַדֵּשָׁא, וְנוֹכְרָאָה לָא
אֶתְקַרַב בְּהִדְיָה, וּמְקַדֵּשָׁא נְהִיר
בְּלַחֲדוּדֵי, דְּקָא אֶתְבַטֵּל בְּהֵיָא שְׁעַתָּא יֵצֵר
הָרַע מְעַלְמָא, וְקוּדֵשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶסְתְּלֵק
בִּיקְרִיָּה בְּלַחֲדוּדֵי, וְכְדִין אֶתְמַר אָנְכִי יי
אֱלֹהֶיךָ. רִזָּא שְׁלִים, בְּשִׁמָּא קְדִישָׁא. א':
לִיחַדָּא רִזָּא דְשְׁמָא קְדִישָׁא בְּדְרַגּוּי, לְמַהוּי
חַד. בְּגִין דְּרִזָּא דִּילִיָּה אִיהוּ ו'. ג': רִזָּא
לְמַדְחַל מְקוּדֵשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלְמַנְדַּע דְּאִית
דִּין וְאִית דִּיין, וְאִית אָגְר טָב לְצַדִּיקֵיָא
וּפּוּרְעָנוֹת לְרַשְׁיַעֲיָא, בְּגִין דְּרִזָּא דִּילִיָּה ה'
תַּתָּאָה.

ב': לְקַדֵּשׁ אֶת שְׁמָא קְדִישָׁא בְּכָל יוֹמָא,
לְאַתְתַּקְדֵּשׁ בְּדְרַגִּין קְדִישִׁין, וְלַצְלָאָה

צְלוֹתָא לְגַבְיָה בְּכָל זְמַנָּא, לְאַסְתְּלִקָּא כְּתָרָא עַלְאָה, רִזָּא דְכוּרְסִיָּא עַלְאָה,

הפסא העליון על גבי החיות
העליונות פראוי, והסוד שלו
ה' עליונה.

י': להשתדל בתורה יומם ולילה,
למול מילה בסוד לשמנה
ימים, ולקדש הבכור, ולהניח
תפלין וציצית ומזוזה, ולמסר
את הנפש לקדוש-ברוך-הוא,
ולהדבק בו. אלה הן שתיים עשרה
מצוות עליונות שכוללות מאתיים
שלושים ושש מצוות אחרות שהן
בסוד של אנכי, כלל של זכור.
ואות זו לא מתחלפת במקום
אחר, זה משום שהיא י', סוד
עליון, כלל של התורה, ובשתיים
עשרה הללו יש שתיים עשרה
מדות הרחמים שתלויות מהם,
ואחת ששולטת להיות שלש
עשרה.

לא יהיה לה, סוד של שמור
בשלוש מאות ששים וחמש
מצוות התורה. ל' - סוד שלא
לתת כבוד וגדלה לאלוה אחר,
ל' - מגדל שפורח ועולה באויר,
שלא יסטה הלב לבנות לאלוה
אחר, כמו שיש סוד של בונה
מגדל (לא לוה אחר). ל' - שלא לפנות
בדיוקן של עבודה זרה, שלא
להרהר אחריה, שלא להשתחוות
ולא לכפות עצמו לאלוה אחר.
א': שלא להחליף היחוד של
רבונו בשביל אלילים אחרים.
שלא להרהר שיש אלוה אחר
פרט אליו. א': שלא לסטות
אחר אוב וידעוני בסוד של
דמות אדם, ולא בדמות אחרת.
א': שלא לשאל מן המתים
ולא לעשות כשפים. א': שלא
ישבע בפיו בשם של אלוה אחר.
עד כאן שתיים עשרה אחרות
שהם מצוות שמור, ובשתיים
עשרה הללו תלויות שלש מאות
חמשים ושלוש מצוות של שמור אחרות שכוללות בשתיים עשרה הללו, וסוד זה אנכי.

על גבי חיוון עלאין, פדקא יאות, ורזא דיליה
ה' עלאה.

י': לאשתדלא באורייתא יממא ולילי, ולמגזר
גזירו, ברזא לתמניא יומין, ולקדשא
בכרא. ולאנחא תפילין וציצית ומזוזה.
ולממסר נפשא לגבי קדשא בריה הוא,
ולאתדבקא ביה. אלין אינון תריסר פקודין
עלאין, דכלילן מאתיים ושיתא ותלתין פקודין
אחרנין דאינון ברזא דאנכי, פללא דזכור.
ואת דא, לא אתחלף באתר אחרא, דא בגין
דאיהי י', רזא עלאה, פללא דאורייתא,
ובאלין תריסר, אית תריסר מכילין דרחמי,
דתליין מנייהו, וחד דשלטא למהוי תליסר.

לא יהיה לה, רזא דשמור, בתלת מאה ושתיין
וחמש פקודי אורייתא. ל': רזא דלא
למיהב יקר ורבו לאלהא אחרא. ל': מגדלא
דפרח וסליק באוירא, דלא יסטי לבא, למבני
לה לאלהא אחרא, כמה דאית רזא, דבונה
מגדלא. (לא להא אחרא) ל': דלא למפני בדיוקנא
דעבודה זרה, דלא להרהרא אבתרהא, דלא
לסגדא, ולא לאכפיא גרמיה לאלהא אחרא.

א': דלא לחלפא יחודא דמריה, בגין טעוון
אחרנין. א': דלא להרהרא דאית אלהא
אחרא בר מניה. א': דלא למסטי בתר בידין
ודכורו, ברזא דדיוקנא דאדם, ולא בדיוקנא
אחרא. א': דלא למשאל מן מתייא, ולא
למעבד חרשין. א': דלא יומי בפומי, בשמא
דאלהא אחרא. עד הכא, תריסר אחרנין,
דאינון פקודי שמור. ובאלין תריסר, תליין
תלת מאה וחמשיין ותלת פקודי דשמור
אחרנין, דכלילן באלין תריסר, ורזא דא אנכי.

חמשים ושלוש מצוות של שמור אחרות שכוללות בשתיים עשרה הללו, וסוד זה אנכי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עוֹד שְׁנִינוּ, אֲנִי - כָּלֵל שֶׁל מַעֲלָה וּמַטָּה, כָּלֵל שֶׁל עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, כָּלֵל שֶׁל חַיִּים הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁכְּלוּלוֹת בּוֹ, הַכֵּל הוּא בְּסוּד שֶׁל אֲנִי. לֹא יֵהִי לְךָ - לְמַטָּה, סוּד שֶׁל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה הַחַיִּים הַתַּחְתּוֹנוֹת.

לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל. נִפְסְלוּ מֵאוֹתוֹ מְקוֹם עֲלִיּוֹן, מֵאוֹתוֹ מְקוֹם קְדוּשָׁה. פֶּסֶל - פְּסֻלַּת שֶׁל קְדוּשָׁה, שֶׁהוּא סוּד שֶׁל אֵלִיל אַחֵר, וְסוּד זֶה כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל א) וְאָרָא וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן וְגו'. וְכֵן תְּמוּנָה, זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שמות ט) וְאִשׁ מִתְלַקַּחַת. כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֶיךָ, כְּדִי לַעֲזוֹר אֶת הַלֵּב לְמַעַל וְלֹא לְרִדּוֹת לְמַטָּה, וְלֹא לְקָרֵב לְשַׁעַר הַבַּיִת אֶל קִנְיָא, שֶׁהִקְנֵאָה הִיא בְּאוֹתוֹ מְקוֹם.

וְסוּד זֶה - (משלי ל) תַּחַת שְׁלוֹשׁ רִגְזָה אֶרֶץ. וְהוּא, לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ - אֶחָד. פֶּסֶל - שְׁנַיִם. וְכֵן תְּמוּנָה - שֶׁלֹּשׁ. וְאֶרֶץ זֹו עַל זֶה הִיא הַתְּרַגְּזָה.

פֶּקֶד עֲזוֹן אֲבוֹת עַל בְּנִים עַל שְׁלֵשִׁים וְעַל רַבְעִים. אֵילָן אֶחָד שְׁנֹטֵעַ פַּעַם וּפַעַמִּים וְשֵׁלֶשׁ פַּעַמִּים וְאַרְבַּע פַּעַמִּים, וְנִפְקֵד עַל חֲטָאִים רַאשׁוֹנִים אֵב וּבֵן. שְׁלִישִׁי וּרְבִיעִי אֶחָד הוּא כְּשֵׁלֵא הַתַּתְּקֵן וְלֹא חֲשַׁשׁ לְהַתְּתַקֵּן, וְכֵן בַּהֲפוּף שֶׁל זֶה, לֵאמֹל שֶׁהַתַּתְּקֵן כְּרָאוּי וְעוֹמֵד עַל קִיוּמוֹ (א) וְעוֹשֶׂה חֶסֶד וְגו'.

לֹא תִשָּׂא. אֶת הַסּוּד הִנֵּה הָרִי בְּאֵרוֹ הַחֲבָרִים, מִשּׁוֹם שֶׁכְּשֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁתֵּל אֶת הָעוֹלָם, הַטְּבִיעַ בְּתוֹךְ הַתְּהוֹמוֹת צְרוּר אֶחָד חֲקוּק בְּשֵׁם הַקְּדוּשׁ, וְהַטְּבִיעַ אוֹתוֹ בְּתוֹךְ הַתְּהוֹם, וּכְשֶׁהִמִּים רוֹצִים לְעֲלוֹת, הֵם רוֹאִים אֶת סוּד הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ חֲקוּק עַל אוֹתוֹ צְרוּר, וְשָׁבִים וְנִשְׁקָעִים וְחוֹזְרִים לְאַחֹר, וְהַשֵּׁם הִנֵּה עוֹמֵד עַד הַיּוֹם הִנֵּה בְּתוֹךְ הַתְּהוֹם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תּוֹ תִּנְיָן, אֲנִי כָּלֵל דְּעִילָא וְתַתָּא, כָּלֵל דְּעִילָאִין וְתַתָּאִין, כָּלֵל דְּחִיּוֹן קְדִישִׁין, דְּכִלְיָן בֵּיה, כָּלֵל הוּא בְּרָזָא דְאֲנִי. לֹא יֵהִי לְךָ לְתַתָּא, רָזָא דְתַרִּיסַר חִיּוֹן תַּתָּאִין.

לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל. פֶּסְלוּ מֵהוּא אֶתְרַ עֲלָאָה, מֵהוּא אֶתְרַ קְדִישָׁא. פֶּסֶל. פְּסוּלַת דְּקְדוּשָׁא דְאִיהוּ רָזָא דְטַעוּא אַחְרָא. וְרָזָא דְא, כְּמָה דְאֶתְרַ אֲמַר (יחזקאל א) וְאָרָא וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן וְגו'. וְכֵן תְּמוּנָה הַדָּא הוּא דְכְּתִיב, (יחזקאל א) וְאִשׁ מִתְלַקַּחַת. כִּי אֲנִי יי' אֱלֹהֶיךָ, בְּגִין לְאַתְעָרָא לְבָא לְגַבִּי עִילָא, וְלֹא לְנַחְתָּא לְתַתָּא וְלֹא לְמַקְרַב לְתַרַע בֵּיתָא. אֶל קִנְיָא, דְקִנְיָאָה אִיהוּ כְּהוּא אֶתְרַ.

וְרָזָא דְא, (משלי ל) תַּחַת שְׁלֹשׁ רִגְזָה אֶרֶץ. וְאִיהוּ לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ, חֵד. פֶּסֶל, תְּרִין. וְכֵן תְּמוּנָה, תֵּלַת. וְאֶרֶץ דְא, עַל דְא (דף צ"א ע"ב) אַתְרַגִּיזַת.

פֶּקֶד עֲזוֹן אֲבוֹת עַל בְּנִים עַל שְׁלֵשִׁים וְעַל רַבְעִים. (שמות כ) אֵלָנָא חָדָא, דְאִינְצִיב חָדָא, וְתַרִּין זְמַנִּין, וְתֵלַת זְמַנִּין, וְאַרְבַּע זְמַנִּין, וְאַתְפְּקֵד עַל חוּבֵי קְדָמָאִי, אֵב וּבֵן. שְׁלִישִׁי וּרְבִיעִי חֵד הוּא כֵד לֹא אַתְתַּקֵּן, וְלֹא חֲיִישׁ לְאַתְתַּקֵּן, וְכֵן בַּהֲפוּכָא דְדָא, לֵאמֹל דְאִיהוּ אַתְתַּקֵּן בְּדָקָא חֲזִי, וְקָאִים עַל קִיוּמֵיה (נ"א כר"ן) וְעוֹשֶׂה חֶסֶד וְגו'.

לֹא תִשָּׂא, (שמות כ) רָזָא דְא הָא אוּקְמוּהַ חֲבַרְיָא. בְּגִין דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כֵד שֶׁתֵּל עֲלָמָא, אֲטַבַּע גּוֹ תְהוּמֵי, צְרוּרָא חָדָא, חֲקִיקָא בְשָׂמָא קְדִישָׁא, וְאַטַּבַּע לָהּ לְגוֹ תְהוּמָא. וְכֵד מִיָּא בְעָאן לְסִלְקָא, חֲמָאן רָזָא דְשָׂמָא קְדִישָׁא, חֲקִיק עַל הַהוּא צְרוּרָא, וְתִיבִין וּמִשְׁתַּקְעִין, וְהַדְרִין לְאַחְרָא, וְשָׂמָא דְא קִימָא עַד יוּמָא דְא, גּוֹ תְהוּמָא.

ובשעה שנשבעים בני אדם על אמת, בקיום של אמת, אותו הצרור עולה ומקבל את אותה שבועה, וחוזר ומתקיים על התהום והעולם מתקיים, ואותה שבועת אמת עומדת לעולם.

ובשעה שנשבעים בני אדם שבועה לשקר, אותו הצרור עולה לקבל את אותה שבועה. פיון שרואה שהוא שקר, אז אותו צרור שהיה עולה שב לאחור, והמים הולכים ושטים, והאותיות של אותו צרור פורחות לתוך התהומות ומתפזרות, ורוצים המים לכסות את העולם ולהחזירו כמו מקדם.

עד שמוזמין (שרומ) הקדוש ברוך הוא לממנה אחד, יעזריא"ל, שממנה על שבעים מפתחות בסוד של השם הקדוש, ונכנס לאותו צרור, וחוקק בו אותיות כמו מקדם, ואז מתקיים העולם וחוזרים המים למקומם, (שאותו צרור ומרגיש את האותיות של השם הקדוש וחוקק אותן בפתחלה, וחוזרים המים למקומם, ואז מתקיים העולם) ועל זה כתוב לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא.

רעיא מהימנא

מצוה י"ב - להשבע בשמו בדרך אמת. ומי שנשבע שבועה הוא כולל את עצמו באותן שבע דרגות עליונות שהשם של הקדוש ברוך הוא נכלל בהן. והרי הם שש. אותו אדם שנשבע שבועת אמת על פי בית דין, כולל את עצמו בהן, והוא שביעי לקיים את השם הקדוש במקומו, ועל פן כתוב ובשמו תשבע. ומי שנשבע שבועה להגם ולשקר, גורם לאותו מקום שלא יתקיים במקומו.

שבועה לקיים מצות רבנו - זוהי שבועת אמת, כשאותו יצר הרע

ובשעתא דאמין בני נשא על קשוט, בקיומא דקשוט, ההוא צרורא סלקא, ומקבלא ההוא אומא, ואהדר ואתקיים על תהומא, ועלמא אתקיים, וההוא אומא דקשוט קיים עלמא.

ובשעתא דאמו בני נשא אומא לשקרא, ההוא צרורא סלקא לקבלא לה להיא אומא, פיון דחזי דאיהו דשקרא. כדין ההוא צרורא דהוה סליק, תב לאחורא, ומיין אזלין ושטין, ואתון דההוא צרורא, פרחן גו תהומי, ואתבדרן, וכעאן מיא לסלקא לחפיא עלמא, ולאהדרא ליה כמלקדמין.

עד דזמין (נ"א דרמיו) קדשא בריך הוא, לחד ממנא, יעזריא"ל, די ממנא על שבעין מפתחין, ברזא דשמא קדישא, ועאל לגביה דההוא צרורא, וחקיק ביה אתון כמלקדמין, וכדין אתקיים עלמא, ואהדרו מיין לדוכתייהו. (נ"א דההוא צרורא ורגיש להו לאתון דשמא קדישא וחקיק להו כמלקדמין ואהדרו מיין לדוכתייהו וכדין אתקיים עלמא) ועל דא כתיב לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא.

רעיא מהימנא

פקודא י"ב, לאומא בשמיה בארע קשוט. ומאן דאומי שבועה, הוא כליל גרמיה, באינון ז' דרגין עלאין, דשמא דקודשא בריך הוא אתכליל בהו. והא שיתא אינון. ההוא בר נש דאומי אומא דקשוט על פי בית דין, כליל גרמיה בהו, והוא שביעא, לקיימא שמא קדישא בדוכתיה. ועל דא כתיב, (דברים ו) ובשמו תשבע. ומאן דאומי אומא למגנא ולשקרא, גרים לההוא אתר דלא יתקיים בדוכתיה.

אומא לקיימא פקודא דמאריה, דא איהו שבועה דקשוט, פד ההוא יצר הרע מקטרג לבר נש,

מקטרג לאדם ומפתה אותו לעבר על מצות רבונו. זוהי שבועה שהקדוש ברוך הוא משתבח בו, וצריך לאדם להשבע ברבונו על זה, והוא שכחו, והקדוש ברוך הוא משתבח בו, כמו בעז, שפיתוב חי ה' שכבי עד הבקר. שהרי יצר הרע היה מקטרג לו, ונשבע על זה.

גדר הוא למעלה, והם חיי המלך, סוד של רמ"ח איברים ושנים עשר קשרים כחשבון וגדר. ועל זה חמור משבועה. חיי המלך אלה, שנותן חיים לכל האיברים הללו, ונקראים כף בשביל אותם חיים, ואותם חיים יורדים ממעלה למטה, לאותו מקור החיים, ומאותו מקור יורדים למטה לכל אותם איברים.

שבועה לקים דרגה שלמטה, סוד השם הקדוש. וזה נקרא מלך עצמו, של רוח עליונה וגוף שלו, לשרות בתוכו ולדור בו כמו הרוח ששורה בתוך הגוף, ועל זה נקרא מלך עצמו, שרוח עליונה השתוקקת שלא לשרות בתוכו עצמו של ההוא הנסתר למעלה. ומשום כף מי שנשבע באמת, הוא מקים את אותו מקום, וכשעומד המקום הזה מקים, מקים את כל העולם. הנדר שורה על הכל, על מצוה, ועל רשות שלא כף בשבועה, וכף פרושה החברים.

זהר:

זכור את יום השבת לקדשו, זהו סוד של הברית הקדוש. ומשום שבברית זו עומדים כל המקורות של איברי הגוף והוא כלל הכל, כמו זה שבת היא כלל של התורה, וכל סודות התורה תלויים בה, וקיום של השבת כמו קיום של כל התורה. מי ששומר שבת כאלו שמר את כל התורה.

ומפתה ליה למעבר על פקודא דמאריה. דא איהו אומא דמאריה אשתבח ביה, ואצטריך ליה לבר נש לאומא דמאריה על דא, ואיהו שבחא דיליה. וקודשא בריך הוא משתבח ביה. כגון בועז, דכתיב, (רות ג) חי יי שכבי עד הבקר. דהא יצר הרע הוה מקטרג ליה, ואומי על דא.

גדר איהו לעילא, ואינון חיי מלכא, רזא דרמ"ח שייפין, ותרסר קטירין, פחושבון וגדר. ועל דא חמיר משבועה. חיי דמלכא אלין, דיהיב חיינ לכל אלין שייפין, ואקרון הכי בגין אינון חיינ, ואינון חיינ נחתין מעילא לתתא. לשהוא מקורא דחיינ. ומההוא מקורא נחתין לתתא, לכל אינון שייפין.

שבועה לקיימא דרגא דלתתא, רזא דשמא קדישא. ודא אקרי מלך עצמו, דרוחא עלאה וגופא דיליה, למשרי בגויה, ולדריירא ביה, ברוחא דשארין גו גופא. ועל דא אקרי מלך עצמו דרוחא עלאה תאיבה דיליה למשרי בגויה עצמו דההוא דסתיר לעילא. ובגין כף, מאן דאומי בקשוט, הוא מקיים לההוא אתר, וכד קאי האי אתר מקויים, מקיים פל עלמא. גדר שריא על פלא, על מצוה, ועל רשותא דלאו הכי בשבועה, והכי אוקמוה חברייא.

(ע"ב רעיא מהימנא). (דף צ"ב ע"א).

זהר:

זכור את יום השבת לקדשו. (שמות כ) דא איהו רזא דברית קדישא. ובגין דבהאי ברית קיימין כל מקורין דשייפי גופא, ואיהו כלל פלא. כגוונא דא, שבת איהו פלא דאורייתא, וכל רזין דאורייתא ביה תליין, וקיומא דשבת, כקיומא דכל אורייתא, מאן דנטיר שבת, כאילו נטיר אורייתא פלא.

רעיא מהימנא

פקודא כ"ד, למחוי דכיר יום השבת, כמה דאת אמר וקיום של השבת כמו קיום של כל התורה. מי ששומר שבת כאלו שמר את כל התורה.

רעיא מהימנא

מצוה כ"ד - להיות זוכר את יום השבת, כמו שנאמר זכור את יום השבת לקדשו. סוד של שבת,

הרי בארנו בכל אותם מקומות, יום זכרון של מנוחה של העולם, והוא כָּלֵל של התורה. ומי ששומר שבת פֵּאלו שֶׁמֶר פֵּל התורה. והרי נתבאר, זכרון של שבת לקדש אותה בכל מיני קדושים. מי שֶׁמֶזְכִּיר אֶת הַמִּלֶּךְ, צָרִיךְ לְבָרֵךְ אוֹתוֹ. מי שֶׁמֶזְכִּיר שבת, צָרִיךְ לְבָרֵךְ אוֹתָהּ, וְהַרְי נִתְבָּאֵר.

זכור הוא לזכר. שמור הוא לְנִקְבָּהּ. (וזה בלי פירוש) יום שבת הסוד של כל האמונה, שתלוייה מהראש העליון עד סוף כל הדרגות, שבת היא הכל.

שרש דרגות הן, וכלן נקראות שבת. שבת עליונה. שבת של היום. שבת של הלילה.

השלמה מההשממות (סימן ח)

בסוד של שמור, דבור, לילה. זו היא תורת ה', תורה שבעל פה. משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וגו', והרי התעוררו על תורה שבעל פה, שאלו תורה שבכתב הרי כתוב, (דברים לא) ויצו משה את הלויים נשאי ארון ברית ה' לאמר. לקח את ספר התורה הזה. וזה הלויים ראויים לכך, לזה שאחוז בשמש. והמלך שבא ממנו - משה, האיר להם לישראל ארבעים שנים שמם ביום, ותורת ה' - זה ערב שבת בסוד אחד וכו': וכל אחת, והכל נקרא שבת. וכל אחת פשהיא שולטת, לוקחת את חברותיה ומזמינה אותן עמה באותו השלטון שלה. וכשזה בא לעולם, כלם באים ומזמנים עמו. כשבא הלילה, מזמין עמו שבת של היום, ומזמין אותו להיכלו ומסתתר עמו. כיון שזה בא, שבת העליונה נמשכת עליה, וכלם גנוזים בהיכל של הלילה, ומשום כך סעודת הלילה חמורה מביום

(כמו של היום).

זכור את יום השבת לקדשו. רזא דשבת, הא אוקימנא בכל אינון דוכתי, יומא דוכרנא דנייחא דעלמא ואיהו כללא דאורייתא. ומאן דנטיר שבת, כאילו נטיר אורייתא פלא. והא אתמר, דוכרנא דשבת, לקדשא ליה בכל זיגי קדושין. מאן דאדפר למלא, אצטריך לברכא ליה, מאן דאדפר שבת, צריך לקדשא ליה והא אתמר.

זכור לזכורא איהו. שמור איהו לנוקבא. (ודא בלא פירודא) יום שבת, רזא דכל מהימנותא, דתליא מרישא עלאה, עד סופא דכל דרגין, שבת איהו כלא.

תלת דרגין אינון, וכלהו אקרון שבת. שבת עלאה. שבת דיומא. שבת דליליא.

השלמה מההשממות (סימן ח)

ברזא דשמור דבור לילה. דהא היא תורת ה', תורה שבעל פה. משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וגו' והא אתערו על תורה שבעל פה, דאילו תורה שבכתב הא כתיב (דברים לא) ויצו משה את הלויים נשאי ארון ברית יי לאמר לקח את ספר התורה הזה, ודא לילויאי אתחזי להאי. להאי דאחיד בשמשא. ומלא דאתייה מניה, משה. נהיר לון לישראל ארבעין שנין שמשא ביומא, ותורת ה' דא מעלי דשבתא ברזא חדא וכו':

(עד כאן מההשממות).

ובלחהו חד ואקרי כלא שבת. וכל חד, בד איהו שלטא, נטיל לחברוי, וזמין לון בהדיה, בההוא שולטנו דיליה. וכד האי אתי לעלמא, פלהו אתין וזמינין בהדיה.

בד אתי ליליא, זמין בהדיה לשבת דימא, וזמין ליה בהיכליה, ואתטמר בהדיה. כיון דהאי אתיא, שבת עלאה אתמשך עליה, וכלהו גניזין בהיכלא דליליא ובגין דא סעודתא דליליא חמור מבימא (ס"א כדבימא).

בשכבא היום, מזמין עמו את שתי האחרות הללו - דרגה עליונה ודרגה תחתונה, זו שמאירה לה וזו שנאורה ממנה, וכלן פאחת נקראות שבת, ושולטות ביום שבת. ושלש הדרגות הללו הן כלל וסוד של כל התורה, תורה שבכתב, נביאים וכתובים. מי ששומר שבת, שומר את כל התורה.

שתי מרגליות הן, ויחד אחד עמן בתוכן שעומד בין זו ובין זו. המרגלית העליונה אין בה גון, ואין בה מראה בהתגלות.

המרגלית הזו, כשמתחילה להתגלות, מאירות שבע אותיות חקוקות בולטות ונוצצות, ובוקעות בקעים והיכלות ומאירים כל אחד ואחד, ואותן שבע האותיות הן שני שמות חקוקים באותה המרגלית, וביום השבת נוצצים ומאירים, ופותחים פתחים ויוצאים ושולטים. ואותם אהי"ה יה"ו, מתנוצצות האותיות, ובאותיות שלהן נכנסות זו בזו ומאירות זו בזו.

ובשנכנסות זו בזו, הן מאירות זו מתוך זו בשני גונים. גון אחד לבן וגון אחד אדום. ומאותם שני גונים נעשים שני שמות אחרים, עד שעולות האותיות לשבעה שמות.

א' יוצא ונוצץ, ונכנס באות ו', ומאירים שניהם בשני גונים. ואותם שני שמות, אחד נקרא יה"ה, ואחד נקרא א"ל, ומאירים כאחד. ה' יוצאת ונוצצת, ונכנסת באות ה', ומאירות שתייהם בשני גונים, ואותם שני שמות, אחד נקרא

כד אתי יקמא, זמין בהדיה לתרין אלין אחרנין, דרגא עלאה ודרגא תתאה, דא דאנהיר ליה, ודא דאתנהיר מניה. וכלא פחדא אקרי שבת, ושלטין ביומא דשבת. ואלין תלת דרגין, אינון כללא ורזא דכל אורייתא, תורה שבכתב, נביאים וכתובים. מאן דנטיר שבת, נטיר אורייתא כלא.

תרין מרגלן אינון, וחד סיכתא בהדיניהו, בגווייהו, דקאים בין האי ובין האי. מרגלא עלאה לית ביה גון, לית בה חיזו באתגלויא.

האי מרגלא, כד שארי לאתגלויא, נהרין, ז' אתוון גליפין, בלטין ונצצין ובקעין בקיעין וקסטירין, ונהרין כל חד וחד. ואינון ז' אתוון, אינון תרין שמקון מחקקין בהווא מרגלא. וביומא דשבת, נצצין ונהרין, ופתחין פתחין, ונפקי ושלטי. ואינון אהי"ה יה"ו, מתנצצי אתוון, ובנצצו דלהון, עאלין דא בדא, ונהרין דא בדא.

וכד עאלין דא בדא, נהרין דא מגו דא, בתרין גוונין. חד גוון תוור, וחד גוון סומק. ומאינון תרין גוונין, אתעבידו תרין שמקון אחרנין, עד דסלקין אתוון לשבע שמקון.

א' נפיק ונצץ, ועאל באת ו', ונהרין תרווייהו, בתרין גוונין, ואינון תרין שמקון, חד אקרי יה"ה, וחד אקרי א"ל, ונהרין פחדא. ה' נפיק ונצץ, ועאל באת ה' ונהרין תרווייהו, בתרין גוונין, ואינון תרין שמקון, חד אקרי יהנה רזא דאלהים. וחד אקרי אלהים. ונהרין פחדא. י' עאל ב', ונהרין ונצצין פחדא, ועאלו דא בדא, ונהרין תרווייהו, גליפין מחקקן פחדא, ואינון זקפן רישא, נהירין מנצצין ענפין סלקין מהאי סטרא, ומהאי סטרא, ואינון חד סרי ענפין.

יהוה, סוד של אלהים, ואחד נקרא אלהים, ומאירים כאחד. ו' נכנסת ב', ומאירות ונוצצות פאחת, ונכנסות זו בזו ומאירות שתייהן, חקיקות חקיקות פאחת, והן זוקפות ראש, מאירות ונוצצות, הענפים עולים מן הצד הזה ומן הצד הזה, והם אחד עשר ענפים.

וּשְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ שְׁמַאִירוֹת,
מִתְחַבְּקוֹת זוּ בְּזוּ, הֵן יְהוּ"ה
יְהוּ"ה מִצַּפֵּן מִצַּפֵּן, בְּסוּד שֶׁל
שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הַרְחָמִים.
וּשְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ, כְּשֶׁהֵן
נִכְנָסוֹת זוּ בְּזוּ וְכִשְׁמִתְחַבְּקוֹת זוּ
בְּזוּ, (וְכִשְׁנִדְבָּקוֹת זוּ בְּזוּ) זֹקְפוֹת רֵאשֵׁן
וּמְאִירוֹת וְנוֹצְצוֹת עַל הַכֹּל בְּאוֹתָם
אֶחָד עֶשֶׂר הַעֲנָפִים שְׁיוֹצְאִים בְּכֹל
צַד.

ה' שְׁנֹשְׂאָרָה, הִיא עוֹלָה בְּשֵׁם
אֶחָד לְהִתְחַבֵּר עִמָּם, וְהִיא אֲדֻנִי.
וְכֹל הַשְּׁמוֹת הִלְלוּ בּוֹלְטִים
וְנוֹצְצִים וְיוֹצְאִים וְשׁוֹלְטִים בְּיוֹם
הַזֶּה, כִּינֵן שְׂאֵלָה שׁוֹלְטִים, יוֹצֵאת
אוֹתָהּ הַמְּרַגְלִית הָעֲלִיוֹנָה בּוֹלְטֵת
נוֹצְצֵת, וּמִתּוֹךְ הַהִתְנוֹצְצוֹת שְׂלָה
לֹא נִרְאָה בָּהּ גִּוּוֹן.

כְּשִׁיוֹצְאָתָא, מְכָה בְּשְׁמוֹת הִלְלוּ.
שֵׁם אֶחָד מֵהֶם אֲדֻנִי, שֶׁהוּא
שְׁבִיעִי, מִתְעַטֵּר וְנִכְנָס לְמַרְגְּלִית
הַתְּחִתּוֹנָה, וּמִתְיָשֵׁב שֵׁם אֶחָד
תְּחִתּוֹ, וְהוּא י"ה. וּמִקְפֵּת בּוֹ
אוֹתָהּ הַמְּרַגְלִית הָעֲלִיוֹנָה,
וּמִתְעַטֵּרֵת אוֹתָהּ הַהִתְנוֹצְצוֹת
שְׁנוֹצְצֵת בְּשֵׁם הַזֶּה.

אֶחָד שֶׁהִתְכַּסְּהָ בְּשְׁמוֹת הִלְלוּ,
יוֹצְאִים מֵהֶם שְׁבָעִים עֲנָפִים לְכֹל
צַד, וּמִתְחַבְּרִים כָּלֵם כְּאֶחָד,
וְנוֹעֲשִׂית מְרַכְּבָה וְכֹסֵא אֶחָד
לְאוֹתָהּ הַמְּרַגְלִית הָעֲלִיוֹנָה,
וְשׁוֹלְטֵת בְּעַטְרוֹתֶיהָ, מְלַךְ בְּכֹסֵא
בְּיוֹם הַזֶּה, וְהַכֹּל שְׂמֵחִים. כִּינֵן
שְׂכָלֵם שְׂמֵחִים, יוֹשֵׁב הַמְּלַךְ עַל
הַכֹּסֵא, וְעוֹלָה בְּשְׁבָעִים עֲנָפִים
הַכֹּסֵא, כְּמוֹ שְׂאֲמַרְנוּ.

וְאוֹתָן שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת עוֹלוֹת
וְיוֹרְדוֹת, וּמְאִירוֹת וּמִתְעַטֵּרוֹת
כ"ב אוֹתִיּוֹת (כ"ב אוֹתִיּוֹת), כָּלֵל שֶׁל
הַתּוֹרָה, מִכּוֹת בְּשְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת
הַרְאִשׁוֹנוֹת וְעוֹלוֹת לְאֶחָד בְּשֵׁשׁ שְׁבָטִים, וְלְאֶחָד בְּשֵׁשׁ שְׁבָטִים אַחֲרֵיהֶם, וְאַלְהָה הֵם שְׁנַיִם עֶשֶׂר
שְׁבָטֵי יִשְׂרָאֵל הָעֲלִיּוֹן.

עוֹד, שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ (רֵאשׁוֹנוֹת עוֹלוֹת) עוֹלוֹת וְיוֹרְדוֹת וּמִכּוֹת בְּשְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת שֶׁל סוּף כ"ב הָאוֹתִיּוֹת.

וְאֵלֶּיךָ תֵּרִין אֲתוֹן דְּנִהְרִין, מִתְחַבְּקוֹן דָּא בְּדָא, אֵינּוֹן יְהוּ"ה
יְהוּ"ה מִצַּפֵּן מִצַּפֵּן, בְּרִזָּא דְתִלְיִסָּר מְכִילָן
דְּרַחֲמֵי. וְאֵלֶּיךָ תֵּרִין אֲתוֹן, כִּד עֲאֵלֶיךָ דָּא בְּדָא, וְכִד
מִתְחַבְּקוֹן דָּא בְּדָא, (וְכִד מִתְבָּקֵן דָּא בְּדָא) זְקָפִין רִישָׁא, וְנִהְרִין
וּמְנַצְצֵן עַל כָּלָא, בְּאֵינּוֹן חַד סְרִי עֲנָפִין, דְּנִפְקִין בְּכֹל (דף
צ"ב ע"ב) סְטֵר.

ה' דְּאִשְׁתָּאֵר, אִיהִי סִלְקָא בְּשְׂמָא חַד, לְאִתְחַבְּרָא
בְּהַדְרִיָּהוּ, וְאִיהִי אֲדֻנִי. וְכֹל אֵלֶיךָ שְׂמֵהֶן, בּוֹלְטִין
וְנוֹצְצִין וְנִפְקִי וְשִׁלְטִי בְּהַאי יוֹמָא. כִּינֵן דְּאֵלֶיךָ שְׁלְטִי, נִפְקֵן
הַהוּא מְרַגְלָא עֲלָאָה, בְּלִטָּא מְנַצְצָא. וּמִגּוֹ נְצִיצוֹ דִּילָהּ,
לֹא אֲתַחֲזִי בָּהּ גִּוּוֹן.

כִּד נִפְקָא, בְּטַשׁ בְּאֵלֶיךָ שְׂמֵהֶן, חַד שְׂמָא מְנִיָּהוּ אֲדֻנִי,
דְּאִיהוּ שְׁבִיעֵאָה, מִתְעַטֵּרָא וְעָלַל בְּמַרְגְּלָא תְּתָאָה,
וְאֲתִיָּשֵׁב שְׂמָא אַחְרָא תְּחִתּוֹתִיהָ, וְאִיהוּ י"ה. וְאִסְתַּחֲרֵן
הַהוּא מְרַגְלָא עֲלָאָה בֵּיהּ, וּמִתְעַטֵּרָא הַהוּא נְצִיצוֹ דְּנְצִיץ,
בְּהַאי שְׂמָא.

לְבַתָּר דְּכַנִּישׁ (נ"א דְּכַשׁ) בְּהַנִּי שְׂמֵהֶן, נִפְקִין מִנִּיָּהוּ
שְׁבָעִים עֲנָפִין לְכֹל סְטֵר, וּמִתְחַבְּרִין כְּהוּא כְּחַדָּא,
וְאֲתַעְבִּיד רְתִיכָא וְכִרְסֵיָא חַדָּא, לְהַהוּא מְרַגְלָא עֲלָאָה,
וְשִׁלְטָא בְּעַטְרוֹי, מְלַכָּא בְּכִרְסֵיָא, בְּיוֹמָא דָּא, וְחַדִּי כָּלָא.
כִּינֵן דְּחַדִּי כָּלָא, יְתִיב מְלַכָּא עַל כְּרִסֵּיָא, וְסִלְקֵן בְּשְׁבָעִין
עֲנָפִין כְּרִסֵּיָא, כְּדִקְאֵמְרִין.

וְאֵינּוֹן תֵּרִין אֲתוֹן, סִלְקִין וְנִחְתִּין, וְנִהְרִין וּמִתְעַטֵּרִין
אֲתוֹן כ"ב, (ס"א כ"ב אֲתוֹן) כָּלֵל דְּאוֹרֵיָתָא.
בְּטַשִּׁי בְּתֵרִי אֲתוֹן קְדָמָי, וְסִלְקִי לְחַד, בְּשִׁית שְׁבָטִין,
וְלְחַד בְּשִׁית שְׁבָטִין אַחְרֵינִין. וְאֵלֶיךָ אֵינּוֹן י"ב שְׁבָטִין
דִּישְׂרָאֵל עֲלָאָה.

תו, אֵלֶיךָ תֵּרִין אֲתוֹן, (נ"א קְדָמָי סִלְקִין) סִלְקִין וְנִחְתִּין,
וּבְטַשִּׁי בְּתֵרִין אֲתוֹן, דְּסוּפָא דְכ"ב אֲתוֹן. וְסִלְקִי
הַרְאִשׁוֹנוֹת וְעוֹלוֹת לְאֶחָד בְּשֵׁשׁ שְׁבָטִים, וְלְאֶחָד בְּשֵׁשׁ שְׁבָטִים אַחֲרֵיהֶם, וְשְׁבָטֵי יִשְׂרָאֵל הָעֲלִיּוֹן.

עוֹד, שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ (רֵאשׁוֹנוֹת עוֹלוֹת) עוֹלוֹת וְיוֹרְדוֹת וּמִכּוֹת בְּשְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת שֶׁל סוּף כ"ב הָאוֹתִיּוֹת.

ועולות אחת בקחמש דרגות, ואחת בקחמש דרגות. ועשר האמירות הללו (לתקן) לכלל לכ"ב אותיות. י"ב שבטים בשתי אותיות (ראשונות), כלל של התורה ועשר אמירות של שתי האותיות שבסוף - הרי כ"ב אותיות של סוף התורה. וסוד זה ירשת המרגלית העליונה באותו פסא של ע"ב, ומאירות כ"ב אותיות. המרגלית התחתונה, בפשה שיושבת המרגלית העליונה באותו הפסא של ע"ב ומאירות כ"ב אותיות, אז אותה המרגלית התחתונה שהיא בחשכה מסתפלת באותו האור, בכח של תקף של אותן האותיות שגורשמה בהן, שנקראו אדני, ואז מאיר ועולה אותו האור, ונוטל כל אותן כ"ב אותיות עליונות, ושואבת אותן אותה המרגלית לתוכה, ומאיר אור שנוצץ לע"ב עברים. בין שהמרגלית הזו נוצצת ושואבת את אותן האותיות עמה, אז המרגלית העליונה נמשכת עמם, ונדבקת מרגלית במרגלית, ונהיה הכל אחד. וזהו סוד אחד של התשבחת, והרי בארנו.

בשהאותיות נוצצות מהצד הזה וממהצד הזה, וזהו היתד שביניהם, בין מרגלית למרגלית, אז נעשות סוד של השם הקדוש של מ"ב אותיות. ובכל הסוד של השם הקדוש של ע"ב אותיות של המרפכה העליונה, והכל - זה וזה - נקראת שבת, וזהו סוד השבת.

(ע"ב רעיא מהימנא)

זכור - הוא סוד של זכר, סוד של הזכר שלוקח את כל איברי העולם העליון. את יום השבת - לרבות ערב שבת, שהוא לילה. וזהו את. לקדשו - שצריך קדשה מתוך העם הקדוש, ולהתעטר בהם פראוי.

זכור - מקום שאין בו שכחה ולא עומדת בו שכחה, שהרי אין שכחה במקום של הפרית העליון,

חד בקחמש דרגין, וחד בקחמש דרגין. ואלין עשר אמירן (כ"א לשכללא) לאכללא לכ"ב אתון, י"ב שבטין בתרין אתון, (כ"א קרא) כללא דאורייתא ועשר אמירן דתרין אתון דסופא, הא כ"ב אתון, דסופא דאורייתא. ורזא דא, ירית מרגלא עלאה, בהוא כרסייא דע"ב, ונהרין כ"ב אתון.

מרגלא תתאה, בשעתא דיתיב מרגלא עלאה בהוא כרסייא דע"ב, ונהרין כ"ב אתון. פדין הוא מרגלא תתאה דהוא בחשוכא, מסתפל בהוא נהירו, בחילא דתוקפא דאינון אתון, דאתרשים בהון, דאקרון אדני, וכדין אתנהיר וסליק ההוא נהורא, ונטיל כל אינון כ"ב אתון עלאין, ושאיב לון ההוא מרגלא בגויה, ונהיר נהירו דנציץ לע"ב עיבר.

ביון דהאי מרגלא, נציץ ושאיב לאינון אתון בהדה, פדין מרגלא עלאה אתמשך בהדיהו, ואתדפק מרגלא במרגלא, והוי כלא חד. ודא איהו רזא חדא דתושבתתא, והא אוקימנא.

אתון, פד נציץ מהאי סטרא, ומהאי סטרא, דא איהו סיכתא די בגווייהו, בין מרגלא למרגלא, פדין אתעבידו רזא דשמא קדישא דמ"ב אתון. בכלא רזא דשמא קדישא דע"ב אתון, דרתיכא עלאה, וכלא, האי והאי, אתקרי שבת, ודא איהו רזא דשבת. (ע"ב רעיא מהימנא).

זכור רזא דדכורא איהו, רזא דדכורא דנקיט כל שייפי דעלמא עלאה. את יום השבת, לאסגאה מעלי שבתא, דאיהו לילה, ודא איהו את. לקדשו, דאצטריך קדושה מגו עמא קדישא, ולא תעטרא בהו כדקא חזי.

זכור, אתר דלית ליה שכחה, ולא קיימא ביה שכחה דהא לית שכחה באתר דברית

וְכָל שָׁפָן לְמַעְלָה. וְלִמְטָה יֵשׁ
שְׂכָחָה, מְקוֹם שֶׁצָּרִיף לְהַזְכִּיר,
וְעַל זֶה כְּתוּב (תהלים קט) יִזְכֹּר עוֹן
אֲבֹתָיו וְגו'. וַיֵּשׁ שָׁם מְמַנִּים
שִׁמְזוּפִירִים זְכוֹת הָאָדָם וְחֻטְאֵיו.
וְאִין שְׂכָחָה לְפָנֵי הַפֶּסֶס הַקְּדוֹשׁ
מַה שֶׁהוּא לְפָנָיו. וּמַה הוּא לְפָנָיו?
זְכוּר. וְכָל שָׁפָן לְמַעְלָה. מִשּׁוּם
שֶׁהַכֹּל הוּא סוּד שֶׁל זְכוּר, וְשֵׁם
נְחֻקֵּק סוּד הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ יֵה"ו.
וְלִמְטָה צָרִיף לְהַתְקַדֵּשׁ. וּבַמָּה
הַתְקַדֵּשׁ? בְּזְכוּר, שֶׁהָרִי מִמֶּנּוּ
נוֹטֵל כָּל הַקְּדוּשׁוֹת וְכָל הַבְּרָכוֹת.
וְזֶה כְּשֶׁמְתַעֲטְרִים עָרֹב שֶׁבֶת עַל
הָעָם הַקְּדוֹשׁ כְּרֹאֵי בַתְּפִלוֹת
וּבְכַקְשׁוֹת וּבְסִדּוּר שֶׁל שְׂמֻחָה.

וְאִם תֹּאמַר, זְכוּר לֹא צָרִיף
לְהַתְקַדֵּשׁ, שֶׁהָרִי מִמֶּנּוּ יוֹצֵאִים
שֶׁל הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל הָעוֹלָם - לֹא
כֵּף! שֶׁהָרִי זֶה צָרִיף לְהַתְקַדֵּשׁ
בַּיּוֹם, וְזֶה צָרִיף לְהַתְקַדֵּשׁ בְּלַיְלָה,
וְכָל הַקְּדוּשִׁים נוֹטְלִים אוֹתָם
יִשְׂרָאֵל אַחַר כֵּף, וּמִתְקַדְּשִׁים
בְּקְדוּשׁוֹת שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
כִּבְדֵּר אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ, בְּכָל
מִינֵי כְבוֹד, לְשִׁמְחָה בְּמַעֲשִׂים
כְּשֵׁרִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי כג) גִּיל
יְגִיל אָבִי צְדִיק. וְזֶהוּ כְבוֹד אָבִיו
וְאִמּוֹ.

רוֹעֵה נְאֻמֵּי (רעיא מהימנא)

כִּבְדֵּר אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ. כִּבְדֵּהוּ
בְּכִסּוֹת נְקִיָּה, דְּהֵינּוּ בְּנִפְי מְצוּהָ,
כִּבְדֵּר אֶת ה' מֵהוֹנֵף, זֶה תוֹרָה
וּמְצוּוֹת. זֶהוּ שְׂכָתוֹב אֲרֵף יָמִים
בִּימִינָה בְּשִׂמְלָלָה וְגו'. שְׂאִין אָדָם
עֲנִי אֶלָּא מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמְצוּוֹת.
נוֹדַע, אַחַר שֶׁבְּאַרְוָה בְּעֲלֵי
הַמְשָׁנָה, אִין עֲנִי אֶלָּא מִן הַתּוֹרָה
וּמִן הַמְצוּוֹת, שֶׁעֲשָׂרוֹ שֶׁל אָדָם
תּוֹרָה וּמְצוּוֹת.

וּמִשּׁוּם כֵּף כִּבְדֵּר אֶת אֲבִיךָ מֵהוֹנֵף,

עֲלָאָה, וְכָל שָׁפָן לְעֵילָא. וְלִתְתָא, אִית שְׂכָחָה,
אֲתֵר דְּאַצְטְרִיף לְאַדְכָּרָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים
קט) יִזְכֹּר עוֹן אֲבוֹתָיו וְגו'. וְאִית תַּמָּן מְמַנֵּן,
דְּאַדְכָּרֵן זְכוּיֵין דְּבֵר נֵשׁ, וְחֻבּוּבִי.

וְלִית שְׂכָחָה קָמִי כְּרִסְיָא קְדִישָׁא, מַה דְּאִיהוּ
קָמִיה. וּמֵאֵן אִיהוּ קָמִיה. זְכוּר. וְכָל שָׁפָן
לְעֵילָא. בְּגִין דְּכֹלָא רָזָא דְּדְכוּרָא אִיהוּ, וְתַמָּן
אֲתַגְלִיף רָזָא דְּשָׂמָא קְדִישָׁא יֵה"ו. וְלִתְתָא,
אַצְטְרִיף לְאַתְקַדֵּשָׁא, וּבַמָּה אֲתַקְדֵּשׁ. בְּזְכוּר,
דְּהָא מְנִיָּה נְטִיל כָּל קְדוּשָׁן וְכָל בְּרַפְאֵן. וְדָא,
כִּדְקָא יְאוּת, בְּצִלוֹתִין וּבְכַעוֹתִין, וּבְסִדּוּרָא
דְּחֻדּוּהָ.

וְאִי תִימָא, זְכוּר, לֹא אַצְטְרִיף לְאַתְקַדֵּשָׁא, דְּהָא
מְנִיָּה נְפַקִּין כָּל קְדוּשִׁין דְּעֵלְמָא. לֹאוּ הִכִּי.
דְּהָא דָּא אַצְטְרִיף לְאַתְקַדֵּשָׁא בִימְמָא, וְדָא
אַצְטְרִיף לְאַתְקַדֵּשָׁא בְּלֵילָא, וְכָל קְדוּשִׁין
נְטִלִין לוֹן יִשְׂרָאֵל לְבִתֵּר, וְאַתְקַדֵּשׁן בְּקְדוּשֵׁי
דְּקוּדֵשָׁא בְּרִיף הוּא. (דף צ"ג ע"א).

כִּבְדֵּר אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ, (שמות כ) בְּכָל זֵינֵי יְקָר,
לְמַחְדֵי לוֹן בְּעוֹבְדֵי דְכְּשָׂרָאן, כְּמַה דְּאֵת
אִמְר (משלי כג) גִּיל יְגִיל אָבִי צְדִיק, וְדָא אִיהוּ
יְקָרָא דְּאַבּוּי וְדְאַמִּיָּה.

רעיא מהימנא

כִּבְדֵּר אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ. כִּבְדֵּהוּ בְּכִסּוֹת נְקִיָּה, דְּהֵינּוּ
בְּנִפְי מְצוּהָ, (משלי ג) כִּבְדֵּר אֶת ה' מֵהוֹנֵף, דָּא תוֹרָה
וּמְצוּוֹת. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי ג) אֲרֵף יָמִים בִּימִינָה
בְּשִׂמְלָלָה וְגו'. דְּעֲנִי לֹאוּ אִיהוּ בֵּר נֵשׁ, אֶלָּא מִן הַתּוֹרָה
וּמִן הַמְצוּוֹת, אֲשֶׁתְּמוּדַע, דְּבִתֵּר דְּאוּקְמוּהָ מְאַרִי מַתְנִיתִין
אִין עֲנִי אֶלָּא מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמְצוּוֹת, דְּעֵתְרָא דְּבֵר נֵשׁ
אוּרִימָא וּמְצוּוֹת.

וּבְגִין דָּא, כִּבְדֵּר אֶת יי' מֵהוֹנֵף, וְלֹא תִשְׁתַּדַּל בְּאוּרִימָא, כְּדִי לְהַתְגַּדֵּל בָּהּ. כְּמַה דְּאוּקְמוּהָ

אותם ימים של אדם למעלה
באותו העולם, וכלם עומדים
לפני הקדוש ברוך הוא, ובהם
נודעים חיי האדם.

על האדמה אשר ה' אלהיך נתן
לך. הבטחה להנות באספקלריה
המאירה, וסוד זה על האדמה, זו
אספקלריה המאירה, באותם
הימים העליונים שמאירים מתוך
המעין של הכל.

מה שונה בשתי המצוות הללו
של התורה שכתוב בהן למען
יאריכון ימיה, בזה ובשלוש הקן?
אלא שתי מצוות אלה פלן תלויות
למעלה. אב ואם, סוד של זכור
ושמור פאחד, ומשום פך פתוב
למען יאריכון ימיה. ובשלוש
הקן, שכתוב (שם כב) שלח תשלח
את האם ואת הבנים תקח לך
למען ייטב לך וגו'. הסוד של
עולם העליון שלא נתנה רשות
להסתכל בו, וצריך לשלח מתוך
שאלה והתבוננות בו.

ואת הבנים תקח לך, שכתוב (שם
ד) כי שאל נא לימים ראשנים וגו'
[ול] מקצה השמים ועד קצה
השמים. אבל למעלה מקצה
השמים, שלח תשלח מרעיוניך
לשאל.

ובזה פתוב למען ייטב לך
והארכת ימים. לא כתוב למען
איטיב לך, אלא למען ייטב לך.
ולא כתוב יאריכון ימיה, אלא
והארכת ימים. למען ייטב לך -
אותו המקום שמטיב לכל, והוא
העולם הגנוז והנסתר. והארכת
ימים - כמו שכתוב תקח לך, זהו
ברשותו של האדם.

ואם יזדמן לו מעשה ויכון בו,
צדיק הוא. ואף על גב שלא מכון
בו, צדיק הוא, שעושה מצות
אדונו. אבל לא נחשב כמי שעשה

דתליין בהו חיי בר נש בהאי עלמא.
ואוקימנא על אינון יומין דבר נש בההוא
עלמא לעילא, וכלהו קיימין קמי קדשא בריך
הוא, ובהו אשתמודען חיי דבר נש.

על האדמה אשר יי' אלהיך נותן לך.
אבטחותרא לאתהניא באספקלריא
דנהרא, ורזא דא על האדמה, דא אספקלריא
דנהרא, באינון יומין עלאין, דנהרין מגו
מפועא דכלא.

מאי שנא, פאלין תרין פקודין דאורייתא,
דכתיב בהו למען יאריכון ימיה, בדא,
ובשלוש הקן. אלא תרין פקודין אלין, כלהו
תליין לעילא. אבא ואמא, רזא דזכור ושמור
פחדא. ובגיני כך פתיב למען יאריכון ימיה.
ובשלוש הקן, דכתיב, (דברים כב) שלח תשלח את
האם ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך וגו',
רזא דעלמא עלאה, דלא אתייהיב ביה רשו
לאסתכלא, ואצטריך לשלח מגו שאלתא
ואסתפלותרא ביה.

ואת הבנים תקח לך, דכתיב, (דברים ד) כי שאל
נא לימים ראשונים וגו' מקצה השמים
ועד קצה השמים. אבל לעילא מקצה
השמים, שלח תשלח מרעיוניך למשאל.

ובדא פתיב, למען ייטב לך והארכת ימים,
למען איטב לך לא כתיב, אלא למען
ייטב לך. ויאריכון ימיה לא כתיב, אלא
והארכת ימים. למען ייטב לך, ההוא אתר
דאוטיב לכלא, ואיהו עלמא דסתיים וגניז.
והארכת (דף צ"ג ע"ב) ימים, כמה דכתיב, תקח
לך, פרשותא דבר נש איהו.

ואי אזדמן ליה עובדא ויכוון ביה, זכאה
איהו. ואף על גב דלא מכוין ביה, זכאה

איהו, דעביד פקודא דמריה. אבל לא אתחשיב כמאן דעביד רעותא

רצונו לשמה, ויכוין בו ברצון של הסתפלות בכבוד רבונו, כמי שלא יודע לסבר סברא, שהרי ברצון תלוי הדבר לשמו. ובמעשה שלמטה לשמו, מתעלה המעשה למעלה ומתפתח פראוי. כמו זה במעשה של הגוף נתקן מעשה הנפש באותו הרצון, שהרי הקדוש ברוך הוא רוצה את הלב והרצון של האדם, ואפלו כף, אם אין שם רצון של הלב, שהוא עקר הכל, על זה התפלל דוד ואמר, (תהלים ז) ומעשה ידינו כוננה עלינו וגו'. שהרי אין כל אדם חכם לשים רצון ולב לתקן הכל ומעשה מעשה של מצוה. על זה התפלל תפלה זו - ומעשה ידינו כוננה עלינו.

מה זה כוננה עלינו? כוננה והתקן תקונן למעלה פראוי. עלינו, אף על גב שאיננו יודעים לשים הרצון, אלא המעשה לבדו. מעשה ידינו כוננהו, למי? לאותה דרגה שצריך להתקן. כוננהו, את מי? בחבור אחד באבות, להיות מתקן בהם במעשה הנה פראוי. השלמה מההשמות (סימן ט ז)

נמצא בספר ישן

גורסים בזה, מי שאחוז בתורה, סומכת אותו ומחזיקה אותו על ירכו שלא יטה לימין ולשמאל. אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא נתן להם תורה לגלות להם סודות עליונים, עליהם כתוב (דברים ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם וגו'.

ובא ראה, פאשר נתן הקדוש ברוך הוא תורה לישראל, רשם אותה בסוד השם הקדוש. אמר (שמות כ) אנכי ה' אלהיך - בסוד החסד שאברהם אחוז בה, וכנגדו מצוות עשה, וסוד זה הצווי

לשמה, ויכוין ביה, ברעותא דאסתפלותא ביקרא דמריה, פמאן דלא ידע למסבר סברא, דהא ברעותא תליא מלה לשמה. ובעובדא דלתתא לשמה, אסתלק עובדא לעילא, ואתתקן פדקא יאות.

כגוננא דא, בעובדא דגופא, אתתקן עובדא דנפשא, בההוא רעותא. דהא קדשא בריך הוא בעי לבא, ורעותא דבר נש. ואפילו הכי, אי לא תמן רעותא דלבא דאיהו עקרא דכלא, על דא צלי דוד ואמר, (תהלים ז) ומעשה ידינו כוננה עלינו וגו'. דהא לית כל בר נש חפים, לשואה רעותא ולבא, לתקנא כלא ויעביד עובדא דמצוה. על דא צלי צלותא דא, ומעשה ידינו כוננה עלינו.

מאי כוננה עלינו. כוננה, ואתקין תקונן לעילא כדקא יאות. עלינו, אף על גב דלית אנו ידעי לשואה רעותא, אלא עובדא בלחודוי. מעשה ידינו כוננהו. למאן. ליההוא דרגא דאצטריך לאתתקנא. כוננהו, בחבורא חדא באבהו, למהוי מתתקנא בהון, בהאי עובדא, פדקא יאות.

השלמה מההשמות (סימן ט ז) נמצא בספר ישן

גורסין בזה, מאן דאחיד באורייתא, סמכא ליה ומחזיקה ליה על ירכוי, דלא יסטי לימינא ולשמאלא. זפאין אינון ישראל דקודשא בריך הוא יהב לון אורייתא לגלאה לון רזין עלאין. עלייהו כתיב (דברים ד) ואתם הדבקים בני' אלהיכם וגו'.

ותא חזי, פד יהיב קדשא בריך הוא אורייתא לישראל רשים לה ברזא דשמא קדישא. אמר (שמות כ) אנכי יי אלהיך, ברזא דחסד אברהם אחיד בה, ולקבליה מצות עשה ורזא דא תפקידתא קמייטא דפקיד קדשא בריך הוא לאברהם, מצות עשה

ורזא דא תפקידתא קמייטא דפקיד קדשא בריך הוא לאברהם, מצות עשה

ראשון שצנה הקדוש ברופך הוא את אברהם, ומצות עשה היתה, שכתוב (בראשית יב) לך לך מארצה ומשום כך חשבון מצוות עשה רמ"ח, כחשבון אברהם.

לא יהיה לך אלהים אחרים וגו' (שמות ב) - בסוד הגבורה שאחוז בה יצחק, שכל אלו אלהים אחרים ואלו השרים הממנים - מצדו יניקתם, וכן עשו וכל אלו הממנים שלו. שהרי יצחק אחוז במצות לא תעשה, והצווי הראשון שלו מצות לא תעשה היתה, שכתוב (בראשית כו) אל תרד מצרימה.

ומצות לא תעשה מצד של הדין באה, שהרי מענישים לו לכן אדם כאשר עובר עליה. ומשום כך חשבון מצוות לא תעשה בסוד שדרגה שלו בסוד של שס"ה, כנגד ימות החמה שמאיר מצד הגבורה. זהו שכתוב (שופטים ה) כצאת השמש בגברתו.

לא תשא - בסוד הגבורה, שתפארת שנקרא אמת, ונקרא בה יעקב שלם ויונק שני חלקים - מצוות עשה ומצוות לא תעשה. זהו שכתוב (בראשית כה) ויעקב איש תם ישב אהלים. ועולה לכל הצדדים - לרחמים ולדין, למצוות לא תעשה ולמצוות עשה. ונקרא שלם משום ששבועה משלם באה.

ועל זה בסוד של עשה ולא תעשה. וכמו שהיא לא תעשה כאשר היא לשקר, כך היא מצות עשה כאשר היא באמת, שכתוב (ירמיה ד) ונשבעת חי ה' באמת במשפט ובצדקה, וכתוב (דברים י) ובשמו תשבע.

זכור את יום השבת לקדשו (שמות ב) - בסוד הברית, שהוא יסוד שאחוז בו יוסף. ועל זה נקרא שבת, שהרי יוסף נקרא כל, שכל ענג ותפנוקים יוצא ממנה לקיים העולמות כלם (כלם). ועל זה שבת - כללות (כלל) של עשה ולא תעשה, משום

הוה. דכתיב (בראשית י"ב) לך לך מארצה ובגין כך חשבון מצות עשה רמ"ח כחשבון אברהם.

לא יהיה לך אלהים אחרים וגו'. (שמות ד) ברזא דגבורה דאחיד בה יצחק, דכל אינון אלהים אחרים ואינון סרכין ממנן מסטריה ינקין, וכן עשו וכל אינון ממנן דיליה. דהא יצחק במצות לא תעשה אחיד. ותפקידתא קמיינתא דיליה, מצות לא תעשה הוה, דכתיב (בראשית כ"ו) אל תרד מצרימה.

ומצות לא תעשה מסטרא דדינא קא אתי, דהא מענישין ליה לפר נש פד עבר עלה. ובגין כך חשבון מצות לא תעשה ברזא דדרגא דיליה ברזא דשס"ה לקבל יומין דשמשא דנהיר מסטרא דגבורה. הדא הוא דכתיב (שופטים ה) כצאת השמש בגבורתו.

לא תשא ברזא דגבור"ה, דתפארת דאקרי אמת ואיקרי בה יעקב שלימא ויניק תרין חולקין, מצות עשה ומצות לא תעשה. הדא הוא דכתיב (בראשית כ"ה) ויעקב איש תם יושב אהלים. ועאל לכל סטרין לרחמי ולדינא, למצות לא תעשה ולמצות עשה. ואיקרי שלים בגין דשבועה משלמא אתייה.

ועל דא ברזא דעשה ולא תעשה. וכמה דאיהי לא תעשה כד איהי לשקרא הכי איהי מצות עשה כד איהי באמת. דכתיב (ירמיה ד) ונשבעת חי יי באמת במשפט ובצדקה וכתוב (דברים י) ובשמו תשבע.

זכור את יום השבת לקדשו, (שמות ב) ברזא דברית, דהוא יסוד דאחיד ביה יוסף.

ועל דא אקרי שבת, דהא יוסף כל אקרי, שבת נמי כ"ל דכל ענוגא ותפנוקא נפיק מגיה

שאחוז בו יוסף. ועל זה נקרא שבת, שהרי יוסף נקרא כל, שכל ענג ותפנוקים יוצא ממנה לקיים העולמות כלם (כלם). ועל זה שבת - כללות (כלל) של עשה ולא תעשה, משום

שְׂיוֹסֵף גַּם כֵּן בְּכוֹר שְׁנוּטֵל שְׁנֵי חֻלְקִים.

בא וראה, בפעורת הדברות שבמשנה תורה פתוב, (דברים כד) וזכרת כי עבד היית במצרים ויפדך ה' אלהיך משם. כאן מלמדת אותנו התורה סוד עליון, שהרי הצדיק שהוא שנמפר חי לעבד במצרים וחללו (זרא) אותו, לעמתו הוא זכור את יום השבת. ומשום כך אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל: בכקשה מכם היו זוכרים הצדיק שהוא שנמפר על ידיכם והיה לעבד במצרים, ובאותו החטא נגזר עליכם להשתעבד בכם במצרים ולכפר החטא שהוא שמכרתם אותו. שמרו את יום השבת ויתכפר לכם, שהרי יום השבת כנגדו הוא, כמו שבארנו בסוד האמונה. יום ראשון כנגד אברהם, הוא שפתוב (תהלים נב) חסד אל כל היום. יום שני כנגד יצחק, ומשום כך יושב הקדוש ברוך הוא לדון העולם. יום שלישי כנגד יעקב, שהוא קו אמצעי, ומשום כך פתוב בו במעשה בראשית יקוו המים.

יום רביעי כנגד דוד, שפתוב בו (בראשית א) יהי מארת, מארת חסר. שהרי כנסת ישראל אין לה אור משלה, אלא מה שנתן לה על ידי הצדיק, כך גם דוד פתוב בו עני ואביון, ואין חיים אלא מה שנתן לו מימיו של אדם הראשון שבעים שנה. יום חמישי כנגד משה. יום ששי כנגד אהרן, ואלו ששת ימי בראשית של מעלה הם שרמוזים בפסוק (דברי הימים-א כט) לך ה' הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כ"ל, ואינון כ"ל, והם חלקיהם של הצדיקים.

לְקִימָא עֲלָמִין כְּלֵהוּן (בלהו). וְעַל דָּא שְׁבִתָּא כְּלָלָא (כלל) דְּעֵשָׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, בְּגִין דִּיּוֹסֵף נָמִי בּוּכְרָא דְנָטִיל תְּרִין חוּלְקִין.

הא חזי בדברות משנה תורה כתיב (דברים ט"ו) וזכרת כי עבד היית במצרים ויפדך יי אלהיך משם, הכא אוליף לון אורייתא רזא עלאה. דהא ההוא צדיקא דאזדכן חיים לעבדא במצרים ואחילו (דחללו) ליה, לקבליה איהו זכור את יום השבת.

ובגין כך אמר לון קדשא בריה הוא לישראל, בבועו מנכוון הו דכרין ההוא צדיקא דאזדכן על ידיכו והוה לעבדא במצרים, ובההוא חובה אתגזר עליכו לאשתעבדא בכו במצרים, ולכפרא ההוא חובה דזפינתון ליה. נטרו יומא דשבתא וישתביק לכוון, דהא יומא דשבת לקבליה איהו, כדאוקימנא ברזא דמהימנותא.

יומא קדמאה לקבליה דאברהם, ההוא דכתיב (תהלים נ"ב) חסד אל כל היום. יומא תניינא לקבליה דיצחק, ובגין כך יתיב קדשא בריה הוא למידן עלמא. יומא תליתאה לקבליה דיעקב דאיהו קו אמצעי, ובגין כך פתיב ביה בעובדא דבראשית יקוו המים.

יומא רביעאה לקבליה דדוד, דכתיב ביה (בראשית א) יהי מארת, מארת חסר דהא כנסת ישראל לית לה נהורא מדילה, אלא מה דאתיהיב לה על ידא דצדיק, הכי נמי דוד פתיב ביה עני ואביון, ולית חיים אלא מה דאתיהיב ליה מיומי דאדם קדמאה שבעין שנין. יומא חמישאה לקבליה דמשה. יומא שתיתאה לקבליה דאהרן. ואינון ששת ימי בראשית דלעילא אינון דרמיזין בקרא (דברי הימים א כ"ט) לך ה' הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כ"ל, ואינון חולקיהון דצדיקיא.

בְּסוּד זֶה הַגְּדֹלָה בְּסוּד שֶׁל
אֲבָרְהָם. הַגְּבוּרָה - בְּסוּד שֶׁל
יִצְחָק, וְהַתְּפָאֵרֹת - בְּסוּד שֶׁל
יַעֲקֹב. הַנְּצִיחַ - חִלְקוֹ שֶׁל מֹשֶׁה.
הַהוֹיָד - חִלְקוֹ שֶׁל אֶהְרֹן. כִּי כ"ל
- (כַּנְגֵד) כַּנְגֵדוֹ חִלְקוֹ שֶׁל יוֹסֵף.
הַמְמַלְכָה - חִלְקוֹ שֶׁל דָּוִד. וְיוֹסֵף
נִקְרָא שֶׁבֶת לְמַטֵּה, כַּנְגֵד צַדִּיק חַי
הָעוֹלָמִים שֶׁנִּקְרָא שֶׁבֶת לְמַעְלָה,
וּמְשׁוּם כֶּף פְּתוּב (דְּבָרִים ה) עַל כֵּן
צוּף ה' אֶלְהִיךָ.

בֹּא וּרְאֵה, כַּאֲשֶׁר רָצוּ יִשְׂרָאֵל
לְכַבֵּשׁ לְאַרְצָן כְּנָעַן, הַקִּיפוֹ אוֹתָהּ
שֵׁשָׁה יָמִים, (פַּעַם) אַחַת בְּכָל יוֹם,
כַּנְגֵד אוֹתָם צַדִּיקֵי אֲמַת שְׁעָלֵיהֶם
עוֹמֵד הָעוֹלָם, וּבִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
שִׁבְעַת פְּעָמִים כַּנְגֵד יוֹם הַשֶּׁבֶת,
שֶׁהוּא כַּנְגֵד הַצַּדִּיק שֶׁהוּא זֶן לָהֶם
וּמְקִיָּם אוֹתָם, שְׁפָתוֹב (מְשָׁלִי ט)
חֲצָבָה עֲמוּדִיָּה שְׁבָעָה, וְכַתוּב (שם
י) וְצַדִּיק יִסוּד עוֹלָם, הוּא יִסוּד
וְעַקֵּר שֶׁל כָּל אֱלוֹ הַצַּדִּיקִים. וְאִם
לֹא זְכוּתָם שֶׁל הַצַּדִּיקִים, לֹא הָיוּ
יְכוֹלִים לְכַבֵּשׁ אוֹתָהּ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב
(דְּבָרִים ט) לֹא בְּצַדִּיקְתָּ וּבְלִשֶׁר לְכַבֵּד
וְגו' וּלְמַעַן הַקִּים אֶת הַדְּבָר אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע ה' לְאַבְרָהָם. כִּבֵּד אֶת אָבִיךָ
(שְׁמוֹת כ), בְּסוּד שֶׁל הַנְּצִיחַ שְׁאֲחוֹז
בָּהּ מֹשֶׁה וּמְשַׁפִּיעַ לָהּ. שְׁהָרִי
מֹשֶׁה הָיָה מְכַבֵּד לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא בַּתוֹרָה.

בֹּא וּרְאֵה, אִם לֹא הַתוֹרָה שֶׁנִּתְּנָה
עַל יְדֵי שֶׁל מֹשֶׁה הַנְּבִיא הַגְּדוֹל,
לֹא הָיוּ יוֹדְעִים כַּנְי אָדָם לְהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְלֹא הָיוּ מְכַבְּדִים אוֹתוֹ,
שְׁהָרִי עַל יְדֵי הַתוֹרָה לוֹמֵד כֵּן
אָדָם עֲבוּדָת קוֹנוֹ וּמְכַבֵּד אוֹתוֹ
לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמִפְּנֵי כֵּן כִּבֵּד
אֶת אָבִיךָ הוּא כַּנְגֵד מֹשֶׁה.

דְּבָר אַחַר כִּבֵּד אֶת אָבִיךָ - זו
תוֹרָה שְׁבַכְתָּב. וְאֶת אִמְךָ - זו
תוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה. שְׁכַמוֹ שְׁאֲבֵא

בְּרֹזָא דָא הַגְּדֹלָה בְּרֹזָא דְאַבְרָהָם. הַגְּבוּרָה
בְּרֹזָא דְיִצְחָק וְהַתְּפָאֵרֹת בְּרֹזָא
דְיַעֲקֹב. הַנְּצִיחַ חוּלְקָא דְמֹשֶׁה. הַהוֹיָד
חוּלְקָא דְאֶהְרֹן. כִּי כ"ל (לְכַבֵּל) לְקַבְּלִיהַ חוּלְקָא
דְיוֹסֵף. הַמְמַלְכָה חוּלְקִיָּה דְדָוִד. וְיוֹסֵף שֶׁבֶת
אֲקָרִי לְתַמָּא לְקַבֵּל צַדִּיק חַי עַלְמִין, דְאַקָרִי
שֶׁבֶת לְעֵילָא וּבְגִין כֶּף פְּתוּב (דְּבָרִים ה) עַל כֵּן צוּף
יְי אֶלְהִיךָ.

הָא חֲזִי, כִּד בְּעוּ יִשְׂרָאֵל לְמַכְבֵּשׁ לְאַרְעָא
דְכְנָעַן אֲקִיפוּ לָהּ שְׁיִתָּא יוֹמִין. (וּמְנָא) חֲדָא
בְּכָל יוֹמָא, לְקַבֵּל אֵינּוֹן זַפְּאֵי קְשׁוּט דְעָלִיהוֹן
מְתַקִּיִּים עַלְמָא. וּבִיוֹמָא שְׁבִיעָאָה, שְׁבַע זְמַנִּין,
לְקַבֵּל יוֹמָא דְשֶׁבֶתָא, דְאִיְהוּ לְקַבֵּל צַדִּיק
דְאִיְהוּ זֶן לָהּ וּמְקִיִּים לָהּ דְכַתִּיב (מְשָׁלִי ט) חֲצָבָה
עֲמוּדִיָּה שְׁבָעָה. וְכַתִּיב (מְשָׁלִי י) וְצַדִּיק יִסוּד
עוֹלָם, אִיְהוּ יִסוּדָא וְעִיקְרָא דְכָל אֵינּוֹן זַפְּאִין.
וְאִי לֹאוּ זְכוּתְהוֹן דְצַדִּיקִיָּא, לָא הוּוּ יְכַלִּין
לְמַכְבֵּשׁ. הָדָא הוּא דְכַתִּיב (דְּבָרִים ט) לֹא
בְּצַדִּיקְתָּ וּבְלִשֶׁר לְכַבֵּד וְגו' וּלְמַעַן הַקִּים אֶת
הַדְּבָר אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לְאַבְרָהָם. (שְׁמוֹת כ) כִּבֵּד אֶת
אָבִיךָ, בְּרֹזָא דְנְצִיחַ דְאַחִיד בָּהּ מֹשֶׁה וְנִינִי לָהּ.
דְהָא מֹשֶׁה הָוּה מוֹקִיר לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
בְּאוּרִיָּתָא.

הָא חֲזִי, אִי לֹאוּ אוּרִיָּתָא דְאַתִּיְהִיבַת עַל יְדוּי
דְמֹשֶׁה נְבִיאָה רַבָּה, לָא הוּוּ יְדַעִין כַּנְי
נְשָׂא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְלֹא הוּוּ מוֹקִרִין לִיהּ.
דְהָא עַל יְדָא דְאוּרִיָּתָא אוּלְיָ בְר נִש פּוּלְחָנָא
דְמֵאֲרִיָּה וְאוֹקִיר לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.
וּבְגִין כֶּף פְּתוּב אֶת אָבִיךָ, לְקַבְּלִיהַ דְמֹשֶׁה
אִיְהוּ.

דְבָר אַחַר, כִּבֵּד אֶת אָבִיךָ, דָא תוֹרָה שְׁבַכְתָּב.
וְאֶת אִמְךָ, דָא תוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה. דְכַמָּה

דְאַבָּא יְהִיב שְׁפַע לְאִימָא, הָכִי נְמִי תוֹרָה שְׁבַכְתָּב יְהִיב שְׁפַע לְתוֹרָה שְׁבַעַל

פה. לא תרצח לקבל דרגא דהו"ד דאחיד בה אהרן ובגין כך לא תרצח. בגין דכד קטלין ליה לבר נש, ההוא זיוא והו"ד עלאה דעליה נטלין מניה. הדא הוא דכתיב (דניאל י) והודי נהפוך עלי וגו' ובגין כך אזהר לון קדשא בריך הוא לבני נשא, דההוא שופרא עלאה דיהיב עליהון דלא יטלון ליה מנהון ואיהו נמי רזא דשלמא. ובגין כך קאים אהרן לכפרא ולנכסא נכסת קודשין, ועל פומיה כפר לעמך ישראל. לא תנאף ברזא דצדיק דאחיד בה מאן דאחיד בה, ואיהו רזא דחכמתא. דהא כנסת ישראל לא אתחברת אלא בההוא דחזי ליה ביסודא דעלמא וצדיק יסוד עולם.

דבר אחר, הכי אוליפנא ברזא דמהימנותא, כפ"ד, לקבל כנסת ישראל. לא תרצח, לקבל דרגא דנצ"ח. לא תנאף, לקבל דרגא דהו"ד. דבר אחר, כפ"ד לקבל (בראשית א) יהי מאורות דעובדא דבראשית. לא תרצח לקבל (בראשית א) ישרצו המים שרץ נפש חיה, בגין כך נפש חיה לא תקטול. לא תנאף לקבל (בראשית א) תוצא הארץ נפש חיה למינה, בגין כך לא תנאף באתתא דלאו מינה, דלאו איהי בת זוגך.

דבר אחר, הוא סיומא דעשר אמירן דאורייתא, לקבל עתיקא דעתיקין ראשיתא דכלא, לאחדא סופא ברישא, למהוי כלא חד. והא דלא שארי בהו בקדמיתא, לאולפא רזא עלאה עד אן אתר אתיהיבת ליה רשותא למשה, ומאן אתר קביל אורייתא מזעיר אנפין. אמר ז' אמירן, לקבל ז' דרגין

נותן שפע לאמא, כך גם התורה שכתב נותנת שפע לתורה שבעל פה. לא תרצח - כנגד דרגה של ההו"ד שאחוז בה אהרן, ומשום כך לא תרצח. משום שפאשר הורגים לו לבן אדם, אותו זיו והוד עליון שעליו לוקחים ממנו. זהו שכתוב (דניאל י) והודי נהפוך עלי וגו', ומשום כך מזהיר להם הקדוש ברוך הוא לבני אדם, שאותו יפי עליון שנתן עליהם, שלא יקחו אותו מהם, והוא גם כן סוד השלום. ומשום כך עומד אהרן לכפר ולשחט שחיטת קדשים, ועל פיו כפר לעמך ישראל. לא תנאף - בסוד של צדיק שאחוז בה מי שאחוז בה, והוא סוד של החכמה, שהרי כנסת ישראל לא מתחברת אלא באותו שראוי לו ביסוד של העולם - וצדיק יסוד עולם.

דבר אחר, כך למדנו בסוד האמונה, כפ"ד - כנגד כנסת ישראל. לא תרצח - כנגד דרגת הנצ"ח. לא תנאף - כנגד דרגת ההו"ד. דבר אחר, כפ"ד - כנגד (בראשית א) יהי מארת של מעשה בראשית. לא תרצח - כנגד (שם) ישרצו המים שרץ נפש חיה, משום כך נפש חיה לא תרצח. לא תנאף - כנגד (שם) תוצא הארץ נפש חיה למינה, משום כך לא תנאף באשה שלא מינה, שהיא לא בת זוגך.

דבר אחר - הוא סיום של עשרה דברות התורה, כנגד עתיק העתיקים ראשית הכל, לחבר סוף בראש, להיות הכל אחד. וזה שלא התחיל בהם בהתחלה ללמד סוד עליון עד איזה מקום נתנה לו רשות למשה, ומאיזה מקום קבל תורה מזעיר אנפין, אמר שבעה דברות, כנגד שבע מדרגות עליונות שרמוזות בפסוק לך ה' הגדלה וגו', ועד המקום שהוא הסתכל משה, שכתוב פנים בפנים דבר ה' עם משה. פנים - זה בן הקדוש. בפנים - זו הבת. פנים - זו הברית, בפנים - זה הארון. וכיון שהתחברו, דבר

עלאין דרמיזין בקרא לך יי הגדולה וגו' ועד
ההוא אתר אסתפל משה דכתיב (מקרא זה כתמונתו
לא נמצא בתורה, וראה שמות ל"ג י"א ודברים ל"ד י) פנים בפנים
דבר יי עם משה. פנים דא ברא קדישא,
פנים דא ברתא. פנים דא ברית, בפנים דא
ארון. וכיון דאתחברו, דבר יי. ומאן אינון,
שבעה אמירן. דאינון (ואינון) ג' דרגין עלאין
דעתיקא קדישא, אתאמרו לקבליהון ג'
אמירן בתראין וסליקו מתתא לעילא.

לא תגנוב, לקבל אימא עלאה בינה דינקא
מחכמה, ומאן דאית ביה בינה, אקרי
מבין דבר מתוך דבר, כמאן דגניב ונסיב מה
דאית בלפא דחכם דאוליה ליה חכמתא.
ואורייתא דאף על גב דאשתרי לגביה בינה
לינקא מחכמה, גניבה אית מסטרא אחרא
דאסיר, ואמר לא תגנוב סתם.

לא תענה ברעך, לקבל דרגא עלאה
דחכמתא דהא בר נש לא יכיל לאתבא
פתגם, אלא בגין דרגא דרוחא עלאה
דחכמתא דאית ביה. הדא הוא דכתיב (איוב ט"ו)
החכם יענה דעת רוח. ואף על גב דהאי ענייה
דאיהו עני, אית בהו קיומא דעלמא וסיועא
לעלמא למנדע למאריה, ואיהו ברזא
דמהימנותא. אית עניה מסטרא אחרא
דאסיר. הדא הוא דכתיב, לא תענה וגו'.

לא תחמוד, לקבל דרגא סתימאה עלאה
דכל מחשבון ביה תליין, ולית בעלמא
דינדע ההוא דרגא, בגין דאיהו סתימא
דסתימין. וכד סליק במחשבה עלאה טמירא,
ברא עלמא עלאה ועלמא תתאה ברגעא חדא
הדא הוא דכתיב (ישעיה מ"ח) יעמדו יחדו, וההיא
מחשבה סתימאה. ובר נש אית ליה מחשבה

ה'. ומי אלו? שבעה הדברות.
שאלו (והו) שלש מדרגות עליונות
של העתיק הקדוש, נאמרו כנגדן
שלשה דברות אחרונים ועולים
ממטה למעלה.

לא תגנב - כנגד אמא עליונה,
בינה, שיונקת מחכמה. ומי שיש
בו בינה, נקרא מבין דבר מתוך
דבר, כמי שגונב ולוקח מה שיש
בלבו של החכם שלמד אותו
חכמה. והתורה, אף על גב
שהתרה אצל הבינה לינק
מהחכמה, גנבה יש מהצד האחר
שאסור, ואמר לא תגנב - סתם.
לא תענה ברעך - כנגד מדרגה
עליונה של החכמה, שהרי בן
אדם לא יכול להשיב דבר אלא
משום מדרגה של רוח עליונה של
החכמה שיש בו. זהו שכתוב (איוב
ט) החכם יענה דעת רוח. ואף על
גב שזו עניה, שהוא עונה, יש בזה
העמדת העולם ועזרה לעולם
לדעת לקונו, והוא בסוד
האמונה. ויש עניה מצד האחר
שאסור, זהו שכתוב לא תענה
וגו'.

לא תחמד - כנגד מדרגה סתומה
עליונה שפל המחשבות בה
תלויות, ואין בעולם שידע
המדרגה תהיא, משום שהוא
סתום הסתומים. וכאשר עלה
במחשבה עליונה נסתרת, ברא
עולם העליון ועולם התחתון
ברגע אחד, זהו שכתוב (ישעיה מח)
יעמדו יחדו, וההיא מחשבה
סתומה. ובן אדם יש לו מחשבה
סתומה, שאין שיודע בה אלא
הקדוש ברוך הוא בעצמו, ונותן
בו בפן אדם לחשב דברי תורה,
דברי מצוה, כדי (שאותה) שאותה

סתומה, דלית דינדע בה

מחשבה עליונה תמשיך נביעות
שלה למקום החכמה ולא יפרד
כלל.

ומזו החכמה העליונה יוצאת
תורה, ונמשך השפע שלה עד
המקום שהוא של החכמה
התחתונה שנקראת מצוה. ועל זה
מי שחושב לעשות מצוה, כאלו
עשאה, משום שגורם להביא
שפע של ברכות מהמחשבה
העליונה ההיא עד מקום שנקרא
מצוה. וכאלו עשאה, כמו שנאמר
(במדבר טו) ועשיתם אותם. ומחשבה
זו ראש של הכל. ואף על גב
שמצד המחשבה העליונה נתן לו
רשות לדברים של מצוה, דברים
שאינם של מצוה אסורים. זהו
שכתוב לא תחמד.

ובא ראה, מה טעם כל הדברות
כנגד כל פתח ופתח? מצוות עשה
במקום הראוי להן, ומצוות לא
תעשה במקום שראוי להן. ואלו
שלשה אחרונים, אלו לא תעשה
מכלל עשה, כמו שבארנו בכלם.
אף על גב שזה מתר - זה אסור,
מפני שאלו כנגד עתיק העתיקים
שחסד ורחמים גדולים תלויים
בו, ולא ראויים אלא למצוות
עשה. מפני כן דייק מהם שלא
יפנה בן אדם (כתן גדול) לצד אחר,
וסמך אותם במצוות לא תעשה
והזהיר אותם לבני אדם בלאו על
זה הדבר האחרון, שהיא כללות
התורה.

וכי שעובר על זה כאלו עבר על
כל התורה, משום שהוא למעלה
ראשית של הכל, כללות הכל.
ואם בן אדם עבר על זה והטה
מחשבתו מדרכי התורה, אז נדבק
בצד האחר של שקר, ואז בא לידי
לא תענה ברעך וגו', כמו
שמצאנו אצל אחאב שחמד

אלא קדשא בריך הוא בלחודוי. ויהבה ביה
בבר נש למחשב מילין דאורייתא, מילין
דמצוה. בגין (דמהיא) דההוא מחשבה עלאה
נגדא מבויעין דילה לאתרא דחכמתא ולא
אתפרש כלל.

ומהאי חכמתא עלאה נפקת תורה ונגיד
שקיותה עד ההוא אתרא דחכמה
תתאה דאקרי מצוה. ועל דא מאן דחשיב
למעבד מצוה כאילו עשאה, בגין דגרים
למיתי ספוקא דברכאן מההיא מחשבה עלאה
עד אתר דאקרי מצוה. וכאילו עשאה, כמה
דאת אמר, (במדבר ט"ו) ועשיתם אותם. ומחשבה
דא רישא דכולא ואף על גב דבסטרא
דמחשבה עלאה אתייהיב ליה רשותא למלין
דמצוה. מילין, דלאו מצוה אסירין, הדא הוא
דכתיב לא תחמוד.

והא חזי, מאי טעמא כולהו אמירן לקבל כל
פתרא ופתרא, מצות עשה באתרא דחזי
ליה ומצות לא תעשה באתרא דחזי ליה.
ואינון תלתא בתראי אינון לא תעשה מכללא
דעשה, כדאוקימנא בכלהו. אף על גב דהאי
שרי, האי אסיר. בגין דאינון לקבל עתיקא
דעתיקין דחסד ורחמים גדולים תליין ביה
ולא אתחזי אלא למצות עשה. בגין כף דייק
מנייהו דלא יתפני בר נש (כתן גדול) לסטרא
אחרא ורשים להו במצות לא תעשה ואזהר
לון לבני נשא בלאו, על האי אמירה בתראה,
דאיהי כללא דאורייתא.

ומאן דעבר על האי, כאילו אעבר על כל
אורייתא. בגין דאיהו לעילא ראשיתא
דכולא, כללא דכלא. ואי בר נש עבר על האי
ואסטי מחשבתיה מאורחין דאורייתא, כדין
אתדבק בסטרא אחרא דשקר, וכדין אתי לידי לא תענה ברעך וגו'.

הַפָּרָם שֶׁל נְבוֹת וְאִזּוּ הַעִידוּ עָלָיו
שֶׁקָר. וּמִפָּאן בָּא בֶן אָדָם לְעֵבֶר
עַל כָּל הַדְּבָרוֹת. אֲבָל כַּאֲשֶׁר הוּא
הוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה וְחוֹשֵׁב
בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹתֶיהָ, אִזּוּ מִתְפַּשֵּׁט
הַמְחַשְׁבָּה הַהִיא בְּכָל הַמַּדְרָגוֹת
מִצַּד הָאֵמֶת, מִצַּד הָאֱמוּנָה
הַעֲלִיּוֹנָה.

וְבֹא רָאָה שֶׁהָרִי קָבִיעוֹת כָּל
הַדְּבָרוֹת שֶׁלֹּא יִטָּה מִחֻשְׁבָּתוֹ
וּרְצוֹנוֹ לְצַד הָאֲחֵר. וְכַאֲשֶׁר בֶּן
אָדָם נִדְבֵק בְּזֶה, אִזּוּ כָּל הַעוֹלָמוֹת
מִתְמַלְאִים בְּבְרוּכוֹת עֲלִיּוֹנוֹת
שֶׁנִּמְשָׁכוֹת מֵעֵתִיקָא סְתִימָא
שֶׁלָּהּ: (עַד כֹּאן מִהַהֲשַׁמְטוֹת)

לֹא תִרְצַח. לֹא תִנְאַף. לֹא תִגְנֹב.
לֹא - יֵשׁ טַעַם מִפְּסִיק בְּכָל שְׁלֹשֶׁת
אֱלֹהִים. וְאִם לֹא הָיָה טַעַם מִפְּסִיק,
לֹא הָיָה תְקוּנָה לְעוֹלָמוֹת, וְיִהְיֶה
אֲסוּר לָנוּ לְהִרְגַּ נֶפֶשׁ בְּעוֹלָם, אִף
עַל גַּב שֶׁיַּעֲבֹר עַל הַתּוֹרָה. אֲבָל
בְּמָה שֶׁיֵּשׁ הַפְּסִיק טַעַם - אֲסוּר
וּמִתָּר.

לֹא תִנְאַף - אִם לֹא טַעַם מִפְּסִיק,
אֲסוּר אֶפְלוּ לְהוֹלִיד אוֹ לְשַׁמַּח
בְּאִשְׁתּוֹ שְׂמִיחַת מִצְוָה, וּבְמָה
שֶׁהַטַּעַם מִפְּסִיק - אֲסוּר וּמִתָּר.
לֹא תִגְנֹב - אִם לֹא הָיָה טַעַם
מִפְּסִיק, הָיָה אֲסוּר אֶפְלוּ לִגְנֹב
דַּעַת שֶׁל רַבּוֹ בַּתּוֹרָה אוֹ דַּעַת שֶׁל
חֶכֶם כְּדִי לְהַתְּבוּנָה בֵּה, אוֹ דִין
שֶׁדִין דִּין לְפִי טַעֲנָה שֶׁצָּרִיךְ לִגְנֹב
אֶת דַּעַת הַרְמָא, וְלִגְנֹב אֶת דַּעַת
שְׁנֵיהֶם כְּדִי לְהוֹצִיא אֶת הַדִּין
לְאוֹר. וּבְמָה שֶׁמִּפְּסִיק הַטַּעַם -
אֲסוּר וּמִתָּר.

לֹא תַעֲנֶה בְּרַעַף עַד שֶׁקָר. כֵּאֵן לֹא
מִפְּסִיק טַעַם, מִשּׁוּם שֶׁזֶה אֲסוּר
כָּלֵל וְכָלֵל, וּבְכָל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה שֶׁם
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא סוֹדוֹת
עֲלִיּוֹנִים, וְלִמַּד בְּנֵי אָדָם דְּרַף
לְהַתְּתַקֵּן בֵּה וְלִלְכַת בֵּה, כְּמוֹ

כְּדֹא שֶׁכָּחַן גְּבִי אַחָאב דְּחָמִיד כְּרָמָא דְנְבוֹת
וּכְדִין אֲסִיחוּ עָלָיָה שֶׁקָרָא. וּמִהָאִי אֲתִי בַר
נֶשׁ לְמַעַבְרָה עַל כְּלָהוּ אֲמִירָן. אֲבָל כְּדֵי אִיהוּ
אֲזִיל בְּאוֹרְחֵי דְאוֹרִייתָא וְחָשִׁיב בְּאוֹרִייתָא
וּבְפִקּוּדוֹי, כְּדִין אֲתַפְּשֵׁט הַהִיא מִחֻשְׁבָּה
בְּכָלָהוּ דְרַגִּין מִסְטָרָא דְאֵמֶת מִסְטָרָא
דְמַהֲיִמְנוּתָא עֲלָאָה.

וְתָא חֲזִי דְהָא גַּעֲצִין כּוֹלָהוּ אֲמִירָן דְלֹא
לְאַסְטָאָה מִחֻשְׁבָּתִיהָ וְרַעוּתִיהָ לְסִטְרָא
אַחְרָא. וְכֵד בַר נֶשׁ מִתְדַבֵּק בְּהָאִי, כְּדִין כְּלָהוּ
עֲלִמִין מִתְמַלְאֵן בְּרַכָּאֵן עֲלִאִין דְנִגְדִין
מֵעֵתִיקָא סְתִימָא דִילָהּ: (עַד כֹּאן מִהַהֲשַׁמְטוֹת)

לֹא תִרְצַח. לֹא תִנְאַף. לֹא תִגְנֹב. (שְׁמוֹת כ) לֹא.
פְּסִיקָא טַעֲמָא בְּכָל הַנִּי תֵלֵת. וְאִי לֹא
דְפְסִיקָא טַעֲמָא, לֹא הָיָה תְקוּנָא לְעֲלִמִין, וְיִהְיֶה
אֲסִיר לָן לְקַטְלָא נֶפֶשׁא בְּעֲלָמָא, אִף עַל גַּב
דִּיעֲבֹר עַל אוֹרִייתָא. אֲבָל בְּמָה דְפְסִיקָא
טַעֲמָא, אֲסִיר, וְשָׂרִי.

לֹא תִנְאַף. אִי לָאו דְפְסִיקָא טַעֲמָא, אֲסִיר
אֶפְלוּ לְאוֹלָדָא, אוֹ לְמַחְדֵי בְּאַתְתִּיהָ
חֲדוּהָ דְמִצְוָה. וּבְמָה דְפְסִיקָא טַעֲמָא, אֲסִיר
וְשָׂרִי.

לֹא תִגְנֹב. אִי לָאו דְפְסִיקָא טַעֲמָא, הוּוּה אֲסִיר
אֶפְלוּ לְמַגְנֹב דַּעֲתָא דְרַבִּיהָ בְּאוֹרִייתָא. אוֹ
דַּעֲתָא דְחֶכֶם, לְאַסְתְּפִלָּא בֵיה. אוֹ דִיִּינָא דְדָאִין
דִּינָא לְפּוּם טַעֲנָה, דְאַצְטְרִיךְ לִיה לְמַגְנֹב
דַּעֲתָא דְרַמָּאָה, וְלְמַגְנֹב דַּעֲתָא דְתַרְוִייהוּ,
לְאַפְקָא דִינָא לְנַהוּרָא. וּבְמָה דְפְסִיקָא טַעֲמָא,
אֲסִיר וְשָׂרִי.

לֹא תַעֲנֶה בְּרַעַף עַד שֶׁקָר. (שְׁמוֹת כ) הֵכָא לֹא
פְּסִיקָא טַעֲמָא, בְּגִין דְאֲסִיר הוּא כָּלֵל כָּלֵל.
וּבְכָל מִילֵי דְאוֹרִייתָא, קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׁוִי
רְזִין עֲלִאִין, וְאוֹלִיף לְבִנֵי נֶשׁא אַרְחָא, לְאַתְתְּקַנָּא בֵּה, וְלִמְהַךְ בֵּה. כְּמָה

דַּאתְ אָמַר, (ישעיה מ"ח) אָנִי יי' אֱלֹהֶיךָ מְלֻמְדָּךְ
לְהוֹעִיל מְדַרְיֶכָךְ בְּדַרְךָ תֵּלֶךְ.

שְׁנֵאמַר (ישעיה מ"ח) אָנִי ה' אֱלֹהֶיךָ
מְלֻמְדָּךְ לְהוֹעִיל מְדַרְיֶכָךְ בְּדַרְךָ
תֵּלֶךְ.

אוֹרֵךְ הָכִי, (שמות כ) לֹא תַחֲמַד, לֹא פָסִיק טַעֲמָא
כָּלֵל. וְאִי תִימָא, אָפִילוּ חֲמוּדָא
דְּאוּרֵייתָא אָסִיר, פִּיּוֹן דְּלֹא פְסָקָא. תָּא חֲזִי,
בְּכֻלְהוּ עֲבַדְתָּ אוּרֵייתָא כָּלֵל, וּבִהְיִי עֲבַדְתָּ
פְּרֻט. בֵּית רַעְף שְׁדָהוּ וְעַבְדוּ וְגו', בְּכָל מִיּוֹ
דְּעֻלְמָא. אָבַל אוּרֵייתָא, אִיהִי חֲמוּדַת תְּדִיר,
שְׁעִשׂוּעִים, גְּנֵזֵי דְחֵי, אֲרַפָּא דִּיּוֹמִין, בְּעֻלְמָא
דִּין וּבְעֻלְמָא דְאַתִּי.

אָף פֶּאן לֹא תַחֲמַד, לֹא מְפָסִיק
טַעֲם כָּלֵל. וְאִם תֵּאמַר, אָפִילוּ
חֲמוּדֵי שֶׁל הַתּוֹרָה אָסִיר, פִּיּוֹן שֶׁלֹּא
מְפָסִיק הַטַּעֲם? בֵּא וּרְאֵה, בְּכֻלָּם
עֲשִׂתָה הַתּוֹרָה כָּלֵל, וּבִזְוָה עֲשִׂתָה
פְּרֻט. בֵּית רַעְף שְׁדָהוּ וְעַבְדוּ וְגו',
בְּכָל דְּבָרֵי הָעוֹלָם. אָבַל הַתּוֹרָה
הִיא תָּמִיד חוֹמְדִים אוֹתָהּ,
שְׁעִשׂוּעִים, גְּנֵזֵי חֵיִים, אֲרַפָּא
הַיָּמִים, בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.
עֵשֶׂר הָאֲמִירוֹת הִלְלוּ שֶׁל הַתּוֹרָה
הֵן כָּלֵל שֶׁל כָּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה,
כָּלֵל שֶׁל מַעֲלָה וְשֶׁל מִטָּה, כָּלֵל
שֶׁל כָּל עֵשֶׂר הָאֲמִירוֹת שֶׁל
בְּרֵאשִׁית. אֵלֶּה נִחְקְקוּ עַל לוחוֹת
אֲבָנִים, וְכָל הַגְּנֵזִים שֶׁהָיוּ בָּהֶם
נִרְאוּ לְעֵינַי כֹּל, לְדַעַת וּלְהַסְתַּכֵּל
בְּסוּד שֶׁל תְּרִי"ג הַמִּצְוֹת שֶׁל
הַתּוֹרָה שֶׁכְּלוּלִים בָּהֶם, הַכֹּל נִרְאָה
לְעֵינַיִם, הַכֹּל הוּא בְּתַבּוּנָה,
לְהַתְּבוּנָה בְּלֵב שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל,
וְהַכֹּל הִזָּה מְאִיר לְעֵינֵיהֶם.

הֲנִי עֵשֶׂר אֲמִירָן דְּאוּרֵייתָא, אֵינּוֹן כָּלֵלָא דְכָל
פְּקוּדֵי אוּרֵייתָא, כָּלֵלָא דְעִילָא וְתַתָּא,
כָּלֵלָא דְכָל עֵשֶׂר אֲמִירָן דְּבְרֵאשִׁית. אֵלִין
אֲתַחֲקִיקוּ עַל לוחֵי אֲבָנִין, וְכָל גְּנֵזִין דְּהוּוּ בְּהוּ,
אֲתַחֲזוּן לְעֵינֵיהוֹן דְּכָלֵלָא, לְמַנְדַּע וּלְאֲסַתְּפֵלָא
בְּרָזָא דְתְרִי"ג פְּקוּדֵין דְּאוּרֵייתָא דְכָלִילָן בְּהוּ,
כָּלֵלָא אֲתַחֲזִי לְעֵינֵין, כָּלֵלָא אִיהוּ בְּסַכְלֵתָנוּ,
לְאֲסַתְּפֵלָא בְּלַבָּא דְיִשְׂרָאֵל כָּלְהוּ, וְכָלֵלָא הָוָה
נְהִיר לְעֵינֵיהוּ.

בְּאוֹתָהּ שַׁעַה כָּל סוּדוֹת הַתּוֹרָה
וְכָל הַסּוּדוֹת הַעֲלִיוֹנִים
וְהַתַּחְתּוֹנִים לֹא זָזוּ מֵהֶם, מִשּׁוּם
שֶׁהָיוּ רואִים עֵין בְּעֵין אֵת זֵיו כְּבוֹד
רַבּוֹנָם - מִה שֶׁלֹּא הָיָה כְּמוֹ אוֹתוֹ
הַיּוֹם מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם,
שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַתְּגַלָּה
בְּכַבּוּדוֹ עַל הַר סִינַי.

בְּהוּוּא שַׁעֲתָא, כָּל רִזִּין דְּאוּרֵייתָא, וְכָל רִזִּין
עֲלָאִין וְתַתָּאִין, לֹא אַעֲדֵי מִינֵיהוּ.
בְּגִין דְּהוּוּ (ד' צ"ד ט"א) חֲמָאן עֵינָא בְּעֵינָא, זֵיו
יִקְרָא דְמַרְיָהוֹן, מַה דְּלֹא הָוָה פְּהוּוּא יוֹמָא,
מִיּוֹמָא דְאַתְבְּרִי עֻלְמָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אֲתַגְּלִי בִיקְרִיָּה עַל טוּרָא דְסִינַי.

וְאִם תֵּאמַר, הָרִי שְׁנִינּוּ שֶׁרָאֲתָה
שֶׁפָּחָה עַל הַיָּם מַה שֶׁלֹּא רָאָה
יְחֻזְקָאֵל הַנְּבִיא, יְכוֹל כְּמוֹ אוֹתוֹ
יּוֹם שְׁעַמְדוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינַי?
לֹא כֵּן! מִשּׁוּם שֶׁאוֹתוֹ הַיּוֹם
שְׁעַמְדוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינַי, עֲבָרָה
מֵהֶם הַזְּהֻמָּה, וְכָל הַגּוֹפִים הָיוּ
מְצַחֲצָחִים כְּצַחֲצָחַת שֶׁל מְלֹאכִים
עֲלִיוֹנִים כְּשֶׁמְתַלְבָּשִׁים בְּלָבוּשִׁים
מְצַחֲצָחִים לְעֵשׂוֹת אֵת שְׁלִיחוֹת
רַבּוֹנָם.

וְאִי תִימָא, הָא תִּנְיָנָן דְּחֲמָאֵת שֶׁפָּחָה עַל הַיָּם,
מַה דְּלֹא חֲמָא יְחֻזְקָאֵל נְבִיאָהּ, יְכוֹל
פְּהוּוּא יוֹמָא דְקֵאִימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְסִינַי.
לֹא הָכִי. בְּגִין דְּהוּוּא יוֹמָא דְקֵימוּ יִשְׂרָאֵל
עַל טוּרָא דְסִינַי, אַעֲבַר זוֹהֲמָא מִנֵּיהוּ, וְכָל
גּוֹפִין הָיוּ מְצַחֲצָחִין, כְּצַחֲצָחַת דְּמְלֹאכִין
עֲלָאִין, כִּד מְתַלְבָּשִׁין בְּלָבוּשֵׁי מְצַחֲצָחִין,
לְמַעַבְד שְׁלִיחוֹתָא דְמַרְיָהוֹן.

ובאותו מלבוש מצחצח נכנסים
לאש ולא פוחדים. כמו אותו
המלאך של מנוח, כשנראה לו
ונכנס בשלהבת ועלה לשמים,
שכתוב (שופטים יג) ויעל מלאך ה'
בלהב המזבח. וכשעברה מהם
אותה זקמה, נשארו ישראל
גופים מצחצחים בלי טנוף כלל,
והנשמות בפנים פזרו הרקיע
לקבל את האור.

כך היו ישראל, שהיו רואים
ומסתכלים לתוף כבוד רבונם, מה
שלא היה כף על הים, שלא עברה
מהם הזקמה באותו זמן. וכאן
בסיני, שפסקה הזקמה מן הגוף,
אפלו עברים במעי אמותיהם היו
רואים ומסתכלים בכבוד רבונם,
וכלם קבלו כל אחד ואחד פראוי
לו.

ואותו יום היתה שמחה לפני
הקדוש ברוך הוא יותר מן היום
שנברא העולם, משום שהיום
שנברא העולם לא היה בקיום עד
שקבלו ישראל תורה, שכתוב
(ירמיה לג) אם לא בריתי יומם ולילה

חקות שמים וארץ לא שמתי.
בין שקבלו ישראל תורה על הר
סיני, אז התבשם העולם,
והתקמו שמים וארץ, ונודע
הקדוש ברוך הוא מעלה ומטה,
והתעלה בכבודו על הכל. ועל
אותו יום כתוב, (תהלים צג) ה' מלך
גאות לבש לבש ה' עז התאזר.
ואין עז אלא תורה, שנאמר (שם
כט) ה' עז לעמו יתן ה' יברך את
עמו בשלום. ברוך ה' לעולם אמן
ואמן.

פְּרֶשֶׁת מִשְׁפָּטִים

פתח רבי שמעון ואמר, ואלה
המשפטים אשר תשים לפניהם.
תרגום: ואלין דיניא די תסדר

ובהוא מלבושא מצחצחא, עאלין לאשא,
ולא דחלין. פגוונא דההוא מלאכא
דמנוח, פד אתחזי ליה, ועאל בשלהובא,
וסליק לשמיא, דכתיב, (שופטים יג) ויעל מלאך יי'
בלהב המזבח. וכד אעבר מינייהו ההוא
זוהמא, אשתארו ישראל גופין מצחצחין
בלא טנופא כלל, ונשמתיין לגו פזוהרא
דרקיעא, לקבלא נהורא.

הכי הווי ישראל, דהווי חמאן ומסתפלן גו
יקרא דמריהון, מה דלא הווי הכי על
ימא, דלא אתעבר זוהמא מנייהו בההוא
זמנא. והכא בסיני דפסקא זוהמא מגופא,
אפילו עוברין דבמעי אמן, הווי חמאן
ומסתפלן ביקרא דמריהון. וכלהו קבילו כל
חד וחד, פדקא חזי ליה.

וההוא יומא, הוה חדוה קמי קדשא בריך
הוא, יתיר מיומא דאתברי עלמא,
בגין דיומא דאתברי עלמא, לא הוה בקיומא,
עד דקבילו ישראל אורייתא, דכתיב (ירמיה לג)
אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ
לא שמתי.

בין דקבילו ישראל אורייתא על טורא דסיני,
פדין אתבסם עלמא, ואתקיימו שמיא
וארעא, ואשתמודע קדשא בריך הוא עילא
ותתא, ואסתלק ביקריה על כלא. ועל ההוא
יומא כתיב (תהלים צג) יי' מלך גאות לבש לבש
יי' עז התאזר. ואין עז, אלא תורה. שנאמר
(תהלים כט) יי' עז לעמו יתן יי' יברך את עמו
בשלום. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

פְּרֶשֶׁת מִשְׁפָּטִים

פתח ר' שמעון ואמר, (שמות כא) ואלה

המשפטים אשר תשים לפניהם, תרגום, ואלין דיניא דתסדר

קדמיהון. אלה אותם סדורים של הגלגול, דיני הנשמות שגדונו כל אחד ואחד לקבל ענשו.

כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעית יצא לחפשי חנם. חברים, הזמן פעת לגלות כמה סודות נסתרים של הגלגול. כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד, כשהנשמה התחייבה בגלגול, אם היא מצד אותו העבד מטטרוון, שהוא כולל ששה צדדים, כתוב בו שש שנים יעבד. גלגולים שלה לא מתחייבת אלא שש שנים, עד שמשלימה שש דרגות מאותו המקום שנלקחה. אבר אם הנשמה היא מצד השכינה שהיא שביעית, ודאי מה כתוב? ובשביעית יצא לחפשי חנם. שצדיק ודאי אין בו מלאכה, וכיון שאין בו מלאכה, אין בו שעבוד. והנשמה שהיא משם, נאמר בה ובשביעית יצא לחפשי חנם, אין בה שעבוד.

בין כך ירד הנקן אליו, אמר לו, אם כך רבי, מה תוספת לנשמה שהיא ממנה, שנאמר בה (שמות ב) לא תעשה כל מלאכה אתה ובנדך ובתך עבדך וגו'?

אמר לו, זקן זקן, ואתה שואל את זה? שודאי זה נאמר על נשמת הצדיק, שאף על גב שהתחייב לרדת בגלגול בכל אלה, אפילו בעבד ואמה, ובהמות שהם אופנים, או בכל החיות שמהם נשמות בני אדם, כתוב בה לא תעשה כל מלאכה, וזהו (ויקרא כה) לא תעבד בו עבדת עבד. בצדיק, שהוא יום השבת, לא תעבד בו עבדת עבד, שהוא יום של חל.

עבד, דאיהו יום דחול.

קדמיהון. אלין אינון סדורין דגלגולא, דינין דנשמתין, דאתדנו כל חד וחד לקבל עונשיה.

כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעית יצא לחפשי חנם. (שמות כא)

חברייא, עידן הכא, לגלאה כמה רזין טמירין דגלגולא. כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד. כד נשמתא אתחייבת בגלגולא, אם היא מסטרא דההוא עבד מטטרוון, דאיהו פליל שית סטרוון, פתיב ביה שש שנים יעבד, גלגולין דילה לא מתחייבת אלא שית שנין, עד דאשלימת שש דרגין, מההוא אתר דאתנטילת.

אבר אם נשמתא היא מסטרא דשכינתא, דאיהי שביעית ודאי מה כתיב, ובשביעית יצא לחפשי חנם, דצדיק, ודאי לית ביה מלאכה, כיון דלית ביה מלאכה, לית ביה שעבוד. ונשמתא דאיהי מתמן, אתמר בה ובשביעית יצא לחפשי חנם, לית בה שעבודא.

אדחבי, הא (דף צ"ד ע"ב) סבא נחת לגביה, אמר ליה, אי הכי, רבי, מה תוספת

לנשמתא דאיהי מנה, דאתמר בה, (שמות כ) לא תעשה כל מלאכה אתה ובנדך ובתך ועבדך וגו'.

אמר ליה, סבא סבא, ואת שאיל דא, דודאי האי על נשמתא דצדיק אתמר, דאף על גב דאתחייב לאחתא בגלגולא בכל אלין, אפילו בעבד ואמה, ובעירן דינון אופנים, או בכל חיון, דמנהון נשמתין דבני נשא, פתיב בה לא תעשה כל מלאכה. והאי איהו, (ויקרא כה) לא תעבד בו עבדת עבד, בצדיק

דאיהו יום השבת, לא תעבד בו עבדת

אַבְרָם זָקֵן וְזֶקֶן, שֶׁבֶת (הַנְּשֻׁמָּה) שְׁהִיא
בֵּית יַחֲדָה, וְהִיא בֵּית זִוְגוּת שֶׁל צַדִּיק
שֶׁהוּא שֶׁבֶת. מֵה זֶה אִם אַחֲרֵת
יִקַּח לוֹ? אָמַר לוֹ, הֲרִי וְדַאי
הַבְּדִלָה חִלּוֹ שֶׁל שֶׁבֶת, שִׁישׁ אַחֵר
שֶׁלֹּא נִקְרָא חִלּוֹ שֶׁל שֶׁבֶת, אֲלֵא
חִלּוֹ שֶׁל טַמְאָה שֶׁפָּחָה. אָמַר לוֹ,
וְהֲרִי חִלּוֹ שֶׁל שֶׁבֶת מֵה זֶה? אָמַר
לוֹ, זוֹ אָמָה, שְׁהִיא גּוֹף שֶׁל בֵּית
יַחֲדָה, שְׁעֲלִיהָ נֹאמַר אִם אַחֲרֵת
יִקַּח לוֹ.

בֹּא וּרְאֵה, נְשֻׁמָּה יֵשׁ שְׁנִקְרָאת
אָמָה, וְיֵשׁ (וְנְשֻׁמָּה) שְׁכִינָה שְׁנִקְרָאת
שֶׁפָּחָה, (וְנְשֻׁמָּה) וְשְׁכִינָה יֵשׁ
שְׁנִקְרָאת בֵּית הַמְּלָךְ. כָּאֵן יֵשׁ אִישׁ
שְׁנֹאמַר בּוֹ (שְׁמוֹת טו) ה' אִישׁ
מִלְחָמָה. וְיֵשׁ אִישׁ שְׁנֹאמַר בּוֹ
(דְּנִיאל ט) וְהָאִישׁ גְּבַרְיָאֵל.

וְכַבֵּן, נְשֻׁמָּה שְׁמַחֲיִכַת בְּגִלְגּוּל,
אִם הִיא בֵּיתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, אִם תֹּאמַר שֶׁתִּמְכַר לְגּוֹף
נְכַרִי שְׁשֵׁם שֶׁל טוֹן יֵצֵר הָרַע שֶׁהוּא
מִצַּד סְמָא"ל - חֶסֶד וְשְׁלוֹם, שְׁהֲרִי
כְּתוּב (ישעיה מב) אָנִי ה' הוּא שְׁמִי
וְכַבּוּדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן, שֶׁהוּא יֵצֵר
הָרַע.

וְאוֹתוֹ הַגּוֹף שְׁשֵׁם שׁוֹרָה בֵּית
הַמְּלָךְ, אִם תֹּאמַר שֶׁנִּמְכַר בְּכַתְרִים
תַּחְתּוֹנִים שְׁנִטְמָאוּ - חֲלִילָה וְחֶסֶד.
עֲלִיּוֹ נֹאמַר (ויקרא כה) וְהָאֲרֶץ לֹא
תִמְכַר לְצַמְתּוֹת כִּי לִי הָאֲרֶץ. מִי
גּוֹף שֶׁל בֵּית הַמְּלָךְ? זֶה מִטְטְרוֹן,
וְגוֹף זֶה הוּא אָמָה שֶׁל הַשְׁכִּינָה,
אֲפִלְּ עַל גַּב שְׁהִיא נְשֻׁמָּה שֶׁהִיא בֵּית
הַמְּלָךְ, שְׁבוּיָה שֵׁם, בְּגִלְגּוּל בְּאָה,
שְׁבָאִים גְּלִגּוּלִים מִשׁוּם שְׁבָאָה
שֵׁם. מֵה כְּתוּב בָּהּ? וְכִי יִמְכַר אִישׁ
אֶת בֵּיתוֹ לְאָמָה לֹא תִצָּא כְּצֵאת
הַעֲבָדִים.

וְעוֹד, וְכִי יִמְכַר אִישׁ - זֶה הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא. אֶת בֵּיתוֹ - אֵלּוֹ יִשְׂרָאֵל,
שֶׁהֵם מִצַּד שֶׁל בֵּית יַחֲדָה נִקְרָאוּ
בֵּיתוֹ. וְאִם תֹּאמַר שֶׁיֵּצְאוּ, כְּמוֹ
שֶׁאֵלָה מִצַּד שֶׁל הַעֲבָדִים שֶׁהוּא

אַבְרָם סָבָא סָבָא, שֶׁבֶת (ד"א נְשֻׁמָּה) דְּאִיהִי בֵּית
יַחֲדָה, וְאִיהִי בֵּית זִוְגִיָּה דְּצַדִּיק, דְּאִיהִי
שֶׁבֶת. מָאִי אִם אַחֲרֵת יִקַּח לוֹ. אָמַר לִיהָ הָא
וְדַאי הַבְּדִלָה, חִלּוֹ שֶׁל שֶׁבֶת, דְּאִית אַחֲרָא
דְּלֹא אֶתְקִרִיאַת חִלּוֹ שֶׁל שֶׁבֶת, אֲלֵא חִלּוֹ שֶׁל
טַמְאָה שֶׁפָּחָה. אָמַר לִיהָ. וְהָא חִלּוֹ שֶׁל שֶׁבֶת
מָאִי הִיא. אָמַר לִיהָ, דָּא אָמְתָא, דְּאִיהִי גּוֹפָא
דְּבֵית יַחֲדָה דְּעֲלָה אַתְמַר, אִם אַחֲרֵת יִקַּח לוֹ.

הָא חֲזִי, נְשֻׁמָּתָא אִית דְּאֶתְקִרִיאַת אָמָה, וְאִית
(נְשֻׁמָּתָא) שְׁכִינְתָא דְּאֶתְקִרִיאַת שֶׁפָּחָה, (וְנְשֻׁמָּתָא)
וְשְׁכִינְתָא אִית דְּאֶתְקִרִיאַת בְּרִתָא דְּמִלְכָא. הָכָא
אִית אִישׁ, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ (שְׁמוֹת טו) יִי אִישׁ
מִלְחָמָה. וְאִית אִישׁ, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ (דְּנִיאל ט)
וְהָאִישׁ גְּבַרְיָאֵל.

וְכַבֵּן דָּא, נְשֻׁמָּתָא דְּאִיהִי מַחֲיִיבָא בְּגִלְגּוּל, אִם
הִיא בְּרִתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִי תִימָא
דְּאֶזְדָּבֵן בְּגּוֹפָא נּוּכְרָאָה, דְּתַמָּן שֶׁל טְנוּתָא
דְּיֵצֵר הָרַע דְּאִיהִי מִסְטְרָא דְּסְמָא"ל. חֶסֶד
וְשְׁלוֹם. דְּהָא כְּתִיב, (ישעיה מב) אָנִי יִי הוּא שְׁמִי
וְכַבּוּדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן דְּאִיהִי יֵצֵר הָרַע.

וְהָהוּא גּוֹפָא, דְּשִׁרְיָא בְּרִתָא דְּמִלְכָא, אִי תִימָא
דְּאֶזְדָּבֵן בְּכַתְרִין תַּתְּאִין דְּמִסְאָבוּ,
חֲלִילָה וְחֶסֶד. עֲלָה אַתְמַר (ויקרא כה) וְהָאֲרֶץ לֹא
תִמְכַר לְצַמְתּוֹת כִּי לִי הָאֲרֶץ. מָאֵן גּוֹפָא
דְּבְרִתָא דְּמִלְכָא. דָּא מִטְטְרוֹן. וְהָאִי גּוֹפָא
אִיהִי אָמָה דְּשְׁכִינְתָא, אֲפִלְּ עַל גַּב דְּאִיהִי
נְשֻׁמָּתָא דְּאִיהִי בְּרִתָא דְּמִלְכָא שְׁבוּיָה תַּמָּן,
בְּגִלְגּוּלָא אֶתְנָא דְּאֶתְנִין גְּלִגּוּלִין בְּגִין דְּאֶתִית
תַּמָּן, מֵה כְּתִיב בָּהּ (שְׁמוֹת כא) וְכִי יִמְכּוֹר אִישׁ אֶת
בֵּיתוֹ לְאָמָה לֹא תִצָּא כְּצֵאת הַעֲבָדִים.

וְעוֹד וְכִי יִמְכּוֹר אִישׁ, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
אֶת בֵּיתוֹ: אֵלּוֹ יִשְׂרָאֵל, דְּאִינוּן מִסְטְרָא
דְּבֵית יַחֲדָה, אֶתְקִרִיאֵוּ בֵּיתוֹ. וְאִי תִימָא דְּיַפְקוּן,

מטטרו"ן, שִׁיִּצְאוּ בַמְנוּסָה מִמְצָרִים, לֹא תֵצֵא כְצֵאת הָעֶבְדִים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה נב) כִּי לֹא בַחֲפֹזוֹן תֵּצֵאוּ וּבַמְנוּסָה לֹא תִלְכוּן.

בֹּא וְרֵא, כְּשֶׁנֹּלְדֵי אִישׁ, נֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ מִצַּד הַבְּהֵמָה מִצַּד שֶׁל טֶהֱר, מִצַּד אֱלֹהֵי שְׁנֵקְרָאִים אֹפְנֵי הַקֹּדֶשׁ. זָכָה יוֹתֵר - נֹתְנִים לוֹ רוּחַ מִצַּד שֶׁל חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ. זָכָה יוֹתֵר - נֹתְנִים לוֹ נִשְׁמָה מִצַּד שֶׁל הַכֶּסֶף. וּשְׁלֹשֶׁת אֵלּוּ הֵם אִמָּה, עֶבֶד וְשִׁפְחָה שֶׁל בֵּת הַמֶּלֶךְ.

אִם זָכָה יוֹתֵר - נֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ בְּדֶרֶךְ אֲצִילוּת, מִצַּד שֶׁל בֵּת יַחֲדָה, וְנִקְרָאת בֵּת מֶלֶךְ. זָכָה יוֹתֵר - נֹתְנִים לוֹ רוּחַ שֶׁל אֲצִילוּת מִצַּד הָעֵמוּד הָאֲמֻצְעִי, וְנִקְרָא בֵּן לְקֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם. זָכָה יוֹתֵר - נֹתְנִים לוֹ נִשְׁמָה מִצַּד שֶׁל אָבָא וְאִמָּא. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאַפִּיו נִשְׁמַת חַיִּים. אֵיזָה חַיִּים? אֵלֶּא אוֹתָם י"ה שְׁעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (תהלים ק) כָּל הַנְּשָׁמָה תִהְלֵל יְהוָה, וְנִשְׁלָמָה בֵּיהּ יְהוָה.

זָכָה יוֹתֵר - נֹתְנִים לוֹ יְהוָה בְּשִׁלְמוֹת הַאוֹתִיּוֹת - יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, שֶׁהוּא אָדָם, בְּאֶרֶח אֲצִילוּת לְמַעְלָה. וְנִקְרָא בְּדִמּוֹת רְבוּנוֹ. וְעֲלִיו נֶאֱמַר (בראשית א) וַיְרֹדוּ בְּדַגַּת הַיָּם וְגו'. וְזֶהוּ שְׁלֹטוֹנוֹ בְּכָל הַרְקִיעִים וּבְכָל הָאוֹפְנִים וְהַשְּׂרָפִים וְהַחַיּוֹת וּבְכָל הַחַיִּלוֹת וְהַכַּחוֹת שֶׁלְמַעְלָה וּלְמַטָּה. וְלִכּוֹן, כְּשֶׁבֵּן אָדָם זָכָה בְּנֶפֶשׁ מִצַּד שֶׁל בֵּת יַחֲדָה, נֶאֱמַר בּוֹ לֹא תֵצֵא כְצֵאת הָעֶבְדִים.

רַבִּי חֲזִיא וְרַבִּי יוֹסִי נִפְגְּשׁוּ לִילָה אַחַד בְּמַגְדֵּל צוּר. הִתְאַרְחוּ שָׁם וּשְׁמַחוּ זֶה בְּזֶה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,

פְּגוּנָא דְאֵלִין מְסֻטְרָא דְעֶבֶד, דְאִיהוּ מְטֻטְרו"ן, דְנִפְקוּ בַמְנוּסָה מִמְצָרִים, לֹא תֵצֵא כְצֵאת הָעֶבְדִים, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה נב) כִּי לֹא בַחֲפֹזוֹן תֵּצֵאוּ וּבַמְנוּסָה לֹא תִלְכוּן.

הָא חֲזִי, בַר נֶשׁ כַּד אֲתִילִיד, יְהִיבִין לֵיהּ נֶפֶשָׁא מְסֻטְרָא דְבַעֲרָא, מְסֻטְרָא דְדַכְיוֹ, מְסֻטְרָא דְאֵלִין דְאֲתַקְרוּן אֹפְנֵי הַקֹּדֶשׁ. זָכָה יוֹתֵר, יְהִיבִין לֵיהּ רוּחָא, מְסֻטְרָא דְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ. זָכָה יוֹתֵר, יְהִיבִין לֵיהּ נִשְׁמָתָא, מְסֻטְרָא דְכְרִסְיָא. וְתִלַּת אֵלִין, אֵינוֹן אִמָּה עֶבֶד וְשִׁפְחָה דְבֵרְתָא דְמֶלְכָא.

זָכָה יוֹתֵר, יְהִיבִין לֵיהּ נֶפֶשָׁא בְּאֶרֶח אֲצִילוּת, מְסֻטְרָא דְבֵת יַחֲדָה, וְאֲתַקְרִיאַת אִיהִי בֵת מֶלֶךְ. זָכָה יוֹתֵר, יְהִיבִין לֵיהּ רוּחָא דְאֲצִילוּת. מְסֻטְרָא דְעֵמוּדָא דְאֲמֻצְעִיתָא, וְאֲקִרִי בֵּן לְקֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְי אֱלֹהֵיכֶם. זָכָה יוֹתֵר, יְהִיבִין לֵיהּ נִשְׁמָתָא, מְסֻטְרָא דְאָבָא וְאִמָּא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאַפִּיו נִשְׁמַת חַיִּים. מָאִי חַיִּים. אֵלֶּא אֵינוֹן י"ה, דְעֲלִיִּיהוּ אֲתַמַּר, (תהלים ק) כָּל הַנְּשָׁמָה תִהְלֵל יְהוָה, וְאֲשַׁתְּלִים בֵּיהּ יְהוָה.

זָכָה יוֹתֵר, יְהִיבִין לֵיהּ יְהוָה בְּשִׁלְיָמוֹ דְאֲתוּוּן, יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, דְאִיהוּ אָדָם, בְּאֶרֶח אֲצִילוּת דְעִילָא, וְאֲתַקְרִי בְּדִיוֹקְנָא דְמֵאֲרִיָּה. וְעֲלִיָּה אֲתַמַּר, (בראשית א) וַיְרֹדוּ בְּדַגַּת הַיָּם וְגו'. וְהֵאֵי אִיהוּ שׁוֹלְטָנוּתִיָּה בְּכָל רְקִיעִין, וּבְכָל אוֹפְנִים וְשְׂרָפִים וְחַיּוֹן, וּבְכָל חַיִּילִין וְתוֹקְפִין דְלְעִילָא וְתַתָּא. וּבְגִין דָּא, כַּד בַּר נֶשׁ זָכִי בְנֶפֶשׁ מְסֻטְרָא דְבֵת יַחֲדָה, אֲתַמַּר בֵּיהּ, לֹא תֵצֵא כְצֵאת הָעֶבְדִים.

רַבִּי חֲזִיא וְרַבִּי יוֹסִי אֲעֲרַעוּ חַד לִילָא בְּמַגְדֵּל דְצוּר. אֲתַאֲרַחוּ תַמָּן וְחִדּוּ דָא בְּדָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּמָה חֲדִינָא

כמה שמחתי שראיתי פני השכינה, שעכשו בכל הדרך הזאת הצטרפתי בזקן אחד סוחר שהיה שואל אותי כל הדרך:

מי הוא נחש הפורח באויר והולך בפרוד, ובין כך ובין כך יש מנוחה לנמלה אחת ששוכבת בין שניו, התחיל בחבור וסיים בפרוד? ומה הוא נשר שמקנן באילן שלא היה? בניו שנגזלו, ולא מהבריות? שנבראו במקום שלא נבראו? כשעולים יורדים, כשיורדים עולים? שנים שהם אחד, ואחד שהם שלש? מה זה עלמה יפה ואין לה עינים, והגוף נסתר ומתגלה? היא יוצאת בבקר ונתקפסת ביום, ומתקשטת בקשוטים שלא היו?

כך זה שאל בדרך, והצטרפתי ועכשו יש לי מנוחה. שאלו היינו כאחד, התעסקנו בדברי תורה מה שהיינו בדברים אחרים של תהו. אמר רבי חייא, ואותו זקן סוחר ידעת בו משהו? אמר לו, ידעתי שאין ממש בדבריו, שאלו היה יודע, יפתח בתורה, ולא היתה הדרך בריקנות. אמר רבי חייא, ואותו הסוחר ישנו פאן, שהרי לפעמים באותם הריקנים ימצא איש פעמוני זהב. אמר לו, הרי הוא פאן, והתקין חמורו למאכל. קראו לו וכא לפניהם. אמר להם, פעת שנים הם שלשה, ושלשה הם כאחד. אמר רבי יוסי, ולא אמרתי לך שכל דבריו ריקנים והם בריקנות? ישב לפניהם.

אמר להם, רבותינו, אני נעשיתי סוחר, ורק מלפני מעט זמנים, שהרי בהתחלה לא הייתי סוחר, אבל בן אחד קטן יש לי, ונתתי אותו לבית הספר, ואני רוצה שיעסק בתורה, וכשאני מוצא

דחמינא אנפי שכינתא, דהשתא בכל ארחא דא, אצטערנא בחדא סבא, טייעא, דהוה שאיל לי (דף צ"ה ע"א) כל ארחא.

מאן הוא נחשא, דפרח באוירא, ואזיל בפרודא, ובין כך ובין כך, אית נייחא לחד נמלה, דשכיב בין שנוי. שרי בחבורא וסיים בפרודא. ומאי איהו נשרא, דקא מקננא, באילן דלא הוה. בנוי דאתגזלו, ולאן מן בריין. דאתבריאן באתר דלא אתבריאן. פד סלקין נחתין, פד נחתין סלקין. תרין דאינון חד, וחד דאינון תלתא. מהו עולימתא שפירתא, ולית לה עינין, וגופא טמירתא ואתגליא, איהי נפקת בצפרא, ואתכפיאת ביממא. אתקשטת בקשוטין דלא הוו.

כך דא שאיל בארחא, ואצטערנא. והשתא אית לי נייחא. דאילו הוינא כחדא, אתעסקנא במלי דאורייתא, מה דהוינן במלין אחרנין דתהו. אמר רבי חייא, והווא סבא טייעא, ידעת ביה פלום. אמר ליה, ידענא, דלית ממשו במלוי. דאילו הוה ידע, יפתח באורייתא, ולא הוה ארחא בריקניא. אמר רבי חייא, והווא טייעא אית הכא, דהא לזמנין באינון ריקנין, ישפח גבר זגין דדהבא. אמר ליה, הא הכא איהו, ואתקין חמריה במיכלא.

קרו ליה, ואתא לקמיהו. אמר לון, השתא תרין אינון תלת, ותלת אינון פחד. אמר רבי יוסי, לא אמיןא לך, דכל מלוי ריקנין, ואינון בריקניא, יתיב קמיהו.

אמר לון רבון, אנא טייעא אתעבידנא, ומיומין זעירין, דהא בקדמיתא לא הוינא טייעא, אבל ברא חד זעירא אית לי,

ויהבית ליה בבי ספרא, ובעינא דישתדל באורייתא. וכד אנא אשפחנא

אחד מהרבנים שהולך בדרך, אני טוען אחריו, והיום הזה חשבתי שאשמע דברים חדשים בתורה, ולא שמעתי דבר.

אמר רבי יוסי, בכל הדברים ששמעתי שאמרת לא תמהתי, אלא רק מאחד - או שאתה אמרת בשטות, או שהם דברים ריקים. אמר אותו זקן, ומה היא? אמר, נערה יפה וכו'.

פתח אותו זקן ואמר, (תהלים קיח) ה' לי לא אירא מה יעשה לי אדם. ה' לי בעוזרי וגו'. טוב לחסות בה' וגו'. כמה טובים ונעימים ונכבדים ועליונים דברי התורה, ואני איך אמר לפני רבותינו, שלא שמעתי מפיהם עד עכשו אפלו דבר אחד?! אבל יש לי לומר, שאין בושח כלל לומר דברי תורה לפני הכל.

התעטף אותו הזקן, פתח ואמר, (ויקרא כב) ובת כהן פי תהיה לאיש זר היא בתרומת הקדשים לא תאכל. פסוק זה סמוך על פסוק אחר - (שם) ובת כהן פי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבה אל בית אביה פנעוריה מלחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו. פסוקים הללו כמשמעם, אבל דברי התורה הם דברים סתומים.

וכמה הם דברי חכמה שסתומים בכל דבר ודבר שבתורה, ונודעים לאותם החכמים שיודעים דרכי התורה, שהרי התורה אינם דברי חלום הם, שנמסרו למי שפותר אותם ונמשכים אחר הפה, ועם כל זה צריך לפתור אותם לפי דרכם. ומה אם דברי חלום צריך לפתור אותם לפי דרכם - דברי התורה שהם שעשועי המלך הקדוש על אחת כמה וכמה

חד מרבנן דאזיל בארְחא, אַנא טעין אַבתְרִיה, וְהאי יומא, חֲשִׁיבנא דְאִשְׁמַע מְלִין חֲדַתִּין בְּאוּרִייתא, וְלֹא שְׁמַעְנָא מְדִי.

אמר ר' יוסי, בכל מלין דשמענא דקאמרת, לא תוהנא, אלא מחד. או אנת בשטותא אמרת, או מלין ריקנין אינון. אמר ההוא סבא, ומאן איהי. אמר עולימְתָא שפירתא וכו'.

פתח ההוא סבא ואמר, (תהלים קיח) יי' לי לא אירא מה יעשה לי אדם. יי' לי בעוזרי וגו'. טוב לחסות ביי' וגו'. כמה טובין ונעימין ונקירין ועלאין מלין דאורייתא, ואנא היכי אימא קמי רבנן, דלא שמענא מפומייהו עד השתא, אפילו מלה חדא. אבל אית לי למימר, דהא לית פסופא כלל למימר מלי דאורייתא קמי כלא.

אתעטף ההוא סבא, פתח ואמר, (ויקרא כב) ובת כהן פי תהיה לאיש זר היא בתרומת הקדשים לא תאכל. האי קרא, אקרא אחרא סמוך, (ויקרא כב) ובת כהן פי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבה אל בית אביה פנעוריה מלחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו. הני קראי כמשמען. אבל מלין דאורייתא מלין סתימין אינון

וכמה אינון מלין דחכמתא דסתימין בכל מלה ומלה דאורייתא, ואשתמודען, אינון לגבי חפימין, דינדיעין ארחין דאורייתא. דהא אורייתא לאו מלין דחלמא אינון, דקא אתמסרן למאן דפשר לון, ואתמשכן בתר פומא, ועם כל דא אצטריכו למפשר לון לפום ארחוי. ומה אי מלין דחלמא אצטריכו למפשר לון לפום ארחוי, מלין דאורייתא

דאינון שעשועין דמלפא קדישא, על אחת כמה וכמה דאצטריכו למהך

**בְּאַרְחָה קְשׁוּט בְּהוּ, דְּכַתְיִב, (הושע יד) פִּי יִשְׂרָיִם
דְּרַכִּי יְיָ וְגו'.**

**הַשְׁתָּא אֵית לְמִימְר, וּבֵת כְּהֵן, דָּא נִשְׁמַתָּא
עַלְאַה, בְּרַתְיָה דְאַבְרָהָם אָבִינוּ
קְדָמָא לְגִיּוּרִין, וְאִיהוּ מְשִׁיךְ, לָהּ לְהָאֵי
נִשְׁמַתָּא מֵאַתְרַּע עַלְאַה. מַה בֵּין קָרָא דְאָמַר וּבֵת
אִישׁ כְּהֵן, וּבֵין קָרָא דְאָמַר וּבֵת כְּהֵן, וְלֹא כְּתִיב
אִישׁ. אֲלֵא, אֵית כְּהֵן דְּאֶקְרִי אִישׁ כְּהֵן, וְלֹא
כְּהֵן מִמֶּשׁ. וְעַל אֲרַחָא דָּא, הָוָה (אִישׁ) כְּהֵן,
וְהָוָה סָגֵן, וְהָוָה כְּהֵן גְּדוּל, וְהָוָה כְּהֵן דְּלָאו
אִיהוּ גְּדוּל. כְּהֵן סְתָם, רַב וְעַלְאַה יִתִּיר מֵאִישׁ
כְּהֵן. וְעַל דָּא אֵית נִשְׁמַתָּא, (דף צ"ה ע"ב) וְאֵית
רוּחָא, וְאֵית נַפְשׁ.**

**וּבֵת כְּהֵן פִּי תְהִיָּה לְאִישׁ זָר, דָּא נִשְׁמַתָּא
קְדִישָׁא, דְּאֶתְמַשְׁכַּת מֵאַתְרַּע עַלְאַה,
וְעֹאֲלַת לְגוּ סְתִימוּ דְאִילְנָא דְחַיִּי. וְכַד רוּחָא
דְּכַהֲנָא עַלְאַה נִשְׁבָּא, וְיִהִיב נִשְׁמַתִּין בְּאִילְנָא
דָּא, פְּרַחִין מִתְּמָן אֵינוּן נִשְׁמַתִּין, וְעֹאֲלִין
בְּאוּצָר חַד.**

**וְזִי לְעַלְמָא, דְּלֹא יִדְעִין בְּנֵי נִשָּׂא לְאַסְתְּמָרָא,
דְּקָא מִשְׁכִּין מְשִׁיכוּ בְּהַדִּי יִצְרַר הָרַע, דְּאִיהוּ
אִישׁ זָר, וְהָאֵי בֵת כְּהֵן פְּרַחַת לְתַתָּא, וְאַשְׁכַּחַת
בְּנֵינָא בְּאִישׁ זָר. וּבְגִין דְּאִיהוּ רַעוּתָא דְמָרָה,
עֹאֲלַת תְּמָן וְאַתְפְּיָאֵת, וְלֹא יִכִּילַת לְשִׁלְטָאָה,
וְלֹא אֲשְׁתְּלִימַת בְּהָאֵי עַלְמָא. כַּד נִפְקַת מְגִיָּה,
הִיא בְּתַרוּמַת הַקְּדוּשִׁים לֹא תֹאכַל, כִּשְׂאֹר כָּל
נִשְׁמַתִּין, דְּאֲשְׁתְּלִימוּ בְּהָאֵי עַלְמָא.**

**הֵנוּ אֵית בְּהָאֵי קָרָא, וּבֵת כְּהֵן פִּי תְהִיָּה לְאִישׁ
זָר. עַלּוּבְתָא אִיהִי נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא, פִּי
תְהִיָּה לְאִישׁ זָר, דְּקָא אֶתְמַשְׁכַּת, עַל גִּיּוּרָא
דְּאַתְגִּייר, וּפְרַחַת עֲלִיָּה מִגֵּן עֵדֵן בְּאַרְחָה סְתִיִם,
עַל בְּנֵינָא דְאַתְבְּנִי מְעַרְלָה מְסַאבָּא, דָּא הוּת
לְאִישׁ זָר.**

**שְׂצָרִיכִים לְלַכַּת בְּדָרְךָ אֲמַת בְּהֵם,
שְׁכַתּוּב (הושע יד) כִּי יִשְׂרָיִם דְּרַכִּי ה'
וְגו'.**

**עֲבָשׁוּ יֵשׁ לֹמַר, וּבֵת כְּהֵן - זו
הַנִּשְׁמָה הַעֲלִיּוֹנָה, בְּתוּ שֶׁל
אַבְרָהָם אָבִינוּ רֵאשׁוֹן לְגַרִים,
וְהוּא מוֹשֵׁף אֶת אוֹתָהּ נִשְׁמָה
מִמְקוֹם עֲלִיוֹן. מַה בֵּין פְּסוּק
שְׂאָמַר וּבֵת אִישׁ כְּהֵן, וּבֵין פְּסוּק
שְׂאָמַר וּבֵת כְּהֵן, וְלֹא כְּתוּב אִישׁ?
אֲלֵא יֵשׁ כְּהֵן שְׁנִקְרָא אִישׁ כְּהֵן,
וְלֹא כְּהֵן מִמֶּשׁ. וְעַל הַדְּרָךְ הַזֶּה
הִיָּה (אִישׁ) כְּהֵן, וְהִיָּה סָגֵן, וְהִיָּה
כְּהֵן גְּדוּל, וְהִיָּה כְּהֵן שְׂאִינוּ גְּדוּל.
כְּהֵן סְתָם גְּדוּל וְעֲלִיוֹן מֵאִישׁ כְּהֵן.
וְעַל זֶה יֵשׁ נִשְׁמָה, וְיֵשׁ רוּחַ, וְיֵשׁ
נַפְשׁ.**

**וּבֵת כְּהֵן פִּי תְהִיָּה לְאִישׁ זָר - זו
הַנִּשְׁמָה הַקְּדוּשָׁה שְׁנִמְשְׁכָה
מִמְקוֹם עֲלִיוֹן וְנִכְנְסָה לְתוֹךְ סְתָר
עֵץ הַחַיִּים, וּכְשֶׁרוּחַ הַכְּהֵן הַעֲלִיוֹן
נוֹשְׁכַת וְנוֹתַנַת נִשְׁמוֹת בְּאִילָן
הַזֶּה, פּוֹרְחוֹת מִשָּׁם אוֹתָם נִשְׁמוֹת
וְנִכְנְסוֹת בְּאוּצָר אַחַד.**

**אוּי לְעוֹלָם, שְׁלֹא יוֹדְעִים בְּנֵי אָדָם
לְהִשְׁמַר, שְׁמוֹשְׁכִים מְשִׁיכָה עִם
יִצְרַר הָרַע, שֶׁהוּא אִישׁ זָר, וּבֵת
הַכְּהֵן הַזֹּאת פּוֹרְחַת לְמִטָּה
וּמוֹצֵאת בְּנֵין בְּאִישׁ זָר. וּמִשׁוּם
שֶׁהוּא רְצוֹן שֶׁל אֲדוּנָה, נִכְנְסַת
לְשֵׁם וְנִכְפְּיַת, וְלֹא יִכּוֹלָה לְשִׁלְטַת,
וְלֹא הַשְׁתַּלְמָה בְּעוֹלָם הַזֶּה.
וּכְשִׁיּוֹצֵאת מִמֶּנּוּ, הִיא בְּתַרוּמַת
הַקְּדוּשִׁים לֹא תֹאכַל, כִּשְׂאֹר כָּל
הַנִּשְׁמוֹת שֶׁהַשְׁתַּלְמוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה.
עוֹד יֵשׁ בְּפְסוּק הַזֶּה, וּבֵת כְּהֵן פִּי
תְהִיָּה לְאִישׁ זָר. עַלּוּבָה הִיא
הַנִּשְׁמָה הַקְּדוּשָׁה פִּי תְהִיָּה לְאִישׁ
זָר, שְׁנִמְשְׁכָה עַל הַגֵּר שֶׁהַתְּגִיר,
וּפְרַחָה אֵלָיו מִגֵּן עֵדֵן בְּדָרְךָ נִסְתָּר,
עַל בְּנֵין שְׁנִבְנָה מְעַרְלָה טְמֵאָה,
זו הִיָּתָה לְאִישׁ זָר.**

וְהוּוּ סוּד עֲלִיּוֹן יוֹתֵר מֵהַפֶּלֶל.
בְּעִמּוּד שְׁעוּמָד לְמֵאזְנִים בְּתוֹךְ
אֹיִר שְׁנוּשֵׁב, יֵשׁ מִשְׁקַל אֶחָד בְּצַד
זֶה, וְיֵשׁ מִשְׁקַל אַחֵר בְּצַד זֶה. בְּצַד
זֶה מֵאֲזֵנֵי צֶדֶק, וּבְצַד זֶה מֵאֲזֵנֵי
מִרְמָה. וְהַמִּשְׁקַל הַזֶּה לֹא שׁוֹכֵף
לְעוֹלָמִים, וּנְשֻׁמוֹת עוֹלוֹת
וְיִוִּרְדוֹת, נִכְנָסוֹת וְיוֹצְאוֹת, וְיֵשׁ
נְשֻׁמוֹת עֲשׂוּקוֹת, כְּשִׁשׁוּלֵט אָדָם
בְּאָדָם, שְׁכָתוּב (קהלת ח) עֵת אֲשֶׁר
שָׁלַט הָאָדָם בְּאָדָם לָרַע לוֹ. לָרַע
לוֹ וְדָאֵי.

אֲבָרַי נִשְׁמָה זוֹ שֶׁהִיְתָה לְצַד
הָאֲחֵר, אִישׁ זָר, וְנִעְשְׂקָה מִמֶּנּוּ,
זוֹהִי לָרַע לוֹ. לוֹ - לְאוֹתוֹ אִישׁ זָר,
וְהִיא בְּתֵרוּמַת הַקְּדוּשִׁים לֹא
תֹאכַל, עַד שְׁעוֹשָׂה בַּהּ הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא מֵה שְׁעוֹשָׂה. בְּא
הַפְּסוּק וְאָמַר, וּבַת כְּהֵן כִּי תִהְיֶה
לְאִישׁ זָר, כִּף זֶה.

בְּאֵן יֵשׁ סוּד אֵיךְ נִעְשְׂקוֹת
הַנְּשֻׁמוֹת. אֲלֹא הָעוֹלָם הַזֶּה
מִתְנַהֵג הַפֶּל בְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע.
וּכְשֶׁמִּתְנַהֵּגִים בְּנֵי הָעוֹלָם בְּצַד
הַטּוֹב, הַמִּשְׁקֶלֶת עוֹמְדַת
וּמְכַרְיָעָה לְצַד הַטּוֹב,
וּכְשֶׁמִּתְנַהֵּגִים בְּצַד הָרַע -
מְכַרְיָעָה לְאוֹתוֹ הַצַּד. וְכֹל
הַנְּשֻׁמוֹת שֶׁהִיוּ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה
בְּמִשְׁקֶלֶת, הִיָּה עוֹשֵׂק אוֹתָן
וְלוֹקַח אוֹתָן.

אֲבָרַי לָרַע לוֹ, שְׁאוֹתָן נְשֻׁמוֹת
מְכַרְיָעוֹת (מִכְסוֹת) אֵת כָּל מֵה
שְׁמוּצָאוֹת מִצַּד הָרַע וּמִשְׁמִידוֹת
אוֹתוֹ, וְסִימָן לָזֶה - אֲרוֹן הַקְּדוֹשׁ
שֶׁנֶּעֱשֶׂק לְתוֹךְ פְּלִשְׁתִּים וְשִׁלְטוֹ
לְהָרַע לָהֶם. אֵיךְ בְּאֵן, אֵלּוֹ
הַנְּשֻׁמוֹת נִעְשְׂקוֹת מֵהַצַּד הָאֲחֵר
לְהָרַע לָהֶן.

מֵה נִעְשָׂה מֵאוֹתָן נְשֻׁמוֹת? רְאִינוּ
בְּסִפְרֵי הַקְּדוּמוֹנִים, שֶׁמֵּהֶם הָיוּ
אוֹתָם חֲסִידֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם.
וְאוֹתָם הַמְּזוּרִים שֶׁהֵם תְּלִמִּידֵי
גַב שֶׁהוּא נִכְנָס לְפָנָיו וּלְפָנָיו. בְּכֵה

וְרָא הוּא רָזָא עֲלָאָה יְתִירָא מִכְּלָא. בְּעִמּוּדָא
דְקִיָּמָא לְטִקְלִין, גּוּ אֹיִרָא דְנִשְׁבַּת, אִית
טִיקְלָא חֲדָא בְּהַאי סְטָרָא, וְאִית טִיקְלָא אַחְרָא
בְּהַאי סְטָרָא. בְּהַאי סְטָרָא מֵאֲזֵנֵי צֶדֶק. וּבְהַאי
סְטָרָא מֵאֲזֵנֵי מִרְמָה. וְהַאי טִיקְלָא, לֹא שְׁכִיף
לְעוֹלָמִין, וְנִשְׁמַתִּין סְלִקִּין וְנִחְתִּין עֲאֵלִין וְתַבִּין,
וְאִית נִשְׁמַתִּין עֲשִׂיקִין, כַּד שְׁלִטָא אָדָם בְּאָדָם,
דְכָתִיב, (קהלת ח) עֵת אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בְּאָדָם
לָרַע לוֹ, לָרַע לוֹ וְדָאֵי.

אֲבָרַי הַאי נִשְׁמַתָא, דִּהְיוֹת לְסְטָרָא אַחְרָא, אִישׁ
זָר, וְאִתְעֲשְׂקַת מִנִּיהּ, דָּא אִיהִי לָרַע לוֹ.
לוֹ: לְהֵהוּא אִישׁ זָר, וְאִיהִי בְּתֵרוּמַת הַקְּדוּשִׁים
לֹא תֹאכַל, עַד דְּעֵבִיד בַּהּ קְדוּשָׁא בְּרוּךְ הוּא מֵה
דְּעֵבִיד, אֲתָא קָרָא וְאָמַר וּבַת כְּהֵן כִּי תִהְיֶה
לְאִישׁ זָר הָכִי הוּא.

הֲכָא אִית רָזָא, הֵיךְ מִתְעֲשְׂקִין נִשְׁמַתִּין. אֲלֹא
הַאי עֲלָמָא אֲתַנְהֵג כְּלָא, בְּאִילָנָא דְדַעַת
טוֹב וְרָע. וְכַד אֲתַנְהֵגִין בְּנֵי עֲלָמָא בְּסְטָרָא
דְטוֹב, טִיקְלָא קִיָּמָא וְאֲכַרַע לְסְטָרָא דְטוֹב.
וְכַד אֲתַנְהֵגִין בְּסְטָרָא דְרָע, אֲכַרַע לְהֵהוּא
סְטָרָא. וְכֹל נִשְׁמַתִּין דִּהְיוּ בְּהֵיָא שְׁעַתָּא
בְּטִיקְלָא, הָוָה עֲשִׂיק לֹון, וְנָטִיל לֹון.

אֲבָרַי לָרַע לוֹ, דְּאֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין כְּפִיָּין (כ"א חֲפִיָּין)
לְכָל מֵה דְּאֲשַׁכְּחִין מִסְטָרָא בִישָׂא,
וְשִׁיצָאֵן לִיהּ. וְסִימָנָא לְדָא, אֲרוֹנָא קְדִישָׂא,
דְּאִתְעֲשֶׂק גּוּ פְּלִשְׁתִּים, וְשִׁלְטוֹ בִּיהּ, לָרַע לֹון.
אוּף הָכִי. הַנִּי נִשְׁמַתִּין אִתְעֲשֶׂקִין מִסְטָרָא
אַחְרָא לָרַע לֹון.

מֵה אִתְעֵבִידוּ מֵאֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין. חֲמִינָן בְּסִפְרֵי
קְדָמָאֵי, דְּמִנְיָהּ הוּוּ אֵינּוֹן חֲסִידֵי אוּמוֹת
הָעוֹלָם. וְאֵינּוֹן מְזוּרֵי תְּלִמִּידֵי חֲכָמִים, דְּקְדָמָן
לְכַהֲנָא רְבָא עֲמָא דְאַרְעָא, וְחָשׁוּב בְּעֲלָמָא,

חֲכָמִים שְׁקוּדָמִים לְכַהֵן גְּדוֹל עִם הָאֲרָץ וְחָשׁוּב בְּעוֹלָם, אֵיךְ עַל

הִזְקֵן הַזֶּה רָגַע אַחַד. תִּמְהוּ
הַחֲבָרִים וְלֹא אָמְרוּ דָבָר.

פָּתַח אוֹתוֹ זֶקֶן וְאָמַר, אִם רָעָה
בְּעֵינַי אֲדֹנִיָּה אֲשֶׁר לֹא יַעֲדָה
וְהַפְּדָה לְעַם נְכָרֵי וְגו'. פָּרָשָׁה זוֹ
נִאֲמָרָה עַל הַסּוּד הַזֶּה, וְכִי יִמְכֹר
אִישׁ אֶת בְּתוֹ לְאִמָּה לֹא תֵצֵא
כְּצֵאת הָעֶבְדִּים אִם וְגו'. רַבּוֹן
הָעוֹלָם, מִי לֹא יִפְחַד מִמֶּךָ, שְׂאֵתָה
שׁוֹלֵט עַל כָּל מַלְכֵי הָעוֹלָם, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמִיָּה י) מִי לֹא יִרְאֶה מִלֶּךָ
הַגּוֹיִם כִּי לֶךָ יֵאָתֶה וְגו'.

בְּמָה הֵם בְּנֵי הָאָדָם בְּעוֹלָם
שֶׁשֶׁמִּתְבַּשְׂמִים בַּפְּסוּק הַזֶּה, וְכֻלָּם
אוֹמְרִים, אֲבָל הַפְּסוּק הַזֶּה לֹא
מִתְיַשֵּׁר בְּפִיָּהֶם. וְכִי הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא הוּא מִלֶּךָ הַגּוֹיִם?! וְהִלֵּא
הוּא מִלֶּךָ יִשְׂרָאֵל, וְכָךְ נִקְרָא!
שֶׁהָרִי כְּתוּב (דְּבָרִים ל) בְּהִנָּחַל עַלְיוֹן
גּוֹיִם וְגו', וְכְתוּב (שם) כִּי חִלַּק ה'
עֲמוֹ. וְעַל זֶה הוּא נִקְרָא מִלֶּךָ
יִשְׂרָאֵל. וְאִם תֹּאמַר שֶׁהוּא נִקְרָא
מִלֶּךָ הַגּוֹיִם, הָרִי שְׂבַח שְׁלֵהֶם
שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִלֶּךָ עֲלֵיהֶם,
וְלֹא כְּמוֹ שְׂאוֹמְרִים שֶׁהֵם נִמְסְרוּ
לְשִׁמְשִׁים וְלִמְמָנִים שְׁלוֹ.

וְעוֹד סוּף הַפְּסוּק, שֶׁכְּתוּב (יִרְמִיָּה י)
כִּי בָכַל חֲכָמֵי הַגּוֹיִם וּבָכַל
מַלְכוּתָם מֵאִין כְּמוֹךָ. כֹּל זֶה הוּא
שְׂבַח לְשֶׁאֵר הָעַמִּים. וְתַמִּיחָהּ הִיא
אִיךָ לֹא מִתְעַלִּים בַּפְּסוּק הַזֶּה
לְרוּם הַרְקִיעַ? אֵלֶּא שֶׁהִקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא סִמָּא אֶת עֵינֵיהֶם וְלֹא
יִדְעִים בּוֹ כָּלֵל, שֶׁהָרִי מֵה שְׂאֵנו
אוֹמְרִים שֶׁכֻּלָּם אֵין וְאָפְס וְתַהוּ,
שֶׁכְּתוּב (ישעיה מ) כָּל הַגּוֹיִם כְּאֵין
נִגְדוּ מֵאָפְס וְתַהוּ נִחְשְׁבוּ לוֹ, הָרִי
הָעֶקֶר הָעֲלִיוֹן הַגְּדוֹל וְהַנְּכַבֵּד שֶׁם
אוֹתָם הַכְּתוּב הַזֶּה.

אָמַר לוֹ רַבִּי חֲזִיָּא, וְהָרִי כְּתוּב
מִלֶּךָ אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם וְגו'. אָמַר
לוֹ, אֲנִי רֵאִיתִי שְׂאֵחַר הַכְּתָל

אֶף עַל גֵּב דְּעָאֵל לְפָנַי וְלְפָנַיִם. בְּכָה הָאִי סָבָא
רְגַעָא חֲדָא, תְּוֹהוּ חֲבַרְיָא, וְלֹא אָמְרוּ מְדִי.

פָּתַח הַהוּא סָבָא וְאָמַר, (שמות כא) אִם רָעָה בְּעֵינַי
אֲדֹנִיָּה אֲשֶׁר לֹא יַעֲדָה וְהַפְּדָה לְעַם נְכָרֵי
וְגו'. הָאִי פְרִשְׁתָּא עַל רְזָא דָא אֲתִמַּר, וְכִי
יִמְכֹר אִישׁ אֶת בְּתוֹ לְאִמָּה לֹא תֵצֵא כְּצֵאת
הָעֶבְדִּים אִם רָעָה וְגו'. מֵאֲרִיָּה דְעֵלְמָא מֵאֵין
לֹא יִדְחַל מִינֶךָ, דְּאֲנָתְ שְׁלִיט עַל כָּל מַלְכִין
דְּעֵלְמָא, פְּמָה דְאֵת אָמַר (יִרְמִיָּה י) מִי לֹא יִרְאֶה
מִלֶּךָ הַגּוֹיִם כִּי לֶךָ יֵאָתֶה וְגו'.

בְּמָה אֵינּוֹן בְּנֵי נְשָׂא בְּעֵלְמָא, דְּקָא מְשִׁתְּבִשְׁן
בְּהָאִי קָרָא, וְכִלְהוּ אֲמַרִי, אֲבָל קָרָא דָא
לֹא אֲתִיִּשֵּׁר בְּפּוֹמִיָּהוּ. וְכִי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
מִלֶּךָ הַגּוֹיִם אִיהוּ, וְהִלֵּא מִלֶּךָ יִשְׂרָאֵל אִיהוּ,
וְהָכִי אֲקַרִי, דְּהָא כְּתִיב, (דְּבָרִים לב) בְּהִנָּחַל עַלְיוֹן
גּוֹיִם וְגו'. וְכְתִיב (דְּבָרִים לב) כִּי חִלַּק יְיָ עֲמוֹ. וְעַל
דָּא אֲקַרִי מִלֶּךָ יִשְׂרָאֵל. וְאִי תִימָא דְאִיהוּ מִלֶּךָ
הַגּוֹיִם אֲקַרִי, הָא שְׂבַחָא דְלַהוֹן דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא מִלֶּךָ עֲלֵיהוּ, וְלֹא כְּמָה דְאֲמַרִין
דְּאֲתַמְסְרִין לְשִׁמְשִׁין וְלִמְמָנִין דִּילֵיהָ.

וְתוֹ סִיפָא דְקָרָא, דְכְּתִיב, (יִרְמִיָּה י) כִּי בָכַל חֲכָמֵי
הַגּוֹיִם וּבָכַל מַלְכוּתָם מֵאִין כְּמוֹךָ. כֹּל
הָאִי, שְׂבַחָא אִיהוּ לְשֶׁאֵר עַמִּין, וְתוֹוְהָא אִיהוּ,
הֵיךְ לֹא מְסַתְּלָקִי בְּהָאִי קָרָא לְרוּם (דף צ"ו ע"א)
רְקִיעָא. אֵלֶּא, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא סִמָּא
עֵינֵיהוּ, וְלֹא יִדְעֵי בִיה כָּלֵל, דְּהָא מַה דְאֲנִין
אֲמַרִי דְכִלְהוּ אֵין, וְאָפְס, וְתַהוּ. דְכְּתִיב, (ישעיה
מ) כָּל הַגּוֹיִם כְּאֵין נִגְדוּ מֵאָפְס וְתַהוּ נִחְשְׁבוּ לוֹ,
הָא עֲקָרָא עֲלָאָה רַבָּא וְיַקִּירָא שְׁוִי לוֹן קָרָא
דָּא.

אָמַר לֵיה ר' חֲזִיָּא וְהָא כְּתִיב (תהלים מז) מִלֶּךָ
אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם וְגו'. אָמַר לֵיה, אֲנָא

חֲמִינָא דְבַתַּר כְּתַלְיָהוּ הָוִית, וְנִפְקַת בְּהָאִי קָרָא לְסִייעָא לוֹן, הָוִה לִי

שְׁלֵהֶם הֵייתָ, וַיִּצְאָתָּ בַּפְּסוּק הַזֶּה לְעֹזֵר לָהֶם. הִזְהֵ לִי לְהָשִׁיב בַּתְּחִלָּה עַל מַה שְּׁאַמְרָתִי. אָבֵל פִּינּוֹן שְׁמִצָּאתִי אוֹתָךְ בַּדְרֹךְ, אַעֲבִיר אוֹתָךְ מִשָּׁם, וּמִשָּׁם אֵלַי לְהַעֲבִיר אֶת הַכֹּל.

בֹּא וּרְאֵה, כָּל הַשְּׁמוֹת וְכָל פְּנוּיֵי הַשְּׁמוֹת שֵׁשׁ לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כָּל־מִתְפַּשְּׁטִים לְדַרְכֵיהֶם, וְכָל־מִתְלַבְּשִׁים אֵלֶּה בְּאֵלֶּה, וְכָל־נִחְלָקִים לְדַרְכֵים וְשִׁבְלִים יְדוּעִים, פָּרֵט לְשֵׁם הַיְחִידִי, הַנִּבְחָר שֶׁל כָּל שְׂאֵר הַשְּׁמוֹת, שְׁהוּרִישׁ לְעַם הַיְחִיד הַנִּבְחָר מִכָּל הָעַמִּים, וְהוּא - יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, שְׁכָתוּב (דברים לב) כִּי חֵלֶק ה' עִמּוֹ. וְכָתוּב (שם) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּה', בְּשֵׁם זֶה מִמֶּשׁ יוֹתֵר מִכָּל שְׂאֵר הַשְּׁמוֹת.

וְשֵׁם אֶחָד מִכָּל שְׂאֵר שְׁמוֹתָיו, אוֹתוֹ שֶׁהִתְפַּשְּׁט וְנִחְלַק לְכַמָּה דַּרְכִים וְשִׁבְלִים וְנִקְרָא אֱלֹהִים. וְהוּרִישׁ אֶת הַשֵּׁם הַזֶּה, וְנִחְלַק לַתְּחִתּוֹנִים שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְנִחְלַק הַשֵּׁם הַזֶּה לְשִׁמְשִׁים וְלִמְמַנִּים שְׁמַנְהִיגִים אֶת שְׂאֵר הָעַמִּים, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (במדבר כב) וַיִּבֹא אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם לִילָה. (בראשית ט) וַיִּבֹא אֱלֹהִים אֶל אַבְיִמֶלֶךְ בַּחֲלוֹם הַלַּיְלָה. וְכֵן כָּל מְמַנֶּה וּמְמַנֶּה שְׁהוּרִישׁ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתָם לְשְׂאֵר הָעַמִּים נִכְלָלִים בְּשֵׁם הַזֶּה, וְאֶפְלוּ עֲבוּדָה זָרָה נִקְרָאת בְּשֵׁם הַזֶּה. וְשֵׁם זֶה מְלַךְ עַל גּוֹיִם, וְלֹא אוֹתוֹ הַשֵּׁם, שֶׁהוּא מְלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא יְחִידִי לְעַם הַיְחִידִי, לְעַם יִשְׂרָאֵל, הָעַם הַקְּדוּשׁ.

וְאִם תֹּאמַר, עַל דְּרֹךְ זוֹ נִבְאָר אֶת הַפְּסוּק, שְׁכָתוּב (ירמיה י) מִי לֹא יִרְאֶךְ מְלַךְ הַגּוֹיִם, שֶׁהָרִי הוּא שֵׁם שְׁמוֹלֶךְ עַל גּוֹיִם - אֱלֹהִים, שֶׁהָרִי הִיָּרְאָה שְׁרוּיָה בּוֹ וְהִדִּין שְׁרוּי בּוֹ - לֹא כָף, וְלֹא עַל זֶה נֹאֲמַר. שְׂאֵם כָּף, אֶפְלוּ עֲבוּדָה זָרָה בְּכֻלָּל זֶה הִיא.

לְאַתְבָּא בְּקַדְמִיתָא, עַל מַה דְּאִמִּינָא. אָבֵל פִּינּוֹן דְּאִשְׁפַּחְנָא לָךְ בְּאַרְחָא, אַעֲבַר לָךְ מִתְּמָן, וּמִתְּמָן אִיהָךְ לְאַעֲבָרָא כְּלָא.

הָא חֲזִי, כָּל שְׁמָהָן, וְכָל פְּנוּיֵין דְּשְׁמָהָן, דְּאִית לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּלָהוּ מִתְּפַשְּׁטוֹן לְאַרְחֵייהוּ, וְכָלְהוּ מִתְּלַבְּשִׁין אֵלֵין בְּאֵלֵין, וְכָלְהוּ מִתְּפַלְגִין לְאַרְחִין וְשִׁבְלִין יְדִיעֵן. בַּר שְׂמָא יְחִידָאָה, בְּרִיר דְּכָל שְׂאֵר שְׁמָהָן, דְּאַחְסִין לְעַמָּא יְחִידָאָה, בְּרִיר מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין, וְאִיהוּ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, דְּכָתִיב, (דברים לב) כִּי חֵלֶק יי' עִמּוֹ. וְכָתִיב (דברים ט) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בִּינִי בְּשְׂמָא דָא מִמֶּשׁ, יִתִּיר מִכָּל שְׂאֵר שְׁמָהָן.

וְשְׂמָא חַד מִכָּל שְׂאֵר שְׁמָהָן דִּילִיָּה, הַהוּא דְּאַתְפַּשְּׁט וְאַתְפַּלַּג לְכַמָּה אַרְחִין וְשִׁבְלִין, וְאַקְרִי אֱלֹהִים. וְאַחְסִין שְׂמָא דָא, וְאַתְפַּלַּג לְתַתָּאי דְּהָאי עַלְמָא, וְאַתְפַּלַּג שְׂמָא דָא, לְשִׁמְשִׁין וְלִמְמַנּוֹן דְּמִנְהִיגִי לְשְׂאֵר עַמִּין. כְּמָה דְּאַתְ אָמַר, (במדבר כב) וַיִּבֹא אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם לִילָה. (בראשית ט) וַיִּבֹא אֱלֹהִים אֶל אַבְיִמֶלֶךְ בַּחֲלוֹם הַלַּיְלָה. וְכֵן כָּל מְמַנָּא וּמְמַנָּא דְּאַחְסִין לוֹן קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשְׂאֵר עַמִּין, בְּשְׂמָא דָא כְּלִילָן. וְאַפִּילוּ עֲבוּדָה זָרָה בְּשְׂמָא דָא אַקְרִי. וְשְׂמָא דָא מְלַךְ עַל גּוֹיִם, וְלֹא הַהוּא שְׂמָא, דָּא הַהוּא דְּמְלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהוּ יְחִידָאָה, לְעַמָּא יְחִידָאָה, לְעַמָּא דִּישְׂרָאֵל, עַמָּא קְדִישָׁא.

וְאִי תִימָא, עַל אַרְחָא דָא נוֹקִים קְרָא דְּכָתִיב, (ירמיה ט) מִי לֹא יִרְאֶךְ מְלַךְ הַגּוֹיִם, דְּדָא אִיהוּ שְׂמָא דְּקָא מְלַךְ עַל גּוֹיִם, אֱלֹהִים דְּהָא דְּחִילוּ בֵיהּ שְׂרִיָא וְדִינָא בֵיהּ שְׂרִיָא. לָאוּ הֲכִי, וְלָאוּ עַל דָּא אֲתַמַּר, דְּאִי הֲכִי אֶפִילוּ עֲבוּדָה זָרָה בְּכֻלָּל דָּא אִיהוּ.

אָבֵר בִּינון דְּכִתְלָא דְהוּיָת סְמִיךְ אַבְתְּרִיהּ,
אֲחֲרֵיו נַעֲקֵר, הַפְּסוּק עוֹמֵד עַל
קִיּוּמוֹ בְּהַסְתַּכְּלוּת קִטְנָה. מִי לֹא
יִרְאֶה מְלֶךְ הַגּוֹיִם. וְאִם תֹּאמֵר
שְׂמֵלֶךְ הַגּוֹיִם נֹאמֵר עַל הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא - לֹא כֵּן. אֲלֵא מִי הוּא
מְלֶךְ הַגּוֹיִם שְׂלֵא יִרְאֶה, שְׂלֵא
פּוֹחֵד מִמֶּךָ וְלֹא יִזְדַּעְזַע מִמֶּךָ, מִי
מְלֶךְ הַגּוֹיִם שְׂלֵא יִרְאֶה? כִּמּוֹ זֶה,
(תהלים קיג) הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי ה'
הַלְלוּ אֶת שֵׁם ה'. מִי שְׂשַׁמַּע אוֹתוֹ,
לֹא יוֹדַע מָה אָמַר. בִּינון שְׂאֲמַר
הַלְלוּיָהּ, אֵיךְ כֵּן הַלְלוּ עַבְדֵי ה'!
שְׂהִיָּה לוֹ לְכַתֵּב, עַבְדֵי ה' הַלְלוּ
אֶת שֵׁם ה'. אֵיךְ פֶּאֶן הִיָּה לוֹ לְכַתֵּב,
מִי מִמְּלֶךְ הַגּוֹיִם שְׂלֵא יִרְאֶה, אֲלֵא
הַכֹּל עַל תְּקוּנָה נִתְבָּאֵר.

בִּי בְּכָל חֲכָמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל
מַלְכוּתָם מֵאִין כְּמוֹךָ. מָה הַדְּבָר
שֶׁהַתְּפִשֵׁט בִּינֵיהֶם בְּחֻכְמָה
שְׁלֶהֶם? מֵאִין כְּמוֹךָ, וְכֹלָם מוֹדִים
עַל זֶה. כְּשֵׁרוֹאִים בְּחֻכְמָתָם
מַעֲשִׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ, הַתְּפִשֵׁט דְּבָר
זֶה בִּינֵיהֶם, וְאוֹמְרִים מֵאִין כְּמוֹךָ
בְּכָל חֲכָמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם.
מֵאִין כְּמוֹךָ אוֹמְרִים, וְהַתְּפִשֵׁט
בִּינֵיהֶם. שְׂמַחוּ הַחֲבֵרִים, וּבְכוּ
וְלֹא אָמְרוּ דְּבָר. אֵיךְ כֵּן הוּא בְּכָה
כְּמִקְדָּם.

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית כא) וַתֹּאמֶר
לְאַבְרָהָם גֵּרֵשׁ הָאֵמָה הַזֹּאת וְאֵת
בְּנֵהּ וְגו'. הַחֲבֵרִים הַתְּעוֹרְרוּ,
שְׂרַצְתָּה שָׂרָה לְפָנֹת מִבֵּיתָהּ
עַבְדָּה זָרָה, וְעַל זֶה כְּתוּב כֹּל אֲשֶׁר
תֹּאמַר אֵלֶיךָ שָׂרָה שְׂמַע בְּקוֹלָהּ.
כֶּאֱמַן כְּתוּב וְכִי יִמְכַר אִישׁ אֶת בֵּיתוֹ
- זֶה הַנְּשִׂמָה בְּגִלְגוּלִים עַל מַעֲשִׂים
רְעִים שְׂבַעוּלָם. לְאֵמָה - לְאוֹתוֹ
הַצַּד הָאֲחֵר בְּגִלְגוּל רַע שֶׁל
הַמַּשְׁקָל שְׂחֹזֵר, וְהָרִי נַעֲשָׂקָה
לְהוֹצִיא אוֹתָהּ מִשָּׁם. וְדָאִי לֹא
תֵצֵא כְּצֵאת הַעַבְדִּים, כֹּל אוֹתָן
נְשָׂמוֹת שְׂנַעֲשָׂקוֹת.

מִי הֵן כֶּאֱמַן? הוּא סוּד אֵלֶּה אוֹתָן

אָבֵר בִּינון דְּכִתְלָא דְהוּיָת סְמִיךְ אַבְתְּרִיהּ,
אֲתַנְּסַח, קָרָא קָאִים עַל קִיּוּמָא,
בְּאַסְתַּכְּלוּתָא זְעִיר. מִי לֹא יִרְאֶה מְלֶךְ הַגּוֹיִם,
וְאִי תִימָא דְמְלֶךְ הַגּוֹיִם עַל קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא
אֲתַמַּר, לָאוּ הָכִי. אֲלֵא, מֵאִן הוּא מְלֶךְ הַגּוֹיִם
דְּלֹא יִרְאֶה, דְּלֹא דְחִיל מִינֵךְ, וְלֹא יִזְדַּעְזַע
מִינֵךְ. מִי מְלֶךְ הַגּוֹיִם דְּלֹא יִרְאֶה. כְּגוֹנוֹנָא דָּא
(תהלים קיג) הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי יְי' הַלְלוּ אֶת שֵׁם
יְי'. מֵאִן דְּשָׁמַע לִיָּה, לֹא יִדַּע מָאִי קֹאֲמַר, בִּינון
דְּאָמַר הַלְלוּיָהּ, אוּף הָכִי הַלְלוּ עַבְדֵי יְי', דְּהוּהָ
לִיָּה לְמַכְתֵּב, עַבְדֵי יְי' הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְי'. אוּף
הָכָא. הוּהָ לִיָּה לְמַכְתֵּב, מִי מִמְּלֶךְ הַגּוֹיִם דְּלֹא
יִרְאֶה. אֲלֵא כֹלָא עַל תְּקוּנָה אֲתַמַּר.

בִּי בְּכָל חֲכָמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאִין
כְּמוֹךָ, מָהוּ מְלָה דְּאֲתַפְּשֵׁט בִּינֵיהוּ
בְּחֻכְמָתָא דְּלֵהוּן, מֵאִין כְּמוֹךָ וְכֹלָהוּ אוֹדָאֵן עַל
דָּא, כִּד חֲמָאֵן בְּחֻכְמָתָא דְּלֵהוּן עוֹבְדֵיךָ
וּגְבוּרֹתֶיךָ, אֲתַפְּשֵׁט מְלָה דָּא בִּינֵיהוּ, וְאִמְרִי
מֵאִין כְּמוֹךָ בְּכָל חֲכָמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם.
מֵאִין כְּמוֹךָ אִמְרִי, וְאֲתַפְּשֵׁט בִּינֵיהוּ. חֲדוּ
חֲבֵרֵיָא, וּבְכוּ וְלֹא אָמְרוּ מְדִי. אוּף הָכִי בְּכָה
אִיהוּ כְּמִלְקָדְמִין.

פְּתַח וְאָמַר (בראשית כא) וַתֹּאמֶר לְאַבְרָהָם גֵּרֵשׁ
הָאֵמָה הַזֹּאת וְאֵת בְּנֵהּ וְגו', חֲבֵרֵיָא
אֲתַעְרוּ, דְּבַעֲתָא שָׂרָה לְפָנֵיָהּ עַבְדָּה זָרָה
מִבֵּיתָא, וְעַל דָּא כְּתִיב כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלֶיךָ
שָׂרָה שְׂמַע בְּקוֹלָהּ. הָכָא כְּתִיב וְכִי יִמְכַר אִישׁ
אֶת בֵּיתוֹ, דָּא נְשָׂמָתָא בְּגִלְגוּלֵי עַל עוֹבְדֵי
בִישׁוּן דְּעֵלְמָא. לְאֵמָה: הוּוּא סְטָרָא אֲחֵרָא
בְּגִלְגוּלָא בִישָׁא דְּטִיקְלָא, דְּאֵהְדֵר, וְהָא
אֲתַעֲשָׂקָת, לְאַפְקָא לָהּ מִתְּמִין. וְדָאִי לֹא תֵצֵא
כְּצֵאת הַעַבְדִּים, כֹּל אִינוּן נְשָׂמָתִין דְּמִתַּעֲשָׂקֵן.
מֵאִן אִינוּן הָכָא. אִיהוּ רְזָא אֵלִין אִינוּן נְשָׂמָתִין

נשמות התינוקות הקטנים, כשהם יונקים מתוך תקף של אדם, והקדוש ברוך הוא רואה שאם יתקיימו בעולם, יבאש ריחם ויחמיצו כמו החמץ הזה. לוקח אותם קטנים, בעודם נותנים ריח. מה עושה? משאיר אותם להעשק ביד אותה האמה, וזוהי לילי"ת. שכיין שנתנו ברשותה, שמחה (אחות) באותו תינוק ועושקת אותו, ומוציאה אותו מן העולם כשהוא יונק מפת אמו. ואם תאמר שאותן נשמות יעשו טוב לעולם - לא כף, שכתוב אם רעה בעיני אדניה, שיחמיץ אותו האיש בה לאחר ימים, אם יתקיים בה. זו נעשקת, ואחרת לא נעשקת, ועל אלה כתוב, (קהלת ד) ואראה את כל העשוקים וגו', והינו אם רעה בעיני אדניה. אשר לא יעדה. לא - כתוב באל"ף. אם תאמר שהרי באותו הצד האחר הזמין לה הקדוש ברוך הוא מיום שהיתה - לא! ועכשו בגלגולי המאזנים - לו יעדה, בוא"ו, מה שלא היה מקדם לכן.

והפדה, מה זה והפדה? גאל אותה הקדוש ברוך הוא עכשו, שמעלה ריח, טרם שתחמיץ, ומעלה אותה לרומי מרומים בישיבה שלו. ואם תאמר, פיון שנעשקה מאותו הצד הרע, נותן אותה, כמו שאמרו לחסידי אמות העולם ולאותם ממזרים תלמידי חכמים - בא הכתוב ומוכיח, לעם נכרי לא ימשל למכרה, ודאי, בבגדו בה, שעושק אותה בעשק של גלגול המאזנים, אלא לישראל ודאי, ולא לאחר. וכשיוצאת מן המאזנים, לא תצא כצאת העבדים, אלא מתעשרת בעטרותה בהרמה על רישיה.

דינוקין זעירין, כד אינון ינכי מגו תוקפא דאמהון. וקודשא בריך הוא חמי, דאי יתקיימו בבעלמא, יבאשון ריחיהון, ויחמיון פחומין דא. לקיט לון זעירין, בעוד דיהבי ריחא.

מה עביד. שביק לון לאתעשקא בידא דההיא אמה, ודא איהי לילית דכיון (דף צ"ו ע"ב) דאתייהיבו ברשותה, חדאת (נ"א אחרת) בההוא ינוקא, ועשיקת ליה, ואפיקת ליה מעלמא, כד איהו יניק בתוקפא דאמיה.

ואי תימא, אינון נשמתיין דיעבדון טב לעלמא. לאו הכי. דכתיב אם רעה בעיני אדניה, דיחמיץ ההוא גברא בה לבתר יומין, אי אתקיים בה. דא אתעשקת, ואחרא לא אתעשקת. ועל אלין כתיב, (קהלת ד) ואראה את כל העשוקים וגו' והיינו אם רעה בעיני אדניה.

אשר לא יעדה, לא באלף כתיב. אי תימא, דהא בההוא סטרא אחרא, אזמין לה קדשא בריך הוא מיומא דהות. לא. והשתא בגלגולי טיקלא, לו יעדה בוא"ו. מה דלא הות מקדמת דנא.

והפדה, מאי והפדה. פריק לה קדשא בריך הוא השתא, דסלקא ריחא, עד לא תחמיץ, וסליק לה לרומי מרומים, במתיבתא דיליה, ואי תימא פיון דאתעשקת מההוא סטרא אחרא, יהיב לה, כמה דאמרו לחסידי שאר עמין, ולאינון ממזרי תלמידי חכמים. אתא קרא ואוכח, לעם נכרי לא ימשול למכרה ודאי, בבגדו בה, דעשיק לה בעשיקו דגלגולא דטיקלא, אלא לישראל ודאי, ולא לאחר. וכד נפקת מן טיקלא, לא תצא כצאת העבדים, אלא מתעטרא בעטרותה בארמא על רישיה.

ואם תאמר שהצד הזה הכניס אותו לאותו תינוק - לא כף, אלא נוטלת אותה ושמתה עמה ופורחת מידיה ונכנסת לאותו מקום, והיא פוקדת את אותו תינוק ושמתה בו וצוחקת בו, ותאבה את אותו הבשר, עד שאחר כף נוטל הקדוש ברוך הוא את נשמתו, והיא לגוף. ואחר כף הכל ברשותו של הקדוש ברוך הוא.

בא וראה, לא תצא כצאת העבדים, מה זה? אלא בשעה שיוצאת מן המאזנים ואותו הצד בשמחה, רשם הקדוש ברוך הוא וחותם אותה בחותמת אחת, ופורס עליה לבוש כבוד שלו, ומיהו? השם הקדוש שנקרא אלוה. וזהו בכבודו בה, הלבוש הנכבד של המלך פורש עליה, ואז היא שמורה, שלא נמסרה לעם נכרי אלא לישראל לחוד.

וזהו שפתוב (איוב כט) כימי אלוה ישמרני, ועל סוד זה פתוב פאן, לעם נכרי לא ימשל למכרה בכבודו בה, בעוד שלבוש כבוד המלך בה. כיון שבגדו בה, פתוב לעם נכרי לא ימשל למכרה.

מה רשות יש לאותו צד בה? בא וראה, כל בני העולם כלם ברשות המלך הקדוש, וכלכלם יש זמן בעולם הזה, עד שהוא רוצה לסלקם מן העולם, וזה אין לו זמן, ועל כף היא צוחקת בהם ושמתה בהם.

עוד, אזתרה לאדם (בעולם הזה) יש בפסוקים הללו וכמה עצות טובות עליונות הן בכל דברי התורה, וכלן אמת בדרך אמת, ונודעות לחכמים שיודעים והולכים בדרך אמת. בזמן שרצה הקדוש ברוך הוא לברא את העולם, עלה ברצון לפניו, וציר את כל הנשמות שהן עתידות

ואי תימא, דהאי סטרא עאלת לה ביהוה ונוקא. לאו הכי. אלא נטלת לה, וחדאת בהדה, ופרחת מן ידה, ועאלת ביהוה אתר, ואיהי פקידת להווא ונוקא, וחדאת ביה, וחיבת ביה, ותאיבת להווא בשר, עד דלבתר נטיל קדשא ברוך הוא נשמתיה, והיא לגופא. ולבתר פלא איהו ברשותא דקודשא ברוך הוא.

הוא חזי, (שמות כא) לא תצא כצאת העבדים, מאי הוא. אלא, בשעתא דנפקת מן טיקלא והווא סטרא בחדו, רשים לה לקודשא ברוך הוא, וחתים לה בחד גושפנא, ופריש עליה לבוש יקר דיליה, ומאן איהו. שמא קדישא דאקרי אלוה. ודא הוא בכבודו בה, לבושא יקירא דמלפא פריש עליה וכדין איהי נטירא, דלא אתמסרת לעם נכרי, אלא לישראל לחוד.

ורא איהו דכתיב, (איוב כט) כימי אלוה ישמרני, ועל רזא דא כתיב הכא, לעם נכרי לא ימשל למכרה בכבודו בה, בעוד דלבוש יקר דמלפא בה. כיון דבגדו בה, פתיב לעם נכרי לא ימשל למכרה.

מה רשו אית להווא סטרא בה. תא חזי, כל בני עלמא פלהו, ברשותיה דמלפא קדישא, וכלהו אית לון זמנא בהאי עלמא, עד דאיהו בעי לסלקא לון מן עלמא, ודא לית ליה זמנא, ועל דא איהי חייבת בהו, וחדאת בהו.

תו, אזתרותא לבר נש (בהאי עלמא) אית בהני קראי, וכמה עיטין טבין עלאין אינון, בכל מילי דאורייתא, וכלהו קשוט, בארז קשוט, ואשתמודען לגבי חפימין, דינדעי ואזלי בארז קשוט. בזמנא דבעא קדשא ברוך

להנתן בכני אדם אחר כף, וכלן הצטירו לפניו באותו ציור ממש שעתידים להיות בני אדם לאחר מכן, וראה כל אחד ואחד.

ויש מהן שעתידות להרע את דרכיהן בעולם, ובשעה שמגיע זמןן, קורא הקדוש ברוך הוא לאותה נשמה ואומר לה: לכי והכניסי במקום פלוני לגוף פלוני. והיא משיבה לפניו: רבון העולם, די לי בעולם הזה שאני יושבת בו, ולא אלך לעולם אחר שישתעבדו בי ואהיה מלכלכת ביניהם. אומר לה הקדוש ברוך הוא: מיום שנבראת, על מנת פן נבראת, להיות באותו עולם. פנין שרואה הנשמה כף, בעל כרחיה יורדת ונכנסת לשם.

התורה שנותנת עצה לכל העולם רואה כף, ומזהירה את בני העולם ואומרת: ראו כמה חס הקדוש ברוך הוא עליכם. מרגלית טובה שהיתה לו, מכר לכם בחנם כדי שתשתעבדו בה בעולם הזה.

וכי ימכר איש - זה הקדוש ברוך הוא. את בתו - זו הנשמה הקדושה. לאמה - להיות אמה משעבדת ביניכם בעולם הזה. בבקשה מכם, בשעה שמגיע זמנה לצאת מן העולם הזה, לא תצא כצאת העבדים, לא תצא מטופת בחטאים. תצא בת חורין, ברורה נקיה, כדי שישמח בה אדונה וישתבח בה וימן לה שכר טוב בצחצוחי גן עדן, כמו שנאמר והשביע בצחצחות נפשך. ודאי פאשר תצא ברורה נקיה פראוי.

אבר אם רעה בעיני אדניה, פשיוצאת מלכלכת בטנופי החטאים ולא נראית לפניו פראוי - אוי לאותו הגוף שאבד מאותה

הוא למברי עלמא, סליק ברעותא קמיה, וצייר כל נשמתין דאינון זמינין למיהב בכני נשא לבתר, וכלהו אתצירי קמיה בההוא ציורא ממש, דזמינין למהוי בכני נשא לבתר, וחקא כל חד וחד.

ואית מנהון דזמינין לאבאשא ארחייהו בעלמא, ובשעתא דמטא זמנייהו, קרי קדשא בריך הוא לההיא נשמתא, אמר לה, זילי עולי בדוף פלן. בגוף פלן. אתיבת קמיה, מאריה דעלמא, די לי בעלמא דא דאנא יתבא ביה, ולא איהך לעלמא אחרא, דישתעבדון פי, ואהא מלוכלכא בינייהו. אמר לה קדשא בריך הוא, מן יומא דאתבריאת, על דא אתבריאת למהוי בההוא עלמא. פיון דחקמאת נשמתא כה, בעל כרחיה נחתת ועאלת תמן.

אורייתא דיהבת עיטא לכל עלמא חמאת הכי, אזהירת לבני עלמא, ואמרת, חמו כמה חס קדשא בריך הוא עליכו, מרגליתא טבא דהות ליה, זבין לכו למגנא, דתשתעבדון בה בהאי עלמא.

וכי ימכר איש: דא קדשא בריך הוא. את בתו: דא נשמתא קדישא. לאמה: למהוי אמה משתעבדא ביניכו (דף צ"ו ע"א) בהאי עלמא. במטו מניכו, בשעתא דמטי זמנא לנפקא מהאי עלמא, לא תצא כצאת העבדים, לא תפוק מתטנפא בחובין, תפוק בת חורין, ברירה נקיה, בגין דיחדי בה מארה וישתבח בה ויהיב לה אגר טב, בצחצוחי דגנתא דעדן. כמה דאת אמר (ישעיה נח) והשביע בצחצחות נפשך, ודאי כד תפוק ברירה נקיה כדקא יאות.

אבר אם רעה בעיני אדניה, פד נפקת מלוכלכא בטנופי חובין, ולא אתחזיאת קמיה פדקא יאות, ווי

נְשֵׁמָה לְעוֹלָמִים. מְשׁוּם שֶׁפֶּאֶשֶׁר
הַנְּשֵׁמוֹת עוֹלוֹת בְּרוּרוֹת וְיוֹצְאוֹת
נְקִיּוֹת מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, כָּל נְשֵׁמָה
וּנְשֵׁמָה נִכְנָסֶת לְסִפְרֵי אוֹצֵר הַמַּלְאָךְ,
וְכָלן בְּשֵׁמוֹת, וְאוֹמֵר: זֶה הֵיא
נְשֵׁמַת פְּלוֹנִי עֲתִידָה תִּהְיֶה לְאוֹתוֹ
הַגּוֹרֵף שְׁעֲזוּבָה. וְאִז כְּתוּב לוֹ יַעֲדָה,
בּוֹ.

וּכְשִׁיּוֹצְאוֹת רָעָה בְּעֵינֵי אֲדוֹנֶיהָ,
שְׁנוֹטְמָאָה בְּחֻטָּאִים וּבִטְנוּף שֶׁל
הַחֻטָּאִים, אִז לֹא יַעֲדָה, בְּאֵ.
וְנֶאֱבָד אוֹתוֹ הַגּוֹרֵף מִמֶּנָּה, וְהֵיא
לֹא מְזַדְמַנֶת אֵלָיו, פֶּרֶט לְאוֹתָהּ
שֶׁבַעֲלָה הַתְּרַצָּה וְשָׁב בְּתִשׁוּבָה
שֶׁל הַגּוֹרֵף בָּהּ, אִז כְּתוּב וְהַפְּדָה,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (אִיּוֹב לג) פְּדָה נַפְשׁוֹ
מֵעֵבֶר בְּשַׁחַת. וְהַפְּדָה, זֶהוּ בְּאֵדָם,
שֶׁהַעֲצָה שֶׁלוֹ שִׁיפְדָה אוֹתָהּ וְיָשׁוּב
בְּתִשׁוּבָה. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
אָמַר אֵת זֶה לְשָׁנֵי צְדָדִים, וְהַפְּדָה
בְּתִשׁוּבָה. אַחַר שֶׁשָׁב בְּתִשׁוּבָה,
פְּדָה אוֹתָהּ מִדְּרֹךְ הַגִּיָּהֶנָם.

לְעַם נִכְרִי לֹא יִמְשַׁל לְמַכְרָה. מִי
זֶה עִם נִכְרִי? עֲלוּכָה הֵיא הַנְּשֵׁמָה,
שֶׁפֶּאֶשֶׁר יוֹצְאוֹת מִן הָעוֹלָם וּבֵן
אָדָם מִסֻּטָּה דְרָכּוֹ עִמָּה, הֵיא רוֹצֵה
לְעֲלוֹת לְמַעְלָה לְתוֹךְ הַמַּחְנֹת
הַקְּדוּשִׁים, מְשׁוּם שֶׁהַמַּחְנֹת
הַקְּדוּשִׁים עוֹמְדִים בְּאוֹתָהּ דְרֹךְ
שֶׁל גֵּן עֵדֶן, וּמַחְנֹת נִכְרִיִּים
עוֹמְדִים בְּאוֹתָהּ דְרֹךְ שֶׁל הַגִּיָּהֶנָם.
זָכְתָה הַנְּשֵׁמָה, וְאוֹתָהּ שְׁמִירָה
וּפְרִישַׁת לְבוּשׁ הַנִּכְבָּד עָלֶיהָ. כִּמָּה
מַחְנֹת קְדוּשִׁים מַעֲתִידִים לָהּ
לְהַתְּחַבֵּר עִמָּה וּלְהַכְנִיס אוֹתָהּ לְגֵן
עֵדֶן. לֹא זָכְתָה - כִּמָּה מַחְנֹת
נִכְרִיִּים מְזַמְנִים לְהַכְנִיס אוֹתָהּ
בְּדְרֹךְ הַגִּיָּהֶנָם, וְאוֹתָם מַחְנֹת שֶׁל
מְלָאכֵי חֲפְלָה מְזַמְנִים לְעֲשׂוֹת בָּהּ
נִקְמוֹת. בֹּא הַכְּתוּב וּמוֹכִיחַ, לְעַם
נִכְרִי לֹא יִמְשַׁל לְמַכְרָה - אֵלוֹ
מְלָאכֵי חֲפְלָה. בְּכַגְדוֹ בָּהּ - אוֹתָהּ

בְּכַגְדוֹ בָּהּ, אֵיהוּ נְטִירָא,

לְהֵיוֹא גּוּפָא, דְּאֵתְאֲבִיד מֵהֵיִיא נְשֵׁמַתָּא
לְעוֹלָמִין. בְּגִין, דְּכַד נְשֵׁמַתִּין סְלָקִין בְּרִירָן,
וְנִפְקִין נִקְיִין מֵהֵיא עֲלָמָא, כָּל נְשֵׁמַתָּא
וְנְשֵׁמַתָּא, עֲאֵלַת בְּסִפְרָא דְּאֵחְמַתָּא דְּמִלְפָּא,
וְכִלְהוּ בְּשֵׁמְהוֹן, וְאָמַר דָּא הֵיא נְשֵׁמַתָּא
דְּפְלוֹנֵיא, זְמִינַת תְּהֵא לְהֵהוּא גּוּפָא דְּשִׁבְקַת,
וּכְדִין כְּתִיב, לוֹ יַעֲדָה, בּוֹ.

וְכַד נִפְקַת רָעָה בְּעֵינֵי אֲדוֹנֶיהָ, דְּקָא אִסְתְּאֲבָא
בְּחוּבִין, וּבִטְנוּפָא דְּחֻטָּאִין, כְּדִין לֹא
יַעֲדָה בְּאֵ. וְאֵתְאֲבִיד הֵהוּא גּוּפָא מִינָהּ וְאֵיהִי
לֹא אֲזַדְמַנַת לְגַפִּיהָ בַּר הֵהִיא דְּמֵאֲרָה אֲתֵרְעִי,
וְתַב בְּתִיּוּבְתָא דְּגּוּפָא בָּהּ, כְּדִין כְּתִיב, וְהַפְּדָה.
כִּמָּה דְּאֵתְ אָמַר (אִיּוֹב לג) פְּדָה נַפְשׁוֹ מֵעֵבֶר
בְּשַׁחַת. וְהַפְּדָה, הֵיא אֵיהוּ בְּכַר נֶשׁ, דְּעִיטָא
דִּילֵיהָ, דִּיפְרוֹק לָהּ, וְיִתּוּב בְּתִיּוּבְתָא, וְלִתְרִין
סְטֵרִין קְאָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהַפְּדָה
בְּתִיּוּבְתָא. לְבַתֵּר דְּתַב בְּתִיּוּבְתָא, פְּדָא לָהּ
מֵאֲרַחָא דְּגִיָּהֶנָם.

לְעַם נִכְרִי לֹא יִמְשַׁל לְמַכְרָה. מֵאֵן עִם נִכְרִי.
עֲלוּבְתָא אֵיהִי נְשֵׁמַתָּא, דְּכַד נִפְקַת
מֵעֲלָמָא, וְכַר נֶשׁ אִסְטִי אֲרַחִיהָ בְּהַדָּה, הֵיא
בְּעֵאת לְסִלְקָא לְעִילָא, גּוּ מְשֻׁרְיִין קְדִישִׁין,
בְּגִין דְּמְשֻׁרְיִין קְדִישִׁין קְיִימִין בְּהֵהוּא אֲרַחָא
דְּגֵן עֵדֶן, וּמְשֻׁרְיִין נוֹכְרָאִין קְיִימִין בְּהֵהוּא
אֲרַחָא דְּגִיָּהֶנָם.

זָכְתָה נְשֵׁמַתָּא, וְהֵהוּא נְטִירוֹ, וּפְרִישׁוֹ
דְּלְבוּשָׁא יִקְרָא עָלֶיהָ. כִּמָּה מְשֻׁרְיִין
קְדִישִׁין, קָא מִתְעַתְּדוֹן לָהּ, לְאֵתְחַבְרָא בְּהַדָּה,
וּלְמִיעָאֵל לָהּ לְגֵן עֵדֶן. לֹא זָכְתָה, כִּמָּה
מְשֻׁרְיִין נוֹכְרָאִין מִתְעַתְּדוֹן לְמִיעָל לָהּ בְּאֲרַחָא
דְּגִיָּהֶנָם. וְאֵינוֹן מְשֻׁרְיִין דְּמְלָאכֵי חֲפְלָה זְמִינִין
לְמַעַבְדָּ בָּהּ נוֹקְמִין, אֵתְאָ קְרָא וְאוֹכַח, לְעַם
נִכְרִי לֹא יִמְשַׁל לְמַכְרָה, אֵלִין מְלָאכֵי חֲפְלָה.

שְׁמִירָה שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
עוֹשֶׂה לָּהּ שְׁמִירָה שְׁלֵא יִשְׁלַט בָּהּ
עִם נִכְרֵי בְּאוֹתָהּ הַפְּרִיסָה
שְׁשׁוּמְרַת עָלֶיהָ.

וְאִם לִבְנוֹ יִיעֲדָנָה, בֵּא וְרָאָה כִּמְה
יֵשׁ לְאָדָם לְהוֹדֵהוּ שְׁלֵא יִסְטוּ דְרָכָיו
בְּעוֹלָם הַזֶּה. שְׂאִם זָכָה אָדָם
בְּעוֹלָם הַזֶּה וְשׁוֹמֵר אֶת הַנְּשֻׁמָּה
כְּרְאוּי, זֶהוּ אָדָם שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא מְרַצֶּה מִמֶּנּוּ, וּמִשְׁתַּבַּח בּוֹ
בְּכָל הַיָּמִים בְּפִמְלִיָּה שְׁלוֹ וְאוֹמֵר:
רְאוּ בֶן קְדוֹשׁ שֵׁשׁ לִי בְּאוֹתוֹ
הָעוֹלָם, כִּף וְכִף עֲשֵׂה, כִּף וְכִף
מַעֲשֵׂיו מִתְקַנְיִים.

וּבְשֻׁנְשֻׁמָּה זֶה יוֹצֵאת מִהָעוֹלָם
הַזֶּה זָכָה נִקְיָה וּבְרוּרָה, הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא מְאִיר לָהּ בְּכִמְה אִוְרוֹת,
בְּכָל יוֹם קוֹרֵא עָלֶיהָ: זֹהֵי נִשְׁמַת
פְּלוּנֵי בְּנֵי, שְׁמִירָה תִּהְיֶה לְאוֹתוֹ
הַגּוֹף שְׁעֻזָּבָה.

וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב וְאִם לִבְנוֹ יִיעֲדָנָה
כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ. מֵה זֶה
כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת? כָּאֵן יֵשׁ סוּד
לְחֻכְמִים. בְּתוֹךְ הַסְּלַע הַחֲזוֹק,
הַרְקִיעַ הַטְּמוּן, יֵשׁ הֵיכַל אֶחָד
שֶׁנִּקְרָא הֵיכַל הָאֱהָבָה, וְשֵׁם
הַגְּנוּזִים טְמוּנִים, וְכָל נִשְׁיָקוֹת
הָאֱהָבָה שֶׁל מֶלֶךְ הַן שֵׁם, וְאוֹתָן
נִשְׁמוֹת אֱהוּבוֹת הַמֶּלֶךְ נִכְנָסוֹת
לְשֵׁם.

בֵּינן שֶׁהַמֶּלֶךְ נִכְנָס לְאוֹתוֹ הֵיכַל
הַמֶּלֶךְ, שֵׁם כְּתוּב (בְּרֵאשִׁית כט) וַיִּשַׁק
יַעֲקֹב לְרַחֵל. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
מוֹצֵא שֵׁם אֶת אוֹתָהּ נִשְׁמָה
קְדוּשָׁה, מְקַדֵּים מִיָּד וְנוֹשֵׁק לָהּ,
וּמְגַפֵּף אוֹתָהּ וּמַעֲלֶה אוֹתָהּ אֵלָיו
וּמִשְׁתַּעֲשֵׂע בָּהּ.

וְזֶהוּ כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ,
כְּדִין שְׂאָב עוֹשֶׂה לְבָתוֹ, שְׁהִיא
חֲבִיבָה עָלָיו, שְׁנוֹשֵׁק לָהּ וּמְגַפֵּף
אוֹתָהּ וְנוֹתֵן לָהּ מִתְּנוּת. כִּף
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לְנִשְׁמָה
הַצְּדִיקָה בְּכָל יוֹם, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב
כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ.

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵבִיד לָהּ נְטִירָא, דְּלֵא
יִשְׁלוּט בָּהּ עִם נִכְרֵי, בְּהֵהוּא פְּרִיסוֹ דְּנְטִירוֹ
עָלָהּ.

וְאִם לִבְנוֹ יִיעֲדָנָה, (שְׁמוֹת כא) תָּא חֲזִי כִּמְה אִית
לֵיה לְבַר נֶשׁ לְאַזְדַּהְרָא דְּלֵא יִסְטֵי אַרְחוּי
בְּהֵאֵי עֲלֵמָא, דְּאִי זָכָה בַר נֶשׁ בְּהֵאֵי עֲלֵמָא,
וְנְטִיר לָהּ לְנִשְׁמַתָּא כְּדָקָא יְאוֹת, הֵאֵי אִיהוּ בַר
נֶשׁ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְרַעֵי בֵּיה, וְאַשְׁתַּבַּח
בֵּיה בְּכָל יוֹמֵיָא, בְּפִמְלִיָּא דִּילֵיהּ, וְאָמַר, חֲמוּ
בְּרָא קְדִישָׁא דְּאִית לִי בְּהֵהוּא עֲלֵמָא, כִּף וְכִף
עֵבִיד, כִּף וְכִף עוֹבְדוּי מִתְתַּקְנֵן.

וְכַר הֵאֵי נִשְׁמַתָּא, נִפְקַת מְהֵאֵי עֲלֵמָא, וְזָכִיָּא
נִקְיָה בְּרִירָה, קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲנַהֲרִיר
לָהּ בְּכִמְה נְהוּרִין, בְּכָל יוֹמָא קְאָרִי עָלָהּ, דְּא
הִיא נִשְׁמַתָּא דְּפְלַנְיָא בְּרִי, נְטִירָא לִיהוּי לֵיה
לְהֵהוּא גּוֹפָא דְּשָׁבַק.

וְרָא הוּא דְּכְתִיב, וְאִם לִבְנוֹ יִיעֲדָנָה כְּמִשְׁפֵּט
הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ, מְאִי כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת.
הַכָּא אִית רְזָא לְחַפְיָמִין, בְּגוֹ טַנְרָא תְּקִיפָא,
רְקִיעָא טְמִירָא, אִית הֵיכְלָא חֲדָא, דְּאִקְרִי
הֵיכַל אֱהָבָה. וְתַמָּן אֵינּוֹן גְּנֻזִין טְמִירִין, וְכָל
נִשְׁיָקִין דְּרַחֲמֵמוּ דְּמִלְפָא אֵינּוֹן תַּמָּן, וְאֵינּוֹן
נִשְׁמַתִּין רַחֲמָאן דְּמִלְפָא עֲאֲלִין תַּמָּן.

בֵּינן דְּמִלְפָא עֲאֵל בְּהֵהוּא הֵיכְלָא דְּמִלְפָא, תַּמָּן
פְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית כט) וַיִּשַׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל,
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁבַּח תַּמָּן לְהֵהִיא
נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא, קָדִים מִיָּד וְנִשְׁיָק לָהּ, וְגַפִּיָּה
לָהּ, וְסָלִיק לָהּ בְּהֵדִיָּה, וְאַשְׁתַּעֲשֵׂע בָּהּ.

וְרָא הוּא כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ, כְּדִינָא
דְּאַבָּא עֵבִיד לְבְּרִיתֵיהּ, דְּאִיהֵי חֲבִיבָא
לְגַבִּיָּהּ, דְּנִשְׁיָק לָהּ, וְגַפִּיָּה לָהּ, וְיִהִיב לָהּ מִתְּנָן.
כִּף קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵבִיד, לְנִשְׁמַתָּא זְפָאָה בְּכָל
יוֹמָא, כְּמֵה דְּכְתִיב כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ.

היינו דְּכָתִיב (ישעיה טד) יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לוֹ, כְּמָה דְּהָאֵי בְּרֵתָא, אֲשֶׁלִּימַת עֲשִׂייה בְּהָאֵי עֲלָמָא. אוֹף הֲכִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֶׁלִּים לָהּ עֲשִׂייה אַחְרָא בְּעֲלָמָא דְאַתִּי, דְּכָתִיב, עֵינָן לֹא רָאֲתָה אֱלֹהִים זִוְלַתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לוֹ. וְהָכָא כְּתִיב (דף צ"ז ע"ב) יַעֲשֶׂה לָהּ. עַד כְּאֵן. הֵהוּא סְבָא אֲשֶׁתַּטַּח, וְצִלֵּי צְלוֹתָא. בְּכָה כְּמִלְקָדְמִין.

וְאָמַר (שמות כא) אִם אַחֲרַת יִקַּח לוֹ וְגו', מָאֵי אִם אַחֲרַת, וְכִי נִשְׁמַתָּא אַחְרָא זְמִין קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְבָּא לְצַדִּיקֵי אֲבָהִי עֲלָמָא, וְלֹאֵו הָאֵי נִשְׁמַתָּא דְאַשְׁלִימַת בְּהָאֵי עֲלָמָא רְעוּתָא דְמֵאֲרָה, אֵי הֲכִי לִית אֲבִטְחוּתָא לְצַדִּיקֵי כָּלֵל. מָאֵי אִם אַחֲרַת יִקַּח לוֹ.

פְּתַח הֵהוּא סְבָא וְאָמַר, (קהלת יב) וַיָּשׁוּב הָעֶפְרַיִם עַל הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה וְהָרִיחַ תְּשׁוּבָה אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה. פְּסוּק זֶה פְּרָשׁוּהוּ הַחֲבָרִים בְּחֻרְבַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. (וְשֵׁם שְׁנֵינּוּ) וַיָּשׁוּב הָעֶפְרַיִם עַל הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה. כְּאֵן הוּא מָה שְׁכִינּוּב וְהַפְּנֻעֵי אֲזַ בְּאָרְץ, כְּשֶׁהָיָה וְדָאֵי. וְהָרִיחַ תְּשׁוּבָה אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה, מָה זֶה וְהָרִיחַ תְּשׁוּבָה? זֶה שְׁכִינָה, שְׁהִיא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. כְּשֶׁרָאֲתָה שְׁכִינָה בְּאוֹתָם עֲשָׂרָה מִסְעוֹת שְׁנֹסְעָה, וְלֹא רָצוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה לְפָנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְשׁוֹלֵט הַסְּטָרָא אַחְרָא עַל הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה, וּפְרָשׁוּהוּ הַחֲבָרִים.

בֵּא וְרָאֵה, רוּחַ שְׁלֵ אִישׁ צָדִיק מִתְעַטְרַת בְּדָמוֹת בְּגֵן עֵדֶן שְׁלֵמָטָה, וּבְכָל הַשְּׂבָתוֹת וְהַמּוֹעֲדִים וְרָאֵשִׁי חֲדָשִׁים מִתְעַטְרוֹת רוּחוֹת וּמִתְפַּשְׁטוֹת, וְעוֹלוֹת לְמַעְלָה. כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאוֹתָהּ נִשְׁמָה עֲלֵינָה קְדוּשָׁה לְמַעְלָה, כְּפִי גַם עוֹשֶׂה בְּרוּחַ הַזֵּאת לְמַטָּה בְּגֵן עֵדֶן

פְּתַח הֵהוּא סְבָא וְאָמַר, (קהלת יב) וַיָּשׁוּב הָעֶפְרַיִם עַל הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה וְהָרִיחַ תְּשׁוּבָה אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה. בְּחֻרְבַן בֵּי מִקְדָּשָׁא. (וְתַמּוֹן תַּעֲיִינוּ) וַיָּשׁוּב הָעֶפְרַיִם עַל הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה וְדָאֵי. וְהָרִיחַ תְּשׁוּבָה אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה, מָאֵי וְהָרִיחַ תְּשׁוּבָה. דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּאִיְהִי רוּחַ קְדִישָׁא. כִּד חֲמָאת שְׁכִינְתָּא, בְּאִינוּן עֲשָׂר מִסְעוֹת דְּקָא נְטִילָא, וְלֹא בְּעוּן יִשְׂרָאֵל לְאַתְבָּא בְּתִיבְתָּא קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְשְׁלֵטָא סְטָרָא אַחְרָא עַל אַרְעָא קְדִישָׁא, וְאוּקְמוּהָ חֲבָרֵי אֵי.

הָא חֲזִי, רוּחָא דְּבַר נֶשׁ זִפְאָה, אַתְעֵטֵר בְּדִיוֹקְנָא בְּגֵן עֵדֶן דְּלִתְתָּא, וּבְכָל שְׂבָתֵי וּמוֹעֲדֵי וְרִישֵׁי יְרַחֵי, מִתְעַטְרֵן רוּחֵי, וּמִתְפַּשְׁטֵן, וְסִלְקִין לְעֵילָא. כְּמָה דְּעֵבִיד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּהֵהִיא נִשְׁמַתָּא עֲלָהּ קְדִישָׁא לְעֵילָא, הֲכִי נָמִי עֵבִיד בְּהָאֵי רוּחָא, לְתַתָּא בְּגֵן עֵדֶן לְתַתָּא, דְּקָא סִלְקַת קָמִייהָ.

הָא חֲזִי, רוּחָא דְּבַר נֶשׁ זִפְאָה, אַתְעֵטֵר בְּדִיוֹקְנָא בְּגֵן עֵדֶן דְּלִתְתָּא, וּבְכָל שְׂבָתֵי וּמוֹעֲדֵי וְרִישֵׁי יְרַחֵי, מִתְעַטְרֵן רוּחֵי, וּמִתְפַּשְׁטֵן, וְסִלְקִין לְעֵילָא. כְּמָה דְּעֵבִיד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּהֵהִיא נִשְׁמַתָּא עֲלָהּ קְדִישָׁא לְעֵילָא, הֲכִי נָמִי עֵבִיד בְּהָאֵי רוּחָא, לְתַתָּא בְּגֵן עֵדֶן לְתַתָּא, דְּקָא סִלְקַת קָמִייהָ.

הָא חֲזִי, רוּחָא דְּבַר נֶשׁ זִפְאָה, אַתְעֵטֵר בְּדִיוֹקְנָא בְּגֵן עֵדֶן דְּלִתְתָּא, וּבְכָל שְׂבָתֵי וּמוֹעֲדֵי וְרִישֵׁי יְרַחֵי, מִתְעַטְרֵן רוּחֵי, וּמִתְפַּשְׁטֵן, וְסִלְקִין לְעֵילָא. כְּמָה דְּעֵבִיד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּהֵהִיא נִשְׁמַתָּא עֲלָהּ קְדִישָׁא לְעֵילָא, הֲכִי נָמִי עֵבִיד בְּהָאֵי רוּחָא, לְתַתָּא בְּגֵן עֵדֶן לְתַתָּא, דְּקָא סִלְקַת קָמִייהָ.

הפתחון כשעולה לפניו, ואומר:
זוהי רוח פלוני הגוף. מיד מעטר
אותה הקדוש ברוך הוא לאותה
רוח בכמה עטרות ומשתעשע
בה.

ואם תאמר, שהרי משום רוח זו
השאיר הקדוש ברוך הוא מה
שעשה לנשמה - לא כף! אלא
שארה פסוטה וענתה לא יגרע.
אלה אותם שלשת השמות
העליונים שעין לא ראתה אלהים
זולתך.

ובכ"ם בעולם הבא ונמשכו משם.
אחד מהם שארה - משיכה של
התנוצצות ואור שמאיר בדרך
נסתר, מזון (למ) שזן לכל, ונקרא
יהו"ה עם נקוד אלהים. שארה
בהפוך אותיות - אשר ה', וזה
(בראשית מט) מאשר שמנה לחמו,
וזה הוא שארה.

בסוטה - פרישה של המלך. זו
משיכה אחרת שמאירה ושומרת
אותה תמיד, פרישה של לבוש
המלך שפורש עליה אלוה. זה
בבגדו בה תמיד, שלא זו ממנה,
וזהו פסוטה.

וענתה, מי הוא? זו משיכה מן
העולם הבא שבו הכל. ה' צבאות
הוא, וזהו שמאיר בכל האורות
הנסתרים העליונים של עץ
החיים שבו שמורה עונה, שממש
היא יוצאת, וכל זה בעדון
ותשוקה של העולם הבא.

שרש אלה לא יגרע לה, כשהיא
זכאית פראוי. ואם אינה פראוי,
שלא אלה נגרעות ממנה, שלא
יעשה לה עטרה אפלו מאחד
מהם. בא וראה מה פתוב, ואם
שלא אלה לא יעשה לה - שלא
זכתה בהם, ויצאה חנם אין כסף
- תצא מלפניו, ודוּחָה אותה
החוצה. אין כסף - אין לה פסוף
ולא עדון כלל.

עד כאן מוכיחה התורה שכל

ואמר דא איהי רוחא דפלגיא גופא, מיד
מעטרא לה קדשא ברין הוא להאי רוחא
בכמה עטרין, ואשתעשע בה.

ואי תימא, דהא בגין רוחא דא, שביק קדשא
ברין הוא מה דעביד לנשמתא. לאו הכי.
אלא שארה פסוטה וענתה לא יגרע, אלין
אינון תלת שמין עלאין, דעין לא ראתה
אלהים זולתך.

וברהו בעלמא דאתי ואתמשכו מתמן. חד
מנייהו שארה, משיכו דנציצו ונהירו,
דנהיר בארח סתים, מזונא (ל) דין כלא, ואקרי
יהו"ה בנקודת אלהים. שארה בהפוך אתון,
אשר ה' ודא (בראשית מט) מאשר שמנה לחמו,
ודא הוא שארה.

בסוטה: פרישו דמלכא. דא משיכו אתרא,
דנהיר ונטיר לה תדיר, פרישו
דלבושא דמלכא, דפרש עליה אלוה. דא
בבגדו בה תדיר, דלא אתעדי מינה, והאי
איהו כסוטה.

וענתה, מאן איהו. דא משיכו דעלמא דאתי,
דביה כלא. יי' צבאות איהו, ודא
איהו דנהיר בכל נהורין סתימין עלאין
דאילנא דחיי, דביה עונה טמירא, דמתמן
נפקת. וכל דא בעדונא וכסופא דעלמא דאתי.

תלתא הני לא יגרע לה, כד איהי זכאת כדקא
זאות. ואי לאו איהי כדקא זאות, הני
תלתא גרעאן מנה, דלא יתעביד לה עטרה
אפילו מחד מנייהו, תא חזי, מה כתיב, ואם
שלא אלה לא יעשה לה, דלא זכאת בהו,
ויצאה חנם אין כסף תפויק מקמיה, ודחין לה
לבר. אין כסף, לית לה פסופא, ולית לה
עדונא כלל.

עד כאן אוכיחת אורייתא, דכל עיטין בה

העצות תלויות בה, ונותנת עצה טובה לבני אדם. מפאן והלאה נחזר לדברים הראשונים, באותה שמירה עליונה שפורש עליה הקדוש ברוך הוא כדי שלא תהיה לעם נכרי, שהרי בגדו בה, ושמירה היא לה תמיד.

ואם לבנו ייעדנה כמשפט הפנות יעשה לה. אמר אותו זקן, חברים, כשתלכו לאותו הסלע שהעולם סמוך עליו, אמרו לו שיזכר את יום השלג שגזרעו פולים לחמשים ושנים גונים, ואחר כך קראו את הפסוק הזה, והוא יאמר לכם.

אמרו, בבקשה מפקד, מי שהתחיל את הדבר - הוא שיאמר! אמר להם, ודאי שידעתי שאתם צדיקים, ויש לרמוז לכם רמז של חכמים. ועל מה שאני אומר, כשתזכירו לו סימן זה, הוא ישלים את זה. עכשו יש לומר מי הוא שנקרא בן לקדוש-ברוך-הוא.

בא וראה, כל מי שהוא זוכה לשלש עשרה שנים ומעלה, נקרא בן לכנסת ישראל. וכל מי שהוא מבין עשרים שנה ומעלה וזוכה בהם, נקרא בן לקדוש-ברוך-הוא ודאי. (דברים יד) בנים אתם לה' אלהיכם.

כשהגיע דוד לשלש עשרה שנה וזכה באותו יום שנכנס לארבע עשרה, אז כתוב (תהלים ב) ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך. מה הטעם? שהרי מקדם לזה לא היה לו בן, ולא שרתה עליו נשמה עליונה, שהרי בשנות ערלה הוא היה, ומשום כך אני היום ילדתיך, היום ודאי ילדתיך. אני, ולא הצד האחר, כמו שהיה עד עכשו, אני לבדי. בן עשרים שנים, מה כתוב בשלמה? (משלי ד) כי בן הייתי לאבי, לאבי ממש ודאי.

תליין, ויהיבת עיטא טבא לבני נשא. מפאן ולהלאה נהדר למלין קדמאין, בההוא נטירו עלאה, דקא פריש עליה קדשא ברוך הוא, בגין דלא תהא לעם נכרי, דהא בגדו בה, ונטירו איהו לה תדיר.

ואם לבנו ייעדנה כמשפט הפנות יעשה לה. (שמות כא) אמר ההוא סבא, חבריאי, פד תהכון לגבי ההוא טינרא דעלמא סמיך עליה, אמרו ליה, דינדפר יומא דתלגא דאזדרעו פולין לחמשיין ותריין גוונין, והדר אקרינן האי קרא, והוא יימא לכוון.

אמרו במטו מינך מאן דשארי מלה הוא יימא. אמר לון, ודאי דינדענא דזפאין אתון, ואית לרמזא לכוון רמזא דחכימין, ועל מה דאנא אימא, פד תדפרון ליה סימנא דא, הוא ישלים על דא. השתא אית לומר, מאן הוא דאקרי בן לקודשא ברוך הוא.

הוא חזי כל (ד"צ"ע"א) ההוא דזכי לתליסר שנין ולהלאה, אקרי בן לכנסת ישראל. וכל מאן דאיהו מבין עשרין שנין ולעילא וזכי בהו, אקרי בן לקודשא ברוך הוא ודאי (דברים יד) בנים אתם לי' אלהיכם.

בר מטא דוד לתליסר שנין, וזכה בההוא יומא דעאל לארביסר, פדין פתיב, (תהלים ב) יי' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך. מאי טעמא. דהא מקדמת דנא לא הוה ליה ברא, ולא שראת עליה נשמתא עלאה, דהא בשני ערלה הוה, ובגין כך, אני היום ילדתיך, היום ודאי ילדתיך. אני, ולא סטרא אחרא, כמה דהוה עד השתא, אני בלחודאי. פר עשרין שנין, מה כתיב בשלמה, (משלי ד) פי בן הייתי לאבי, לאבי ממש ודאי.

שנאמרים דברי תורה, הקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל שם ומקשיבים להם. ואז אותו עץ של טוב ורע, בשעה שהולכים משם ומקשיבים לאותם דברים, אותו צד הטוב מתגבר ומתעלה למעלה, והקדוש ברוך הוא עם כנסת ישראל מתעטרים באותו טוב, ואלה הם בעליו של אותו טוב.

זמן זמן, אפה אמרת דברים אלו ולא ידעת אם הקדוש ברוך הוא כאן, ואם אלה שעומדים כאן זכאים לדברים האלה. אל תפחד, זמן, שהרי היית בכמה קרבות של גברים חזקים ולא פחדת, ועכשו אפה פוחד? ! אמר דבריך, שהרי ודאי כאן הקדוש ברוך הוא עם כנסת ישראל, ואשרי הם אלה שפאן. ואם לא כן, לא היינו פוגשים אותם ולא התחלנו בדברים הללו. אמר דבורך, זמן, אמר ללא פחד.

פתח ואמר, (תהלים קד) ה' אלהי גדלת מאד הוד והדר לבשת. ה' אלהי - זו ראשית האמונה, עלית המחשבה והעולם הבא, סוד אחד בלא פרוז. גדלת - זו הראשית, היום הראשון ואותם ימים עתיקים, צד הימין. מאד - זהו צד השמאל.

הוד והדר לבשת - אלו שני בדי ערבות. עד כאן, כיון שהגיע לתוף עץ החיים, נטמן ולא התעלה להיות במנין משום אותו מאד. מה זה מאד? השמאל, שכל הענפים שלמטה ובכלל ענף מר אחד. ולכן נטמן אותו עץ החיים ולא רצה להיות במנין הזה, עד שחזר כמו מקדם ושפח בגון אחר.

ואמר, עטה אור פשלמה - זו ראשיתו (של האור) של היום הראשון. נוטה שמים - כאן נכלל

ברוך הוא ופנסת ישראל אינון הקא. דהא בכל אתר דמלין דאורייתא אמרין, קדשא בריך הוא ופנסת ישראל אינון תמן, וצייתי לון. וכדין, ההוא אילנא דטוב ורע, בשעתא דאזלין מתמן, וצייתו אינון מלין, ההוא סטרא דטוב אתגבר, ואסתלק לעילא, וקודשא בריך הוא ופנסת ישראל מתעטרין בההוא טוב, ואלין אינון בעליו דההוא טוב.

סבא סבא, את אמרת מלין אלין, ולא ידעת אי קדשא בריך הוא הקא, ואי אלין דקיימי הקא זפאין למלין אלין. לא תדחל סבא, דהא הוית בכמה קרבין דגברין תקיפין, ולא דחילת, והשתא אנת דחיל, אימא מילך, דהא ודאי הקא איהו קדשא בריך הוא ופנסת ישראל, וזפאין אינון אלין דהקא. ואי לאו הכי, לא אערענא בהו, ולא שרינא באלין מלין. אימא מלולך סבא, אימא בלא דחילו.

פתח ואמר, (תהלים קד) יי' אלהי גדלת מאד הוד והדר לבשת. יי' אלהי: דא שירותא דמהימנותא, סליקו דמחשבה, ועלמא דאתי, רזא חדא בלא פרוזא. גדלת: דא שירותא, יומא קדמאה, ואינון יומין עתיקין, סטרא דימינא. מאד: דא הוא סטרא דשמאלא.

הוד והדר לבשת: אלין תרין בדי (ויחי רב"ב) ערבות. עד הקא, כיון דמטא לגו אילנא דחיי, אתטמר, ולא אסתלק (ס"א ולא בעי) למהוי במניינא, בגין ההוא מאד. מאי מאד. שמאלא, דכל ענפין דלתתא ובכלל ענפא מרירא חדא. ועל דא אתטמר ההוא אילנא דחיי, ולא פעא למהוי במניינא דא, עד דאהדר פמלקדמין, ושפח בגוונא אחרא.

ואמר, עטה אור פשלמה דא שירותא (דאור) (ד) צ"ח ע"ב) דיומא קדמאה. נוטה שמים,

השִׁמָּאל, וְלֹא אָמַר מָאד, נְכַלְל
השִׁמָּאל בְּיַמִּין לְהִיּוֹת מְאִיר בְּכַלְל
שֶׁל שָׁמַיִם. הַמְּקַרָּה בְּמִים עֲלִיּוֹתָיו
- כִּאֵן יוֹצֵא בְּשִׁמְחָה אוֹתוֹ עֵץ
הַחַיִּים, הַנֶּהָר שְׂיוֹצֵא מְעַדָּן,
וְנִשְׂרָשׁוּ בוֹ בְּמִימָיו אוֹתָם שְׁנֵי בְּדֵי
עֲרֻבוֹת, שֶׁהֵם גְּדֻלִים בְּמִימָיו. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב (אוֹתוֹ אֵילָן הַחַיִּים וְנִשְׂרָשׁוּ בוֹ אוֹתָם
שְׁנֵי בְּדֵי עֲרֻבוֹת, שֶׁהֵם גְּדֻלִים בְּמִימָיו, וְאוֹתוֹ נֶהָר
יוֹצֵא מְעַדָּן וְזוֹהוּ) (תְּהִלִּים קד) הַמְּקַרָּה
בְּמִים עֲלִיּוֹתָיו. מִי הֵם עֲלִיּוֹתָיו?
אֵלוֹ בְּדֵי עֲרֻבוֹת.

וְזוֹהוּ שְׁפָתוֹב (ירמיה יז) וְעַל יוֹבֵל
יִשְׁלַח שְׂרָשָׁיו. וְזוֹהוּ סוֹד הַפְּתוֹב
(תְּהִלִּים מז) נֶהָר פְּלָגָיו יִשְׁמַחוּ עִיר
אֱלֹהִים. מִי הֵם פְּלָגָיו? אֵלוֹ הֵם
שְׂרָשָׁיו, וְכֹף נִקְרָאִים. עֲלִיּוֹתָיו,
שְׂרָשָׁיו, פְּלָגָיו - כֻּלָּם נִשְׂרָשׁוּ
בְּאוֹתָם הַמִּים שֶׁל אוֹתוֹ נֶהָר.

הַשֵּׁם עֲבִים רְכוּבוֹ - זֶה מִיכָאֵל
וְגַבְרִיאֵל, אֵלֶּה הֵם עֲבִים. הַמְּהִלָּךְ
עַל פְּנֵי רוּחַ, לְתַת רְפוּאָה לְעוֹלָם,
וְזוֹהוּ רְפָאֵל. מִכָּאֵן וְהִלָּאָה עֲשֵׂה
מִלְּאָכָיו רוּחוֹת וְגו'. זָקָן זָקָן, אִם
כָּל אֵלֶּה יִדְעֶתָ, אָמַר וְאֵל תִּפְתַּח,
אָמַר דְּבָרֶיךָ וְיֵאִירוּ דְּבָרֶי פִּיךָ!
שְׁמַחוּ הַחֲבָרִים, וְהִיוּ מִקְשִׁיבִים
בְּשִׁמְחָה לְדַבְּרֵי הַקְּדוּשִׁים. אָמַר,
אִי זָקָן, אִי זָקָן, בְּמָה הַכְּנֶסֶת אֶת
עֲצָמְךָ, נִכְנֶסֶת לִים הַגְּדוֹל? יֵשׁ לָךְ
לְשׁוֹטֵט וּלְצֹאת מִשֵּׁם.

אִם אַחֲרַת יִקַּח לוֹ. כְּמָה גִּלְגוּלִים
עֲתִיקִים יֵשׁ כִּאֵן שְׁלֹא הִתְגַּלּוּ עַד
עֲכָשׁוּ, וְכֻלָּם אָמַת כְּרָאוּי, שְׂאִין
לְסֻטוֹת מִדְּרָךְ אָמַת אֶפְלוֹ כְּמִלָּא
נִימָה. בְּתַחֲלָה (עֲתָה) יֵשׁ לְהַתְעוֹרֵר,
נְשֻׁמוֹת הַגְּרִים כְּלָן פּוֹרְחוֹת מִתּוֹךְ
גֵּן עֵדֶן בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר. כְּשִׁמְסִלְקוֹת
מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, נְשֻׁמוֹתָם
שֶׁהָרוּיחוּ מִתּוֹךְ גֵּן הָעֵדֶן, לְאִיזָה
מְקוֹם חוֹזְרוֹת?

פָּרַחַן מִגּוֹ גִּנְתָּא דְּעַדָּן בְּאַרְחַ סְתִים, כִּד מְסִתְלָקָן מֵהָאֵי עֲלֻמָּא, נִשְׁמַתְהוּן
דְּקָא רוּחָא מִגּוֹ גִּנְתָּא דְּעַדָּן, לְאֵן אַתָּר תִּיבִינן.

הַכָּא אַתְּכְּלִיל שְׁמָאֵלָא, וְלֹא אָמַר מָאד,
אַתְּכְּלִיל שְׁמָאֵלָא בְּיַמִּינָא, לְמַהוּי נֶהָר בְּכַלְלָא
דְּשָׁמַיִם. (תְּהִלִּים קד) הַמְּקַרָּה בְּמִים עֲלִיּוֹתָיו, הַכָּא
נְפִיק בְּחֻדוֹהָ הֵהוּא אֵילָנָא דְּחַיִּי, נֶהָר דְּנִפְיָא
מְעַדָּן, וְאַשְׁתְּרָשׁוּ בֵיהּ בְּמִימָיו אֵינוֹן תְּרֵי בְּדֵי
עֲרֻבוֹת, דְּאֵינוֹן גְּדֻלִין בְּמִימָיו, הַדָּא הוּא
דְּכַתִּיב (נ"א הוּא אֵילָנָא דְּחַיִּי וְאַשְׁתְּרָשׁוּ בֵיהּ אֵינוֹן תְּרֵי בְּדֵי עֲרֻבוֹת,
דְּאֵינוֹן גְּדֻלִין בְּמִימָיו וְהוּא נֶהָר דְּנִפְיָא מְעַדָּן וְדָא הוּא) הַמְּקַרָּה
בְּמִים עֲלִיּוֹתָיו. מָאֵן עֲלִיּוֹתָיו. אֵלֵין בְּדֵי
עֲרֻבוֹת.

וְדָא הוּא דְּכַתִּיב, (ירמיה יז) וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח
שְׂרָשָׁיו. וְדָא הוּא רְזָא דְּכַתִּיב, (תְּהִלִּים מז)
נֶהָר פְּלָגָיו יִשְׁמַחוּ עִיר אֱלֹהִים. מָאֵן פְּלָגָיו.
אֵלֵין אֵינוֹן שְׂרָשָׁיו. וְהַכִּי אֶקְרוּן, עֲלִיּוֹתָיו,
שְׂרָשָׁיו, פְּלָגָיו, כְּלָהוּ אֲשִׁתְּרָשׁוּ בְּאֵינוֹן מִיִּין
דְּהֵהוּא נֶהָר.

הַשֵּׁם עֲבִים רְכוּבוֹ. (תְּהִלִּים קד) דָּא מִיכָאֵל
וְגַבְרִיאֵל, אֵלֵין הֵם עֲבִים. הַמְּהִלָּךְ עַל
פְּנֵי רוּחַ, לְמִיָּהב אֲסוּוֹתָא לְעֲלֻמָּא, וְדָא אִיהוּ
רְפָאֵל. מִכָּאֵן וְהִלָּאָה עוֹשֵׂה מִלְּאָכָיו רוּחוֹת
וְגו'. סָבָא סָבָא, אִי כָּל הַנִּי יִדְעֶתָ, אִימָא וְלֹא
תִדְחַל, אִימָא מִיִּלָּךְ וְיִנְהַרוּן מִלִּין דְּפּוֹמָךְ. חֲדוּ
חֲבָרְיָא, וְהוּוּ צִיִּיתִין בְּחֻדוֹהָ לְמִלּוּי קְדִישִׁין.
אָמַר אִי סָבָא אִי סָבָא, בְּמָה עֵיִילת גְּרַמְךָ,
עֲאֵלַת בְּיַמָּא רְבָא, אִית לָךְ לְשִׁטְטָא וּלְנִפְקָא
מִתְּמִין.

אִם אַחֲרַת יִקַּח לוֹ, (שְׁמוֹת כא) כְּמָה גִּלְגוּלִין
עֲתִיקִין הַכָּא, דְּלֹא אַתְּגַלּוּן עַד הָאֵידָנָא,
וְכִלְהוּ קְשׁוּט כְּדָקָא יְאוֹת, דְּלִית לְאַסְטָאָה
מְאַרְחַ קְשׁוּט, אֶפְילוֹ כְּמִלָּא נִימָא. כְּקַדְמִיתָא
(נ"א הַשְׁתָּא) אִית לְאַתְעָרָא, נִשְׁמַתִין דְּגִיּוֹרִין כְּלָהוּ,

פָּרַחַן מִגּוֹ גִּנְתָּא דְּעַדָּן בְּאַרְחַ סְתִים, כִּד מְסִתְלָקָן מֵהָאֵי עֲלֻמָּא, נִשְׁמַתְהוּן
דְּקָא רוּחָא מִגּוֹ גִּנְתָּא דְּעַדָּן, לְאֵן אַתָּר תִּיבִינן.

אָרָא תַּנִּינָן, מָאן דְּנָטִיל וְאֶחִיד בְּנַכְסֵי גִיּוּרִין
בְּקַדְמֵיתָא, זְכִי בְּהוּ. אוּף הָכִי כָּל אֵינּוֹן
נִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין עֲלָאִין, דְּקָא זְמִין לֹון קְדָשָׁא
בְּרִיף הוּא לְתַתָּא בְּדְקָא מְרוֹן, כְּלָהוּ נְפֻקִין
לְזַמְנִין יְדִיעָן. (וּסְלָחִין) בְּגִין לְאַשְׁתַּעֲשָׂעָא בְּגִן
עֲדָן, (דְּלַעֲלִיא) וּפְגָעָן בְּאֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין דְּגִיּוּרִין,
מָאן דְּאֶחִיד בְּהוּ מֵאֲלִין נִשְׁמַתִּין, (דְּסְלָחִין) אֶחִיד
בְּהוּ וְזְכִי בְּהוּ, וּמִתְלַבֵּשׁ בְּהוּ, וְסְלָקִין. וְכֻלְהוּ
קִיַּיְמִי בְּהַאי לְבוּשָׁא וְנַחְתוּ גוּ גְנָתָא בְּלְבוּשָׁא
דָּא. בְּגִין דְּבַגְנָתָא דְּעֲדָן, לֹא קִיַּיְמָן תַּמָּן,
אַלָּא בְּלְבוּשָׁא, כָּל אֵינּוֹן דְּקִיַּיְמִי תַּמָּן.

אִי תִימָא, דְּבַגִּין הַאי לְבוּשָׁא, גִּרְעָן אֵינּוֹן
נִשְׁמַתִּין מִכָּל עֲנוּגָא דְּהוּהּ לֹון בְּקַדְמֵיתָא.
הָא כְּתִיב, אִם אַחֲרֵת יִקַּח לוֹ שְׂאֲרָה פְּסוּתָהּ
וְעוֹנָתָהּ לֹא יִגְרַע. בְּגַנְתָּא קִיַּיְמִי בְּלְבוּשֵׁי דָּא,
דְּקַדְמָן לְאַחֲדָא בְּהוּ וְזְכִי בְּהוּ, וְכַד סְלָקִין
לְעִילָא, מִתְפַּשְׁטָן מִנְיָה, דְּהָא תַּמָּן לֹא קִיַּיְמָן
בְּלְבוּשָׁא.

בְּכָה הֵהוּא סָבָא כְּמִלְקַדְמִין, וְאָמַר לְנַפְשֵׁיהּ,
סָבָא סָבָא, בּוֹדָאִי אֵית לָךְ לְמַבְכֵּי, בּוֹדָאִי
אֵית לָךְ לְאוּשְׁדָא דְּמַעִין, עַל כָּל מְלָה וּמְלָה,
אַבְל גְּלִי קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא וּשְׂכִינְתָּיהּ
קְדִישָׁא, דְּאָנָא בְּרַעוּ דְּלָבָא, וּבְפוּלְחָנָא דְּלֵהוֹן
קְאָמִינָא, בְּגִין דְּאֵינּוֹן בְּעֲלִיו דְּכָל מְלָה,
וּמִתְעַטְרָן בְּהוּ.

כָּל אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין, כַּד נַחְתִּי לְהַאי
עֲלָמָא, בְּגִין לְמַשְׁרִי כָּל חַד עַל דּוּכְתִיָּהּוּ,
דְּאַתְחִזוֹן בְּהוּ, לְבַנֵּי נִשָּׂא. כְּלָהוּ נַחְתִּי
מִתְלַבֵּשׁ בְּאֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין דְּקָא אֲמָרוֹן, וְהָכִי
עָאֲלִין בְּזַרְעָא קְדִישָׁא. וּבְמִלְבוּשָׁא דָּא, קִיַּיְמִי
לְאַשְׁתַּעֲבָדָא מִנְיָהּ בְּהַאי עֲלָמָא. וְכַד
אַשְׁתַּאבְּן אֵינּוֹן מִלְבוּשֵׁין מִמְלִין דְּהַאי עֲלָמָא,
אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין, אַתְּזִנָן (נ"א אַתְּהִינוֹן)

אָרָא שְׁנִינוּ, מִי שְׁנוּטֵל וְאוּחִז
בְּנַכְסֵי הַגֵּר בְּתַחֲלָה, זֹכָה בְּהֶם.
אִף כִּף כָּל אוֹתָן הַנְּשֻׁמוֹת
הַקְּדוּשׁוֹת הַעֲלִיּוֹנוֹת שְׁמוֹזְמִין
אוֹתָן הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא לְמַטָּה,
כְּפִי שְׂאֲמָרְנוּ, כְּלָן יוֹצְאוֹת לְזַמְנִים
יְדוּעִים, (תְּעוּלוֹת) כְּדִי לְהַשְׁתַּעֲשָׂע
בְּגִן עֲדָן (הַעֲלִיּוֹן), וּפּוֹגְעוֹת בְּאוֹתָן
נִשְׁמוֹת הַגֵּרִים. מִי שְׂאוּחִז בְּהֶן
מֵאוֹתָן הַנְּשֻׁמוֹת (שְׁעוּלוֹת), אוּחִז
בְּהֶם וְזֹכָה בְּהֶם, וּמִתְלַבְּשִׁים
בְּהֶם וְעוֹלִים. וְכֻלָּן עוֹמְדוֹת
בְּלְבוּשׁ זֶה, וְיִרְדּוּ לְתוֹף הַגֵּן
בְּלְבוּשׁ הַזֶּה, מִשּׁוּם שְׁבַגְן עֲדָן לֹא
עוֹמְדוֹת שֵׁם אֲלָא בְּלְבוּשׁ כָּל אֵלוֹ
שְׁעוֹמְדוֹת שֵׁם.

אִם תֹּאמַר שְׁבַשְׁבִּיל הַלְבוּשׁ הַזֶּה
גּוֹרְעִים אוֹתָן נִשְׁמוֹת מִכָּל הַעֲנַג
שֶׁהִיָּה לְהֶן בְּתַחֲלָה, הֲרִי כְּתוּב אִם
אַחֲרֵת יִקַּח לוֹ שְׂאֲרָה פְּסוּתָהּ
וְעוֹנָתָהּ לֹא יִגְרַע? בְּגִן עוֹמְדוֹת
בְּלְבוּשׁ זֶה, שְׁקַדְמוּ לְאַחֲזוּ בְּהֶם
וְזוֹכוֹת בְּהֶם, וְכִשְׁעוּלוֹת לְמַעְלָה
מִתְפַּשְׁטוֹת מִמְנוּ, שֶׁהֲרִי שֵׁם לֹא
עוֹמְדוֹת בְּלְבוּשׁ.

בְּכָה אוֹתוֹ זְקָן כְּמַקְדָּם וְאָמַר
לְנַפְשׁוֹ, זְקָן זְקָן, בּוֹדָאִי יֵשׁ לָךְ
לְכַפּוֹת, בּוֹדָאִי יֵשׁ לָךְ לְשַׁפְּףֵי
דְּמַעוֹת עַל כָּל דְּכַר וְדְכַר, אַבְל
גְּלִי לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא
וּשְׂכִינְתוֹ הַקְּדוּשָׁה שְׂאֵנִי בְּרַצוֹן
הַלֵּב וּבַעֲבוּדָתָם אֲמַרְתִּי, מִשּׁוּם
שֶׁהֶם בְּעֲלִיו שֵׁל כָּל דְּכַר
וּמִתְעַטְרִים בְּהֶם.

כָּל אוֹתָן נִשְׁמוֹת קְדוּשׁוֹת,
כְּפִי שְׂאֲמָרְנוּ, וְכִּפְּסוּתוֹת לְזַרְע
הַקְּדוּשׁ. וּבְמִלְבוּשׁ זֶה עוֹמְדוֹת
לְהַשְׁתַּעֲבָדָא מִהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה.
וְכִשְׁנִשְׂאָבִים אוֹתָם לְבוּשִׁים
מִדְּבַרֵי הַעוֹלָם הַזֶּה, אוֹתָן נִשְׁמוֹת

קדושות ונזונות (נהנות) מהריח שמריח מתוך הלבושים הללו. כל הדברים הנסתרים שהקדוש ברוך הוא עשה, הכניס אותם לתורה הקדושה, והכלל נמצא בתורה, ואותו דבר נסתר גלתה אותו התורה, ומיד התלבש בלבוש אחר, ונטמן שם ולא התגלה. והחכמים שהם מלאים עינים, אף על גב שאותו הדבר נסתר בלבושו (שם), רואים אותו מתוך לבושו, ובשעה שהתגלה אותו דבר, טרם יכנס ללבוש, זורקים בו פקידת עין, ואף על גב שמיד נסתר, לא נאכד מעיניהם (נ"א מהם).

בכמה מקומות הזהיר הקדוש ברוך הוא על הגר (כד) שיזהרו בו זרע הקדש, ואחר הוציא דבר נסתר מנרתיקו. וכיון שהתגלה, חזר מיד לנרתיקו והתלבש שם. כיון שהזהיר על הגר בכל אותם מקומות, יצא הדבר מנרתיקו והתגלה ואמר, ואתם ידעתם את נפש הגר. מיד נכנסה לנרתיקה, וחזרה בלבוש ונטמנה, שכתוב כי גרים הייתם בארץ מצרים, שחשב הפתוב, שבגלל שמיד התלבש, לא היה מי שישגיח בו. בנפש הגר הזו יודעת הנשמה הקדושה בדברי העולם הזה ונהנית (ושואבת) מהם.

פתח אותו זקן ואמר, (שם כד) ויבא משה בתוך הענן ויעל אל הקר וגו'. ענן זה מהו? אלא זהו הפתוב (בראשית ט) את קשתי נתתי בענן. שנינו שאותה קשת הפשיטה את לבושיה ונתנה אותם למשה, ובאותו לבוש עלה משה להר, וממנו ראה מה שראה ונהנה מהכל. עד אותו מקום באו אותם החברים, והשתטחו לפני

מריחא דקא אריחא, מגו לבושיהון אלין. קדשא ברוך הוא כל מלין סתימין דאיהו עביד, עאל לון באורייתא קדישא, וכלא אשתכח באורייתא, וההיא מלה סתימא גלי לה אורייתא, ומיד אתלבשא בלבושא אחרא, ואתטמר תמן, ולא אתגלי. וחכימין דאינון מליין עיינין, אף על גב דההיא מלה אסתים בלבושה (תמן), חמאן לה מגו לבושה, ובשעתא דאתגלי ההיא מלה עד לא תיעול בלבושא, רמאן בה פקיחו דעינא, ואף על גב דמיד אסתים, לא אתאביד מעיניהו. (נ"א מיניהו) בכמה דוכתין אזהר קדשא ברוך הוא על גיורא, (גין) דזרעא קדישא, יזדהרון ביה, ולבתר נפיק מלה סתימא מנרתקה. (ד) צ"ט ע"א) וכיון דאתגלי אהדר לנרתקה מיד, ואתלבש תמן.

כיון דאזהר על גיורא בכל אינון דוכתין, נפק מלה מנרתקה ואתגלי, ואמר (שמות כג) ואתם ידעתם את נפש הגר. מיד עאלת לנרתקה, ואהדרת בלבושה ואתטמרת, דכתיב כי גרים הייתם בארץ מצרים, דחשיב קרא, דבגין דאתלבש מיד, לא הוה מאן דאשגח בה. בהאי נפש הגר, ידעת נשמתא קדישא במלין דהאי עלמא, ואתהניאת (ואשהאכת) מנייהו.

פתח ההוא סבא ואמר, (שמות כד) ויבא משה בתוך הענן ויעל אל הקר וגו', ענן דא מאי היא. אלא דא הוא דכתיב, (בראשית ט) את קשתי נתתי בענן. תנינן, דההוא קשת אשלתח לבושוי, ויהיב לון למשה, ובההוא לבושא סליק משה לטורא ומניה חמא מה דחמא, ואתהני מפלא. עד ההוא אתר, אתו אינון חבריאי, ואשתטחו קמיה דההוא סבא, ובכו ואתינא

ואמרו, אלמלא לא אתינא

אותו זמן וככו ואמר, אלמלא לא
באנו לעולם אלא כדי לשמע
דברים אלו מפיה - די לנו!

אמר אותו זמן, (אם אהרת יקח לו)
חברים, לא בשביל זה בלבד
התחלתי את הדבר, שהרי זמן
פמוני לא בדבר אחד עושה קיש
קיש ולא קורא, כמה בני העולם
שם בערבוביה בתבונה שלהם,
ולא רואים בדרך אמת בתורה,
ותורה קוראת בכל יום בנהימה
(באהבה) אליהם, ולא רוצים להשיב
ראשם.

ואף על גב שאמרנו שהרי התורה
הוציאה דבר מנרתיקה, ונראה
קטן ומיד גטמן - כף הוא ודאי.
ובזמן שנתגלה מתוך נרתיקה
ונטמן מיד, לא עושה את זה אלא
לאותם שיודעים בה ונדעים בה.
משך למה הדבר דומה?
לאהובה, שהיא יפה במראה
ויפה בתאר, והיא טמונה בהסתר
בתוך ההיכל שלה, ויש לה אוהב
יחידי שלא יודעים עליו בני אדם,
אלא שהוא בנסתר. אותו אוהב,
מתוך האהבה שאוהב אותה,
עובר על שער ביתה תמיד, מרים
עיניו לכל צד. היא יודעת שהרי
האוהב סובב שער ביתה תמיד.
מה עושה? פותחת פתח קטן
באותו היכל נסתר שהיא שם
ומגלה את פניה לאוהבה, ומיד
חוזרת ונתפסית. כל אותם שהיו
אצל האוהב, לא ראו ולא
הסתכלו, פרט לאוהב לבדו,
ומעיו ולבו ונפשו הלכו אחריה.
יודע שמתוך האהבה שהיא
אוהבת אותו, נגלית אליו רגע
אחד לעורר (אליו אהבה) אותו. כף
הוא דבר התורה לא נגלה אלא
לאוהבו. יודעת התורה שאותו
חכם לב סובב שער ביתה כל יום.
מה היא עושה? מגלה פניה אליו
מתוך ההיכל, ורומזת לו רמז,

לעלמא, אלא למשמע מלין אלין מפומך די
לן.

אמר ההוא סבא, (אם אהרת יקח לו) חברייה, לאו
בגין דא בלחודוי שרינא מלה, דהא
סבא כגיני, לאו במלה חדא עביד קיש קיש,
ולא קרי, כמה בני עלמא בערבוביא בסכלתנו
דלהון, ולא חמאן בארז קשוט באורייתא,
ואורייתא קרי בכל יומא בנהימו (נ"א ברחימו)
לגבייהו, (דכני נשא) ולא בעאן לאתבא רישא.
ואף על גב דאמינא, דהא אורייתא מלה נפקא
מנרתיקה, ואתחזיאת זעיר, ומיד
אתטמרת. הכי הוא ודאי. ובזמנא דאתגליאת
מגו נרתיקה ואתטמרת מיד, לא עבדת דא,
אלא לאינון דידעין בה, ואשתמודעאן בה.
משך למה הדבר דומה, לרחימתא, דאיהי
שפירתא בחיזו, ושפירתא בריוא,
ואיהי טמירתא בטמירו גו היכלא דילה, ואית
לה רחימא יחידאה, דלא ידעין ביה בני נשא,
אלא איהו בטמירו. ההוא רחימא, מגו
רחימא דרחים לה עבר לתרע ביתה תדיר,
זקיף עינוי לכל סטר. איהי, ידעת דהא רחימא
אסחר תרע ביתה תדיר, מה עבדת, פתחת
פתחא זעירא בההוא היכלא טמירא, דאיהי
תמן, וגליאת אנפיהא לגבי רחימאה, ומיד
אתהדרת ואתפסיאת. כל אינון דהוו לגבי
רחימא, לא חמו ולא אסתכלו, פר רחימא
בלחודוי, ומעוי ולביה ונפשיה אזלו אבתרה.
וידע דמגו רחימו דרחימת ליה, אתגליאת
לגביה רגעא חדא, לאתערא (ס"א לגביה רחימו) ליה.
הכי הוא מלה דאורייתא, לא אתגליאת, אלא
לגבי רחימאה. ידעת אורייתא, דההוא
חפימא דלבא אסחר לתרע ביתה כל יומא,
מה עבדת, גליאת אנפיהא לגביה, מגו היכלא,

ומיד חוזרת למקומה ונסתרת. כל אלו ששם לא יודעים ולא מסתכלים, אלא רק הוא בלבדו, ומעיו ולבו ונפשו הולכים אחריה, ועל זה התורה נגלית ונכסית והולכת באהבה לאהובה לעורר עמו אהבה.

בא וראה, כף היא דרקה של תורה: בראשונה כשמתחילה להתגלות אל האדם, (ברגז) רומזת לו ברמז. אם יודע - אז טוב, ואם לא יודע - שולחת אליו וקוראת לו פתי. והתורה אומרת לאותו ששלקה אליו: אמרו לאותו הפתי שיקרב לכאן ואדבר עמו. זהו שכתוב מי פתי יסר הנה חסר לב וגו'. קרב אליה, ומתחילה לדבר עמו מאחר פרכת שפורשת לו דברים לפי דרכו, עד שיתבונן לאט לאט, וזהו הדרש.

אחר כף תדבר עמו מאחר פשפש קטן דברי חידה, וזוהי הגדה. אחר שהתרגל אליה, נגלית אליו פנים בפנים ומדברת עמו כל הסודות הנסתרים שלה, וכל הדרכים הנסתרות שהיו שמורים בלבה מזמים ראשונים, ואז אותו אדם הוא שלם, בעל תורה ודאי, בעל הבית, שהרי כל סודותיה גלתה לו, ולא רחקה ולא כסתה ממנו כלום.

אומרת לו, ראיך דבר הרמז שרמזתי לך בתחלה? כף וכף היו הסודות, כף וכף הוא. ואז רואה (שהעליונים) שעל הדברים הללו אין להוסיף ואין לגרע מהם, ואז פשט הכתוב כמו שהוא, שלא להוסיף ולא לגרע אפלו אות אחת. ועל כף אנשים צריכים להזהר ולרדף אחרי התורה להיות אוהבים שלה, כמו שנתבאר.

וארמיזת ליה רמיזא, ומיד אהדרת לאתרה ואתטמרת. כל אינון דתמן, לא ידעי, ולא מסתכלי, אלא איהו בלחודי, ומעוי ולביה ונפשיה אזיל אבתרה. ועל דא, אורייתא אתגליאת ואתפסיאת, ואזלת ברחימו לגבי רחימא, לאתערא בהדיה רחימו.

הא חזי, ארחא דאורייתא כף הוא, בקדמיתא כד שריא לאתגלאה לגבי בר נש, (ברנעא) ארמיזת ליה ברמיזו, אי ידע טב. ואי לא ידע, שדרת לגביה, וקראת ליה פתי. ואמרת אורייתא, ליהווא דשדרת לגביה, אמרו ליהווא פתי, דיקרב הכא, ואשתעי בהדיה. הך הוא דכתיב, (משלי ט) מי פתי יסור הנה חסר לב וגו'. קריב לגבה, שריאת למלא עמיה, מבתר פרוכתא דפרסא ליה, מלין לפום ארחוי, עד דיסתפל זעיר זעיר, ודא הוא דרשא.

לבתר, תשתעי בהדיה, מבתר שושפיא דקיק, מלין דחידה, ודא איהו הגדה. לבתר דאיהו רגיל לגבה, אתגליאת לגביה אנפין באנפין, ומלילת בהדיה כל רזין סתימין דילה, וכל ארחין סתימין, דהו בלבאה טמירין, מיומין קדמאין. פדין (דף צ"ט ע"ב) איהו בר נש שלים, בעל תורה ודאי, מארי דביתא, דהא כל רזין דילה גליאת ליה, ולא רחיקת, ולא כפיאת מיניה כלום.

אמרה ליה, חמית מלה דרמזא דקא רמיזנא לך בקדמיתא, כף וכף רזין הו, כף וכף הוא. פדין חמי, (ס"א דעלאין) דעל אינון מלין לאו לאוספא, ולא למגרע מנייהו. וכדין פשטיה דקרא, כמה דאיהו, דלאו לאוספא ולא למגרע אפילו את חד. ועל דא, בני נשא אצטריכו לאזדהרא, ולמרדף אבתרא דאורייתא, למהוי רחימין דילה, כמה דאתמר.

למהוי רחימין דילה, כמה דאתמר.

גודל השכר והזכות בהוראת אצבע

הגר"א במשלי (יב, יד), מבאר גודל הזכות שיש למזכי הרבים ומוכיח את חבירו, אם שמע, מקבל שכר על כל מה שיעשה לדורות, וגם אם לא שמע, אז מקבל כל חלקו הטוב, וזה שלא שמע לוקח ממנו את חלק הגיהנום שלו.

הידעת? ברגע אחת אתה יכול לזכות לעולמות נצח! "עין לא ראתה.."
 - עתה הכול בידך - אתה יכול לחלק ס' "ערכה של שעה", שמעודד ומעורר ללמוד זה"ק בכל יום. וכל הלומד שעה זה"ק בשבת עולה לו למאה מיליון שנה תורה, ואם תכפיל בכל שבתות השנה ויו"ט, לכל ימי חייו, תגיע ל' 640 מיליארד שנה תורה. ואם בזכותך יתארגן שיעור לעשר יהודים, תגיע ל' 6 טריליון ו' 400 מיליארד שנה תורה. ובזה"ק (פ' ויצא קס"א). כתוב: שכל מה שנותנים משמים הוא באלף, ועוד כידוע כל עשרה ביה שכינה שריה, אתה מכפיל כל מנין יהודים באלף. תגיע ל' 6 זיליון ו' 400 טריליון שנה תורה. - ומי יוכל לחשב את גודל השכר הנצחי שיש לך מכך בוודאות!!!

החפץ חיים והחזון איש זי"ע

במכתבי מרן החפץ חיים זצ"ל (דף יד אות ג'), שספר בנו הר' אריה ליב על אביו, שהחזיק מאד בחכמת הקבלה באמרו כי הוא אחד מחלקי תורה היותר נעלים, ומרגלא בפומיה תמיד כי בלי סתרי תורה מגששים אנו באפלה, ובס' "מאיר עיני ישראל" (כ"ג ע' תקנ"ו), שרבי שלמה ספר לו על רבו החפץ חיים, שכל שבת קודש למד את הזהר של הפרשה, גם היה אומר לאחרים שילמדו הזהר של הפרשה, אפילו בחורים. והיה אומר שרבו כמדרש. (אור הזהר דף 82). ובספר מעשה איש (חלק ג' ע' צ"ח): שמרן החזון איש זצ"ל אמר להג' ר' שמריהו גריינימן זצ"ל, שאין ספר מוסר כל כך טוב כמו ספר הזהר. (מפעל הזהר העולמי - 0548436784)

ח) למוֹד סֵפֶר הַזֵּהָר מְרוֹמֵם עַל כָּל לְמוֹד, בְּשֶׁגֶם לֹא יָדַע
מֵאֵי קֶאֱמֹר וְאֵף שִׁיטְעָה בְּקִרְיָאתוֹ

לְמוֹד סֵפֶר הַזֵּהָר מְרוֹמֵם עַל כָּל לְמוֹד, בְּשֶׁגֶם לֹא יָדַע מֵאֵי
קֶאֱמֹר וְאֵף שִׁיטְעָה בְּקִרְיָאתוֹ. וְהוּא תִקּוֹן גְּדוֹל לְנִשְׁמָה, לְפִי שֶׁהִגַּם
דָּכַל הַתּוֹרָה שְׁמוֹתָיו שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִכָּל מְקוֹם נִתְלַבְּשָׁה
בְּכַמָּה סְפּוּרִים, וְאָדָם הַקּוֹרֵא וּמִבֵּין הַסְפּוּרִים נוֹתֵן דַּעְתּוֹ עַל פֶּשֶׁט
הַפְּשוּט, אֲבָל סֵפֶר הַזֵּהָר מִן הַסּוּדוֹת עֲצָמָן בְּגִלּוּי, וְהַקּוֹרֵא יוֹדֵעַ שֶׁהֵם
סּוּדוֹת וְסִתְרֵי תּוֹרָה אֲלָא שְׂאִינּוּ מוּבָן מִקְצֵר הַמְּשִׁיג וְעִמָּק הַמְּשׁוּג.
(שם סימן מ"ד)

צָרִיךְ לָשׁוּב בְּאֵמֶת עַל חֲטָאוֹת נְעוּרִים וּלְהִתְעַנּוֹת חֲמִשָּׁה שָׁנִים
רְצוּפִים יוֹם אֶחָד בְּשָׁבוּעַ וְכוּ', וְלִהְיוֹת נְעוּר כָּל לַיִל שֶׁשִׁי וְלִלְמַד
בְּאוֹתוֹ לִילָה תַנ"ךְ, מְשָׁנָה, גְּמָרָא, זֵהָר, רֵאשִׁית חֲכָמָה, תִּקּוּנִים, עֵין
יַעֲקֹב וְכוּ'.

(לקוטי תורה (טשערנאביל) הדרך א')

אָדָם שֶׁפָּגַם וְנִפְסַק הַחֲבֵל שֶׁהוּא קָשׁוּר, כַּמֶּאֱמָר "יַעֲקֹב חֲבֵל
נִחַלְתּוֹ", וְלָבוּ מְטֻמָּטָם וְאִינּוּ יָכוֹל לְדַבֵּר דְּבוּרִים זָכִים, אִזּוֹ צָרִיךְ
לְהִתְבּוֹנֵן מִגְדָּלוֹת הַבוּרָא יִתְבַּרַךְ אֵיךְ שֶׁמִּמֶּלֶא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל
עֲלָמִין וְלִית אֲתֵר פְּנוּי מִיָּנִיה.

וְזֶהוּ "יִרְאֵת הַשֵּׁם רֵאשִׁית דַּעַת", דַּעַת הִיא לְשׁוֹן הַתְּבוּנָנוֹת
וּבִינָה לְבָא, זֶהוּ חֲכָמָה בְּלֵב. וְעַקֵּר הוּא עַל יְדֵי הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
בְּשֵׁם הַבַּעַל שֵׁם טוֹב שֶׁצֹּה לְאֲנָשָׁיו שֶׁקָּדָם כָּל תְּפִלָּה יִלְמְדוּ
מֵאֱמֹר זֵהָר וְתִקּוּנִים וְכוּ'.

(שם הדרך ז')

❖ לימוד היומי - י' שבט ❖

ט) כָּל עוֹרוֹת אֵילֵי נְבִיּוֹת לֹא יִסְפִּיקוּ לְבֹאֵר סוּדוֹתָיו
וְרִמְזוֹתָיו שֶׁל סֵפֶר הַתִּקּוּנִים אֲשֶׁר לֹא יָכִילֵם הָרַעְיוֹן

עַל סֵפֶר הַתִּקּוּנִים לְבַד לֹא יִסְפִּיקוּ אֲלֵפִים סְפָרִים לְבֹאֵר
עֲצָם רְבוּי הַסּוּדוֹת שִׁישׁ שֵׁם, אֲשֶׁר לֹא יָכִילֵם הָרַעְיוֹן, כִּיְדוּעַ לְכָל

גדלות קדשת התקונים הקדוש, אשר כל עורות אילי נביות לא יספיקו לבאר סודותיו ורמזותיו.

(שיחות הר"ן רבינו נחמן מברסלב סימן רפ"ה)

י) בספר התקונים כלולים כל החכמות שבעולם

הפליג מאד כמה פעמים בשבח גדלות קדשת התקוני זהר. והיה רגיל לעסק בו ביותר גם בכל השנה אפלו שלא בימי אלול. ואמר, **שֶׁבְּסֵפֶר הַתְּקוּנִים כְּלוּלִים כָּל הַחֲכָמוֹת שֶׁבְּעוֹלָם וְכוּ'.**

(שיחות הר"ן רבינו נחמן מברסלב סימן קכ"ח)

בלמוד הזהר היה בוכה הרבה עד שיזכה להבין.

(שיחות הר"ן רבינו נחמן מברסלב סימן ח')

יא) הזהר קדוש ונורא, אף אין ערפו בהתקונים

פעם אחת אמר כמתמיה, אצל העולם הכל שוין, ספר הזהר והתקונים. והמובן מדבריו היה, שבאמת יש חלוק גדול ועצום בין ספר הזהר הקדוש ובין ספר התקונים, **אף על פי שספר הזהר הוא קדוש ונורא מאד, אין לו שום ערך נגד קדשת וסודות של ספר התקונים.**

(חיי מוהר"ן רבינו נחמן מברסלב, שנ"ט)

יב) על ידו יכולים לראות נעם השם

כתיב "מבשר"י אחזה אלוה", ראשי תבות מ'תורת ר'בי ש'מעון ב'ן י'וחאי.

(בית אהרן, ל"ג בעמר)

יג) לשונו מזכר הנשמה

מי שלא זכה להבין הזהר, אף על פי כן ילמד, כי הלשון של הזהר מזכר הנשמה.

(אור צדיקים להרב מאיר פאפריש, סימן א' סעיף קטן ט"ז)

יד) סגלה להנצל מחכמות חיצוניות

כל ספר הזהר מייסד על מוסרים גדולים עד אין שעור, ובפרט להיות מרובה ליחוד קודשא בריך הוא ושכינתו, ומעיר עיני ישנים מתרדמתם, ומסיר לב האבן, אם אבן הוא נמוח, וגם הוא סגלה להנצל ממים הזדונים, מים המרים המאריים, חכמת החיצוניות, וכל הטועם ממנו יטעם בעצמו אשר אין חכמה בעולם כחכמת עמקו, סתרי טעמי תורה, וכל החכמות מבלעדה לאפס ותהו נחשבו.

(מורינו הרב רבי צבי אלימלך מדינוב זכר צדיק לברכה בספרו סור מרע ועשה טוב)

טו) סגלה לטהר הנשמה

על דרך דאיתא שלשון הזהר הקדוש הוא מסגל לנשמה אף שאינו מבין כלל מה שאמר, כמשל הנכנס לחנות של בשם, אף על פי שלא לקח כלום, מכל מקום ריח טוב קלט עמו.

(דגל מחנה אפרים בלקוטים, דבור המתחיל ישקני)

ילמד בספרי קבלה, ואף אם אינו מבין בהם לאמר דברי הזהר ותקונים, כי הם מסגלים לטהר הנשמה.

(סדור האר"י זכרונו לברכה "קול יעקב" לרבי יעקב קאפיל זכרונו לברכה, בסדר פונת הלמוד)

לימוד היומי - יא שבט

אמר הבעל שם טוב זכרונו לברכה: בג' דברים הכלל הפך ממה שאמרו אחד המרבה ואחד כו' ובלבד שיכוון, אלא אחד המכוון כו' ובלבד שיירבה, אמירת הזהר מסגל לנשמה, שקידת מקוואות מטהר הגוף, נתינת צדקה, אמרו רבותינו זכרונו לברכה: הנותן סלע לצדקה בשביל שיחיה בני הרי זה צדיק גמור, דעל כל פנים מחי' את העני.

(ספר נתיב רש"י בשם "מורי", הלא הוא הרב הצדיק רבי הלל מפאריקטש)

יעסק בספר הזהר אף על גב דלא ידע ולא מבין מאי קאמר,
מכל מקום הלשון של הזהר מסגל לשכינתא ולנשמתא לקרא
בו יותר מכל עסק התורה.

(תקון ליל הושענא רבא, ספרי יראים)

וכמו ששמענו בפרוש מפי אדמו"ר הזקן (בעל התניא)
בליאני, שיש בחינת טמטום המוח וכו', ולזה מועיל קריאת
דברי הזהר הקדוש אף דלא ידע מאי קאמר.

(חנה אריאל, להרי"א מהומיל, שמות עמוד ס"ד)

טז) אף מי שלא יבין הזהר ילמד בכל יום

אף מי שלא יבין הזהר ילמד בכל יום דבר מה, כי הלשון הוא
מסגל לנשמה.

(הנהגות צדיקים - הנהגות ודרך האדם מרבי שלמה ברוך מבודפסט)

יז) להנצל ממחשבות זרות בעת התפלה

שמעתי ממהר"ם הלוי יפה שאמר בשם אדמו"ר הזקן (בעל
התניא) נשמתו בגנזי מרומים: סגלה למחשבות זרות בעת
התפלה הוא ג' דרכים וכו', וכן ספר הזהר הלשון מסגל לנשמה
אף על פי דלא ידע מאי קאמר, ולכן כיון שג' דברים אלו אינם
צריכים פונה, לכן מועילים לטהר המחשבה ממחשבות זרות.

(ספר מגדל עז, מאמרי דברי אלקים חיים מאדמו"ר י"ח חב"ד, עמוד תכ"ו)

שלש עשרה דברים הם להסיר כל המונעים בתפלה וכו', והג'
הוא עסק ולמוד דברי מוסר הנמצאים בזהר מלשון הארה,
שמאיר במקום החשך שהוא חכמת אמת.

(לקוטי תורה פרשת תבוא)

יח) הרוצה להתדבק בקונו ידבק בזהר הקדוש

שמעוני אחי ורעי, החברים המשתוקקים ומבקשי אמת אמתת
עבודת הלב, לחזות בנעם השם ולבקר בהיכלו, נפשי תשתוחח

וְתִדְבֹק בְּסֵפֶר הַזֶּה, כַּאֲשֶׁר יְדוּעַ וּמְפֹרָס סִגְלַת סֵפֶר הַזֶּה וְכו'.

(ספר סויר מרע נעשה טוב)

— לימוד היומי - יב שבט —

**(יט) מי שאינו לומד זאת החכמה הוא כמו הדר בחוץ
לארץ ודומה כמי שאין לו אלקי**

וְתֵאֱמִין לִי אַחִי, מִי שְׁאִינוֹ לּוֹמֵד זֹאת הַחֲכָמָה הוּא כְּמוֹ הַדֶּר בְּחוּץ
בְּחוּץ לְאֶרֶץ וְדוֹמָה כְּמִי שְׁאִין לוֹ אֱלֹקִים, אַחַר שֶׁהִתְאַוּוֹת
מִתְגַּבְּרִים וְהַיֵּצֵר מְסִית וּמְכַנִּיס בְּאֲדָם סִפְקוֹת בְּהֶאֱמוּנָה, אֲבָל
הַמְּשִׁים נִפְשׁוֹ בְּכַפּוֹ וְעוֹסֵק בְּחֲכָמָה וְכו' וּבַזֶּה לְהִבִּין, נִתְבַּשֵּׁר
בְּלֵב כָּל חָכָם לֵב הַשְּׁגַת הַחֲכָמָה וְיֵרָאֵת שְׁמַיִם הַרוֹמְמֶת צַח וְצִלּוֹל
וְאַמֶּת, וְלֹא יִשְׁאָר לוֹ שׁוֹם סִפְק בְּדַרְכֵי הַשֵּׁם הַמְּפֹלֵא פְּלֹאוֹת,
וְיַעֲמֵד עַל עַקְרֵי עֵינֵי אֱלֹקוֹת אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא יִשְׁאָר לוֹ שׁוֹם סִפְק
וְקוֹשִׁיָא כָּלָל.

(ספר סויר מרע נעשה טוב)

(כ) ספר הזהר הוא המפתח והוא הסוגר

וְתִכְלִית הַדְּבָרִים, כְּשֶׁתִּדְבֹק נִפְשָׁךְ בְּסִפְרֵי יִרְאִים, שֶׁתִּרְאֶה בְּכָל
עַת חִיּוּבְךָ לְבוֹרֵא כָּל עֲלָמִין, וּבְכֶרֶט בְּסֵפֶר הַזֶּה עֵיקָרָא דְכוּלָּא,
וְהוּא יִלְהֵב לְבָבְךָ בְּשִׁלְהוּבָא דְאִשָּׁא, סֵפֶר הַזֶּה הוּא הַמְּפֹתַח וְהוּא
הַסּוּגֵר.

(ספר סויר מרע נעשה טוב)

(כא) יזכה לתקן נפש רוח נשמה

הָוָה מְרַגְּלָא בְּפוּמֵיהּ דְּרַבֵּינוּ מִזִּידִיטְשׁוּב לּוֹמֵר תְּמִיד לְאַנְשֵׁי
שְׁלוּמְנוּ וְתִלְמִידֵיו וְלְכָל בְּאִי בֵּיתוֹ, כִּי רַק הַלְמוּד הַקְּדוּשׁ הַזֶּה הוּא
שֶׁדְּבָרָה תּוֹרָה שֶׁהוּא מְגוֹן וּמְחִסָּה נֶגֶד הַמְּקַטְרָגִים וְנֶגֶד הַיֵּצֵר
הַרַע, שִׁיזְכּוּ לְתַקֵּן אֶת נִפְשׁ רוּחַ נִשְׁמָה שְׁלֵהֶם, נְקִי וְבַר מְכַל סִיג
וּפְגָם, לְטַהֵר וּלְקַדְּשֵׁם בְּקַדְּשָׁה עֲלִיוְנָה.

פעם שאלו רבינו לאחד התלמידים החשובים, מדינע לא לומד בזהר הקדוש והתקונים ובכתבי האר"י זכרונו לברכה, וענה בשברון לב: רבי, מה אעשה כי ללמוד הקדוש הזה צריכים קדשה יתרה וטהר גברא, ואני אין בי זאת, ואיך אוכל לגשת לקדש קדשים ללמוד. ואמר לו רבינו: אם אינך עוד קדוש וטהור, צא ולמד למוד הקדוש הזה ותדבק בו וכזה ראה וקדש, ואז תתקדש ותתטהר, כי אי אפשר בדור הזה להשיג דבר מה בלעדזה.

(הקדמה לספר צבי לצדיק)

כב) על ידי הזהר וכתבי האר"י זכרונו לברכה נעשה האדם בבריה חדשה

למדן משפה ולחוץ לא יטעם לעולם אור התורה ולא יתחדש לו שום אור, וכל החדושים שסובר כמחדש בסברות זרות וגרסות בהבל הבלים הם הפך הלכה אמיתית ולטהר את הטמא וכו', והזהר שהוא מאיר העינים מתוק לנפש ישראל המשכלת, שיתחדש לו בכל עת רגע אור חדש ממש עד שנעשה בריה חדשה על ידי הזהר ומרן האר"י זכרונו לברכה.

(היכל הברכה, דברים דף כ"ח)

לימוד היומי - יג שבט

כג) על ידי למוד בתקונים הבין שנמתקו כל הדינים

כאשר התעוררתי בחצות הלילה וראיתי שאגרת אחת מונחת לפני, אשר בעוד חבלי שנה על עיני לא זכלתי לקרותו, עד אשר למדתי תורת בוספר תקוני הזהר הקדוש, והוא עד מחצית שעה שתים, ואז נזכרתי לקרות האגרת של מעלת כבוד תורתו, והבינתי על ידו מאמר הזהר הנזכר שנמתקו כל דינים וכו'.

(ספר עבודת ישראל להמגיד הקדוש מקאזניץ זכרונו לחיי העולם הבא, לקוטים בסופן)

כד) סגלה לבעל עסק שיהיה רב למודו בזהר הקדוש

בנדון שאר הלמוד יהיה בזה האפן, מי שהוא בעל עסק גדול יהיה רב למודו בזהר הקדוש, אף פשאינו מבין, כי מה אכפת ליה שאינו מבין, אפלו הכי הוא סגלה.

(מאמרי אדמו"ר הזקן הקצרים דף תקע"א)

כה) סגלתו לאור נפשו באור החיים הנצחיים

כבר קדמוני רבנו תקיפי לקדושים אשר בארץ המה בנהירן להו שבילי דנהר דע"ה, להודות ולהלל ולשבח בשבח המגיה כזהר הרקיע על ספר הזהר הקדוש לעיני כל ישראל לכל דידי ארעא, הלא לאמונה גברו באר"ש טובה ורחבה מכאן מודעא, המה בחכמתם גלו לנו רז זה פי יקרא בספר התורה זה קריא"ה נאמנה, קול שישנו בלמידה, לו נתנה פריע"ה, הנה שכרו אתו בית ק"ל, ומצאנו לעולם שלימו טוב בתשלומי כפל ארבעה, ואף כי אין איש בביתו לחם ושמלה, ולא נהירן ליה שבילין דשמיא פשבילין דארעא, מכל מקום זה חלקו מכל עמלו, יעשה לו סגלה ונפשו ל"ו חיה, לאור באור החיים הנצחיים, יהיב רחמנא שבועא.

(מתוך לשון הספמת הרבנים דקהלה קדושה ליוורנו לספר הזהר דפוס ליוורנו)

ענין למוד פנימיות התורה שהאריכו בזהר ותקונים ובעץ חיים בחיוב למוד זה, וכמו שכתב בספר ראשית חכמה בהקדמה ובשל"ה במסכת שבועות שלו בפרק גר מצנה הפליג מאד במעלת למוד זה... והנה בכלל מקרא הוא גם כן למוד פנימיות התורה, שהרי מדרש הזהר הוא על פסוקי התורה.

(לקוטי תורה פרשת ויקרא דף ה:)

- פָּרָק ט - כָּלֵם חֵיבִים לְלַמֵּד זֵהָר

א) הָאָר"י זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה לֹא קִצַּב זְמַן לְהִתְחַלֵּת לַמוֹד
תּוֹרַת הַח"ץ

מה שכתבו בשם חכמי האמת, שלא ללמוד קבלה קדם שיהא בן ארבעים לבינה, הנה ידוע מה שכתב הרב חיים ויטאל (בהקדמתו לעץ חיים), שספרי הקבלה שאחר הרמב"ן זכרונו לברכה אל תשלח ידך אליהם.

ויתרה מזו כתבו הרבנים הקדושים, גדולי חכמי האמת, רבינו שלום שרעבי [הרש"ש הקדוש] וחברו הרב חיים יוסף דוד אזולאי [חיד"א] זכר צדיק וקדוש לברכה, שאין ללמוד בשום ספרי מקבלים ואין לסמוך כל מה שכתבו המקבלים הראשונים ולא אחרונים, ואפלו בדברי שאר תלמידי האר"י זכרונו לברכה, רק בעץ חיים, מבוא שערים ושמונה שערים, שאותן סדר מורינו הרב חיים ויטאל ובנו הקדוש מורינו הרב רבי שמואל ויטאל זכרונו לברכה לחיי העולם הבא, שהם פסלת נקיה.

ופוק חזי, שהבאנו לעיל הרבה בשם האר"י זכרונו לברכה שהוא חוב קדוש ללמד חכמת הקבלה, והאר"י זכרונו לברכה לא נתן לזה זמן, שעור וקצבה לשנים.

וגם הרב חיים ויטאל זכרונו לחיי העולם הבא בהקדמתו לעץ חיים מרעיש עולמות בחובת למוד חכמת הקבלה, ואינו נותן זמן לשנים.

וַיְדוּעַ בְּשֵׁם הַמִּקְבֵּל מוֹרֵינוּ הָרַב רַבֵּי חַיִּים שְׂאוּל דְּוִוּוּיָהּ הַכֹּהֵן
 [הַשֵּׁד"ה] זָכַר צְדִיק וְקָדוֹשׁ לְבָרְכָהּ שְׂאֵמֶר, אֲשֶׁר חָבַל שְׂכַמָּה גְדוּלִים
 וְקָדוּשִׁים וּפּוֹסְקִים שֶׁהָיוּ בְּחוּצָה לְאַרְצָא, שֶׁבְּמִקְוֹמוֹתֵיהֶם אִזּוּ לֹא
 הִגִּיעוּ הַשְּׂמוּנָה שְׁעָרִים הַקָּדוּשִׁים וְהַטְּהוּרִים, וְלוֹ הִיָּתָה לָהֶם
 הַקְּדָמַת מוֹרֵינוּ הָרַב חַיִּים וַיִּטָּאֵל זְכוּרוֹנוֹ לְבָרְכָהּ עַל שֶׁעַר
 הַהַקְּדָמוֹת, לֹא הָיוּ פּוֹתְבִים וּמִתְנַגְּדִים כָּל כֶּף נֶגֶד לַמּוֹד חֲכָמַת
 הָאֵמֶת.

ב) לַמּוֹד תּוֹרַת הַסּוּד בְּלִי טְהָרָה מִבִּיא לְאַפִּיקוֹרְסוֹת

וְזֶהוּ עֲצָמוֹ עוֹוֹן הָעֶרֶב רַב שְׂאֵמֶרוֹ לַמּוֹשֶׁה אֶתְּהָ עֲמָנוּ וְנִשְׁמָעָה
 בְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, וְאֵל יְדַבֵּר עִמָּנוּ אֱלֹהִים פֶּן נָמוֹת בְּסִתְרֵי תּוֹרָה,
 כְּסִבְרַת הַטּוֹעִים קָצַת בְּנֵי תּוֹרָה אֲשֶׁר בְּזַמְנָנוּ זֶה הַמוֹצִיאִים שֵׁם רַע
 עַל חֲכָמַת הָאֵמֶת חַיֵּי עוֹלָם וְאוֹמְרִים שֶׁכָּל מִי שֶׁמִּתְעַסֵּק בָּהּ יָמוֹת
 בְּקִצְרוֹת שָׁנִים חֹס וְשָׁלוֹם...

וְאִם הוּא לּוֹמֵד סִפְרֵי קִבְלָהּ וְהוּא בְּלִתֵּי טְהוּר יוֹכֵל לְבוֹא
 חֲלִילָה עַל יְדֵי זֶה לְאַפִּיקוֹרְסוֹת, וְהַפֶּת ש"ץ [שְׁבִתֵי צְבִי] יִמַח שְׁמוֹ
 וְזָכְרוּ שֶׁהָיוּ בְּיָמֵים הַקּוֹדְמִים נִעְשׂוּ עַל יְדֵי זֶה אֶפִּיקוֹרְסִים לְפִי
 שְׁלִמְדוֹ סִפְרֵי קִבְלָהּ בְּטַמְאָת הַגּוֹף, וְהָיָה הָעוֹלָם שׁוֹמֵם, עַד שֶׁבָּאוּ
 שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוּלִים לְעוֹלָם, הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקָּדוֹשׁ וְאַחֲרָיו
 אֲדָמוֹ"ר הָרַב רַבֵּינוּ אֱלִימֶלֶךְ נִשְׁמָתוֹ בְּגִנְזֵי מְרוֹמִים, וְהֵם פְּתָחוּ שֶׁעַר
 לַהֶשֶׁם צְדִיקִים יְבוֹאוּ בוֹ, שֶׁלֹּא יִהְיֶה אָדָם שׁוֹם הַרְהוּר תּוֹרָה עַד
 שִׁיטְבַל עֲצָמוֹ כו'.

(מאור וְשִׁמְשׁ, פְּרִשְׁתֵּי אֶמֶר, עֲמוּד ש"ע טוֹר א')

— לימוד היומי - טו שבט —

ג) מְלוּי פִּרְסוֹ בְּש"ס וּפּוֹסְקִים קֶדֶם לַמּוֹד הַקִּבְלָהּ

אֶמְרוּ חֲכָמֵינוּ זְכוּרוֹנָם לְבָרְכָהּ (קָדוּשֵׁי ל'): לְעוֹלָם יִשְׁלַשׁ אָדָם
 שְׁנוֹתָיו שְׁלִישׁ בְּמִקְרָא שְׁלִישׁ בְּמִשְׁנָה שְׁלִישׁ בְּתַלְמוּד. וְהַקְּשָׁה שֵׁם
 בְּגִמְרָא: וְכִי יֵדַע אֵינִישׁ כְּמָה חַיִּי? וּמִתְרַץ: כִּי אֶמְרִינָן בְּיוֹמֵי, וּפְרַשׁ
 רַש"י שֵׁם: ב' יָמִים מִקְרָא, ב' יָמִים מִשְׁנָה, ב' יָמִים תַּלְמוּד.

ובתוספות שם פתוב, דלא נהירא, דאפתי איכא למיפך מי ידע
כמה חיי. ולכן נראה ליה לפרש "ליומי", שבכל יום ויום עצמו ישלש.

וכן אנחנו נוהגים בלמוד הקבלה שבכל יום ויום אנו
ממלאים פרסנו בש"ס ופוסקים, ואחר כך אנו עוסקים
בקבלה, כי להמתין עד שימלא אדם פרסו בש"ס ופוסקים, מי ידע
כמה חיי, ועל כרחי הפונה בכל יום בפרטיות. ודברי פי חכם חן
ואמת ושפתים ישק, כפרוש התוספות (גטין ט), עין שם.

(הגאון הצדיק מורינו הרב רבי יצחק אגזיק מזידיטשוב)

זכאין אינון דמשתדלי באורייתא וידעי לאסתפלא ברזא
דחכמתא (רוצה לומר, שמקדם ילמד תורה הנגלית, ומכח זה ידע
אחר כך להבין ולהשפיל ולראות עין בעין ברזי וסודות התורה).

(זהר חלק א' דף קצ"ה:)

אף על פי שעקר למודנו בתלמוד ובהלכות ובפסקי הדינים,
מכל מקום צריך מי שחננו השם שכל ליחד מקצת שעות
לחכמה הפנימית. אבל צריך שמירה אחר שמירה לבל יט אשורו
מני הדרך ויבוא להגשים כלפי מעלה.

(טעמי המצוות להרדב"ז [רבי דוד בן שלמה אבן זמרא] מצוה כ"ב)

ד) אין אדם יכול לבוא למשהו השגה בגדלות הבורא מפל למודי התורה פמו מחכמת הקבלה

למוד הקבלה הוא שינדע לאדם גדלתו ורוממותו של יוצרנו
ובראנו יתברך שמו יתעלה, ואין אדם יכול לבוא אל קצת השגת
גדלתו ורוממותו יתברך שמו מפל למודנו כמו מלמודי חכמת
הקבלה, ביחוד מלמוד ספר הזהר הקדוש והתקונים, חכמת
אדם תאיר פניו מרבי העולמות העליונים הקדושים לאין קץ
וסוף ותכלית. גם בראותו בשאר ספרי המקבלים, וביחוד בכתבי
האר"י זכרוננו לברכה, מהשתלשלות העולמות מרום המעלות עד
עולם התחתון הזה, ובראותו גם כן אף קצת פרטי סדר הנהגתם
מעולם התחתון עד רום המעלות לאין קץ ותכלית, מזה ישיג האדם